

25 T/M 29 AUGUSTUS
VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL

NEDERLANDS IN MEERTALIGE CONTEXTEN

**22STE COLLOQUIUM
NEERLANDICUM**

Wereldcongres van
de neerlandistiek
colloquium.ivn.nu

Internationale
Vereniging voor
Neerlandistiek

*Dit colloquium wordt
mede mogelijk gemaakt
door de Taalunie*

PROGRAMMABOEK

COLOFON

Augustus 2025

Internationale Vereniging voor Neerlandistiek

Paleisstraat 9
2514 JA Den Haag
Nederland

Website www.ivn.nu

Telefoon +31 6 4842 9070

E-mail bureau@ivn.nu

Vormgeving Sjoukje van Gool
Eindredactie en correctie Carmen Verhoeven

*Dit colloquium wordt opgedragen aan alle
collega's die ons zijn ontvallen.*

ORGANISATIE

Dagelijks bestuur IVN

Wim Vandenbussche, Yra van Dijk,
Johan Vanparys, Agata Kowalska-
Szubert (†), Gunther De Vogelaer,
Christine Sas

Medewerkers IVN

Anne Sluijs, Rob Visser, Yvonne van
Valen, Merel Donia, Giada Brentaro,
Gemma Blacker

Medewerkers VUB-ACTO

Barbara Louwagie, Patricia
Leyssens, Thomas Parton

Wetenschappelijk comité

Achmad Sunjayadi, Agata Kowalska-
Szubert (†), Alexa Stoicescu, Alwyn
Roux, Annika Johansson, Christine
Sas, Eline Lismont, Elke Brems,
Eric Mijts, Esther Op de Beek,
Franco Paris, Gunther De Vogelaer,
Henriëtte Louwerse, Jan Renkema,
Jelica Novaković, Jeroen Dewulf,
Johan Vanparys, Kim Andringa, Kris
Steyaert, Lars Bernaerts, Liesbeth
Degand, Marketa Štefková, Orsolya
Réthelyi, Remco Sleiderink, Rik
Vosters, Sonja Janssens, Sven Vitse,
Tanja Collet, Usha Balesar, Wim
Vandenbussche, Yra van Dijk

Met speciale dank aan

Maarten Vidal, Chris François en
Andries Clement van de Vlaamse
overheid

Vrijwilligers

Onze grote dank gaat uit naar
de studenten die zich deze week
als vrijwilliger inspannen om dit
colloquium op rolletjes te laten lopen:
Jay Bártová, Liliána Bodnár, Lisa
Meijer, Mai-Linh Hàn Nguyễn,
Marte De Schutter, Rona Loeffen,
Stijn Oosterlinck, Tamara Murčová,
Thomas De Wispelaere en Veronika
Bartulovic.

Een overzicht van alle sponsors
en partners staat achterin dit
programmaboek.

25 T/M 29 AUGUSTUS
VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL

NEDERLANDS IN MEERTALIGE CONTEXTEN

INHOUD

3	Voorwoord door Wim Vandenbussche
5	Voorwoord door Jan Danckaert
6	Plattegrond Brussel
8	Plattegrond Vrije Universiteit Brussel
10	Te gast bij de Vlaamse overheid
11	Programma maandag
12	Programma dinsdag
14	Programma woensdag
16	Programma donderdag
18	Programma vrijdag
20	Keynote-sprekers
22	Panels
36	Lezingen en pecha kucha-presentaties
66	Biografieën sprekers
82	Cultureel programma
84	Over de IVN
86	Over de Taalunie
88	Partners en sponsors
89	Index sprekers

*“Voesj mè de koesj, laat honderd
neerlandistieken bloeien!”*

WELKOM OP HET 22STE COLLOQUIUM NEERLANDICUM NEDERLANDS IN MEERTALIGE CONTEXTEN

Beste vrienden van de neerlandistiek wereldwijd, welkom op ons wereldcongres van de neerlandistiek. Drie jaar hebben we ernaar uitgekeken, vele maanden in stilte aan gewerkt en verlangd naar het weerzien van alle vrienden en collega's die ons vak dagelijks doen bloeien met hun inzet, passie en expertise. Het is goed jullie allemaal bij ons te hebben.

Dit Colloquium Neerlandicum vaart onder het motto: 'Nederlands in meertalige contexten'. Daarmee sluiten we bewust aan bij de leef- en werkwereeld van alle collega's die de neerlandistiek bedrijven buiten het Nederlandse taalgebied, maar ook bij de stimulerende en uitdagende meertalige realiteit aan Nederlandstalige universiteiten in de eenentwintigste eeuw. Een blik op het programma leert dat het thema een snaar heeft geraakt bij de deelnemers en een inspiratiebron is geweest voor een inhoudelijk rijk en indrukwekkend aanbod aan panels, lezingen en presentaties. De vier plenaire lezingen – alle verzorgd door collega's werkzaam buiten het Nederlandse taalgebied – bevestigen die veelzijdigheid en kwaliteit.

In diverse informatiesessies brengen we ook belangwekkende ontwikkelingen voor ons vak en onze collega's onder de aandacht, onder meer tijdens de presentatie van de besteding van de extra middelen die de Nederlandse Tweede Kamer beschikbaar stelde voor de internationale neerlandistiek. Het vorige IVN-bestuur gaf ons de opdracht om dit binnengehaalde 'miljoen voor de neerlandistiek' zorgvuldig te besteden en te vertalen in subsidieregelingen. We herstelden daartoe de banden met de Taalunie tot een hecht partnerschap, onderhielden – ook in pittige en uitdagende momenten – de permanente dialoog met de betrokken overheden, verstevigden de contacten met de diplomatieke vertegenwoordigingen van Vlaanderen en Nederland wereldwijd, en lobbyden bij politici op cruciale beslissingsmomenten. En we kregen de klus geklaard.

Omdat onze vereniging volop in beweging is, kijken we ook bijzonder uit naar de samenkomst van de Algemene Ledenvergadering, het hoogste orgaan van de IVN. Daar legt het huidige bestuur niet alleen formeel verantwoording af over het geleverde werk, maar wordt ook een nieuw bestuursteam verkozen en is het woord aan de leden.

“Een blik op het programma leert dat het thema een snaar raakte bij de deelnemers”

We hopen dat niet alleen het colloquium, maar ook onze gaststad Brussel jullie zal bekoren. Een aantal randactiviteiten biedt alvast een eerste kennismaking, en we zien jullie graag terug bij een debat, culturele activiteit, receptie of diner – ergens in de stad.

Tot slot: dit wereldcongres is het resultaat van een lange en intense samenwerking met heel wat medewerkers en partners, die u elders in dit boek opgelijst vindt. Namens bestuur en bureau bedank ik hen allen: we hadden dit zonder jullie niet gekund.

En nu: *voesj mè de koesj*, laat honderd neerlandistieken bloeien!

Prof. dr. Wim Vandenbussche
*Bestuursvoorzitter Internationale
Vereniging voor Neerlandistiek*

*"Onze geschiedenis geeft ons
een bijzondere rol als ambassadeur
en behoeder van het Nederlands
in Brussel"*

**HET DENKEN MAG ZICH NOOIT
ONDERWERPEN, NOCH AAN EEN
DOGMA, NOCH AAN EEN PARTIJ,
NOCH AAN EEN HARTSTOCHT,
NOCH AAN EEN BELANG, NOCH
AAN EEN VOORoorDEEL, NOCH
AAN OM HET EVEN WAT, MAAR
UITSLUITEND AAN DE FEITEN ZELF,
WANT ZICH ONDERWERPEN BETE-
KENT HET EINDE VAN ALLE DENKEN.**

Dutch, Vrije Universiteit Brussel. "1834

Düşünmek ne baskı altında kalmak, ne bir dogmaya, bir gruba ya da bir
ne çıkar gözetmek ne de önyargılı olmak, ya da bunların benzerleri de de
şu ki baskı altında kalmak demek, her düşüncenin bittiği yerdir.

Turkish, translated by Emel Kilic. "1984, Turkey

ایند نه در برابر یک باور هادارانده، نه در برابر یک گروه، نه در برابر شوق زیاد، نه در
بر برابر یک انگاره پیش داورانه، و نه در برابر هیچ چیز دیگری مگر در برابر خود واقعیت
سر قرواوردن در برابر هر چیز دیگر نه معنای پایان هستی اش خواهد بود.

Persian, translated

Mendimet nuk duhet kurrë t'i nënshtrohet
asnjë partie, asnjë pasioni, asnjë interese
të mëparshme, as diçkaje tjetër çfarë
përmbajuni vetëm fakteve, sepse për
nënshttrimi do të ishte mosekzistencë.

Albanian, translated by Arlind Cara. "1989, Albania

WELKOM IN BRUSSEL

Als rector van de grootste Nederlandstalige onderwijsinstelling in Brussel is het me een voorrecht en een eer om het Colloquium Neerlandicum na meer dan zestig jaar weer te mogen verwelkomen in Brussel, en op onze campus van de Vrije Universiteit Brussel in het bijzonder.

Het congressthema 'Nederlands in meertalige contexten' sluit op velerlei wijzen aan op onze dagelijkse bedrijvigheid in onderwijs, onderzoek en dienstverlening. In het superdiverse Brussel zit het Nederlands – onze wettelijke voertaal – ingebed in een talig mozaïek dat de traditionele tweetaligheid met het Frans sinds lang overstijgt. Dat de Brusselse regio steeds meertaliger wordt, weten we niet enkel uit ons longitudinale Taalbarometeronderzoek aan de VUB; we beleven het ook elke dag op onze campussen, waar één op de twee studenten opgroeit in een meertalige thuis-situatie en waar een kwart van onze studenten internationaal is. We omarmen als Nederlandstalige universiteit de onmiskenbare verrijking die die meertaligheid betekent voor onze kerntaken, maar investeren ook bewust in een sterk taalbeleid dat de Nederlandse academische taalbeheersing van onze studenten ondersteunt en versterkt.

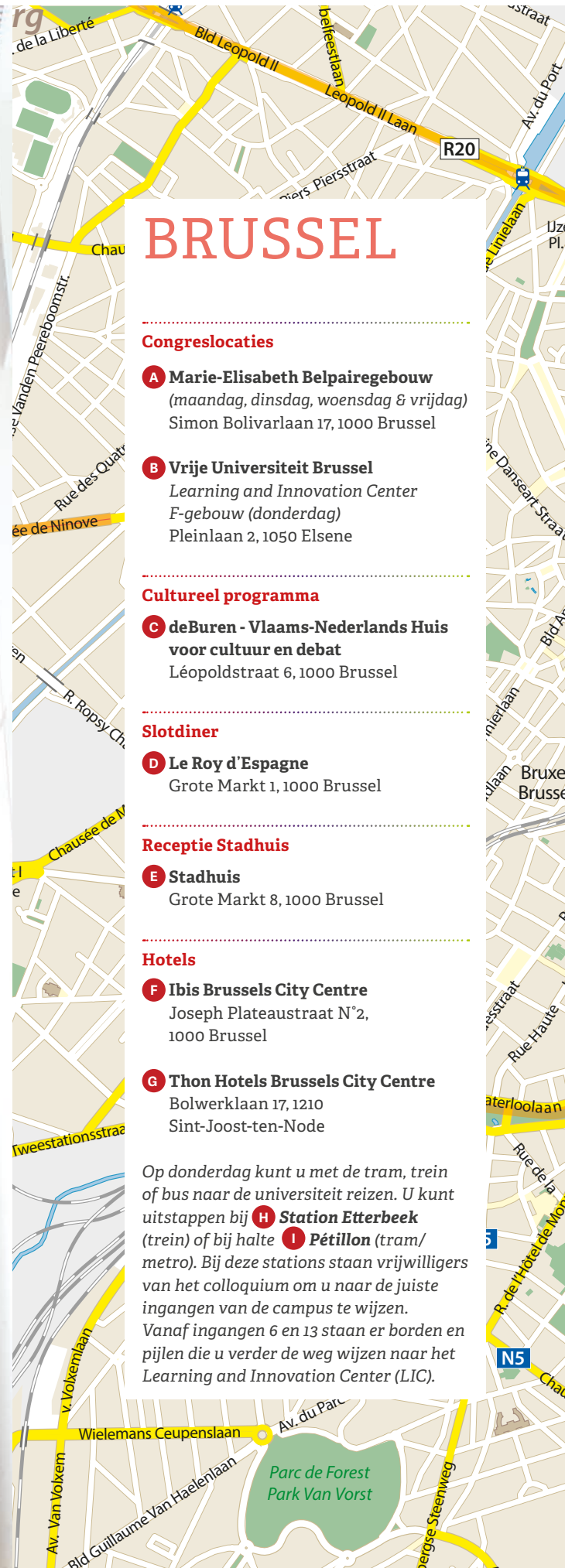
Onze geschiedenis geeft ons immers een bijzondere rol als ambassadeur en behoeder van het Nederlands in Brussel. De VUB ontstond in de nasleep van de studentenrevolte in de late jaren 1960, die zich op de Belgische taalstrijd geënt had. De afsplitsing van de Franstalige Université Libre de Bruxelles (ULB) werd een feit in 1969, en de symbolische waarde van een autonome Nederlandstalige universiteit in Brussel was groot, net als haar sociale, economische en politieke betekenis voor vele generaties studenten. Het belang van ons Universitair Ziekenhuis voor de Nederlandstalige én meertalige gezondheidszorg in en om Brussel was en blijft evenzeer onmiskenbaar.

Dat we het wereldcongres voor de neerlandistiek op donderdag kunnen verwelkomen in ons gloed-nieuwe Learning and Innovation Center (LIC) is in dat opzicht bijzonder: het LIC is een van de vele projecten die we in het voorbije decennium samen met de ULB realiseerden, net als onze nieuwe studentenwijk Usquare vlak bij de campus. Meer dan een halve eeuw na de scheiding werken we als autonome instellingen intensief samen voor deze stad en haar studenten. De VUB staat dus ook symbool voor de positieve en toekomstgerichte samenwerking tussen taalgemeenschappen in Brussel, ver voorbij een gestreden taalstrijd, en is trots op die voorbeeldrol.

De open en verbindende filosofie en missie van de VUB tonen ook dat het koesteren van de Nederlandstalige status van de universiteit perfect samengaat met het ontplooiën van internationale ambities. Zo ontwikkelen we binnen onze Europese Universitaire Alliantie EUTOPIA – van Göteborg over Lissabon tot Stellenbosch – meertalige samenwerkingen naast ons bestaande Nederlandstalige aanbod. Tegelijkertijd is de internationale neerlandistiek een van de pijlers waarop we onze Europese en internationale netwerken verder uitbouwen. We zijn dus zeer gelukkig om op dit Colloquium Neerlandicum vele oude bekenden van de VUB te mogen verwelkomen, met wie we al jaren intens samenwerken, samen met de vele nieuwe vrienden die we de komende dagen hopen te maken.

Ik wens u allen een vruchtbaar en leerrijk wereldcongres. Wees welkom.

Prof. dr. Jan Danckaert
Rector van de Vrije Universiteit Brussel

BRUSSEL

Congreslocaties

- A Marie-Elisabeth Belpairegebouw**
(maandag, dinsdag, woensdag & vrijdag)
Simon Bolivarlaan 17, 1000 Brussel
- B Vrije Universiteit Brussel**
Learning and Innovation Center
F-gebouw (donderdag)
Pleinlaan 2, 1050 Elsene

Cultureel programma

- C deBuren - Vlaams-Nederlands Huis voor cultuur en debat**
Léopoldstraat 6, 1000 Brussel

Slotdiner

- D Le Roy d'Espagne**
Grote Markt 1, 1000 Brussel

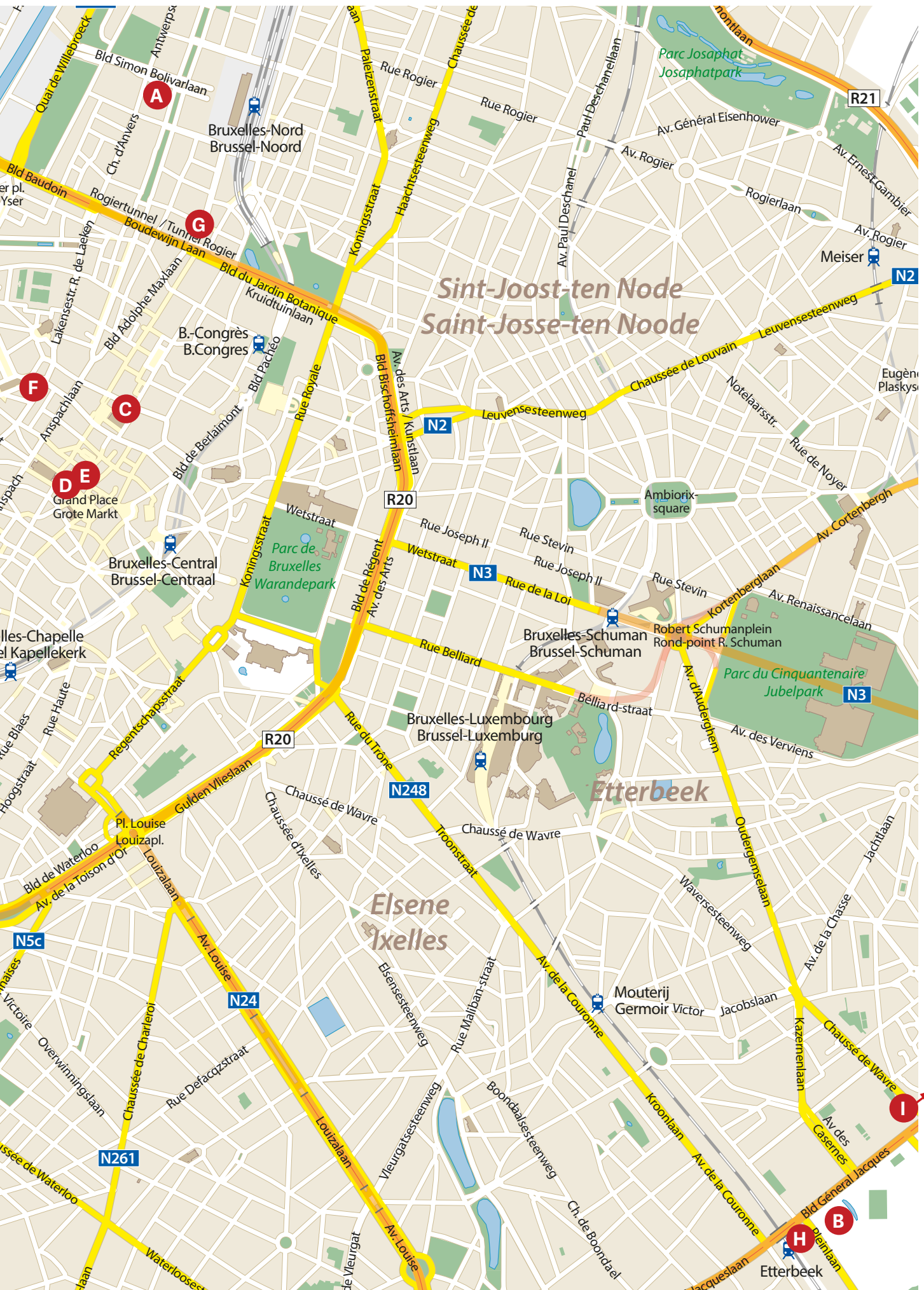
Receptie Stadhuis

- E Stadhuis**
Grote Markt 8, 1000 Brussel

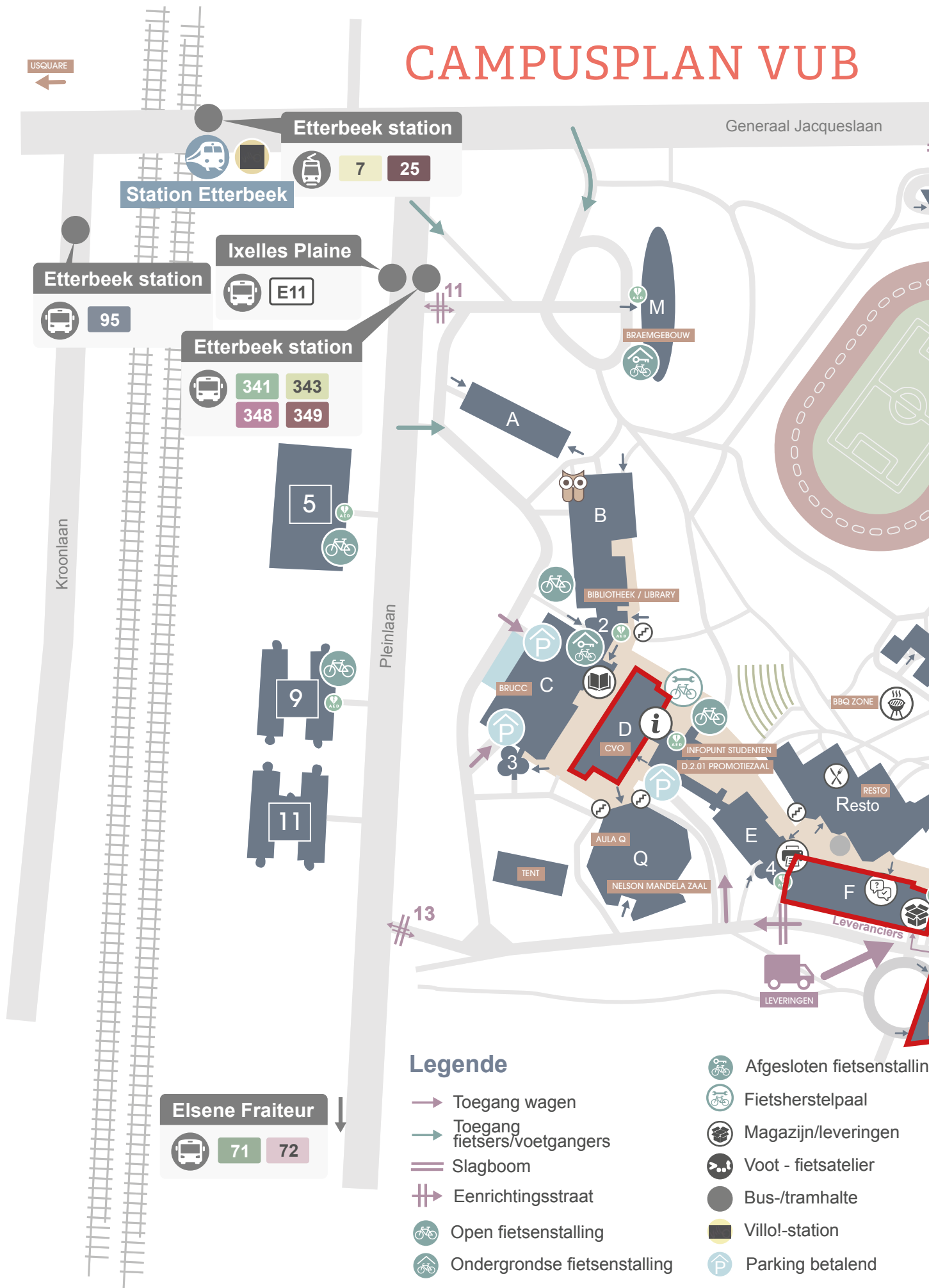
Hotels

- F Ibis Brussels City Centre**
Joseph Plateaustraat N°2,
1000 Brussel
- G Thon Hotels Brussels City Centre**
Bolwerklaan 17, 1210
Sint-Joost-ten-Node

Op donderdag kunt u met de tram, trein of bus naar de universiteit reizen. U kunt uitstappen bij **H Station Etterbeek** (trein) of bij halte **I Pétilion** (tram/metro). Bij deze stations staan vrijwilligers van het colloquium om u naar de juiste ingangen van de campus te wijzen. Vanaf ingangen 6 en 13 staan er borden en pijlen die u verder de weg wijzen naar het Learning and Innovation Center (LIC).

CAMPUSPLAN VUB

TE GAST BIJ DE VLAAMSE OVERHEID

Op vier van de vijf congresdagen kan de IVN rekenen op de gastvrijheid van de Vlaamse overheid, en wel in het net gerenoveerde Marie-Elisabeth Belpaire-gebouw. Het betreft een samenwerking met de departementen Cultuur, Jeugd & Media en Kanselarij & Buitenlandse Zaken.

De Vlaamse overheid geeft hiermee concreet invulling aan de belofte uit het Vlaamse Regeerakkoord om resoluut te kiezen voor een bloeiende en toekomstgerichte internationale neerlandistiek. Zo wil men het Nederlands wereldwijd bevorderen en het Nederlandstalige academische onderwijs en onderzoek in het buitenland bestendigen.

Op verschillende manieren zet de Vlaamse overheid zich in voor het Nederlands in de wereld. In de eerste plaats via de activiteiten die de Taalunie uitvoert om het Nederlands te ondersteunen. Daarnaast is er het Team Taaladvies, de taaladviesdienst van de Vlaamse overheid, waar docenten en studenten wereldwijd gebruik van maken. Vanuit de diplomatieke vertegenwoordigingen van Vlaanderen wordt het Nederlands in het buitenland ondersteund door samenwerking, netwerkvorming en activiteiten. Maar ook in Vlaanderen zelf staan de Nederlandse taal en de daarbij behorende cultuuruitingen uiteraard centraal in het beleid op het vlak van onderwijs, cultuur en inburgering en integratie.

PROGRAMMA

MAANDAG 25 AUGUSTUS

Programma

14:00 – 15:30	Registratie met koffie en thee
15:30 – 16:00	Inloop
16:00 – 18:00	Openingszitting Met bijdragen van: Anne Sluijs (directeur IVN) Wim Vandenbussche (voorzitter IVN) Gunther Van Neste (algemeen secretaris Taalunie) Jan Danckaert (rector VUB) Cieltje Van Achter (minister van Brussel en Media van Vlaanderen) Eppo Bruins (minister van OCW, Nederland) ... en een optreden van <i>Prijs der Nederlandse Letteren</i> -winnaar Tom Lanoye
18:00 – 20:00	Feestelijke receptie <i>Mede mogelijk gemaakt door het Ministerie voor de Promotie van meertaligheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest</i>

Opening

Op maandag trappen wij dit colloquium gezamenlijk af met een feestelijke openingszitting in het auditorium van het **Marie-Elisabeth Belpairegebouw** (Simon Bolivarlaan 17, Brussel).

Deelnemers aan het congres hebben voorafgaand aan het plenaire programma ruim de tijd om zich in te schrijven bij de balie en hun congrespas in ontvangst te nemen.

Let op: deelname van de ministeriële sprekers onder voorbehoud van beschikbaarheid.

Tom Lanoye foto: Arthur Los Fotografie

DINSDAG 26 AUGUSTUS

	Groot auditorium 01 D 001		De lunch vindt plaats in de polyvalente ruimte op de begane grond (00 D 004). Vanwege beperkte capaciteit wordt de lunch in twee shifts georganiseerd. We vragen u goed op te letten in welke shift u zit volgens het programma dat u wilt volgen.	
09.00	Plenaire lezing Dezelfde, anderstalige gedachten? Nieuwe Nederlandstalige literatuur in het dekoloniserende, meertalige Zuid-Afrikaanse landschap Alfred Schaffer		Klein auditorium 03 Z 03	Zaal 03 Z 01
10.00	KOFFIEPAUZE		KOFFIEPAUZE	
10.30	Panel Letterkunde Meertaligheid in literaire oeuvres Frank Keizer, Lars Bernaerts, Linde De Potter en Mathijs Sanders	Panel Taalkunde Het Nederlands in het psycholinguïstische laboratorium Anne Renzel, Matthias Reiner, Robert Hartsuiker, Roos Weijers en Stefan Frank	Panel Didactiek Het Nederlands binnen een meertalig academisch landschap Alexander De Soete, Carel Jansen, Folkert Kuiken, Mit Leuridan en Stef Slembrouck	10.30
11.00				11.00
11.30				11.30
12.00				12.00
12.30		LUNCHPAUZE 00 D 004	LUNCHPAUZE 00 D 004	12.30
13.00		Vervolg Panel Taalkunde Het Nederlands in het psycholinguïstische laboratorium	Vervolg Panel Didactiek Het Nederlands binnen een meertalig academisch landschap	13.00
13.30	LUNCHPAUZE 00 D 004			13.30
14.00	Lezing Letterkunde Meertaligheid en collectieve identiteit in Maxime Garcia Diaz' <i>Het is warm in de hivemind</i> Helena Van Praet			14.00
14.30	Lezing Letterkunde De interculturele Tweede Wereldoorlog: Dola de Jongs <i>En de akker is de wereld</i> Laurens Ham		Lezing Didactiek Interculturele competentie in het onderwijs van NVT op universitair niveau Mikołaj Buczak	14.30
15.00	Lezing Letterkunde Warren v Krijgelmans. Ethische positionering in twee Nederlandse Sadevertalingen Lander Kesteloot	Lezing Taalkunde Verschillen van pragmatische markers in variëteiten van het Standaardnederlands Dóra Tóth	Lezing Didactiek De lexicale behoeften van de NVT-leerder Johan Vanparys	15.00
	KOFFIEPAUZE	15.30 – 16.00	KOFFIEPAUZE	
16.00	Presentatie Taalunie & IVN Nieuwe acties voor de internationale neerlandistiek			
17.00	Regiobijeenkomsten en redactievergaderingen			

MARIE-ELISABETH BELPAIREGEBOUW

Zaal 05 N 02	Zaal 03 N 06	Zaal 03 N 07	Zaal 03 N 08
KOFFIEPAUZE		KOFFIEPAUZE	
Panel Over neerlandistiek Interdisciplinair en toekomstbestendig (ver)taalonderwijs: Nederlands als sleutel tot samenwerking tussen industrie en academici Elisabeth Braem, Lutgart Spaepen, Márta Kántor-Faragó, Mia Ratinckx en Paola Gentile	Panel Taalkunde Nederlands als vreemde taal leren in een meertalige wereld: hoe en waarom? Adriaan D'Haens, Annika Johansson, Ilias Vierendeels, Laetitia Louis, Laurence Mettwie, Laurent Rasier, Márta Kántor-Faragó, Pauline Degrave, Philippe Hiligsmann en Zuzanna Czerwonka-Wajda	Lezing Vertalen Het vertalen van humor Orsolya Varga	Lezing Letterkunde De meertaligheid van muziek. Peter Benoit tussen Frans en Nederlands Kevin Absillis, Hannah Aelvoet
		Lezing Vertalen <i>Reinaard die vos</i> : Een Afrikaanse vertaling van Vandenvos Reynaerde Nerina Bosman, Henning Pieterse	Lezing Letterkunde <i>At the heart of multilingualism, we find translation</i> . Meertaligheid in vertaling Claudia Zeller
		Lezing Vertalen De vele namen van <i>Suske en Wiske</i> . Een Vlaamse strip in Duitse vertaling. Christine Hermann	Lezing Letterkunde Fotobiografie van W.F. Hermans in meertalige context. Nederlands en fotografie Sasha Richman
		LUNCHPAUZE 00 D 004	Lezing Letterkunde 'Er is een nieuwe wereld mogelijk'. Nederlandstalige poëzie over de oorlog in Oekraïne Natalia Karpenko
			Lezing Letterkunde De keerzijde van de medaille. naoorlogse Belgische en Franstalige Congolese literatuur ecokritisch lezen Oana-Elena Ciuraru
LUNCHPAUZE 00 D 004	LUNCHPAUZE 00 D 004	Lezing Letterkunde Een moderne herschrijving van de Medea-mythe in Hugo Claus' libretto <i>Borgerocco</i> Aleksandar Djokanovic	LUNCHPAUZE 00 D 004
		Lezing Letterkunde Literaire meertaligheid in Lale Güls <i>Ik ga leven</i> (2021) Saskia Vandenbussche	
Lezing Over neerlandistiek Nederlandstalige literatuur en cultuur in meertalige context Jolanda Vanderwal Taylor	Vervolg Panel Taalkunde Nederlands als vreemde taal leren in een meertalige wereld: waarom en hoe?	Lezing Letterkunde Vergelijkend onderzoek tussen Couperus' <i>Eline Vere</i> en D'Annunzio's <i>Il piacere</i> Frianne Christine Zevenbergen	Gesprek: Te gast bij de IVN Sofagesprek Vlaamse overheid Bart Temmerman, Isabelle Heyn, Dirk Caluwé, Yves Wantens
Lezing Over neerlandistiek Een Slowaaks handboek neerlandistiek: de basisuitrusting van een neerlandicus Benjamin Bossaert		Lezing Letterkunde Opera in het Middelnederlands? Talige edelkitsch en de verbeelde middeleeuwen Jan Załęcki	
Pecha kucha Giada Brentaro		Lezing Letterkunde De poëtica van taal in het werk van Ramsey Nasr Delia Grosu	
Pecha kucha Oana Cionca			
Pecha kucha Malgorzata Dowlaszewicz			
KOFFIEPAUZE		KOFFIEPAUZE	

20.00

Cultureel programma: 'Ook dialecten zijn een vorm van meertaligheid' – avond met de lage landen & deBuren (Leopoldstraat 6)

WOENSDAG 27 AUGUSTUS

	Groot auditorium 01 D 001	De lunch vindt plaats in de polyvalente ruimte op de begane grond (00 D 004). Vanwege beperkte capaciteit wordt de lunch in twee shifts georganiseerd. We vragen u goed op te letten in welke shift u zit volgens het programma dat u wilt volgen.	
09.00	Plenaire lezing Historische meertaligheid, migratie en extramurale taalgebruikers van het Nederlands Andreas Krogull	Klein auditorium 03 Z 03	Zaal 03 Z 01
10.00	KOFFIEPAUZE		KOFFIEPAUZE
10.30	Panel Cultuur Multiperspectiviteit in taal- en cultuuronderwijs over het Nederlandse en Belgische koloniale verleden en zijn doorwerkingen Achmad Sunjayadi, Anne Köster, Denise Bontrovato, Dietha Koster, Karel Van Nieuwenhuysse, Marthe Wierenga, Pieter den Hollander, Sarah Ardelia Saptono en Tina van der Vlies	Panel Taalkunde Nieuw licht op ouder Nederlands: standaardisatie, taalcontact en meertalige taalgeschiedenis Alexia Elise Kerkhof, André Kött, Andreas Krogull, Eline Lismont, Emma Lambrecht, Gijsbert Rutten, Machteld de Vos, Magda Serwaczak, Miet Ooms, Nelle Simonet, Philipp Krämer, Reitze Jonkman, Rik Vosters en Ulrike Vogl	Panel Over neerlandistiek Internationale neerlandistiek? Met bijdragen van: Andreas Nijenhuis, Annika Johansson, Christopher Joby, Eric Mijts, Filip De Ceuster, Małgorzata Dowlaszewicz, Matthieu Sergier, Michel De Dobbeleer, Judit Steenge en Truus De Wilde
11.00			
11.30			
12.00			
12.30		LUNCHPAUZE 00 D 004	LUNCHPAUZE 00 D 004
13.00		Vervolg Panel Taalkunde Nieuw licht op ouder Nederlands: Standaardisatie, taalcontact en meertalige taalgeschiedenis	Vervolg Panel Over neerlandistiek Internationale neerlandistiek?
13.30			
14.00	Vervolg Panel Cultuur Multiperspectiviteit in taal- en cultuuronderwijs over het Nederlandse en Belgische koloniale verleden en zijn doorwerkingen		
14.30			Gesprek: Te gast bij de IVN Onderwijs Nederlands wereldwijd: van 2,5 tot 25! Linde van den Bosch, Stichting NOB & de Taalunie
15.00	Pecha kucha Kim Sa Tran Pecha kucha Matylda Andala Pecha kucha Naomi Buijs		
16.00	KOFFIEPAUZE	15.30 – 16.00	KOFFIEPAUZE
	Algemene Ledenvergadering IVN tot 17.30		

MARIE-ELISABETH BELPAIREGEBOUW

Zaal 05 N 02	Zaal 05 N 04	Zaal 05 N 05	Zaal 05 N 06
KOFFIEPAUZE		KOFFIEPAUZE	
Panel Vertalen Nederlands vertalen wereldwijd: het beroepsprofiel van de professionele vertaler Nederlands in een meertalige en technologisch gedreven context Alice Del Casale, Franciska van Waarden, Frieda Steurs, Gys-Walt van Egdom, Krisztina Soós, Marketa Štefková, Michaela Zárecká, Muriel Waterlot, Paola Gentile, Pavlína Knap-Dlouhá en Réka Eszenyi	Panel Letterkunde Lezen in L1 en L2: theoretische achtergronden en uitdagingen in de praktijk Camille Welie, Jet Doedel, Katja Tereshko en Petra Couvée	Gesprek: Te gast bij de IVN Wat kan de Nederlandse culturele diplomatie betekenen voor de neerlandistiek? Pavel Kuzmin en Alexandra Papanina Gesprek: Te gast bij de IVN Sofagesprek regionale netwerken met Netwerk Neerlandistiek Azië, MediterraNed en ALCS Henriette Louwerse, Ana Maria van Valen, Suze Anja Verkade en Christine Sas	Lezing Taalkunde Het imago van steden in Belgische kranten tussen imagologie en vertaling Matilde Soliani Lezing Taalkunde Toch niet weer over dat partikelwoordenboek, hè? Ton van der Wouden Lezing Taalkunde De uitspraak van Nederlandse en Vlaamse namen in de Kroatische media Lorena Andonov Pecha kucha Frank Landsbergen Pecha kucha Karen Wallrich Pecha kucha Xiaoou Lei
LUNCHPAUZE 00 D 004	LUNCHPAUZE 00 D 004	Gesprek: Te gast bij de IVN Sessie met Netwerk van Onderwijs- en Wetenschapsattachés Marije Feersma Hoekstra CNaVT workshop Hoe ontwikkel je een geïntegreerd en taakgericht examen?	LUNCHPAUZE 00 D 004
Vervolg Panel Vertalen Nederlands vertalen wereldwijd: het beroepsprofiel van de professionele vertaler Nederlands in een meertalige en technologisch gedreven context	Lezing Letterkunde Franse <i>airs de cour</i> in 17de-eeuwse liedboeken uit de Zuidelijke Nederlanden Tine De Koninck Lezing Letterkunde "Weggezet op aparte plankjes". Nieuwe verbanden in Raoul de Jongs <i>Boto Banja</i> Henriette Louwerse Lezing Letterkunde Taal en geweld in <i>Jaguarman</i> van Raoul de Jong Johanna Bundschuh-Van Duikeren		Lezing Letterkunde De meertaligheid van het gebed in een Middelnederlands devotioneel handschrift Marcin Polkowski Lezing Letterkunde Literatuur en emotie: een historisch perspectief op voelen en weten als conflict Beatrix van Dam Lezing Letterkunde De poëzie als representatie van de streving naar een thuis Roxana-Maria Panescu
KOFFIEPAUZE		KOFFIEPAUZE	
12.00 - 16.00 zaal 03 N 8		Inloopmomenten: subsidiemogelijkheden voor de internationale neerlandistiek	
20.00		Cultureel programma: Literaire avond met Aya Sabi en Sophia Blyden door Frontaal Podium & deBuren (Leopoldstraat 6)	

DONDERDAG 28 AUGUSTUS

	Learning & Innovation Center LIC 0.04	Learning & Innovation Center LIC 5.14	Learning & Innovation Center LIC 4.09 en 4.10	
09.00	Bijeenkomst oud en nieuw bestuur	Regiobijeenkomsten en redactievergaderingen		
10.00	KOFFIEPAUZE IN PILAR	KOFFIEPAUZE IN PILAR		
10.30	Panel Letterkunde Socialistische transnationaliteit en de transfer van Nederlandstalige literatuur Alexa Stoicescu, Anita Srebnik, Birutė Avižiniienė, Benjamin Bossaert, Ekaterina Vekshina, Hanna Berežnicka, Jelica Novaković-Lopušina, Michel De Dobbeleer, Ton van Kalmthout en Wilken Engelbrecht	Vervolg Panel Taalkunde Vervolg: Nieuw licht op ouder Nederlands: standaardisatie, taalcontact en meertalige taalgeschiedenis Alexia Elise Kerkhof, André Kött, Andreas Krogull, Eline Lismont, Emma Lambrecht, Gijsbert Rutten, Machteld de Vos, Magda Serwaczak, Miet Ooms, Nelle Simonet, Philipp Krämer, Reitze Jonkman, Rik Vosters en Ulrike Vogl	Panel Didactiek Uitspraak in de taallessen Nederlands in het hoger onderwijs Christine Sas, Ingeborg Harmes, Julia Sommer, Lilie Mundalifah Roosman, Marta Kostecká, Myra Arends, Roland Nagy, Zahroh Nuriah en Zuzanna Czerwinka-Wajda	10.30
11.00				11.00
11.30				11.30
12.00				12.00
12.30				12.30
13.00	LUNCHPAUZE IN PILAR	LUNCHPAUZE IN PILAR	LUNCHPAUZE IN PILAR	13.00
13.30	Vervolg Panel Letterkunde Socialistische transnationaliteit en de transfer van Nederlandstalige literatuur	Lezing Letterkunde Dieren in de <i>Zinne-poppen</i> van Roemer Visscher en Anna Roemers Visscher Joanna Skubisz	Vervolg Panel Didactiek Uitspraak in de taallessen Nederlands in het hoger onderwijs	13.30
14.00		Lezing Letterkunde Zwanenzang van de Hollandse Kaap in twee historische romans van Dan Sleight en Karel Schoeman Toni Bandov		14.00
14.30		Lezing Letterkunde Leidse liedboekjes. De stad als multiculturele samenleving Olga Van Marion		14.30
15.00		Lezing Letterkunde Luipaarden en jaguars in de <i>Swart Luijperd</i> en in <i>Jaguarman</i> van Raoul de Jong Andries Visagie	Lezing Didactiek Transformerend lezen in NT2. Literatuur voor taal en burgerschap Katja Tereshko en Camille Welie	15.00
16.00	Op donderdag 28 augustus vindt het colloquium plaats aan de Vrije Universiteit Brussel , in het Learning and Innovation Center (LIC). Bekijk de plattegrond voor reisinstructies.			

VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL

Learning & Innovation Center
LIC 3.03

Learning & Innovation Center
LIC 2.03

F-gebouw
F 4.03

F-gebouw
F 4.09

Regiobijeenkomsten en redactievergaderingen

KOFFIEPAUZE IN PILAR

KOFFIEPAUZE IN PILAR

Panel Taalkunde

Nederlands en taalcontact in vroegmodern Europa
Christopher Joby, Gijs Altena, Gina Kavaliūnaitė, Hilde Neus, Nicoline van der Sijs, Paul Hulsboom, Pia Awater, Stefan Kiedroń en Ute K. Boonen.

Panel Letterkunde

De vele talen van het Nederlandstalige kinderboek
Aleksandra Markiewicz, Britta Benert, Feike Dietz, Frauke Pauwels, Irena Barbara Kalla, Orsolya Réthelyi, Paavo Van der Eecken en Renée Marais

Lezing Didactiek

Meertalige competenties. Analyses en perspectieven uit de Arubaanse context
Kitty Leuverink, Eric Mijts, Lieve De Wachter en Veronika Wenzel

Lezing Didactiek

ChatGPT in het taalonderwijs: vriend of vijand?
Lili Hargitai

Lezing Didactiek

Meertalige taaldidactiek bij Nederlands en de moderne vreemde talen
Irma Westheim

Lezing Didactiek

Talige diversiteit omarmen. Een receptieve meertalige cursus Nederlands
Kimberly Naber

Lezing Cultuur

Straffe koffie bij Multatuli en Meinkema, of taalspel als maatschappijkritiek
Gert Loosen

Lezing Cultuur

Nederlandse koloniale geschiedenis en *multidirectional memory*
Jihie Moon

Lezing Cultuur

Poëzie in internationale context. Samenwerking tussen Zuid-Afrika en Nederland
Joris Geelen

Lezing Cultuur

Wetenschappelijke informatie in het digitale tijdperk: de FID Benelux
Iлона Riek

LUNCHPAUZE
IN PILAR

LUNCHPAUZE
IN PILAR

LUNCHPAUZE
IN PILAR

LUNCHPAUZE
IN PILAR

Vervolg Panel Taalkunde

Nederlands en taalcontact in vroegmodern Europa

Vervolg Panel Letterkunde

De vele talen van het Nederlandstalige kinderboek

Lezing Taalkunde

Meertaligheid en woordgeslacht in de Nederlandse literatuur
Lesia Chaika en Ivo Boers

Lezing Taalkunde

Co-verbale gebaren in vreemdetaalverwerving: het lelijke eendje?
Christina Piot

Lezing Taalkunde

Nederlands ter Plekke
Julia Albert-Balazsi, Bence Virág, Barnabás Pádár, Lilla Kása

Lezing Cultuur

Dekolonisatie vanuit (huis)vrouwenperspectieven
Júlia Kemendi

Lezing Cultuur

Alexander Salonthay de Salontha en zijn Surinaamse avontuur
Réka Bozzay

Pecha kucha Željana Pancirov Cornelisse

Pecha kucha Zsuzsanna Eszter Braun

Lezing Letterkunde

Nederlands- en Maleis-talige literatuur door Indonesiërs in Nederland (1916-1918)
Daan van den Broek en Luka Hattuma

18.00 Stadhuis

Receptie Stadhuis met o.a. een optreden van Lisette Ma Neza (Grote Markt 8)

VRIJDAG 29 AUGUSTUS

Groot auditorium 01 D 001		De lunch vindt plaats in de polyvalente ruimte op de begane grond (00 D 004). Vanwege beperkte capaciteit wordt de lunch in twee shifts georganiseerd. We vragen u goed op te letten in welke shift u zit volgens het programma dat u wilt volgen.	
09.00	Plenaire lezing Meertalige, transnationale literaire ruimtes als significant geographies. Over de bestudering van Nederlandstalige literaturen vanuit vertaling en cultuurtransfer Stéphanie Vanasten	Klein auditorium 03 Z 03	Zaal 05 N 02
10.00	KOFFIEPAUZE		KOFFIEPAUZE
10.30	Panel Letterkunde Meer-dan-menselijke stemmen in Nederlandstalige literatuur Barbara Fraipont, Daniela Průšová, Eszter Simonfi, Marco Prandoni, Sven Vitse en Wendela de Raat	Panel Over neerlandistiek Inclusieve strategieën met pluricentrisch Nederlands in het hoger onderwijs: Europese en Caribische perspectieven Albert Oosterhof, Ellen-Petra Kester, Eric Mijts, Geert Buelens, Jan D. ten Thije, Susan Coetzee-Van Rooy, Vanessa Pietersz en Veronika Wenzel	Panel Taalkunde Het Nederlands in de grootstedelijke Brusselse context Mathis Saeys en Robin Simon
11.00			
11.30			
12.00			
12.30		LUNCHPAUZE 00 D 004	LUNCHPAUZE 00 D 004
13.00		Vervolg Panel Over neerlandistiek Inclusieve strategieën met pluricentrisch Nederlands in het hoger onderwijs: Europese en Caribische perspectieven	Lezing Taalkunde 180 jaar Nederlands als moderne taal in Wallonië: moeten, mogen, willen? Ilias Vierendeels en Laurence Mettewie
13.30	LUNCHPAUZE 00 D 004		Lezing Taalkunde Nederlandse niet-finiete causale constructies in meertalige contexten online Martin Konvička
14.00	Vervolg Panel Letterkunde Meer-dan-menselijke stemmen in Nederlandstalige literatuur		Lezing Taalkunde Wisselen binnen woordgrenzen. Codeswitching van Nederlands-Hongaarse meertaligen Ivo Boers
14.30			Lezing Taalkunde Op zoek naar de dader. Taalfouten als masker om je identiteit te verhullen. Anna Witzak
15.00	Lezing Letterkunde Literaire manifestaties van Nederlandstalige literatuur in Hongarije Krisztina Gracza		
16.00	KOFFIEPAUZE Plenaire lezing Literaire ontmoetingspunten in de marges in tijden van illiberale democratieën Orsolya Réthelyi	15.30 – 16.00 KOFFIEPAUZE	Doorlopend: Herdenking Agata Kowalska-Szubert Op dinsdag 27 mei 2025 overleed IVN-vicevoorzitter Agata Kowalska-Szubert. Na een periode van herstel van een hartinfarct verslechterde haar situatie vrij plotseling, met een fataal gevolg. Ze werd 57 jaar. We bieden Zaal 03 N 08 (van 09.00 tot 17.00) aan als een plek aan allen die om haar gaven om binnen te lopen en haar in stilte te gedenken.

MARIE-ELISABETH BELPAIREGEBOUW

Zaal 05 N 04	Zaal 05 N 05	Zaal 05 N 06	Zaal 03 N 06
KOFFIEPAUZE		KOFFIEPAUZE	
	Panel Didactiek Cursusboeken in het NT2- en NVT-onderwijs: historische, vergelijkende en praktische perspectieven Karolina Chelminiak, Mikołaj Buczak, Przemysław A. Paluszek en Robert de Louw	Lezing Letterkunde Poolse dichters op het Poetry International Festival Rotterdam Małgorzata Drwal	Lezing Vertalen Eigennamen in machinevertalingen. Vergelijking van drie taalmodellen Bojana Budimir
Lezing Letterkunde De NSB in kabouterland. Sprookjes in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog Nathalie Haak		Lezing Letterkunde Lize Spit op Instagram. <i>Literary branding, self-mediation</i> en bookstagram Sara Van Meerbergen	
Lezing Letterkunde Beets en het kolonialisme Rick Honings		Lezing Letterkunde De verbeelding van destitutie in de meertalige poëzie van Çağlar Köseoğlu Hans Demeyer	Lezing Vertalen 'De herinnering van geluiden'. Armando vierhandig vertalen naar twee doeltalen Marie Jadot en Franco Paris
Lezing Letterkunde Nederlandse jeugdliteratuur over de Holocaust binnen en buiten de taalgrenzen Levente Erős en Julia Sarbo		Lezing Letterkunde Vergeten stemmen. Nederlandse en Vlaamse literatuur in de Poolse pers tot 1939 Bożena Czarnecka	LUNCHPAUZE 00 D 004
		Lezing Letterkunde Meertaligheid in het schrijverschap van hedendaagse auteurs in de Lage Landen Lisa Libbrecht	
LUNCHPAUZE 00 D 004	LUNCHPAUZE 00 D 004	LUNCHPAUZE 00 D 004	Gesprek: Te gast bij de IVN Sofagesprek met socio-culturele organisaties: ANV, deBuren, de lage landen, Onze Taal en Orde van den Prince
Lezing Letterkunde 'Terminale ogen' aan de drempel tussen leven en dood Jun Mita	Lezing Didactiek Functioneel meertalig leren in het NT2- en NVT-onderwijs. Thuistaal als troef Steven Delarue en Audrey Verhille	Lezing Letterkunde Mundus vult decipi. Pseudovertaling, <i>mind reading</i> en seculiere zingeving in Désanne van Brederodes <i>Mensen met een hobby</i> (2001) Alexander Van De Sijpe	
Lezing Letterkunde #poëzie: De literaire receptie van Afrikaans en Nederlands Instagram-poëzie Jané de Wet	Lezing Didactiek De laatste loodjes. Nederlands op C1/ C2-niveau in meertalige contexten Jacek Karpiński	Lezing Letterkunde Kosmopolitisme als nieuwe lens voor het onderzoek naar migrantenliteratuur Ewa Dynarowicz	
Lezing Letterkunde Verslaggeving van koloniale oorlogvoering in August Weitzels <i>Schetsen uit het oorlogsleven in Nederlandsch Indië</i> (1862) Siegfried Huigen	Pecha kucha Michael Douma Pecha kucha Usha Balesar	Lezing Letterkunde Boek, vertaling en meertaligheid in het transnationale literaire veld Stéphanie Vanasten en Elke Brems	
KOFFIEPAUZE		KOFFIEPAUZE	
10.00 - 14.00 zaal 03 N 7		Inlooppomomenten: subsidiemogelijkheden voor de internationale neerlandistiek	
19.30	Slotdiner : Le Roy d'Espagne (Grote Markt 1)		

KEYNOTE-SPREKERS

DINSDAG 26 AUGUSTUS
09:00 ZAAL 01 D 001

Alfred Schaffer, Universiteit Stellenbosch, Zuid-Afrika

LETTERKUNDE

Dezelfde, anderstalige gedachten? Nieuwe Nederlandstalige literatuur in het dekoloniserende, meertalige Zuid-Afrikaanse landschap

De Zuid-Afrikaanse literatuur bestaat zowel op papier als op het podium in vele talen, maar is commercieel gezien vooral lees- en zichtbaar in het Engels en het Afrikaans. Een aanzienlijk deel van de goed ontvangen, nieuwe Zuid-Afrikaanse literatuur wordt geschreven door auteurs van kleur en behandelt thema's als gender, klasse en de dagelijkse sporen van verwoestend kolonialisme en racisme – de politieke implicaties zijn onmiskenbaar. Daarmee zetten jonge schrijvers de politiek-bevuste lijn van vorige generaties (denk aan Miriam Tlali, Achmat Dangor, Nadine Gordimer, Zakes Mda, Antjie Krog, Dennis Brutus, Adam Small, Breyten Breytenbach) op eigen wijze voort. Hun schrijven en vertellen vloeit voort uit een verlangen om (geleefde) realiteiten bloot te leggen en te verbeelden.

Zoals Wamuwi Mbao schrijft in het voorwoord van zijn bloemlezing *Years of Fire and Ash. South African Poems of Decolonization* (2021): 'Thus, poetry is not neutral: it is in fact deeply structured by the same biases and beliefs that undergird structural inequalities. [...] This is where the poetry of decolonisation does its work: In these new scenes of thought, we glimpse the lives of others and we learn.'

In veel nieuwe Nederlandstalige literatuur, geschreven door auteurs

van kleur, weerklinken dezelfde of verwante thema's en sentimenten. Deze wijken vanzelfsprekend op punten af, maar bieden tegelijk de mogelijkheid tot een leerzaam en gelijkwaardig gesprek. Juist dát gesprek kan de Nederlandstalige literatuur in deze meertalige context enigszins relevant houden.

Biografie

Alfred Schaffer studeerde Nederlandse taal- en letterkunde en Film- en Theaterwetenschappen aan de Universiteit Leiden. In 1996 verhuisde hij naar Zuid-Afrika, waar hij promoveerde aan de Universiteit van Kaapstad, en er later ook als postdoc werkte. Tussen 2005 en 2010 was hij redacteur bij Cossee en De Bezige Bij in Amsterdam. In 2011 keerde hij terug naar Zuid-Afrika, waar hij nu Nederlandse letterkunde doceert aan de Vakgroep Afrikaans en Nederlands van de Universiteit Stellenbosch. Hij is tevens betrokken bij het Creative Writing-programma. Schaffer debuteerde als dichter in 2000 met *Zijn opkomst in de voorstad*. Zijn meest recente bundel, *wie was ik*, strafregels, verscheen in 2020, gevolgd door *Zo heb ik u lief*. Alle gedichten tot nu toe naar aanleiding van de P.C. Hooft-prijs die hem in 2021 werd toegekend. Hij vertaalde onder meer werk van Ronelda S. Kamfer, Marlene van Niekerk, Koleka Putuma, Charl-Pierre Naudé, Antjie Krog (met Robert Dorsman en Jan van der Haar) en Ilya Kaminsky.

WOENSDAG 27 AUGUSTUS
09:00 ZAAL 01 D 001

Andreas Krogull, Universität Zürich, Zwitserland

TAALKUNDE

Historische meertaligheid, migratie en extramurale taalgebruikers van het Nederlands

Traditionele taalgeschiedenissen zoals die van het Nederlands vertellen eerst en vooral een eentalig verhaal, waarin de ontwikkeling van de standaardtaal centraal staat. De afgelopen decennia is daar meer verandering in gekomen, mede dankzij het bloeiende onderzoeksveld van de historische sociolinguïstiek en het ontsluiten van alledaagse taalpraktijken in het verleden. Aspecten van historische meertaligheid en taalcontact nemen een steeds belangrijkere rol in (bijv. Franceschini e.a. 2023), ook binnen de neerlandistiek (bijv. Rutten & Vosters 2020). Recent onderzoek heeft nieuwe inzichten opgeleverd over fenomenen als ontlening, codeswitching, taalkeuze en taalshift (bijv. Van der Wal 2018; Assendelft e.a. 2023; Krogull & Puttaert 2024; Krogull & Rutten 2025).

Een meer inclusieve, meertalige invalshoek op een grotendeels eentalig narratief roept andere, ook lastige vragen op. Welke taalgebruikers tellen mee in de geschiedschrijving? Welke groepen vallen daarbuiten – en waarom eigenlijk? In deze lezing pleit ik ervoor om in plaats van (alleen) naar 'het Nederlands' binnen 'het Nederlandse taalgebied' te kijken, ook ruime aandacht te besteden aan minder duidelijk afgebakende eenheden, zowel taalkundig als geografisch. Zo geeft de grensregio tussen Nederland en Duitsland, eeuwenlang symbiotisch met elkaar verbonden, een intrigerende inkijk in de realiteit van vroeg- en laat-moderne migranten en grensgangers, hun meertalige schrijfpaktijken en fluïde taalrepertoires (Krogull 2021).

Aan de hand van een drietal casussen uit de achttiende en negentiende eeuw zal ik taalgebruikers in de schijnwerpers zetten die in de canon van het Nederlands nagenoeg onzichtbaar zijn gebleven. Handgeschreven brieven en andere archiefbronnen uit het Nederlands-Duitse grensgebied bieden alternatieve perspectieven op de taalgeschiedenis. Deze lezing focust op mobiele vrouwen, gemengde huwelijken en seizoenarbeiders, kortom: historische taalgebruikers uit de periferie, die zich op het spanningsveld tussen *extra muros* en *intra muros* bewegen. Ze hebben met elkaar gemeen dat ze allemaal vertegenwoordigers zijn (of waren) van het Nederlands in meertalige contexten – het thema van dit colloquium.

KEYNOTE-SPREKERS

Biografie

Andreas Krogull is historisch sociolinguïst van het Nederlands, met een bijzondere focus op de vroeg- en laatmoderne taalgeschiedenis. Sinds 2023 is hij als senior onderzoeker en docent (Oberassistent) Nederlandse taalkunde verbonden aan de Universität Zürich. Na zijn studie Engelse, Nederlandse en Duitse taal en cultuur aan de Universität Duisburg-Essen begon hij zijn promotieonderzoek aan de Universiteit Leiden, onder begeleiding van Gijsbert Rutten en Marijke van der Wal. In 2018 promoveerde hij daar op een proefschrift over het Nederlandse taalbeleid rond 1800, waarvoor hij de Academische Jaarprijs van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde ontving. In het kader van twee opeenvolgende postdoc-aanstellingen aan de universiteiten van Cambridge en Leiden werkte hij mee aan grote onderzoeksprojecten over meertaligheid en taalcontact in hedendaagse en historische contexten. In Zürich verricht hij momenteel habilitatieonderzoek naar meertalige (schrijf) praktijken in het Nederlands-Duitse grensgebied in de achttiende en negentiende eeuw. Hij publiceerde onder meer in *Internationale Neerlandistiek*, *TNTL*, *Taal en Tongval*, *Dutch Crossing*, *Journal of Historical Sociolinguistics* en *Sociolinguistica*. Sinds 2025 is hij redactielid van *Nederlandse Taalkunde* en bestuurslid van het *Nederlandistenverband*, waarin hij universitaire neerlandici in het Duitse taalgebied vertegenwoordigt.

VRIJDAG 29 AUGUSTUS
09:00 ZAAL 01 D 001

Stéphanie Vanasten, UCLouvain,
Louvain-la-Neuve, België

VERTALEN

Meertalige, transnationale literaire ruimtes als significant geographies. Over de bestudering van Nederlands-talige literaturen vanuit vertaling en cultuurtransfer.

Deze lezing vertrekt vanuit het idee dat maatschappijen, landen en staten niet van nature eentalig zijn. Toch kunnen binnen bepaalde public regimes, in de context van de laat-kapitalistische cultuur, herconfiguraties en de institutionalisering van monolinguale (nationale) ideologieën worden waargenomen (Schneider 2022). Tegen deze achtergrond wordt taal in deze bijdrage niet als een essentialistisch begrip, maar als culturele en literaire praktijk benaderd. Daarbij wordt gesteld dat een meertalige invalshoek van groot belang is voor de levendigheid en circulatie van literaturen en culturen.

Vertaal- en cultural transfer-patronen (zie o.a. Vanasten et al. 2022; Jørgensen & Lüsebrink 2021; Gonne et al. 2020; Middell & Dietze 2018) en entangled histories (Werner & Zimmermann 2003) tussen Nederlandstalige literaturen en andere talen bieden een geschikte context om meertaligheid in contemporaine literatuurproductie te analyseren. Daarbij wordt voorbij binaire verhoudingen gekeken naar raakvlakken tussen bron- en doeltaal. Op basis van recent onderzoek naar vertaalstromen in de boekenproductie tussen de Nederlandstalige (Vlaamse) literatuur en andere taalgebieden (o.a. Brems, Meylaerts, Vanasten 2025) in een transnationaal perspectief (Leperlier 2022, 2021; Sapiro 2024) wordt aangetoond dat

meertaligheid daarbij soms verborgen blijft. Op welke manieren kan die vanuit deze recente onderzoeksgegevens zichtbaar worden gemaakt?

Ten eerste: naast moedertaalsprekers zijn boeken in bepaalde (hypercentrale) talen, zoals het Engels, ook gericht op anderstalige of meertalige lezers (Walkowitz 2015), die ze in de oorspronkelijke taal lezen zonder vertaling. Maar hoe zijn die andere leestalen vertegenwoordigd in het literaire ecosysteem en de infrastructuur van een taalgebied, vanuit het perspectief van vertaling en cultuurtransfer?

Ten tweede: wanneer we bij boekenproductie in vertaling, in geval van beperkte meertaligheid, de blik verplaatsen van een globale naar een meer lokale schaal, en minder focussen op het kwantitatieve en numerieke van vertaalstromen, maar juist op hoe en waar meertaligheid verschijnt – door en voor wie – komen andere auteurs, teksten en taalgemeenschappen in beeld. Dergelijke significant geographies (Laachir et al. 2018) onderstrepen hoe de Nederlandstalige literatuur ook belichaamd en gebruikt wordt door meertalige actoren. Op basis van de verzamelde data worden hier enkele casussen van meertaligheid bekeken die de rafelranden tussen vertaalstromen in verschillende talen zichtbaar maken: inheemse en regionale talen naast officiële talen, tweetalige uitgaven en vertalers-schrijvers. Een dergelijke benadering kan uiteindelijk resulteren in een meer omvattende aandacht voor de meertalige inbedding van de literaire praktijk.

Biografie

Stéphanie Vanasten is sinds 2019 hoogleraar Nederlandse letterkunde aan de UCLouvain in Louvain-la-Neuve. Na haar studie Nederlandse en Duitse taal- en letterkunde en de lerarenopleiding aan de UCLouvain specialiseerde ze zich in de literatuurwetenschap via een interuniversitaire master-na-master in Vlaanderen. Haar promotieonderzoek in de moderne en vergelijkende letterkunde deed ze als aspirant van het F.R.S.-FNRS aan de UCLouvain. Ze behaalde vervolgens een postdoctoraal mandaat van het F.R.S.-FNRS (met een onderzoeksverblijf aan de KU Leuven) en was als gastdocente verbonden aan de Facultés Saint-Louis in Brussel.

Haar huidige onderzoek spitst zich toe op vertalers-schrijvers (in het bijzonder Hugo Claus), culturele transfer en interculturaliteit, op het snijvlak van literatuur- en vertaalwetenschap. Sinds 2021 leidt ze aan de UCLouvain, in samenwerking met de KU Leuven en KBR, een BELSPO-onderzoeksproject over intra-Belgische literaire vertalingen (1970–2020). Tot haar onderzoeksinteresses behoren ook Nederlandstalige poëzie in de openbare ruimte en de plaats van literatuur in het NVT-onderwijs. Ze ontving in 2013 een wetenschappelijke prijs van de Fondation Louvain voor haar interdisciplinair onderzoek naar Hugo Claus en de francophonie, dat ze verder uitbouwt.

Sinds 2023 is ze internationaal lid van de VAL-Adviesraad en van de Resonansgroep van het Centrum voor Literatuur en Onderwijs (KU Leuven). Vanaf 2025 leidt ze samen met Ben de Bruyn het onderzoekscentrum L/T voor literatuur- en theaterwetenschap aan de UCLouvain.

VRIJDAG 29 AUGUSTUS
16:00 ZAAL 01 D 001

Orsolya Réthelyi, Eötvös Loránd
Universiteit Boedapest, Hongarije

LETTERKUNDE

Literaire ontmoetingspunten in de marges in tijden van illiberale democratieën

Migratie, literatuur en meertaligheid zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De afgelopen decennia is binnen de literatuurwetenschap steeds meer aandacht gekomen voor de complexe interacties tussen deze elementen. Waar de focus traditioneel lag op nationale canons en literaire geschiedenissen, wordt nu een paradigmaverschuiving zichtbaar richting een

grensoverschrijdende, globale benadering van literatuur (Sievers 2013).

De Duitse literatuurwetenschapper Ottmar Ette introduceert het concept *Literaturen ohne festen Wohnsitz* (literaturen zonder vaste woonplaats), waarmee hij literatuur beschrijft zoals reisteksten, werken van immigranten, etnische minderheden, Shoah-literatuur en vertalingen (Ette 2005). Volgens Ette is literatuur in de 21e eeuw cruciaal voor het overleven in een wereld waarin vreedzaam samenleven in diversiteit de grootste uitdaging vormt. Deze visie benadrukt literatuur als kennis in beweging en laat zien hoe migratie zowel culturele transfer mogelijk maakt als nieuwe literaire identiteiten genereert.

In deze lezing bespreek ik – aan de hand van voorbeelden uit mijn eigen onderzoek – hoe de migratie van mensen en teksten het literaire landschap hertekent. Mijn interesse gaat uit naar literatuur die zich beweegt aan de grenzen van talen, culturen en de literaire canon. Mijn positie als onderzoeker in Hongarije beïnvloedt mijn perspectief en vraagt soms om een activistische benadering. Culturele transfer fungeert daarbij niet alleen als verbindende kracht, maar ook als analytisch instrument om de mechanismen van illiberale democratieën bloot te leggen en de implicaties daarvan voor ons vakgebied zichtbaar te maken.

In mijn lezing staat de rol van meertalige en meerstemmige ontmoetingen centraal: hoe dragen zij bij aan de constructie van nieuwe identiteiten en esthetische vormen binnen de literatuur – en wat kunnen zij ons leren over de toekomst van literair onderzoek?

Biografie

Orsolya Réthelyi is universitair hoofddocent Nederlandse letterkunde en cultuurgeschiedenis, letterkundige, historica en literair vertaler. Ze leidt de Vakgroep Neerlandistiek van de Eötvös Loránd Universiteit Boedapest (ELTE). Haar huidige onderzoek is gericht op interculturele en literaire transfer tussen Nederland/Vlaanderen en Oost-Europa, de verspreiding van oudere en moderne literatuur door middel van vertaling en bewerking, en de cultuurgeschiedenis en literatuur van migratie.

DINSDAG 26 AUGUSTUS

LETTERKUNDE

ZAAL 01 D 001

Meertaligheid in literaire oeuvres

In de literatuurgeschiedenis, de literatuurbeschouwing en het bredere discours over moderne literatuur is het gebruikelijk om oeuvres van auteurs als afgebakende en beschrijfbaar gehelen te benaderen. We hebben het over 'het oeuvre' van Hugo Claus, Hella Haasse of Astrid Roemer. We gebruiken het oeuvre als toetssteen om nieuwe publicaties van een auteur te beoordelen en geven oeuvres uit als 'verzameld werk'. Daarbij is de 'auteursfunctie', zoals Michel Foucault die omschreef, de leidraad. Zoals editiewetenschapper Paul Eggert (2022) stelt, wordt het oeuvreconcept vaak zonder omwegen gehanteerd, terwijl auteurs en onderzoekers het toch op zeer uiteenlopende manieren inzetten.

Wie wil weten wat er precies onder dat oeuvre valt en wanneer een oeuvre ook echt als oeuvre geldt, botst immers op conceptuele en praktische problemen. Is het mogelijk om een oeuvre in zijn volledigheid te kennen? Zijn alle genres even belangrijk binnen een oeuvre?

In dit panel willen we het oeuvre als literair fenomeen in de Nederlandse literatuur problematiseren en opnieuw theoretiseren. Meertaligheid is het uitgangspunt van die oefening: in welke mate ondermijnt de aanwezigheid van verschillende talen in een oeuvre de coherentie van zo'n geheel, en in hoeverre kan meertaligheid juist de eigenheid van een oeuvre bepalen? We werken dergelijke vragen uit in gevalstudies die het oeuvre als concept nieuw leven inblazen, maar ook ter discussie stellen.

- **Vertalingen en schrijversoeuvres**
Lars Bernaerts, Universiteit Gent, België
- **Meertaligheid in hedendaagse poëzieoeuvres**
Linde De Potter, KU Leuven, België
- **Van cyclus naar oeuvre**
Mathijs Sanders, Rijksuniversiteit Groningen, Nederland
- **Buiten de natie de wereld: over Tjallingii Robinson**
Frank Keizer, Universiteit Utrecht, Nederland

TAALKUNDE

ZAAL 03 Z 03

Het Nederlands in het psycholinguïstische laboratorium

Dit panel biedt een breed spectrum aan inzichten uit psycholinguïstisch-experimenteel onderzoek naar taalproductie, taalverwerking en taalverwerving in zowel meertalige als taalvergelijkende contexten. Daarbij wordt in het bijzonder aandacht besteed aan het Nederlands als onderzoekstaal in de psycholinguïstiek.

Er komen verschillende perspectieven aan bod. Enerzijds ligt de focus op cognitieve processen tijdens de zinsverwerking en -productie bij meertaligen, en op de vraag of en hoe de verschil-

lende taalsystemen die meertalige sprekers hanteren, elkaar beïnvloeden. Anderzijds wordt het Nederlands vergeleken met nauw verwante talen, zoals het Duits en het Engels. Daarbij wordt onderzocht of er contrasten in taalverwerkings- en verwervingssystemen blootgelegd kunnen worden die correleren met taalverschillen. We bespreken onder meer welke effecten deze contrasten hebben op verwerkingsefficiëntie, zinsinterpretatie en andere domeinen zoals visuele perceptie. De inzichten uit dit panel leveren waardevolle data op die verbanden tussen taalstructuren en cognitieve processen verhelderen.

Een ander doel van het panel is om de methodologische complexiteit en diversiteit van de bijdragen te belichten. Er wordt aandacht besteed aan de uiteenlopende methoden die tegenwoordig in psycholinguïstisch onderzoek worden toegepast. Met behulp van (combinaties van) experimentele methoden zoals self-paced reading, eye-tracking en EEG dragen de onderzoeken in dit panel bij aan ons begrip van taalverwervings- en taalverwerkingssystemen, en van mechanismen van real-time taalverwerking. Deze kennis biedt enerzijds de mogelijkheid om typologische contrasten tussen nauw verwante talen bloot te leggen, die op hun beurt inzicht geven in hoe cognitieve processen bij taalverwerking en -verwerving verschillen afhankelijk van taalsystemen. Anderzijds levert dit begrip ook inzichten op in de architectuur van het meertalige zinsverwerkingssysteem, wat kan leiden tot praktische toepassingen op het gebied van meertaligheid, bijvoorbeeld in het talenonderwijs.

- **Inleiding: Contrasten in verwerkingsstrategieën voor soepele argumentstructuur in het Nederlands, Duits en Engels**
Anne Renzel, Universität Münster, Duitsland
- **Het Language Leak-project: Interactie tussen Nederlands en Engels tijdens het lezen van zinnen door tweetaligen**
Stefan Frank, Radboud Universiteit Nijmegen, Nederland
- **De interactie tussen expliciet en impliciet leren van de Nederlandse passief door sprekers van het Frans**
Robert Hartsuiker, Universiteit Gent, België
- **De invloed van casusmarkering op de verwerking en interpretatie van wh-vragen in het Nederlands en Duits**
Roos Weijers, Carl von Ossietzky Universität Oldenburg, Duitsland
- **Het effect van taalspecifieke morfosyntactische cues op wh-vragen-interpretatie en hun rol in het genereren van voorspellingen: Een vergelijking van Duits en Nederlands**
Matthias Reiner, Universiteit Groningen, Nederland

DIDACTIEK

ZAAL 03 Z 01

Het Nederlands binnen een meertalig academisch landschap

Tegen de achtergrond van een toenemende taaldiversiteit in Vlaanderen en Nederland focust dit panel op meertaligheid binnen het hoger onderwijs, met aandacht voor uitdagingen en kansen in beleid en praktijk. Het vertrekt vanuit Nederland en Vlaanderen, waar de onderwijswetgeving het Nederlands als primaire onderwijstaal oplegt, met de mogelijkheid om opleidingen in het Engels aan te bieden. De

implementatie van dat Engelstalige onderwijs vormt vaak het onderwerp van een polariserend debat, waarin empirie en taalexpertise het onderspit delven tegen ideologie.

Hogeronderwijsinstellingen proberen zich buiten dat debat te houden en dragen in hun beleidsvisies meertaligheid hoog in het vaandel. In de praktijk wordt die meertaligheid echter verschillend ingevuld. In Vlaanderen worden de beperkingen van Engelstalig onderwijs strikt bewaakt, terwijl in Nederland internationalisering een sterkere nadruk krijgt. In beide contexten wordt vaak voorbijgegaan aan de bredere meertalige realiteit, waarin studenten en docenten een breed scala aan talen gebruiken naast Nederlands en Engels. Hogeronderwijsinstellingen maken abstractie van deze diversiteit op microniveau en reduceren de omgang met meertaligheid veelal tot het wegwerken van een tekort in de onderwijstaal. Die discrepantie tussen beleidsvisies en praktijk leidt tot debatten over de positie van het Nederlands, de rol van het Engels, en de vraag naar concrete handvatten om thuistalen actief in te zetten in het leerproces.

Dit panelgesprek richt zich op de volgende vragen: 'Hoe kan het Nederlands zich positioneren binnen een taaldivers academisch landschap?', 'Hoe beïnvloeden economische motieven, zoals het aantrekken van internationaal talent dat bijdraagt aan onderwijs, onderzoek en innovatie, de keuzes in taalbeleid?', 'Hoe kan een instelling de taalcompetenties van lesgevers en studenten in het Nederlands, Engels én andere talen erkennen en indien nodig versterken?' en 'Hoe kunnen de Vlaamse en Nederlandse ervaringen inspirerend zijn voor andere regio's met soortgelijke uitdagingen?'

- **De huidige visie op meertaligheid in het Vlaamse en Nederlandse hoger onderwijs**
Mit Leuridan, Universiteit Gent, België
- **Taalbeleid in het hoger onderwijs in Nederland en Vlaanderen**
Folkert Kuiken, Universiteit van Amsterdam, Nederland
- **De rol van talige diversiteit in het huidige taalvaardigheidsonderwijs in Nederland**
Carel Jansen, Rijksuniversiteit Groningen, Nederland / Universiteit Stellenbosch, Zuid-Afrika
- **Lingua Franca Engels en meertalige praktijk binnen de hogeronderwijsinstelling**
Stef Slembrouck, Universiteit Gent, België
- **Functioneel differentiëren: naar een modulair talenbeleid in het hoger onderwijs**
Alexander De Soete, Universiteit Gent, België / University of the Western Cape, Bellville, Zuid-Afrika

studentenaantallen – en zeker voor vertaal- en tolkopleidingen. We weten dat taal 'de toegangspoort [is] naar de meest essentiële vaardigheden voor de samenleving van vandaag: kennis, inzicht, communicatieve vaardigheden en kritisch en probleemoplossend denken', zoals het Vlaams Talenplatform stelt. Alleen moeten toekomstige generaties studenten doordrongen raken van het cruciale belang van taal en vertalen.

Tegen deze achtergrond stelt ons panel de vraag: 'Welke rol kan en wil de internationale neerlandistiek spelen binnen deze ontwikkeling om een positieve toekomst tegemoet te gaan?' Aan de hand van een pilootproject met de havens van Antwerpen en Triëst, geïnitieerd door de vakgroep Nederlands van de Universiteit van Triëst, verkennen we hoe universiteiten en het lokale bedrijfsleven kunnen samenwerken aan persoonlijke en maatschappelijke ontwikkeling, met meerwaarde voor alle betrokken partijen. Via presentaties en een rondetafelgesprek willen we inzicht bieden in de mogelijkheden en uitdagingen waarmee de internationale neerlandistiek geconfronteerd wordt door de nieuwe maatschappelijke gerichtheid van onze universitaire instellingen.

We willen best practices uitwisselen op het gebied van samenwerking tussen afdelingen Nederlands en niet-academische partners – zowel in het bedrijfsleven als in de culturele sector. Belangrijke resultaten van zulke samenwerkingen kunnen zijn dat studenten weerbaarder worden, beter voorbereid zijn op een voortdurend veranderende arbeidsmarkt, en beantwoorden aan de vraag naar veelzijdige en tegelijk hooggespecialiseerde profielen.

- **Functieverschuiving van de academie: Het voorbeeld van de vakgroep Nederlands in Triëst**
Paola Gentile, Universiteit van Triëst, Italië
- **Neerlandistiek buiten haar oevers: Bruggen bouwen met de bedrijfswereld**
Mia Ratinckx, KU Leuven, België
- **Toekomstbestendige vertalers en tolken in een VUCA-wereld**
Lutgart Spaepen, Universiteit van Triëst, Italië
- **Pilootstudie: Nederlands als sleutel tot samenwerking met het bedrijfsleven**
Elisabeth Braem, Universiteit van Triëst, Italië
- **Carrière mogelijkheden na een studie tolk-vertaler in Hongarije**
Márta Kántor-Faragó, Universiteit van Debrecen, Hongarije

OVER NEERLANDISTIEK

ZAAL 05 N 02

Interdisciplinair en toekomstbestendig (ver) taalonderwijs: het Nederlands als sleutel tot samenwerking tussen industrie en academici

Wereldwijd moeten instellingen voor hoger onderwijs een nieuw evenwicht vinden tussen academische verantwoordelijkheid en maatschappelijke betrokkenheid. Door een grotere gerichtheid op de samenleving komt ook de arbeidsmarkt dichterbij. Dit kan nieuwe voordelen bieden voor talenstudies, die immers te maken hebben met krimpende

TAALKUNDE

ZAAL 03 N 06

Nederlands als vreemde taal leren in een meertalige wereld: hoe en waarom?

De positie van het Nederlands naast het Engels en andere internationale talen staat steeds meer onder druk (Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren 2016). Dit roept belangrijke vragen op: 'Waarom zouden leerlingen en studenten vandaag de dag nog kiezen voor Nederlands als vreemde taal in een globaliserende wereld?' en 'Welke didactische benaderingen en leermethoden zijn het meest geschikt in die context?'

PANELS

De vraag naar het leren van het Nederlands in niet-Nederlandstalige regio's wordt regelmatig ter discussie gesteld (Huning 2012; Hosea 2012). Daarbij komen ook de rol van het Nederlands in de persoonlijke en professionele ontwikkeling van studenten aan bod (Mettewie 2015), evenals de manier waarop maatschappelijke behoeften het leren van de taal kunnen bevorderen (Degrave & Hiligsmann 2022). Naast de motivaties is het cruciaal om te bepalen welke leermethoden het meest effectief zijn in een geglobaliseerde context. Ludieke werkvormen, zoals gamificatie (Kántor-Faragó 2023) en het gebruik van muziek (Degrave 2019), blijken een positief effect te hebben op het leren van het Nederlands.

Verder kan worden overwogen of het Nederlands als zelfstandig vak moet worden onderwezen, of dat geïntegreerde benaderingen zoals CLIL (Hiligsmann et al. 2017) en DMI (Louis et al. 2024) betere alternatieven bieden. In dit panel nemen we de uitdagingen van het leren van het Nederlands als vreemde taal in 2025 onder de loep. We bespreken de beweegredenen van verschillende NVT-doelgroepen en de effectieve didactische methodologieën.

Dit panel biedt een platform om de toekomst van het Nederlands als vreemde taal in meertalige contexten te verkennen, en nodigt deelnemers uit om ervaringen en inzichten te delen over hoe het Nederlands als vreemde taal kan blijven floreren in een meertalige wereld. NVT- en NT2-docenten en -onderzoekers worden uitgenodigd om aan het panel deel te nemen, zodat we een zo breed mogelijk perspectief op het onderwerp kunnen bieden.

- **Waarom Nederlands loont in het Franstalig hoger onderwijs**
Pauline Degrave, UCLouvain, Louvain-la-Neuve, België
Laetitia Louis, UCLouvain, Louvain-la-Neuve, België
Philippe Hiligsmann, Université du Luxembourg, Luxemburg
- **"Nutteloos" Nederlands? Een kwarteeuw attitude- en motivatieonderzoek in België.**
Laurence Mettwie, Université de Namur, België
Ilias Vierendeels, Université de Namur, België
- **De motivatie van het leren van Nederlands als vreemde taal.**
Annika Johansson, Universiteit van Stockholm, Zweden
- **Recente interventies en evoluties in het Caribisch-Nederlandse NVT-onderwijs.**
Adriaan D'Haens, TILLIT language academy, Brussel, België
- **Gamificatie en muziek als leermiddelen in het NVT-onderwijs**
Pauline Degrave, UCLouvain, Louvain-la-Neuve, België
Márta Kántor-Faragó, Universiteit van Debrecen, Hongarije
- **NVT-onderwijs 3.0. Welke plaats voor authenticiteit, diversiteit en technologie?**
Laurent Rasier, Université de Liège, Luik, België
- **Kan receptieve meertaligheid ons een (nieuw) perspectief bieden binnen NVT?**
Zuzanna Czerwonka-Wajda, Universiteit van Wroclaw, Polen

WOENSDAG 27 AUGUSTUS

CULTUUR

ZAAL 01 D 001

Multiperspectiviteit in taal- en cultuuronderwijs over het Nederlandse en Belgische koloniale verleden en zijn doorwerkingen

Het koloniale verleden van Nederland en België en de doorwerkingen daarvan vormen een belangrijk onderwijsthema in (inter)nationale opleidingen Neerlandistiek in het hoger onderwijs, in het NT2-/NVT-onderwijs, en in (talige) vakken zoals geschiedenis en aardrijkskunde in het primair en secundair onderwijs. Het gebrek aan multiperspectiviteit in historiografie en in NVT- en geschiedenislesboeken wordt steeds vaker bekritiseerd (Van Stipriaan 2023), en het is aanmerkelijk dat deze kritiek ook van toepassing is op gerelateerde educatieve media en onderwijscontexten.

Multiperspectiviteit – een concept dat, net als meertaligheid, is verbonden aan diversiteit – houdt in dat verschillende historische actoren, historici of hedendaagse stemmen worden toegelaten en dat alternatieve narratieven worden geïncorporeerd naast dominante master narratives (Munslow, 2016). Multiperspectiviteit in lesmateriaal kan een belangrijke bijdrage leveren aan inclusief onderwijs, waarin alle deelnemers optimaal kunnen participeren (UNESCO 2020).

Dit panel wil onderzoekers en onderwijsprofessionals met uiteenlopende benaderingen van dit centrale thema samenbrengen. Het omvat bijdragen over Indonesische en Nederlandse geschiedenislesboeken, kritische perspectieven op de Canon van Nederland, lesboekdiscours over migratie en docentinterviews binnen het vak aardrijkskunde, evenals discoursanalyses in en rondom het Congolese en Belgische geschiedenisonderwijs. Het panel staat open voor bijdragen die zich richten op andere educatieve artefacten (bijvoorbeeld postkoloniale objecten in musea) of andere postkoloniale contexten waarin een Nederlandse (neo) koloniale bezetting een rol speelde (bijvoorbeeld Suriname, Aruba, Sint Maarten of Curaçao).

- **Multiperspectiviteit in (post)koloniaal discours: Een vergelijking van Indonesische en Nederlandse geschiedenislesboeken (1948-2022)**
Dietha Koster, Universität Münster, Duitsland
Denise Bentrovato, University of Pretoria, Zuid-Afrika
Karel Van Nieuwenhuyse, KU Leuven, België
Achmad Sunjayadi, Universitas Indonesia, Jakarta, Indonesië
- **Veranderingen in het discours over de Indonesische Onafhankelijkheidsoorlog in de Canon van Nederland vóór en na de herijking**
Sarah Ardelia Saptomo, Universitas Indonesia, Jakarta, Indonesië
- **Verhalen van het verleden: Koloniale erfenissen in Indonesische en Nederlandse schoolboeken**
Tina van der Vlies, Erasmus Universiteit Rotterdam, Nederland
- **Aandacht voor postkoloniale misdaden in het onderwijs**
Pieter den Hollander, Beijing Foreign Studies University, Beijing, China
- **Te Europees, te wit, te mannelijk? Inzichten uit**

lesboekdiscours en docentinterviews over (post) koloniale sporen in Nederlands aardrijkskundeonderwijs
Marthe Wierenga, Universität Münster, Duitsland
Anne K ster, Universität Münster, Duitsland

- **Evoluerende voorstellingen van een gedeeld koloniaal verleden: Een vergelijkende analyse van Belgische en Congolese geschiedenislesboeken, 1945-2015**
Karel Van Nieuwenhuyse, KU Leuven, België
Denise Bentrovato, University of Pretoria, Zuid-Afrika

TAALKUNDE

ZAAL 03 Z 03 (WO), LIC 5.14 (DO)

Nieuw licht op ouder Nederlands: standaardisatie, taalcontact en meertalige taalgeschiedenis

Vervolg op donderdag 28 augustus

De opkomst van de historische sociolinguïstiek heeft geleid tot een hernieuwde interesse in de vroeg- en laatmoderne Nederlandse taalgeschiedenis, en heel wat neerlandistisch onderzoek in deze traditie heeft de afgelopen jaren nieuwe inzichten opgeleverd. Met dit panel willen we recent onderzoek in de historische sociolinguïstiek van het Nederlands samenbrengen, met onderzoekers uit de Nederlandse, Vlaamse en extramurale neerlandistiek, waarbij we in het bijzonder de nadruk leggen op nieuwe perspectieven op standaardisatie enerzijds en taalcontact en meertaligheid anderzijds.

Standaardisatie was decennialang een kernbegrip in de Nederlandse taalgeschiedenis vanaf de vroegmoderne periode, maar waar ouder onderzoek vaak sterk uitging van een teleologisch en van bovenaf gestuurd model voor de standaardontwikkeling, probeert recenter onderzoek vanuit sociolinguïstisch oogpunt nieuw licht op dit concept te werpen. Daarnaast stelt het panel ook taalcontact en meertaligheid centraal, ingaand tegen de vaak *eentalige bias* in traditionelere taalgeschiedenissen. Met de bijdragen rond deze twee centrale thema's willen we in dit panel de waarde van een sociolinguïstische benadering van de taalgeschiedenis illustreren, en bijdragen aan een meer multiperspectivische en inherent meertaligere invulling van de taalgeschiedschrijving.

- **Organisatoren:**
Philipp Krämer, Vrije Universiteit Brussel, België
Andreas Krogull, Universität Zürich, Zwitserland
Gijsbert Rutten, Universiteit Leiden, Nederland
Ulrike Vogl, Universiteit Gent, België
Rik Vosters, Vrije Universiteit Brussel, België
- **Standaardisatie, taalcontact en meertalige taalgeschiedenis: Inleidende beschouwingen**
Gijsbert Rutten, Universiteit Leiden, Nederland, Vrije Universiteit Brussel, België
- **Van norm naar taalgebruik? Een nieuwe blik op de invloed van prescriptivisme**
Eline Lismont, Vrije Universiteit Brussel, België
- **Corpus Vlaamse strafrechtelijke dossiers (1700-1900) als studiemateriaal: kansen en uitdagingen voor historische sociolinguïstiek van het Nederlands**
Magda Serwaczak, Vrije Universiteit Brussel, België / Universiteit Antwerpen, België

PANELS

- **Mislukte standaardisatiepogingen in de geschiedenis van het Nederlands: tussen innovatie en conservatisme**
Nelle Simonet, Vrije Universiteit Brussel, België / FWO Vlaanderen, Brussel, België
- **Sinds wanneer heet het Nederlands "Nederlands"? Een onderzoek naar taalnamen in eentalige en meertalige grammatica's**
Ulrike Vogl, Universiteit Gent, België
Machteld de Vos, Radboud Universiteit Nijmegen, Nederland / Instituut voor de Nederlandse Taal, Leiden, Nederland
- **Meertalige gespreksboeken als nieuwe bron voor historisch taalkundig onderzoek naar vroegmodern (gesproken) Nederlands**
André Kött, Universiteit Gent, België
Vooruitblik en discussie
Philipp Krämer, Vrije Universiteit Brussel, België
- **Invloed van standaardisatie en taalcontact met Fries op ouder Nederlands in Fryslân**
Reitze Jonkman, Fryske Akademy, Leeuwarden, Nederland
- **Hoogmiddeleeuwse Franse ontginningstoponiemen in de noordelijke Nederlanden**
Alexia Elise Kerkhof, Fryske Akademy, Leeuwarden, Nederland
- **Schriftelijke sporen van oraliteit: 19e-eeuwse armenbrieven versus getuigenissen**
Emma Lambrecht, Vrije Universiteit Brussel, België
- **De status van het Nederlands in een meertalige maatschappij door de eeuwen heen**
Miet Ooms, KU Leuven, België

om het 'wat beladen onderscheid tussen intra muros en extra muros' (171) op te heffen. De toenadering en samenwerking tussen nationaal en internationaal was immers al gaande. Tegelijkertijd was het ook een manier om het belang van de internationale neerlandistiek voor het onderzoek binnen Vlaanderen en Nederland te benadrukken. Het belang van deze onderzoeksprojecten en hun resultaten werd onlangs nog onderstreept door Ton van Kalmthout tijdens zijn keynotelezing *Nieuwe perspectieven in de Nederlandse letterkunde*, uitgesproken op het 15e Regionaal Colloquium van Comenius in Olomouc in juni 2024.

Naast de constatering van een uitgebreidere wetenschappelijke samenwerking over landsgrenzen heen, is er de vaststelling dat het mondiale netwerk van de neerlandistiek cruciaal is voor het voortbestaan van de discipline. Terwijl de inschrijvingscijfers in Vlaanderen, Nederland en aanpalende grensgebieden zorgwekkende dieptepunten bereiken, kunnen universiteiten elders in de wereld rekenen op stabielere studentenaantallen. Het is dan ook niet zelden te lezen en te horen dat de toekomst van de studie van het Nederlands voor een aanzienlijk deel buiten Nederland en Vlaanderen ligt.

Dit panel heeft als doel een overzicht te geven van de huidige stand van zaken en de uitdagingen die het begrip 'internationale neerlandistiek' met zich meebrengt.

- **Inleiding door de redactie**
Matthieu Sergier, UCLouvain Saint-Louis Bruxelles, België
Michel De Dobbeleer, Universiteit Gent, België
Christopher Joby, University of East Anglia, Norwich, Engeland
- **Nederlands als bronnentaal: het verleden in dialoog met de toekomst**
Andreas Nijenhuis, Netwerk Nederlands als bronnentaal
Frans Blom, Universiteit van Amsterdam, Nederland
- **Taalkunde en taalbeschouwingsdidactiek in internationale perspectief**
Judit Steenge, HAN University of Applied Sciences, Nijmegen, Nederland
- **Toekomstbestendig curriculum voor internationale neerlandistiek**
Małgorzata Dowłaszewicz, Universiteit van Wrocław, Polen
Annika Johansson, Universiteit van Stockholm, Zweden
Eric Mijts, Universiteit van Aruba, Oranjestad, Aruba
Filip De Ceuster, Universiteit van Sheffield, Verenigd Koninkrijk
Truus De Wilde, Vrije Universiteit van Berlijn, Duitsland

OVER NEERLANDISTIEK

ZAAAL 03 Z 01

Internationale neerlandistiek?

Het eerste nummer van *Neerlandica extra Muros* (NEM), de voorganger van *Internationale Neerlandistiek* (IN), verscheen in 1963. NEM was destijds geen wetenschappelijk tijdschrift, maar eerder een informatieve krant. In 1996 – een periode waarin veel vakgroepen Neerlandistiek in Midden-Europa werden opgericht – nam de IVN-krant deze informatieve functie over. Hierdoor kon NEM uitgroeien tot een volwaardig wetenschappelijk tijdschrift, dat in 2008 werd herdoopt tot *Internationale Neerlandistiek*.

Maar waar staat die naam eigenlijk voor? In *De Internationale Vereniging voor Neerlandistiek. Hoe het groeide* (2022) legt Jaap Grave uit dat deze naamsverandering bedoeld was

Nederlands vertalen wereldwijd: het beroepsprofiel van de professionele vertaler Nederlands in een meertalige en technologisch gedreven context

Dit panel wordt georganiseerd door het Netwerk Vakvertalen en Tolken (NEM). Dit netwerk brengt vertalers en tolken met het Nederlands als werktal samen om expertise uit te wisselen en het vak verder te professionaliseren.

Centraal staat de vraag naar het beroepsprofiel van de professionele vertaler en tolk Nederlands, en de invloed van meertalige contexten en technologische ontwikkelingen – met name kunstmatige intelligentie – op dit profiel. Aan de hand van recent onderzoek en praktijkvoorbeelden wordt belicht hoe het vertalen en tolken zich ontwikkelt in een snel veranderende omgeving. De vragen die daarbij centraal staan, zijn: ‘Wat is de impact van technologie op de werkwijze en vaardigheden van vertalers en tolken?’, ‘Welke specifieke uitdagingen en kansen doen zich voor in meertalige omgevingen buiten de Lage Landen?’ en ‘Hoe groot is de noodzaak tot verdere professionalisering en samenwerking binnen het vakgebied?’

Daarnaast worden de resultaten gepresenteerd van een internationaal veldonderzoek naar het beroepsprofiel van vertalers Nederlands in verschillende Europese landen. Dit biedt een unieke kijk op de diversiteit van de praktijk en de eisen die aan vertalers worden gesteld in uiteenlopende contexten. Het panel sluit af met een vooruitblik op initiatieven die de professionalisering van het vak ondersteunen en versterken, zoals de oprichting van een expertisecentrum voor vakvertalen en tolken.

- **Vertalen in tijd van transformatie**
Frieda Steurs, Instituut voor de Nederlandse Taal, Den Haag, Nederland/Belgie
- **AI in het vertaalvak: Balans tussen technologie en menselijke expertise.**
Gys-Walt van Egdom, Universiteit Utrecht, Nederland
- **Verbieden, gedogen of ondersteunen? (Machinevertaling in de vertalersopleiding)**
Krisztina Soós, Károli Universiteit Boedapest, Hongarije
- **De haalbaarheidsstudie voor een Expertisecentrum Vakvertalen en Tolken**
Marketa Štefková, Comenius Universiteit, Bratislava, Slowakije
- **Presentatie Internationaal veldonderzoek Beroepsprofiel Vertaler Tolk**
Pavčina Knap-Dlouhá, Palacký Universiteit, Olomouc Tsjechie
Michaela Zárecká, Comenius Universiteit, Bratislava, Slowakije
Muriel Waterlot, Katholieke Johannes Paulus II Lublin Universiteit Lublin, Polen
Paola Gentile, Universiteit van Triëst, Italië
Alice Del Casale, Universiteit van Triëst, Italië
- **Didactiek van tolknotities: Onderzoek in de Nederlands-Hongaarse tolkopleiding**
Réka Eszenyi & Franciska van Waarden,
Eötvös Loránd Universiteit, Boedapest, Hongarije

Lezen in L1 en L2: theoretische achtergronden en uitdagingen in de praktijk

Zowel beleidsmedewerkers (Dutch Institute for Curriculum Development 2012) als onderwijzers en onderzoekers (Schrijvers 2019; Hernot 2019; Moeyes 2020) erkennen het belang van lezen voor de cognitieve en emotionele ontwikkeling en de verrijking van taalvaardigheden. Toch weten we nog niet genoeg over de verschillen en overeenkomsten tussen lezen in de eerste en de tweede taal. Heeft lezen in een tweede taal dezelfde impact op de lezer als lezen in de moedertaal? Welk niveau van taalbeheersing is nodig om met succes fictie in een tweede taal te lezen? Moeten teksten versimpeld worden voor laaggeletterden en tweedetaalleerders, of neemt dat het plezier in lezen weg? En hoe wordt lezen in de praktijk geïmplementeerd in verschillende cursussen?

In dit panel gaan we in op deze en andere vragen rond lezen in de eerste en tweede taal. We belichten zowel de theoretische achtergronden als de uitdagingen in de praktijk. Dankzij de brede inzet van (literaire) teksten als lesmateriaal in NT2, NT1 en NVT, voor uiteenlopende leeftijden en doelgroepen, biedt dit panel een waardevol platform om ervaringen en inzichten te delen.

Theorie en praktijk komen samen in dit gesprek, waarin we onderzoeken hoe lezen niet alleen taalverwerving kan stimuleren, maar ook kan bijdragen aan persoonlijke ontwikkeling en sociale integratie. Het panel nodigt docenten, onderzoekers en beleidsmakers uit om mee te denken over het potentieel van lezen als verbindend en transformerend instrument.

- **Systematische review: lezen in een tweede taal**
Katja Tereshko, Vrije Universiteit Amsterdam, Amsterdam, Nederland
- **Lezen en vertalen met een groep internationale studenten Neerlandistiek**
Camille Welie, Vrije Universiteit Amsterdam, Amsterdam, Nederland
- **Hertaalde teksten als leesbevorderingsmiddel**
Petra Couvée, Universiteit Leiden, Leiden, Nederland
- **Leesbevordering in een opleiding tot NT2-docent**
Jet Doedel, hertaler, Amsterdam, Nederland

DONDERDAG 28 AUGUSTUS

TAALKUNDE

ZAAL 03 Z 03 (WO), LIC 5.14 (DO)

Nieuw licht op ouder Nederlands: standaardisatie, taalcontact en meertalige taalgeschiedenis

Vervolg van woensdag 28 augustus

Check voor meer informatie de woensdag.

LETTERKUNDE

ZAAL LIC 0.04

Socialistische transnationaliteit en de transfer van Nederlandstalige literatuur

In 2022 stelde de projectgroep haar onderzoek voor naar de receptie van Nederlandstalige literatuur in Centraal-Europa en de Balkan. Op dit colloquium presenteren wij de resultaten van dit inmiddels afgeronde project.

Vanaf 1955 nam het aantal literaire vertalingen uit het Nederlands in deze regio aanzienlijk toe, mede dankzij de oprichting van lectoraten. Door de inbreng van neerlandici ontstond een vrij representatief beeld van de Nederlandstalige literatuur. Tegelijkertijd was er sprake van aanzienlijke invloed van zogeheten 'gidslanden' als de USSR en, in mindere mate, de DDR. Ook moest rekening worden gehouden met de doctrine van het socialistisch realisme en met financiële beperkingen door deviezentekorten. Hoewel censuur officieel nergens bestond en lijsten met verboden boeken strikt geheim waren, leidde de onzekerheid bij vertalers vaak tot zelfcensuur.

De inleidende lezing 'Een Oost-Europese canon?' onderzoekt in hoeverre de vertaalde werken in deze regio aansloten bij de vertaalstromen elders in Europa. De vijf daaropvolgende lezingen behandelen achtereenvolgens de situatie in de Sovjetunie, de DDR, Tsjecho-Slowakije, Roemenië, Bulgarije en Joegoslavië, en laten zien hoe vertalers en uitgeverijen omgingen met de spanningen tussen de wens om representatieve Nederlandstalige literatuur aan het publiek aan te bieden en de noodzaak te voldoen aan de normen van het

socialistische systeem. Deze thematiek is ook vandaag weer actueel, onder meer in de Russische Federatie en de Volksrepubliek China.

In vrijwel alle onderzochte landen vormden 'tijdschriften voor wereldliteratuur' vooral na de Helsinki-akkoorden van 1977 een uitweg: zij boden ruimte voor publicatie van werken die niet aan het socialistisch-realistische discours voldeden. Tot slot wordt getoond hoe Joegoslavië hierin een afwijkend pad volgde. De lezingen wijzen tevens op mogelijkheden voor vervolgonderzoek.

- **Een Oost-Europese canon? Een overzicht van werken die in de gehele regio werden gereciperd**
Ton van Kalmthout, Huygens-Instituut/KNAW, Amsterdam, Nederland / Universiteit Leiden, Nederland
- **Multatuli in Russische vertaling**
Ekaterina Vekshina, Nederlands Instituut Sint-Petersburg, Sint-Petersburg, Rusland
- **Vertalingen vanuit het Nederlands in Sovjet-Litouwen**
Birutė Avižiniienė, Instituut voor de Litouwse literatuur en cultuur, Vilnius, Litouwen
- **De muizendiscipline: Over de rol van Olga Krijtová en Júlia Májeková binnen de transfer van Nederlandstalige literatuur naar Tsjecho-Slowakije**
Wilken Engelbrecht, Palacký Universiteit, Olomouc, Tsjechië / Katholieke Universiteit Lublin, Polen
Benjamin Bossaert, Comenius Universiteit, Bratislava, Slowakije
- **Vertaalster als gatekeeper en gatemaker: Lisetta Stembor**
Hanna Bereznicka, Adam Mickiewicz Universiteit, Poznań, Polen
- **Diversiteit van Nederlandstalige literatuur in socialistisch Roemenië: De rol van belangrijke Roemeense vertalers binnen de transfer van Nederlandstalige literatuur naar Roemenië**
Alexa Stoicescu, Universiteit van Boekarest, Roemenië
- **Over de rand van de Sovjetbril: Over de rol van het tijdschrift Panorama voor de transfer van Nederlandstalige literatuur naar Bulgarije**
Michel De Dobbeleer, Universiteit Gent, België
- **Met passie vanuit Joegoslavië: De rol van belangrijke Servische, Kroatische en Sloveense vertalers binnen de transfer van Nederlandstalige literatuur naar Joegoslavië**
Jelica Novaković-Lopušina, Belgrado, Servië
Anita Srebnik, Universiteit van Ljubljana, Slovenië

Uitspraak in de taallessen Nederlands in het hoger onderwijs

Uitspraak is vaak het ondergeschoven kindje in de taalverwerving, hoewel er veel onderzoek naar gedaan is (zie o.a. Nagy 2015; Czerwonka-Wajda 2023; Pennington 2021). In lessen wordt er niet vaak expliciet aandacht aan besteed; men gaat er doorgaans van uit dat het met een paar oefeningen over klanken, prosodie en klemtoon wel losloopt.

In dit panel laten we docenten Nederlands aan het woord die daar wél tijd voor maken en er onderzoek naar doen. We willen nagaan hoe we inzichten uit recent onderzoek beter, sneller en grondiger kunnen integreren in de lespraktijk. Er is aandacht voor de meertalige achtergrond van studenten, voor de uitdagingen van contrastief werken en voor het pluricentrische karakter van het Nederlands en hoe dat in colleges thematiseerbaar is.

De bijdragen gaan in op onderzoeksresultaten rond intonatie, fonetische systemen en uitspraakonderwijs. Er is ruimte voor concrete ervaringsberichten en lessuggesties, vooral wanneer die docenten een beetje uit hun comfortzone trekken en uitspraak op een originele manier benaderen.

Het panel is een activiteit van het netwerk iNVT, het internationale netwerk voor docenten Nederlands als vreemde taal. Het is expliciet bedoeld voor onderzoekers en lesgevers met uiteenlopende achtergronden, en het is bij uitstek communicatief en interactief van opzet.

Moderatie door Julia Sommer (namens het iNVT-netwerk),
Universität Wien, Wenen, Oostenrijk

- **De rol van intonatie in de perceptie van een buitenlands accent door moedertaalsprekers van het Nederlands**
Roland Nagy, Eötvös Loránd Universiteit, Boedapest, Hongarije
- **De rol van orthografische, cross-linguïstische en individuele factoren bij het ontstaan van uitspraakfouten**
Zuzanna Czerwonka-Wajda, Universiteit Wrocław, Polen
Marta Kostecká, Masarykova Univerzita, Brno, Tsjechië
- **Het concept 'verstaanbaarheid' en welke aspecten van taal en uitspraak daar een belang in spelen**
Christine Sas, University College London, Londen, Engeland
- **De kat krabt de krullen van de trap: Werken aan een verstaanbare uitspraak**
Myra Arends, Universiteit Leiden, Nederland
- **Over de oorzaken van uitspraakproblemen voor Indonesische studenten en het betere verhelpen ervan**
Zahroh Nuriah, Universitas Indonesia, Depok, Indonesië
Lilie Mundalifah Roosman, Universitas Indonesia, Depok, Indonesië
- **Contrastief uitspraakonderwijs aan Duitstalige beginners met theaterlezen**
Ingeborg Harmes, Universität Münster, Duitsland
- **Stem geven aan uitspraak. Rondetafelgesprek over uitspraakonderzoek en uitspraakonderwijs, over materiaalontwikkeling, samenwerken en netwerken.**
Julia Sommer, Universität Wien, Wenen, Oostenrijk

Nederlands en taalcontact in vroegmodern Europa

In de vroegmoderne tijd vertrokken mensen vanuit de Lage Landen, maar verhuisden er ook mensen naartoe, om uiteenlopende redenen zoals handel, economische tegenspoed, religieuze vervolging en studie. Hierdoor kwam het Nederlands in contact met vele andere talen. Naar aanleiding van de publicatie van de essaybundel *Dutch and Contact Linguistics* (John Benjamins, 2025) onderzoekt dit panel de gevolgen van dit contact tussen het Nederlands en andere talen in vroegmodern Europa.

- **Taalcontact in vroegmodern Norwich**
Christopher Joby, University of East Anglia, Norwich, Engeland
- **Nederlands-Poolse tweetaligheid in de zeventiende eeuw: Nieuwe onderzoeksrichtingen**
Paul Hulsboom, Radboud Universiteit, Nijmegen, Nederland
- **Het protestantisme en de uitstraling van het Nederlands in de 17de eeuw**
Gina Kavaliūnaitė, Vilnius University, Vilnius, Litouwen
- **Nederlands als bemiddelende taal tussen Engels en Duits in de vroegmoderne tijd**
Pia Awater, Universität Duisburg-Essen, Essen, Duitsland
Ute K. Boonen, Universität Duisburg-Essen, Essen, Duitsland
- **Een Surinaamse boekenkast in de achttiende eeuw**
Hilde Neus, Universiteit van Suriname, Paramaribo, Suriname
- **De uitstraling van de 17de-eeuwse Republiek op protestants Midden-Europa**
Stefan Kiedroń, Universiteit Wrocław, Polen
- **Een Nederlands-Duitse taalstrijd: De Hoogduitse predikantenpositie in Emden**
Gijs Altena, Rijksuniversiteit Groningen, Nederland / Carl von Ossietzky Universität, Oldenburg, Duitsland

De vele talen van het Nederlandstalige kinderboek

De Nederlandstalige kinder- en jeugdliteratuur, en het onderzoek ernaar, lijken te floreren. Nederlandstalige kinderboeken verkopen steeds beter en ook internationaal worden ze sterk gewaardeerd: zo won Bart Moeyaert in 2019 de Astrid Lindgren Memorial Award en haalde Laura Watkinsons vertaling van *Lampje* (Annet Schaap) in 2020 als eerste vertaalde boek ooit de shortlist van de Carnegie Medal.

Steeds meer onderzoekers bestuderen deze bloeiende Nederlandstalige kinder- en jeugdliteratuur, al dan niet in het kader van leesonderwijs en met toepassing van diverse theoretische kaders: literatuursociologie, vertaaltheorie, Genetic Criticism, intermedialiteit, Gender Studies, ecokritiek, Animal Studies – om slechts enkele te noemen. Daarbij groeit het besef dat onderzoek naar Nederlandstalige (kinder- en jeugd)literatuur wint aan kracht wanneer het niet geïsoleerd wordt benaderd.

PANELS

Het 'eilandgevoel' laten we best achter ons, bepleitte Rita Ghesquière al in 2011: 'Jeugdliteratuur maakt deel uit van een groter geheel, literatuur, en het is belangrijk om de jeugdliteraire teksten binnen dat geheel te situeren.' Ook Geert Buelens pleitte voor een alternatieve geschiedenis van 'Nederlandstalige literaturen', waarin de kruispunten en raakvlakken centraal staan en er aandacht is voor de vele andere landen waarin het Nederlands in contact stond met andere talen.

In dit panel willen wij de volgende onderzoeksvragen stellen: 'Hoe positioneert het onderzoek naar Nederlandstalige jeugdliteratuur zich binnen het bredere literaire onderzoek?' en 'Welke relaties beïnvloeden (het onderzoek naar) jeugdliteratuur in Nederland, Vlaanderen en daarbuiten?'

Daartoe brengen wij het onderzoek naar de Nederlandstalige kinder- en jeugdliteratuur in zijn diversiteit in beeld: de kruispunten en raakvlakken met andere domeinen, landen en talen staan centraal. De 'vele talen' van het kinderboek zijn het resultaat van kruisbestuiving tussen Nederlandstalige kinderliteratuur en literaturen in andere talen, culturen van andere landen, literatuur voor volwassenen, beeldende kunsten, theater, onderwijs en andere mogelijke domeinen.

- **Inleiding: Tussen bloeiend en bedreigd: Het onderzoek naar Nederlandstalige jeugdliteratuur**
Frauke Pauwels, Universiteit Antwerpen, België
Irena Barbara Kalla, Universiteit van Wrocław, Polen
- **Meertaligheid in historische jeugd- en kinderliteratuur**
Feike Dietz, Universiteit van Amsterdam, Nederland
- **Van 'Een Hongaartje in huis' naar 'Dat vind ik': De representatie van migratie in oudere en nieuwe Nederlandstalige kinder- en jeugdliteratuur**
Orsolya Réthelyi, Eötvös Loránd Universiteit (ELTE), Boedapest, Hongarije
- **Het beeld van een tienermeisje door een dubbelpublieksauteur**
Aleksandra Markiewicz, Universiteit van Wrocław, Polen
- **Een lekenbril als lens: De zin en onzin van onderzoek naar diversiteit in historische Nederlandstalige jeugdboeken**
Paavo Van der Eecken, Universiteit Antwerpen, België / Universiteit Gent, België
- **Nederlandse jeugdliteratuur in het Afrikaanse literaire systeem**
Renée Marais, Universiteit Pretoria, Zuid-Afrika
- **Van rovers, draken en grenzeloze verbeelding: Leo Timmers' intertekstuele dialoog met Tomi Ungerer**
Britta Benert, Universiteit Straatsburg, Frankrijk

VRIJDAG 29 AUGUSTUS

LETTERKUNDE

ZAAL LIC 0.04 (DO), 05 N 04 (VR)

Socialistische transnationaliteit en de transfer van Nederlandstalige literatuur

Vervolg van donderdag 28 augustus.

Check voor meer informatie de woensdag.

LETTERKUNDE

ZAAL 01 D 001

Meer-dan-menselijke stemmen in Nederlandstalige literatuur

Bij het begrip 'meertaligheid' denken we wellicht in de eerste plaats aan talen die door mensen worden gesproken. In dit panel willen we dit begrip echter opvatten als 'meer-dan-menselijke-taligheid'. Aan het einde van zijn *Philosophical Investigations* schrijft Wittgenstein dat als een leeuw kon spreken, we hem niet zouden kunnen begrijpen (geciteerd in Despret 2008). Die gedachte van de sprekende leeuw roept taal filosofische en epistemologische vragen op. Hoe verhoudt de communicatie van niet-menselijke dieren zich tot (menselijke) taal? Op welke manier kunnen mensen de stem van het niet-menselijke dier begrijpen en representeren? Onderzoekers zoals filosoof Eva Meijer (2017, 2018) of taalkundigen Leonie Cornips en Marjo van Koppen (2023) betogen dat niet-menselijke dieren taalsystemen gebruiken en dat menselijke en niet-menselijke dieren elkaar kunnen (leren te) begrijpen.

We benaderen deze meer-dan-menselijke-taligheid vanuit een letterkundig perspectief en verkennen hoe de Nederlandstalige literatuur ruimte creëert voor een meer-dan-menselijke, meerstemmige wereld. In de eerste plaats willen we nadenken over de plaats van dierlijke stemmen in literatuur. In hoeverre worden in Nederlands-talige fictie ook andere dieren als taalcreatieve wezens beschouwd? Welke dierentalen worden er weergegeven? Op welke manieren hebben verhalen met dieren als vertellers en/of personages in heden en verleden bijgedragen aan de emancipatie van het dier en aan de dierenbescherming? Welke theoretische perspectieven zijn er binnen de Animal Studies ontwikkeld over diergerichte en/of antropomorfiserende representaties en vertelwijzen (vgl. De Raat en Vitse 2022)?

Daarnaast vatten we het meer-dan-menselijke breder op dan het niet-menselijke dier. Hoe verbeelden hedendaagse auteurs als Mariken Heitman de ontologische, politieke en affectieve relaties tussen het menselijke en het meer-dan-menselijke in grotere ecosystemen? Welke technieken worden gebruikt om recht te doen aan de perspectieven van het meer-dan-menselijke, bijvoorbeeld het communicatievermogen van planten en andere natuurelementen? Ten slotte stellen we de vraag welke perspectieven op taal (en cultuur) door ecocentrische leeswijzen aan het licht kunnen komen.

We presenteren in dit panel vier lezingen en sluiten af met een discussie waarin we onder meer ingaan op de positie van Animal Studies binnen de neerlandistiek zoals die internationaal wordt beoefend.

Moderatie door Sven Vitse, Universiteit Utrecht, Nederland

- **Niet-menselijke dieren als gesprekspartners in Nederlandse romans.**
Barbara Fraipont, UCLouvain Saint-Louis Bruxelles, Brussel, België
- **Hoe de tuin van Mariken Heitman de toren van Babel werd**
Daniela Průšová, Masaryk Universiteit Brno
- **Emancipatie van het dier in de jeugdliteratuur van Annie M.G. Schmidt**
Wendela de Raat, Universiteit Utrecht, Nederland
- **'Met haar sprak hij spreektaal'. Mensen en vogels in 'Birk' en 'KliFi'**
Marco Prandoni, Università di Bologna, Italië
- **Planten vol verhalen: Tuinen en planten in hedendaagse jeugdliteratuur**
Eszter Simonfi, Eötvös Loránd Universiteit, Boedapest, Hongarije

OVER NEERLANDISTIEK

ZAAL 03 Z 03

Inclusieve strategieën met pluricentrisch Nederlands in het hoger onderwijs: Europese en Caribische perspectieven

Dit panel sluit aan bij eerdere projecten over taalbeleid en taalkeuze in het hoger onderwijs, waarin neerlandici uit de Lage Landen en het Caribisch gebied over de grenzen heen met elkaar in gesprek gaan om van elkaar te leren. Er zijn inmiddels stappen gezet richting een analyse van het veranderende beleid en de (taal)ideologische grondslagen van het debat, gebaseerd op data over taalgebruik in de praktijk van het hoger onderwijs binnen de verschillende regio's van het taalgebied (zie bijv. Mijts 2020; Loos, Oosterhof & Nivelde 2022; Rosiers & Vogl 2019).

Met dit panel zetten we de samenwerking tussen Caribische, Surinaamse en Europese neerlandici voort en verbreden we de focus naar taalbeleid in relatie tot inclusieve meertaligheid en talige diversiteit binnen het hele taalgebied. Daarbij beschouwen we het pluricentrische perspectief op variatie binnen het Nederlands enerzijds en vormen van inclusieve meertaligheid (vgl. Backus et al. 2013; Ten Thije 2022) anderzijds als complementaire strategieën om met talige diversiteit om te gaan. De vraag is in hoeverre deze strategieën inmiddels om succesvolle wijze worden toegepast op plaatsen waar die diversiteit zich manifesteert – zowel in het de facto meertalige Caribisch gebied als in de Lage Landen (bijvoorbeeld in grensregio's of in medezeggenschapsorganen waarin receptieve meertaligheid met internationals een rol speelt).

Moet bijvoorbeeld de lat lager worden gelegd wat betreft het streven naar welsprekendheid, standaardtaligheid en norma-

tieve correctheid in het Nederlands? Een meer ontspannen omgang met taalnormen kan immers ruimte bieden aan strategieën zoals luistertaal en pluricentrisch Nederlands. Een andere relevante vraag is welke verschillen er bestaan tussen de landen van het taalgebied in de mate van spraakzaamheid van studenten in academische contexten. Het is aannemelijk dat interactie in het Nederlands wordt belemmerd door onzekerheid over de eigen taalvariëteit en/of taalonzekerheid in een context waarin het Nederlands niet de enige omgangstaal is.

- **Talenbeleid en taalpraktijk in het hoger onderwijs van de Benedenwindse eilanden: Institutionele en praktische dilemma's uit de Caribische meertalige praktijk**
Eric Mijs, University of Aruba, Oranjestad, Aruba
- **Meertaligheid en medezeggenschap aan Nederlandse universiteiten: Een combinatie van lingua franca en lingua receptiva Engels-Nederlands**
Jan D. ten Thije, Universiteit Utrecht, Nederland
- **Meertaligheid in de literatuurgeschiedenis van Nederlandstalige gebieden**
Geert Buelens, Universiteit Utrecht, Nederland
- **Vlaamse, Nederlandse en Caribische sprekers in het onderwijs over de grens: Spraakzamere studenten met meer taalvariatie en inclusieve meertaligheid?**
Albert Oosterhof, KU Leuven, Antwerpen, België
- **Taalgebruik, taalattitudes en identiteit: onderzoek naar studenten van de ABC-eilanden in Nederland**
Ellen-Petra Kester, Universiteit Utrecht, Nederland
- **Talenbeleid in hoger onderwijs in Zuid-Afrika**
Susan Coetzee-Van Rooy, North-West University, Johannesburg, Zuid-Afrika
- **Het Nederlands op zoek naar een plek in de meertalige Arubaanse klas**
Veronika Wenzel, ZfsL Münster / Universität Münster, Duitsland
Vanessa Pietersz, Departamento di Enseñansa Aruba, Oranjestad, Aruba

TAALKUNDE

ZAAL 05 N 02

Het Nederlands in de grootstedelijke Brusselse context

Brussel en haar Vlaamse Rand worden van oudsher gekenmerkt door een hoge mate van taalcontact en taalconflict (Witte & Van Velthoven 2010). Opvallend genoeg veranderde de sociaal-demografische opbouw van de grootstedelijke bevolking juist op het moment dat het politiek-taalkundige conflict via een staatsvormingsproces met nadruk op 'taalpacificatie' grotendeels werd geneutraliseerd (Deschouwer 2012; Janssens 2018, 2019).

Deze demografische verschuiving heeft een duidelijk effect op de actuele taalsituatie in Brussel en de Vlaamse Randgemeenten. Uit het BRIO-Taalbarometeronderzoek – een representatieve survey onder de volwassen bevolking van Brussel en de Vlaamse Rand – blijkt dat meertaligheid in veel taaldomeinen eerder de norm is dan de uitzondering (Saeys, Simon & Kavadias 2024a, 2024b).

In het licht van deze nieuwe meertalige realiteit rijzen er pertinente vragen over de rol en de toekomst van het Nederlands in de grootstedelijke Brusselse context: 'Welke rol is er weggelegd voor het Nederlands in de publieke en private dienstverlening?', 'Leidt meertaligheid tot taalverlies, of vormt zij juist een hefboom voor het Nederlands?' en 'Hoe kunnen anderstaligen worden aangemoedigd om het Nederlands te leren en te gebruiken?'

Dit panel behandelt deze vragen vanuit een sociolinguïstisch en politico-linguïstisch perspectief, met een focus op het taalgebruik en het taalbeleid in Brussel en haar Vlaamse Rand.

- **Nederlands in contact in meertalig Brussel**
Robin Simon, Vrije Universiteit Brussel, België

- **Nederlands in contact in de Vlaamse Rand rond Brussel**
Mathis Saeys, Vrije Universiteit Brussel, België
- **Een reflectie over meertaligheid als taalcontact of taalconflict in Brussel en haar Vlaamse Rand**
Mathis Saeys, Vrije Universiteit Brussel, België

DIDACTIEK

ZAAL 05 N 05

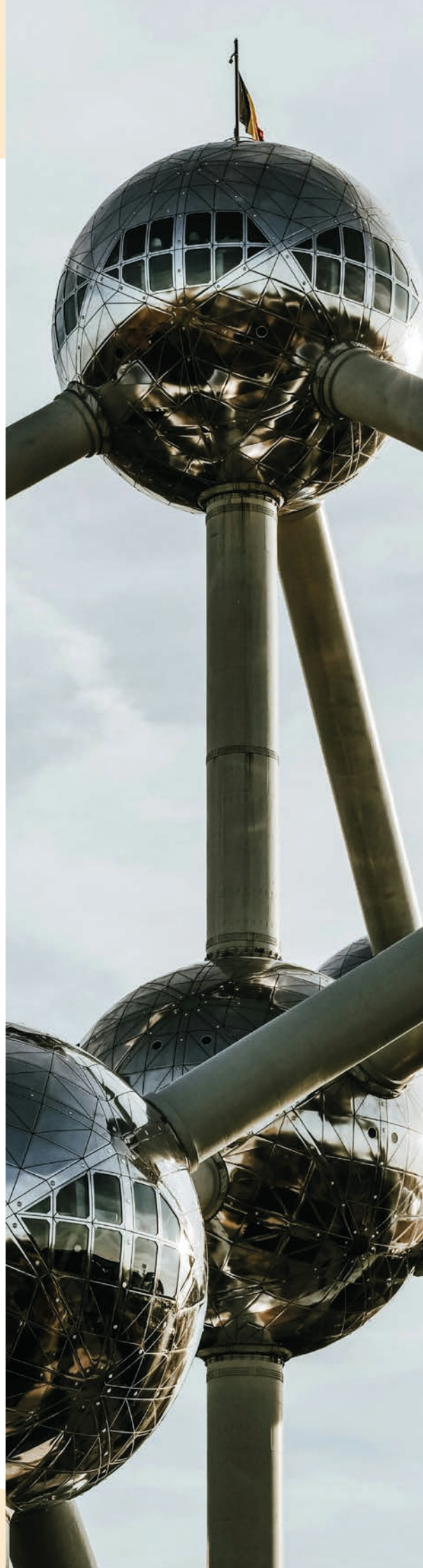
Cursusboeken in het NT2- en NVT-onderwijs: historische, vergelijkende en praktische perspectieven

In de afgelopen decennia is de scheiding tussen Nederlands als tweede taal (NT2) en Nederlands als vreemde taal (NVT) vervaagd, mede door factoren zoals globalisering, technologische vooruitgang en migratie, of zelfs verwarrend geworden (bijv. Beheydt 1996; Buczak 2023; De Louw & Buczak 2021; Van Kalsbeek 2001).

In dit panel richten we ons op didactisch materiaal voor het Nederlands voor anderstaligen. Het hoofddoel is te onderzoeken in hoeverre de indeling tussen NT2 en NVT (nog) relevant is en wat dit betekent voor de didactiek van het Nederlands en voor het materiaal dat in de lespraktijk wordt ingezet, zoals cursusboeken voor anderstaligen. We onderzoeken de rol, ontwikkeling en effectiviteit van cursusboeken in het onderwijs van het Nederlands als tweede taal (NT2) en het Nederlands als vreemde taal (NVT). Aan de hand van diverse invalshoeken wordt nagegaan hoe deze leermaterialen zijn geëvolueerd en welke impact ze (kunnen) hebben (gehad) op het taalonderwijs.

Het panel sluit af met een gezamenlijke discussie rond de centrale vraag: 'Is de traditionele indeling in NT2 en NVT nog wel relevant en zinvol in het huidige onderwijslandschap?' De deelnemers proberen aan de hand van de gepresenteerde casussen en (eigen) ervaringen gezamenlijk een antwoord op deze vraag te formuleren.

- **Historisch overzicht: Een terugblik op de ontwikkeling en het gebruik van cursusboeken binnen het universitaire NT2- en NVT-onderwijs in Polen sinds de jaren 90 van de 20ste eeuw**
Przemysław A. Paluszek, Adam Mickiewicz Universiteit, Poznań, Polen
- **NVT- en NT2-cursusboeken: Een vergelijkende analyse van verschillende elementen, zoals grammatica, woordenschat en cultuur**
Mikołaj Buczak, Adam Mickiewicz Universiteit, Poznań, Polen
Robert de Louw, Adam Mickiewicz Universiteit, Poznań, Polen
- **Perspectief uit de praktijk: Een bijdrage van een docente werkzaam op een internationale middelbare school in Nederland over haar ervaringen met het gebruik van NT2-en/of NVT-methoden in een meertalige schoolcontext**
Karolina Chełminiak, The International School of The Hague, Den Haag, Nederland

DINSDAG 26 AUGUSTUS

Het vertalen van humor

Orsolya Varga

Eötvös Loránd Universiteit, Boedapest, Hongarije

Lezing Vertalen

03 N 07 | 10:30 - 11:00

Humor is niet alleen een bron van lach, maar ook een verfijnd communicatiemiddel dat de afstand tussen menselijke zielen overbrugt: het leven met humor bekijken is niet alleen plezierig, maar ook essentieel voor onze gezondheid en geluk. In literaire teksten kan humor bovendien fungeren als een krachtig stilistisch middel. Het vertalen van humor die zich manifesteert in taal – zoals taalspelletjes, woordspelingen en andere vormen van talige humor – vormt echter een aanzienlijke uitdaging voor vertalers. De strategie die zij toepassen, hangt sterk af van de bron en aard van de humor. De moeilijkheid ligt vaak in het feit dat de grap een cultuurspecifiek element bevat dat in de doeltaalcultuur onbekend is. Dit element kan een geografische of persoonsnaam zijn, maar ook een woordspeling die slechts in de brontaal functioneert.

In mijn bijdrage streef ik ernaar de bronnen en vormen van taalhumor te categoriseren, evenals hun rol binnen vertaling, met bijzondere aandacht voor kinderboeken. Aan bod komen onder meer: ambiguïteit gebaseerd op homofonie, homonymie en polysemie; grammaticale onregelmatigheid; contaminatie; de tegenstelling tussen concrete en abstracte betekenis; parafoonie; sprekende namen; spel met figuurlijke en letterlijke betekenis; en weglating. Hoe lossen vertalers deze uitdagende taken op? Ik schets de vertaalstrategieën die worden toegepast en illustreer deze met voorbeelden uit mijn eigen werk en dat van collega-vertalers.

Het onderzochte corpus bevat zowel hedendaagse literatuur (Toon Tellegen, Bart Moeyaert), als twintigste-eeuwse werken (Annie M.G. Schmidt, Raymond Queneau), en negentiende-eeuwse literatuur (Lewis Carroll, Multatuli).

De meertaligheid van muziek. Peter Benoit tussen Frans en Nederlands

Kevin Absillis & Hannah Aelvoet

Universiteit Antwerpen, België / Koninklijk Conservatorium Antwerpen & AP Hogeschool, Antwerpen, België

Lezing Letterkunde

03 N 08 | 10:30 - 11:00

Het cliché wil dat muziek een universele taal is, begrijpelijk voor iedereen – ongeacht moedertaal of herkomst. Zelfs wanneer muziek gepaard gaat met tekst, bevat ze immers een kern van klank die niet op taalbarrières stuit. Toch was deze universele verstaanbaarheid niet altijd vanzelfsprekend, zeker niet in het 19e-eeuwse Europa, toen zich 'uitvindende' naties op zoek begaven naar een eigen identiteit. Ook muziek werd toen ingezet om identiteiten herkenbaar, geloofwaardig en wervend te maken (Taruskin 2001). Denk bijvoorbeeld aan de promotie van lokale dansen tot nationale kunstvormen, zoals Chopins Poolse mazurka en Liszts Hongaarse csárdás (Riley & Smith 2016).

Niet toevallig ging Peter Benoit in deze periode letterlijk op zoek naar een taal voor zijn muziek. Aanvankelijk schreef de in 1854 in Brussel afgestudeerde componist werken op Franse

teksten. Vanaf het in 1866 gecomponeerde oratorium *Lucifer* koos hij echter consequent voor het Nederlands (Dewilde 2001).

Lopend onderzoek aan het Antwerpse Conservatorium en de Universiteit Antwerpen spitst zich toe op de (taal)zoektocht van Peter Benoit, en beschouwt *Contes et ballades* (1861) als een sleutelwerk. Voor deze in Parijs geschreven en gepubliceerde pianocycclus liet de componist zich immers inspireren door volkstaalverhalen waarmee hij als kind in het West-Vlaamse Harelbeke was opgegroeid. In deze bijdrage willen we laten zien hoe deze woordeloze muziek zich verhoudt tot taal – of beter: tot *talen*.

Het beantwoorden van zo'n complexe vraag vergt niet alleen grondige vertrouwdheid met de muzikale traditie en de overgeleverde partituur, maar ook studie van de orale en schriftelijke bronnen van dit verhaalrepertoire. Wie Benoits taal wil begrijpen, moet ook zijn muziek opnieuw laten klinken. Finaal beoogt deze bijdrage te demonstreren hoe artistieke praktijk wetenschappelijk onderzoek niet alleen kan inspireren, maar ook concreet vooruithelpen.

Reinaard die vos. Een Afrikaanse vertaling van Vandenvos Reynaerde

Nerina Bosman & Henning Pieterse

Universiteit van Pretoria, Zuid-Afrika / Universiteit van die Vrystaat, Bloemfontein, Zuid-Afrika

Lezing Vertalen

03 N 07 | 11:00 - 11:30

Met zijn vertaling van *Vandenvos Reynaerde* naar het Afrikaans als *Reinaard die vos* sluit Henning Pieterse aan bij een rijke traditie van Reinaert-vertalingen. Voor zover bekend is er in het Afrikaans slechts één eerdere poging ondernomen om trouw te blijven aan de oorspronkelijke tekst: die van Cornelis de Jong (1983).

Ons onderzoek richt zich op de volgende vragen: 'Waarom (nog) een Afrikaanse vertaling?', 'In hoeverre biedt de vertaling een getrouwe weergave van de oorspronkelijke tekst?', 'Welke vertaalproblemen spelen een rol?', 'Worden het metrum en het rijmschema behouden?' en 'Is er een onderliggend vertaaltheoretisch standpunt?'

Vandenvos Reynaerde is waarschijnlijk de meest iconische Middelnederlandse tekst voor opeenvolgende generaties Zuid-Afrikaanse studenten. De keuze van Pieterse om deze tekst in de 21e eeuw naar het Afrikaans te vertalen is dan ook begrijpelijk. Toch stuitte hij op diverse vertaaluitdagingen: de temporele verankering van de tekst in tijd en ruimte staat uiteraard ver af van onze hedendaagse Zuid-Afrikaanse samenleving.

In onze lezing besteden we eerst aandacht aan eerdere vertalingen, hervertalingen en vrije vertalingen in het Nederlands en het Afrikaans. De twee 'vertaalpolen' – indigenisering en vervreemding (Venuti 2008) – worden besproken, met aandacht voor de Eitemal-hervertaling in het Afrikaans, de bekende volksverhalen over de Jakhals en de Wolf, en de bewuste keuze voor vervreemding die ten grondslag ligt aan de Pieterse-vertaling.

We leggen de nadruk op specifieke vertaalproblemen die het moeilijk maken om zo dicht mogelijk bij het Middelnederlands te blijven. Aspecten zoals klank (vocaliteit, rijm, ritme en metrum), lexicale eigenaardigheden (zoals middeleeuwse woorden die van betekenis zijn veranderd, liturgische en juridische termen die voor moderne lezers lastig te begrijpen zijn), en de belangrijkste grammaticale verschillen die zich in de afgelopen twee eeuwen in het Afrikaans hebben ontwikkeld, worden besproken.

In onze conclusie beantwoorden we de onderzoeksvragen en bieden we een evaluatie van Pieterses *Reinaard die vos*.

At the heart of multilingualism, we find translation. Meertaligheid in vertaling

Claudia Zeller

Sorbonne Université, Parijs, Frankrijk

Lezing Letterkunde

03 N 08 | 11:00 - 11:30

Hoe vertaal je meertalige poëzie?

In haar inleiding op het themanummer *Translating Multilingualism* traceert Yasemin Yildiz de geschiedenis van het vertalen van meertalige literaire teksten: 'For a long time, multilingual originals were simply translated as if they were monolingual [...]. There was little to no attempt to retain the valence of the original multilingualism in the new text, underscoring how much multilingualism has been subject to monolingualizing dynamics in translation practices.' (2024: 6)

In deze bijdrage tracht ik de paradigmaverandering rond het vertalen van meertalige literaire teksten te traceren aan de hand van twee concrete casestudy's. Enerzijds bespreek ik *Shapes of the Voice* (1977), een Engelstalige bloemlezing van het werk van Bert Schierbeek, met bijzondere aandacht voor de vertaling van de eerste afdeling van *Het boek ik* (1951); anderzijds kijk ik naar *Festival* (2024) van Mia You, vertaald door Eddie Azulay.

Aan de hand van deze twee casussen onderzoek ik of en hoe 'traditionele' vertaalopvattingen, beïnvloed door een monolinguale norm, van invloed zijn geweest op de vertaling van *Het boek ik*, en analyseer ik in hoeverre de vertaling van *Festival* erin slaagt deze traditionele vertaalopvatting te doorbreken. Op basis daarvan geef ik tot slot een aanzet tot een conceptualisering van vertalen als transtalige praktijk.

De vele namen van Suske en Wiske. Een Vlaamse strip in Duitse vertaling

Christine Hermann

Universiteit Wenen, Oostenrijk

Lezing Vertalen

03 N 07 | 11:30 - 12:00

Een van de populairste en langstlopende Vlaamse stripseries is de reeks *Suske en Wiske* (bedacht door Willy Vandersteen in 1945 en voortgezet door Paul Geerts, Marc Verhaegen, Luc Morjaeu en Peter Van Gucht). De reeks is ook in Nederland erg populair geworden. In andere taalgebieden is zij echter aanzienlijk minder bekend, ook al zijn er vertalingen in meer dan dertig talen verschenen.

Tussen 1953 en 2017 zijn er in verschillende reeksen herhaaldelijk pogingen gedaan om deze striphelden ook bij een

Duitstalig publiek onder de aandacht te brengen, waarbij de protagonist telkens andere namen kregen. Blijvend succes is echter uitgebleven. Enige bekendheid kon alleen een van de personages verwerven, die in het Duitse taalgebied onder de naam *Wastl* enkele decennia lang vrij populair was.

In deze bijdrage staan de Duitse vertalingen centraal. Na een overzicht van de vertaalgeschiedenis (met bijzondere aandacht voor de actoren – uitgevers en publicatiemediën – en de keuze van de vertaalde afleveringen) richt de aandacht zich vooral op de vertaalstrategieën. Er wordt nagegaan hoe de vertalingen omgaan met de humoristische trekken (woordspelingen, dubbele betekenissen, (zelf)ironie, running gags, karakteristiek taalgebruik van personages) en met de 'typisch Vlaamse' kenmerken (talige bijzonderheden, verwijzingen naar de Vlaamse – al dan niet populaire – cultuur, maatschappij, politiek of geschiedenis, en andere realia) van de verhalen. Is er door de jaren heen sprake van een verandering in vertaalstrategieën? Hoe wordt het 'Vlaamse karakter' aan een Duitstalig doelpubliek aangepast – met behulp van technieken zoals lokalisatie, domesticatie, neutralisatie, modernisatie?

Deze bijdrage staat in een bredere context van onderzoek naar de vertaling van strips en lowbrow literatuur.

Fotobiografie van W.F. Hermans in meertalige context. Nederlands en fotografie

Sasha Richman

Université de Strasbourg, Straatsburg, Frankrijk en Rijksuniversiteit Groningen, Nederland

Lezing Letterkunde

03 N 08 | 11:30 - 12:00

Sinds zijn kindertijd was de Nederlandse schrijver Willem Frederik Hermans (1921–1995) gepassioneerd door fotografie. In aanvulling op zijn levenslange fotografische praktijk is fotografie in het gepubliceerde werk van Hermans ook aanwezig als literair motief en als component van *forteksten*: boeken waarin de auteur foto's en teksten bij elkaar plaatste. Dergelijke werken zijn een voorbeeld van *media combination* (mediacombinatie), een van de drie soorten intermedialiteit die door Irina O. Rajewsky worden geïdentificeerd en getheoretiseerd. De juxtapositie van de twee media creëert een dialoog tussen de foto's en de tekst – oftewel tussen het visuele en het verbale – wat precies het geval is in de fototekst van Hermans' *Fotobiografie* (1969). Foto's staan altijd op de rechterpagina, tekst op de linker. Hier staat het Nederlands in een meertalige context: het Nederlands staat naast een visuele taal.

Maar hoe communiceren twee zulke verschillende media met elkaar, en hoe kun je hun dialoog begrijpen en bestuderen? Hoe verhouden de twee mediale uitingsvormen zich inhoudelijk tot elkaar? Hoe 'spreekt' de ene taal en de andere, en wat zeggen zij? Er zijn immers essentiële verschillen in de manieren waarop de twee media met hun lees- en kijkpubliek communiceren.

Om hier duidelijkheid over te verschaffen, analyseer ik ten eerste beeld en tekst als twee aparte talen. Voor de tekst maak ik gebruik van een reguliere tekstanalyse, terwijl ik de foto's analyseer met behulp van het concept *BildAkt* van Horst Bredekamp. Om de combinatie van de twee media samen te bestuderen, gebruik ik ten tweede een variatie op de methode van Liliane Louvel, die ik 'heen en weer lezen' noem. Deze analyse laat zien hoe verschillend de twee talen functioneren, hetgeen ook gevolgen heeft voor de interpretatie van de dialoog tussen beeld en tekst in Hermans' *Fotobiografie*.

'Er is een nieuwe wereld mogelijk'. Nederlandstalige poëzie over de oorlog in Oekraïne

Natalia Karpenko

Kyiv Taras Sjvchenko University, Kiev, Oekraïne

Lezing Letterkunde

03 N 08 | 12:00 - 12:30

Toen de Europeanen op 24 februari 2022 wakker werden met het nieuws van de massale militaire invasie van het Russische leger in Oekraïne, reageerden dichters op veel plaatsen, waaronder in Nederland en België, met een gedicht, een artikel of een interview. Nu, bijna drie jaar later, blijven zij commentaar geven op uiteenlopende gebeurtenissen uit de Russische oorlog in Oekraïne, samen met talloze amateurdichters die hun creaties online plaatsen.

Dit onderzoek richt zich vooral op enkele werken van bekende Nederlandse dichters zoals Lieke Marsman, Marieke Lucas Rijneveld en de Vlaamse Barbara Claes en Yannick Dangre, maar ook op bijdragen van een aantal minder bekende amateurdichters. De analyse werpt licht op de ideeën van anders-zijn en identiteit, weerstand en hybriditeit in hun literaire werk – niet toevallig de kernconcepten van de postkoloniale studies. Hoewel Oekraïne nooit een Nederlandse of Belgische kolonie is geweest, lijkt het werk van hedendaagse Nederlandse en Vlaamse auteurs een conflict tussen kolonisator en gekoloniseerde in de Europese context in een nieuw licht te plaatsen.

De keerzijde van de medaille. Naoorlogse Belgische en Franstalige Congolese literatuur ecokritisch lezen

Oana-Elena Ciuraru

Universiteit van Boekarest, Roemenië

Lezing Letterkunde

03 N 08 | 12:30 - 13:00

West-Europa staat in de eerste drie naoorlogse decennia in het teken van groei. Na de Tweede Wereldoorlog beginnen de *Trente Glorieuses* (1945–1975), een periode van ongekende modernisering: van de snelle ontwikkeling van de (nucleaire) energie-industrie, het (her)opbouwen van steden en vervoernetwerken, tot het ontstaan van de consumptiemaatschappij die draaide op olie, plastic en benzine. Recentelijk begint het monolithische verhaal rond deze naoorlogse vooruitgang echter te barsten, mede door de klimaatcrisis. Steeds meer onderzoekers benadrukken de tol die de natuur en (bepaalde) mensen moesten betalen voor de naoorlogse modernisering van West-Europa. België behoort tot de landen die toen de meest spectaculaire modernisering hebben doorgemaakt, maar de ecologische schaduwzijde daarvan blijft nog onderbelicht.

Dit letterkundige onderzoek vertrekt vanuit de volgende vragen: 'Hoe positioneert de naoorlogse 'Belgische literatuur' zich tegenover deze radicale verandering van het dagelijkse leven?', 'Zijn de Nederlandstalige auteurs uit België positief over de nieuwe steden, de vele auto's en de fabrieken?' en '(Hoe) verschilt dat van de positie van Franstalige auteurs uit België?'

'Belgische literatuur' wordt in dit geval breed opgevat. Het geanalyseerde corpus is tweetalig en bestaat uit Nederlandstalige en Franstalige teksten, gepubliceerd grosso modo tussen 1945 en 1975, die allemaal impliciet of expliciet gaan over de exploitatie en het gebruik van natuurlijke grondstoffen (olie, uranium, steenkool enzovoort).

Omdat de naoorlogse modernisering van België gepaard ging met de exploitatie van natuurlijke grondstoffen uit Congo, zet ik Belgische extractivistische literatuur – in het Nederlands en in het Frans – ook in dialoog met Franstalige teksten uit Congo met hetzelfde thema. Mijn meertalige benadering van literatuur draagt aldus bij aan de debatten over de positie van de Nederlandstalige literatuur binnen de meertalige context van de 'Belgische literatuur'. Daarnaast betoog ik dat een meertalige aanpak van literatuur productief is voor een genuanceerder begrip van de naoorlogse modernisering van de natiestaat België.

Een moderne herschrijving van de tragiek van Medea en Jason in Hugo Claus' libretto *Borgerocco of De dood in Borgerhout*

Aleksandar Djokanovic

Universiteit van Belgrado, Servië

Lezing Letterkunde

03 N 07 | 13:00 - 13:30

Deze bijdrage onderzoekt hoe Hugo Claus de Medea-mythe herwerkt in zijn operalibretto *Borgerocco of De dood in Borgerhout* (1998). Claus verplaatst de handeling naar een arbeiders- en migrantenomgeving in de Antwerpse wijk Borgerhout, die vanwege de grote instroom van nieuwkomers uit Marokko ook wel 'Borgerocco' wordt genoemd. Hij creëert eigentijdse personages die hun prototypen vinden in de klassieke mythologie: de inheemse Jan Decoster fungeert als pendant van Jason, terwijl Fadoea, van Marokkaanse komaf, correspondeert met de vreemdelinge Medea.

In het stuk staat de tegenstelling tussen twee culturen – de Belgische en de Marokkaanse – centraal. Daarmee zijn thema's als de situatie van illegale migranten en de (on)acceptatie van vreemdelingen in België onlosmakelijk verbonden. Dit sluit aan bij het originele verhaal, waarin Medea in de ogen van de Grieken een barbaarse vrouw uit het Oosten is, en als zodanig symbool staat voor het Andere tegenover het Eigene. Net als de mythische Jason wil Claus' Jan Decoster sociaal opklimmen door een huwelijk aan te gaan met een meisje uit de bovenklasse.

Het doel van deze bijdrage is te onderzoeken in welke verhouding Claus' versie staat tot *Medea* van Euripides. De intertekstuele relaties tussen beide teksten worden daarbij geanalyseerd aan de hand van de theorie van Gérard Genette. De semantische herwerking van de oorspronkelijke bron, in relatie tot het contrast tussen westerse en oosterse cultuur – het Eigene en de Ander – wordt theoretisch onderbouwd met inzichten van Edward Said, Homi Bhabha en Emmanuel Levinas.

Literaire meertaligheid in Lale Gül's *Ik ga leven* (2021)

Saskia Vandenbussche

Universität Paderborn, Duitsland

Lezing Letterkunde

03 N 07 | 13:30 - 14:00

In *Ik ga leven* beschrijft de Nederlands-Turkse auteur Lale Gül (1997) hoe hoofdpersoonage en verteller Büsra zich onttrekt aan de strenge islamitische regels die binnen haar Turkse gemeenschap in Amsterdam gelden. De roman is doorspekt met Turkse religieuze en culturele referenties, evenals Arabische woorden uit de Koran, die via intratekstuele verklaringen en

voetnoten uitvoerig worden uitgelegd en becommentarieerd. De meertaligheid, of het 'heterolinguïsme' (Grutman 1997/2019), in *Ik ga leven* is dan ook voornamelijk 'manifest' (Radaelli 2014: 164), aangezien de anderstalige elementen 'onmiddellijk waarneembaar' zijn (p. 165) en opvallend als 'vreemd' of 'anders' worden geënceneerd (Suchet 2014: 19).

Wat is het verband tussen deze specifieke discursieve enscenering van de heterotalen Turks en Arabisch, de thematische representatie van de islam in de roman, en Güls publieke discours over deze religie? Güls debuteert bij verschijnen in 2021 gepresenteerd als een 'autobiografische roman' en gepromoot als 'een ongekend eerlijk relaas' dat een inkijk biedt in de gesloten samenleving van sommige Turkse Nederlanders. Voor een autobiografische lezing van de roman zijn ook in andere elementen van de paratekst aanwijzingen te vinden.

De hypothese luidt dat het manifeste heterolinguïsme in *Ik ga leven* authenticiteit suggereert doordat de anderstalige elementen verwijzen naar culturele en religieuze concepten die ook in de empirische, verifieerbare werkelijkheid bestaan – en dus niet louter het product zijn van de auctoriale verbeelding. Op die manier functioneren de heterolinguale elementen als 'echtheidssignalen' (Missinne 2013: 130) die bijdragen aan de premisse van 'waargebeurdheid' die autobiografieën via het autobiografische pact (Lejeune 1975/1996) vooropstellen. Door via heterolinguale elementen in de roman naar de buiten-tekstuele werkelijkheid te verwijzen, geeft Gül universaliteitswaarde mee aan haar persoonlijke verhaal, dat zo het anekdotische en individuele overstijgt.

Meertaligheid en collectieve identiteit in Maxime Garcia Diaz' *Het is warm in de hivemind*

Helena Van Praet

UCLouvain, Louvain-la-Neuve, België

Lezing Letterkunde

01 D 001 | 14:00 - 14:30

Maxime Garcia Diaz' debuutbundel *Het is warm in de hivemind* (2021) reflecteert op hoe vrouwelijke identiteit gemedieerd en genegotieerd wordt in onze digitale 21ste eeuw. Die collectieve, relationele identiteit vormt zo een *hivemind* van jonge vrouwen die in hetzelfde toxische (internet)web verstrikt zijn geraakt. Deze bijdrage staat nader stil bij hoe meertaligheid wordt ingezet om deze collectieve *hivemind* weer te geven.

Het gedicht 'Artificiële' vormt de hoofdcasus van dit verkennende onderzoek, waarin de spreker niet alleen een fantasiewereld creëert, maar tegelijk ook zichzelf performatief opvoert voor de lezer. In deze fantasiewereld gaat het vrouwelijke subject historische en intermediale relaties aan met andere vrouwen, zoals Marie Antoinette, Lindsay Lohan en de Red Queen uit *Alice in Wonderland*. De hypothese is dat het gebruik van Nederlandse, Engelse en Franse stemmen deze relationele verbondenheid binnen het subject tastbaar maakt en zo uitnodigt tot bredere identificatie.

Op die manier laat het gebruik van meerdere talen via verschillende stemmen diverse perspectieven toe, maar biedt het ook ruimte voor kritische, zelfs ironische afstand tot dat collectieve bewustzijn. Voor de conceptualisering van deze relationele identiteit wordt een beroep gedaan op inzichten uit de cognitieve literatuurwetenschappen over imaginaire rollenspellen en het relationele zelf (Coelsch-Foisner, Wojciehowski en Gallese). Zodoende stelt deze bijdrage het monologische karakter van de

poëzie in vraag door te beargumenteren dat meerstemmigheid in de poëzie ook teruggevoerd kan worden op één, weliswaar collectief, bewustzijn.

Vergelijkend onderzoek tussen Couperus' *Eline Vere* en D'Annunzio's *Il piacere*

Frienne Christine Zevenbergen

zelfstandig onderzoekster, Rome, Italië

Lezing Letterkunde

03 N 07 | 14:00 - 14:30

Frédéric Bastet wees in 1977 al op een zekere affiniteit tussen de Haagse schrijver Louis Couperus en zijn Italiaanse tijdgenoot Gabriele D'Annunzio. In 2001 wijdde Erik Löffler er een klein stilistisch vergelijkend onderzoek aan. Opvallend is dat zowel Couperus als D'Annunzio, na hoofdzakelijk poëzie te hebben gepubliceerd, in 1889 debuteerden met een roman. In *Il piacere* wordt Andrea Sperelli geïntroduceerd, een mannelijk hoofdpersonage dat opvallende overeenkomsten vertoont met de vrouwelijke Eline Vere. Beide personages hebben – in de woorden van Ton Anbeek – een 'nervous karakter' en verlangen naar een meeslepend leven, maar worden daarin belemmerd door sociale verplichtingen en hun eigen fantasmagorieën. Zowel Eline Vere als Andrea Sperelli beseft dat ontsnapping aan de maatschappelijke werkelijkheid onmogelijk is, maar tracht deze een andere wending te geven.

Liefde, gebondenheid en vrijheid zijn centrale thema's in beide debuutromans. De focus in deze bijdrage ligt daarom niet alleen op de hoofdpersonages, maar ook op de personages met wie zij liefdesrelaties onderhouden. De typestudie aangereikt door Mary Kemperink in haar artikel 'Een beeld van een vrouw: Het type van de "femme fragile" als bijdrage tot de beschrijving van het Nederlandse verhalend proza (1890–1910)' vormt het uitgangspunt van dit onderzoek. In het Europese fin de siècle komen vrouwbeelden als de *donna angelicata*, de *femme fragile* en de *femme fatale* veelvuldig voor. Door de vrouwelijke personages van Couperus (Eline Vere) en D'Annunzio (Elena Muti en Maria Ferres) te analyseren, brengen we in kaart hoe zij zich verhouden tot de mannelijke personages, welke vrouwbeelden worden toegepast, en op welke wijze dit gebeurt. Wat daarbij onder meer opvalt, is de complexiteit van Eline Vere, Elena Muti en Maria Ferres, die nooit slechts één 'type' vrouw belichamen.

In gesprek met de Vlaamse overheid

Gesprek: Te gast bij de IVN

03 N 08 | 14:00 - 15:30

De Vlaamse overheid is niet alleen de administratieve en politieke spil van een Nederlandstalige regio, maar ook een actieve speler op het vlak van taalzorg, taalpromotie en taalbeleid. In dit sofagesprek brengen we enkele overheidsdiensten samen die elk op hun eigen wijze een belangrijke rol spelen voor het Nederlands binnen en buiten Vlaanderen. Het gaat om Team Taaladvies, de Diplomatieke Vertegenwoordiging van Vlaanderen in Frankrijk, het Agentschap Inburgering en Integratie, en het Departement Cultuur, Jeugd en Media. We wisselen van gedachten over mogelijke vormen van interactie tussen de Vlaamse overheid en de internationale neerlandistiek, en over de positie van het Nederlands in de hedendaagse samenleving.

Nederlandstalige literatuur en cultuur in meertalige context

Jolanda Vanderwal Taylor

University of Wisconsin-Madison, Verenigde Staten

Lezing Over neerlandistiek

05 N 02 | 14:00 - 14:30

Deze lezing vertrekt vanuit de onderwijspraktijk aan universitaire instellingen in niet-Nederlandstalige samenlevingen die, evenals de Nederlandstalige gebieden, divers en meertalig zijn – in dit geval de Verenigde Staten. Migratie, en de maatschappelijke en culturele effecten daarvan, maken ook daar deel uit van de dagelijkse realiteit en vormen het onderwerp van hevige discussies. Voor de neerlandistiek in zulke contexten kan Nederlandstalige literatuur over migratie en aanverwante actuele thema's in onderzoek en onderwijs een waardevolle brug slaan naar de lokale ervaringen.

In deze lezing evalueer ik mijn ervaringen met het onderwijzen van Nederlandstalige teksten in Engelse vertaling aan een diverse en multiculturele studentenpopulatie aan een Amerikaanse universiteit – zowel aan Amerikanen als aan internationale studenten voor wie Engels een tweede of derde taal is. Teksten als *Dit zijn de namen* (2017) en *De dood van Murat Idrissi* (2017) van Tommy Wieringa, over verschillende aspecten van (im)migratie, en *Wat wij zagen* (2021) van Hanna Bervoets, over de psychosociale gevolgen van een andere vorm van diversiteit in communicatie, kunnen door hun thematiek dienen als laagdrempelige introductie tot de Laaglandse literatuur. Tegelijkertijd vraagt zo'n introductie uiteraard om contextualisering en nuance.

Dat deze teksten, door hun betrokkenheid bij actuele controverses en maatschappelijke kwesties, als confronterend worden ervaren, is niet verrassend. Voor de docent betekent dit: bezint eer gij begint. In dit opzicht hoop ik via de discussie te leren van de ervaringen van collega's uit andere landen.

Door migratie als alledaagse realiteit expliciet te betrekken bij het onderwijs, en de diversiteit en meertaligheid van de studentenpopulatie te erkennen als bron van pluraliteit en verrijking van de literaire analyse, kunnen we tegelijk de toegankelijkheid van de neerlandistiek verbreden – ook voor studenten zonder kennis van het Nederlands.

De interculturele Tweede Wereldoorlog. Dola de Jongs *En de akker is de wereld*

Laurens Ham

Universiteit Utrecht, Nederland

Lezing Letterkunde

01 D 001 | 14:30 - 15:00

Weinig Nederlandstalige boeken over de Tweede Wereldoorlog zijn zo 'on-Nederlands' als *En de akker is de wereld* (1947, 'herontdekt' in 2015) van de Nederlands-Amerikaanse schrijfster Dola de Jong. De roman raakt nauwelijks de grotendeels nationaal gekleurde oorlogsthema's aan waarmee Nederlandse lezers vertrouwd zijn – collaboratie, verzet, onderduik, kampen en hongerwinter – maar opent een voor Nederlanders nieuwe, internationale blik op de oorlog. In het boek volgen we het harde leven van de Nederlandse emigranten Aart en Lies in de autonome zone Tanger (Marokko) aan het begin van de Tweede Wereldoorlog. Tijdens hun vlucht naar dit gebied hebben ze zes kinderen meegenomen van diverse nationale achtergronden, waarmee ze een provisorisch gezin vormen.

In deze lezing wil ik twee thema's bespreken: intercultureel contact en zorg, in het licht van de meertalige en multiculturele wereld waarin deze roman zich afspeelt. In het boek gaat het over de moeizame pogingen van het oorspronkelijk Nederlandse stel Aart en Lies om zich te wortelen in de Arabischstalige omgeving waarin ze zich bevinden; zelfs hun eigen huisgezin blijkt een tot mislukken gedoemde interculturele context van kwetsbare individuen. De Nederlandse personages in de roman – naast Aart en Lies ook de arbeideristische Manus en een consul – worden daarnaast in verband gebracht met het thema van zorg/opvang over interculturele grenzen heen. Die zorg blijkt niet eenduidig positief geconnoteerd te zijn, maar draait mede om misbegrip, pragmatisme en opportunisme.

De lezing bespreekt hoe deze roman de Nederlandse herinnering aan de Tweede Wereldoorlog openbreekt. De Jong, die zelf een migratieachtergrond had én na de oorlog een meertalige literaire praktijk opbouwde tussen Nederland en de VS, functioneerde met deze roman als een mediator die een enge West-Europese blik op de oorlog problematiseerde en impliciet de Nederlandse harteloosheid tegenover joodse oorlogsemigranten aankaartte.

Opera in het Middelnederlands? Talige edelkitsch en de verbeelde middeleeuwen

Jan Załęcki

Universiteit van Wrocław, Polen

Lezing Letterkunde

03 N 07 | 14:30 - 15:00

De door Jan Frans Willems uitgegeven tekst van *Het lied van heer Halewijn* (1836, 1848) toont hoe de tekst volgens hem in het Nederlands van vroeger kan hebben geklonken. Frits van Oostrom bestempelde deze talige reconstructie echter als 'edelkitsch'. De dubieuze historische authenticiteit van de tekst vormde echter geen belemmering op weg naar zijn canonieke status, die mede tot stand kwam dankzij de vele bewerkingen en adaptaties ervan.

Een bewerking van het lied tot een opera die relatief veel succes kende, is het symfonische drama *Halewijn* (1933) van Willem Pijper. Het libretto, geschreven door Emmy van Lohorst naar een ontwerp van Martinus Nijhoff, laat de personages zich voornamelijk in modern Nederlands uitdrukken. Toch bevat het libretto taferelen die op de historische tekst zijn gebaseerd – door de componist geïdentificeerd als Middelnederlands. Op initiatief van Eduard Verkade, die als regisseur betrokken was bij een latere productie (1935), werd het volledige libretto vervolgens door Erna Buning-Jürgens omgezet in (pseudo-) Middelnederlands.

In deze lezing staan drie vragen centraal: wat is de betekenis van de veelvormige talige creatie van de operatekst voor het muziekdramatische werk als geheel, welke visie op de middeleeuwen wordt hierin verbeeld, en hoe verhoudt dit zich tot de oorspronkelijke brontekst? Beide versies van de opera worden geanalyseerd in het kader van adaptatiestudies en het mediëvalisme. De taal van de gearchaïseerde *Halewijn* uit 1935 is losgekoppeld van het alledaagse Nederlands en werkt vervreemdend in het verhaal, dat als een oeroude mythe wordt gepresenteerd. Die ogenschijnlijke coherentie beperkt de verstaanbaarheid, maar versterkt de interne logica van de verhaalwereld en spreekt het publiek daardoor des te sterker aan.

De meertaligheid van het oorspronkelijke libretto veroorzaakt

scheuren in het artistieke beeld, die vervolgens worden hersteld door middel van een (eveneens) heterogene talige constructie die het Middelnederlands moet nabootsen.

Interculturele competentie in het onderwijs van NVT op universitair niveau

Mikołaj Buczak

Adam Mickiewicz Universiteit, Poznań, Polen

Lezing Didactiek

03 Z 01 | 14:30 - 15:00

In een multiculturele wereld is het ontwikkelen van interculturele competentie essentieel voor taalleerders. Dit faciliteert effectieve communicatie, bevordert respect voor anderen en stimuleert zelfontwikkeling (Raad van Europa 2022). In het hoger onderwijs is de ontwikkeling van deze competentie een cruciaal leerdoel (Arasaratnam-Smith & Deardorff 2023). Dit geldt in het bijzonder voor studenten en afgestudeerden in de neerlandistiek in Polen, die Nederlands niet alleen op het werk gebruiken, maar ook in hun privéleven (Van der Horst 2019).

Onderzoek naar de integratie van de interculturele component in het onderwijs van Less Commonly Taught Languages (LCTLs), zoals het Nederlands in Centraal-Europa, is beperkt. Dit onderzoek wil daarom bijdragen aan het opvullen van deze lacune door na te gaan op welke manier en in welke mate studenten neerlandistiek in Polen tijdens hun bacheloropleiding hun interculturele competentie ontwikkelen. De deelnemers waren zowel studenten (n=197) als docenten (n=9) Nederlands aan drie Poolse universiteiten die een opleiding in neerlandistiek aanbieden.

Met een gemengde methodologie werden gegevens verzameld (tussen 2021 en 2023) via document- en leergangenanalyse, lesobservaties, de *Cultural Intelligence Scale*, interviews en een vragenlijst over interculturele competentie. De kwantitatieve gegevens zijn geanalyseerd met statistische analyses in IBM SPSS 28, terwijl de kwalitatieve gegevens zijn geanalyseerd met behulp van inhoudsanalyse en thematische analyse in Atlas.ti 23.

De bevindingen tonen aan dat de interculturele component matig wordt geïntegreerd in de documentatie van alle drie de universiteiten, en in leergangen die zich vooral richten op feitelijke kennis op nationaal niveau. Zowel docenten als studenten Nederlands staan unaniem positief tegenover de interculturele benadering in het vreemdetalenonderwijs. In de lespraktijk proberen de docenten interculturele reflectie voornamelijk te bevorderen door expliciete vragen te stellen en opmerkingen te geven, wat vaak leidt tot gedachte-uitwisseling en discussies. Desondanks ontwikkelen studenten neerlandistiek in Polen hun interculturele competentie niet evenredig met hun taalvaardigheden.

Een Slowaaks handboek neerlandistiek: de basisuitrusting van een neerlandicus

Benjamin Bossaert

Comenius Universiteit, Bratislava, Slowakije

Lezing Over neerlandistiek

05 N 02 | 14:30 - 15:00

In 2024 werkten Marketa Štefková, Petra Milošovičová en Benjamin Bossaert van de vakgroep Germanistiek, Neerlandistiek en Scandinavistiek aan de Comenius Universiteit van Bratislava aan drie handboeken binnen

een KEGA-project (didactische ondersteuningsprojecten van het Slowaakse onderwijsministerie) ter ondersteuning van de vakken inleiding tot de neerlandistiek, intercultureel management en lexicologie en variatielinguïstiek. Deze bijdrage focust op het eerste boek – *Inleiding tot de Neerlandistiek* – bestemd voor studenten met een Slowaakse achtergrond zonder voorkennis, binnen een brede bacheloropleiding die voorbereidt op vertalen en tolken. De uitdaging was hoe men didactisch verantwoord en met een vooruit- en terugblik het vakgebied neerlandistiek kan schetsen, zowel nationaal als internationaal. Het boek stimuleert expliciet de dialoog over de neerlandistiek in (en buiten) Bratislava.

Het hoofdstuk 'De basisuitrusting van een neerlandicus in Slowakije' is gebaseerd op drie pijlers. Ten eerste het institutionele aspect: aangezien neerlandistiek in Bratislava binnen filologie wordt aangeboden met specialisatie vertalen en tolken, weerspiegelt het handboek deze focus. Ten tweede speelt de internationale en nationale inbedding van het vak een rol. Ten derde wordt rekening gehouden met toekomstbestendige beroepsperspectieven. Over de diversiteit en dynamiek van het vakgebied schreven Kiedroń (2014) en Weerman (2002). Enkele websites (*Dutch++*, *Handboek Taalkunde* van de Berlijnse neerlandistiek) en publicaties (Stegeman 2021; Ruigendijk et al. 2021; Křížová et al. 2017) behandelen basisaspecten van de neerlandistiek, doorgaans met een taalkundige focus. Dit handboek beoogt een bredere benadering.

Tot slot wordt de eerste implementatie van het lesmateriaal in het wintersemester van 2024 besproken. De feedback van studenten en docenten over de structuur van het handboek biedt inzicht in de eerste ervaringen met de lespraktijk.

Warren vs. Krijgelmans. Ethische positionering in twee Nederlandse Sadevertalingen

Lander Kesteloot

Universiteit Gent, België

Lezing Letterkunde

01 D 001 | 15:00 - 15:30

Tijdens de jaren zestig vindt het werk van Markies de Sade opmerkelijk veel weerklank in de Nederlandstalige literatuur. Naast de publicatie van essays en romans die op Sades roman-universum zinspelen, wordt zijn werk ook naar het Nederlands vertaald. Terwijl Sade in Vlaanderen wordt vertaald door experimentele schrijvers als René Gysen, Freddy De Vree en Claude Krijgelmans, nemen in Nederland traditionelere auteurs als Hans Warren en Gemma Pappot die taak op zich.

In deze bijdrage onderzoek ik hoe de vertaalkeuzes in deze Sadevertalingen moreel gekleurd zijn. De receptie van Sade in de turbulente jaren zestig roept zowel vertaalwetenschappelijke als cultuurhistorische vragen op. Volgens vertaalwetenschapper Theo Hermans (2014: 293) doen vertalingen ertoe als sociale en culturele praktijk, omdat ze onderhandelen over de waarden die ze overbrengen. Dergelijke onderhandelingen, die ook binnen de ethische narratologie centraal staan (Korthals Altes 2014), bieden inzicht in Sades culturele receptie én in de ethische positie die vertalers innemen.

Centrale vragen daarbij zijn: 'Welke rol speelt de culturele uitwisseling tussen Frankrijk en de Lage Landen bij de vertaling van Sade?', 'Faciliteren de vertalingen eerder een *discordant reading* of een *compliant reading*?' en 'Bepaalt die positionering de receptie van Sades gedachtegoed?'

Mijn analyse richt zich op twee Nederlandstalige vertalingen van Sades *Les Cent Vingt Journées de Sodome*: die van Claude Krijgelmans (1968) en Hans Warren (1969). Warrens ethische stellingname manifesteert zich zowel op paratekstueel als tekstueel niveau. Zo stuurt hij aan op een welwillende lezing door te benadrukken dat hij Sade zo getrouw mogelijk wil weergeven en met hem sympathiseert. Op tekstueel niveau valt op dat Warrens vertaling voorbijgaat aan Sades gebruik van het onpersoonlijk voornaamwoord *on*, wat de afstand tot het verhaalde verkleint. In het geval van Krijgelmans loont het de moeite na te gaan hoe zijn avant-gardistische en ideologiekritische signatuur gestalte krijgt in zijn vertaalwerk.

De poëtica van taal in het werk van Ramsey Nasr

Delia Grosu

Universiteit van Boekarest, Roemenië

Lezing Letterkunde

03 N 07 | 15:00 - 15:30

De poëzie van Ramsey Nasr is een meeslepende verkenning van de transformerende kracht van taal en navigeert door complexe kruispunten van identiteit, cultuur en saamhorigheid. Vanuit zijn dubbele erfenis als Palestijn en Nederlander gebruikt Nasr taal als een dynamisch instrument voor persoonlijke en collectieve expressie, waarbij hij laveert tussen de spanningen van zijn moedertaal Arabisch en de Nederlandse taal waarin hij schrijft.

Nasrs gebruik van taal is niet alleen een communicatiemiddel, maar ook een ruimte voor het heroverwegen van de mogelijkheden van culturele en persoonlijke identiteit. Zijn gedichten balanceren tussen lyrische vloeiendheid en gefragmenteerd discours, en weerspiegelen zo de complexiteit van het leven in diaspora en de breuk van ballingschap. Centraal in Nasrs poëtische innovatie staat zijn vermogen om taal te manipuleren als een creatieve en politieke kracht, waarmee hij noties van macht, erbij horen en de vloeibaarheid van identiteit in een geglobaliseerde wereld ondervraagt.

Het doel van mijn onderzoek is te laten zien hoe Nasrs linguïstische keuzes conventionele grenzen destabiliseren en thema's als ontheemding, hybriditeit (Homi Bhabha) en veerkracht aan de orde stellen. In het gedicht 'mi have een droom', bijvoorbeeld, creëert hij een nieuwe taal: een mix van spreektaal-Nederlands, Engels, straattaal, Arabisch en Surinaams. Aan de hand van *Postcolonial Geographies* (Alison Blunt, Cheryl McEwan) onderzoek ik hoe Nasr, met zijn stilistische keuzes – variërend van het gebruik van Arabische beelden en klanken tot formele experimenten met vrije verzen en prozapoëzie – een rijk, polyfoon landschap creëert dat nationale en taalkundige grenzen overstijgt. Daarmee treedt Nasr niet alleen op als een dichter van verzet, maar ook als een taalkundige van mogelijkheden, die de grenzen van poëtische taal opzoekt om de complexiteit van zijn eigen zich ontwikkelende identiteit te doorgronden.

De lexicale behoeften van de NVT-leerder

Johan Vanparys

Universit   de Namur, Namen, België

Lezing Didactiek

03 Z 01 | 15:00 - 15:30

Het staat buiten kijf dat wie een vreemde taal wil beheersen over een degelijke woordenschatkennis moet beschikken. 'Welke woorden heeft de leerder van het Nederlands als

vreemde taal nodig?', 'Hoeveel zijn er dat?' en 'Hoe kun je die in niveaus indelen?' zijn daarbij kernvragen.

Eerder onderzoek, waarvan de resultaten tot in het onderwijsveld zijn doorgedrongen (curriculum-, leermiddelen- en toetsontwikkeling), is grotendeels corpusgebaseerd en vertrekt vanuit de begrippen dekking en woordfrequentie. De corpora waarop dit onderzoek steunde, telden echter minder dan één miljoen woorden. Daardoor waren ze representatief voor ongeveer de 2 000 meest frequente woorden – ruim onder de reële leerbehoefte van minstens 10 000 woorden. Bovendien bevatten die corpora weinig tot geen gesproken materiaal en zijn ze inmiddels lexicaal verouderd.

Vandaag de dag zijn er omvangrijkere en actuelere corpora beschikbaar, zowel voor geschreven als gesproken Nederlands, die tientallen miljoenen woorden tellen. Daarmee kunnen ook frequentiezones onder de 2 000 meest voorkomende woorden representatief worden onderzocht – voldoende reden om de dekking en woordfrequenties opnieuw te berekenen.

Een bijkomend gegeven is de intussen brede acceptatie van het Europees Referentiekader (ERK), dat niet vertrekt vanuit taalgebruik, maar vanuit de communicatieve vaardigheden van de leerder. Het ERK onderscheidt zes niveaus van taalbeheersing. In deze bijdrage wordt onderzocht in hoeverre die zes niveaus te koppelen zijn aan woordenschatbeheersing en welke implicaties dat heeft voor het leerdersvocabulaire.

Verschillen van pragmatische markers in vari  ten van het Standaardnederlands

D  ra Tóth

Eötvös Loránd Universiteit, Boedapest, Hongarije

Lezing Taalkunde

03 Z 03 | 15:00 - 15:30

Dit onderzoek biedt een corpusgebaseerde analyse van de veranderingen in het gebruik van vijf Nederlandse pragmatische markers (PM's) – *hoor, kijk, luister, weet je en zeg* – in de afgelopen twintig jaar. Het gebruik van deze PM's wordt vergeleken tussen het broadcast-interviews-register uit het *Corpus Gesproken Nederlands* (CGN, 1998-2004) en een nieuw samengesteld corpus van podcasts uit 2023-2024. De bevindingen tonen opmerkelijke verschuivingen in zowel frequentie als functie binnen de Nederlands-Nederlandse (Nederlandse) en Belgisch-Nederlandse (Belgische) vari  ten van de standaardtaal.

Allereerst is de frequentie van *weet je* in het Nederlandse podcastcorpus bijna verdrievoudigd ten opzichte van het broadcastcorpus in het CGN, waarmee deze marker de meest dominante werd. In het Belgische podcastcorpus is de frequentie van *weet je* gestegen tot een vergelijkbaar niveau als in het Nederlandse broadcastcorpus. *Kijk* toont eveneens een toename in frequentie binnen het Nederlandse podcastcorpus, hoewel het gebruik van de quotatieve functie in beide vari  ten is afgenomen. *Hoor* vertoont in de Nederlandse corpora geen significante veranderingen, terwijl de frequentie in het Belgische corpus is gehalveerd; bovendien vertoont *hoor* in het Belgische podcastregister een nieuwe backchannelingfunctie die twintig jaar geleden niet aanwezig was. Net als in het Belgische broadcastcorpus komen gevallen van *nee hoor* nog steeds niet voor in het podcastcorpus.

De frequentie van *luister* is toegenomen in het Nederlandse podcastcorpus, met een groeiend gebruik van de quotatieve functie, terwijl deze juist is afgenomen in de Belgische

variëteit. Voor *zeg* zijn er in beide variëteiten geen significante frequentieveranderingen, hoewel het gebruik aan het begin van een uiting is afgenomen. Deze resultaten illustreren de veranderende rol van pragmatische markers door de tijd en de verschillen in taalgebruik in Nederland en Vlaanderen. Ze bieden nieuwe inzichten in de pragmatische evolutie van het Standaardnederlands en laten zien hoe mediacontexten informele spreektaal beïnvloeden.

Carrièreperspectieven met het Nederlands in het Middellandse Zeegebied

Giada Brentaro

Mediterranean, Triestë, Italië

Pecha kucha Over neerlandistiek 05 N 02 | 15:00 - 15:10

Uit onderzoek blijkt dat bij meer dan 80% van de afdelingen respondenten geen inzicht hebben in het percentage alumni dat als tolk of vertaler werkzaam is (Pilon 2022: 13). Dit onderzoek presenteert de resultaten van enquêtes die zijn uitgevoerd in het kader van het proefproject Alumninetwerk Mediterranean, dat het Nederlands in het Middellandse Zeegebied promoot.

In deze studie worden de volgende onderzoeksvragen geanalyseerd: 1) 'Zijn alumni tevreden met hun keuze om Nederlands te studeren?', 2) 'Heeft de studie Nederlands bijgedragen aan hun kansen op de arbeidsmarkt?' en 3) 'In welke sectoren werken alumni die Nederlands gebruiken?'

Hoe vergroot je de zichtbaarheid van je netwerk? Casus Comenius op sociale media

Oana Cionca & Alexa Stoicescu

Universiteit van Boekarest, Roemenië

Pecha kucha Over neerlandistiek 05 N 02 | 15:10 - 15:20

Hoe kunnen sociale mediaplatformen bijdragen aan het vergroten van de zichtbaarheid en betrokkenheid bij de Nederlandse taal, literatuur en cultuur in Centraal-Europa? Dit project van ComeniusNED onderzoekt hoe strategisch gebruik van sociale media kan bijdragen aan een actieve online aanwezigheid. Samen met een groep studenten en docenten hebben we ons hiervoor ingezet. Onze methode bestond uit een vierdelige aanpak: analyse van de huidige situatie, opstellen van een communicatieplan, implementatie via platforms zoals Instagram, LinkedIn en Facebook, en evaluatie van de impact. Deze presentatie geeft inzicht in de resultaten van onze missie om de betrokkenheid bij het netwerk ComeniusNED te vergroten.

Prologen en epilogen in Middelnederlandse ridderepiek

Małgorzata Dowlaszewicz

Universiteit van Wrocław, Polen

Pecha kucha Letterkunde 05 N 02 | 15:20 - 15:30

Deze bijdrage onderzoekt hoe Middelnederlandse auteurs een stem krijgen via niet-inhoudelijke elementen in ridderverhalen, zoals prologen en epilogen. Door de vaste motieven daarin te analyseren – zoals het genrebewustzijn van de auteur, verwijzingen naar Franse of Latijnse bronnen, en het belang van waarheidsgetrouwe vertellingen – worden genrespecifieke kenmerken geïdentificeerd die ook de verschillen

tussen individuele teksten helpen belichten. Dit onderzoek, dat zich nog in de opstartfase bevindt, vormt de basis voor een vernieuwde taxonomie van Middelnederlandse ridderverhalen. De huidige genrebepalingen (hoofse epiek, historische roman, heldendicht e.d.) blijken namelijk problematisch en weinig uniform.

Nieuwe acties voor de internationale neerlandistiek

Anne Sluijs & Gunther Van Neste

Internationale Vereniging voor Neerlandistiek /Taalunie

Presentatie: Taalunie & IVN 01 D 001 | 16:00 - 17:00

In deze sessie presenteren de Taalunie en de IVN de nieuwe subsidiemogelijkheden die in het najaar beschikbaar komen voor studenten, docenten, netwerken en instellingen in de internationale neerlandistiek.

De Taalunie en de IVN bieden al diverse regelingen en activiteiten om afdelingen en neerlandici in hun onderwijs en onderzoek te stimuleren en te ondersteunen. Via het amendement Van der Molen / Van der Woude maakte de Nederlandse Tweede Kamer structureel één miljoen euro extra vrij ter versterking van de internationale neerlandistiek. Op verzoek van de minister hebben de IVN en de Taalunie gezamenlijk een activiteitenplan uitgewerkt dat aansluit bij de behoeften van het veld. Het plan richt zich op:

- versterking van de menskracht binnen de neerlandistiek;
- behoud en ondersteuning van nieuwe generaties studenten en docenten;
- versterking van de status van de neerlandistiek als wetenschappelijk vakgebied;
- stimulering van internationale samenwerking.

In 2025 worden de budgetten van een aantal bestaande regelingen en activiteiten al opgehoogd om directe impact te realiseren. Daarnaast komt er gerichte financiering voor publicaties, samenwerking tussen neerlandici binnen en buiten het taalgebied, netwerken en vakgroepondersteuning. Parallel daaraan is gewerkt aan structurele uitbreidingen van bestaande subsidieregelingen en aan de ontwikkeling van nieuwe regelingen die in 2026 ingaan. In deze sessie geven we een overzicht van alles wat er op stapel staat.

Inloophmomenten: subsidiemogelijkheden voor de internationale neerlandistiek

Op de ochtenden van woensdag en vrijdag zijn er inloophmomenten waarop je al je vragen kunt stellen aan de Taalunie en de IVN over de huidige en nieuwe subsidiemogelijkheden voor de internationale neerlandistiek. Of je nu een specifieke vraag of kwestie hebt, of gewoon wat meer wilt weten: medewerkers staan je graag te woord.

Wat kan de Nederlandse culturele diplomatie betekenen voor de neerlandistiek?

Pavel Kuzmin & Alexandra Papanina

Nederlandse Ambassade, Moskou, Rusland / Nederlandse Ambassade, Moskou, Rusland

Gesprek: Te gast bij de IVN 05 N 05 | 10:30 - 11:00

In tijden van slechte bilaterale betrekkingen is het een uitdaging om contact te blijven houden met de samenleving van het andere land. Het is van belang om de mensen die Nederland een warm hart toedragen, de hand te blijven reiken. Daarbij gaat het onder andere om alumni die positieve herinneringen koesteren aan hun studietijd in Nederland, Russische medewerkers van Nederlandse bedrijven, of bijvoorbeeld kunsthistorici die zich specialiseren in klassieke Nederlandse schilderkunst. Uiteraard vormen Russische neerlandici in dit opzicht een belangrijke doelgroep.

Voor de steun aan de neerlandistiek in Rusland zetten we verschillende instrumenten in. Enkele voorbeelden zijn literaire avonden op de residentie met Nederlandse schrijvers en Russische vertalers, deelname aan de jaarlijkse European Day of Languages, en het afnemen van het CNaVT-examen op de ambassade.

Culturele diplomatie is een van de weinige beleidsterreinen waarop we nog actief kunnen zijn in Rusland, en binnen dat kader is de rol van de neerlandistiek niet te overschatten. We hopen dat onze aanpak ook in andere landen inzetbaar is.

Het imago van steden in Belgische kranten tussen imagologie en vertaling

Matilde Soliani

Universiteit van Napels L'Orientale, Napels, Italië & KU Leuven, België

Lezing Taalkunde 05 N 06 | 10:30 - 11:00

In een wereld die steeds meer globaliseert, blijft de lokale verankering van ons leven cruciaal (Cronin 2008). Steden bevinden zich op de grens tussen het lokale en het globale. In post-nationale benaderingen binnen disciplines zoals geografie, antropologie, taal- en vertaalwetenschap worden steden dan ook niet alleen geanalyseerd als geografische locaties, maar als complexe, dynamische entiteiten. Ze vormen symbolen van netwerken en interacties die ook de aandacht van de media trekken, in het bijzonder van de nieuwsmedia. Nieuws over steden heeft impact op verschillende bevolkingsgroepen: stadsbewoners, nationale besluitvormers en het algemene publiek (Avraham 2000).

Het imago van Belgische steden in het Belgische meertalige medialandschap is tot op heden nauwelijks onderzocht. Mijn doctoraatsonderzoek wil deze kenniskloof helpen verkleinen aan de hand van een veeltalig multimediaal corpus dat de beeldvorming over enkele Belgische steden in kaart brengt. Het project vertrekt vanuit een interdisciplinair theoretisch kader waarin imagologie en vertaalwetenschap samenkomen. Methodologisch richt het zich in hoofdzaak op tekstuele en (kritisch) discursieve analyse. Het imagologische denkkader

maakt een intra- en intergemeenschappelijke vergelijking mogelijk door een onderscheid te maken tussen een spectant (kijker) en een *spected community*, de gemeenschap die geobserveerd wordt (Leerssen 2016).

De eerste onderzoeksfase bestaat uit een exploratieve studie van een tweetalig corpus van nieuwsartikelen over Brussel, Antwerpen en Luik, verschenen tussen 1993 en 2023 in zes Belgische kwaliteitskranten (Nederlandstalig en Franstalig). Het corpus wordt zowel kwantitatief als kwalitatief geanalyseerd om na te gaan welke thematische frames aan de verschillende steden worden gekoppeld. De resultaten van deze pilootfase worden gepresenteerd als toepassing van het theoretische kader, aan de hand van casestudy's over het imago van Brussel en Antwerpen. Daarbij komen begrippen aan bod zoals meertaligheid, (super)diversiteit en vertaling (als beleid en/of praktijk). Tot slot worden ook de doelstellingen van het multimediale vervolgonderzoek gepresenteerd.

Regioplatformen in gesprek

Gesprek: Te gast bij de IVN 05 N 05 | 11:00 - 12:00

Voormalig IVN-voorzitter Henriëtte Louwerse gaat in gesprek met vertegenwoordigers van verschillende regioplatformen waarin docenten verenigd zijn: met Ana Maria van Valen van NINA (Netwerk Internationale Neerlandistiek in Azië), Suze Anja Verkade van MediterraNed, en Christine Sas van ALCS (Association for Low Countries Studies).

Ze bespreken het belang van regionale netwerken, de positieve aspecten van een platform, maar ook de uitdagingen waar ze tegenaan lopen. Wat kan een nieuw platform zoals NINA leren van lang bestaande platformen zoals MediterraNed en ALCS? En kunnen regioplatformen ook onderling nauwer gaan samenwerken?

Toch niet weer over dat partikelwoordenboek, hè?

Ton van der Wouden

Meertens Instituut, Amsterdam, Nederland

Lezing Taalkunde 05 N 06 | 11:00 - 11:30

De Nederlandse partikels – die 'typical Dutch noises with no particular meaning' (Foolen 1986) – vormen een bekend en erkend probleem voor iedereen die het Nederlands leert als tweede of vreemde taal. Niet verwonderlijk dus dat dit thema regelmatig aan de orde komt op IVN-colloquia. Een oplossing voor dit probleem is er echter nog niet, ondanks goedbedoelde methodes als *De finesses van het Nederlands* (Van de Poel et al. 1996) en *Dan nou maar eens even: Hoe gebruik je modale partikels in het Nederlands* (Pronk 2022). In de praktijk blijken deze hoogstens geschikt voor een deel van het taalgebied, omdat ze onvoldoende oog hebben voor de variatie in partikelgebruik (Foolen 1996; Van der Wouden 2021, 2022).

De roep om een lexicografisch standaardwerk over Nederlandse partikels is dan ook niet nieuw (Van der Wouden 2002), maar bleef tot nu toe onbeantwoord. Binnenkort komt

daar echter verandering in: in september 2025 verschijnt een partikelwoordenboek – voorlopig digitaal – op de website van het Meertens Instituut.

In onze lezing gaan we in op de achtergronden en de gehanteerde methode, en geven we een sneakpreview.

De uitspraak van Nederlandse en Vlaamse namen in de Kroatische media

Lorena Andonov

Universiteit van Zagreb, Kroatië

Lezing Taalkunde

05 N 06 | 11:30 - 12:00

Dit artikel is gedeeltelijk gebaseerd op de masterscriptie van Andonov (2018), *Het aanpassen van Nederlandse en Vlaamse namen in de Kroatische taal*. In die studie worden fonologische en orthografische regels voorgesteld om Kroatische moedertaalsprekers – met weinig of geen kennis van het Nederlands – een efficiënte uitspraakgids te bieden. De regels fungeren als een tussensysteem: enerzijds proberen ze de originele uitspraak van Nederlandse en Vlaamse namen te handhaven, anderzijds passen ze Nederlandse klanken aan het Kroatische fonologische systeem aan, zodat de uitspraak wordt vereenvoudigd voor klanken die in het Kroatisch niet voorkomen.

Tijdens het onderzoek zijn diverse uitspraakvoorbeelden uit Kroatische media verzameld. Deze voorbeelden worden in detail geanalyseerd met het oog op factoren die individuele realisaties kunnen beïnvloeden. De analyse wordt ondersteund door psycholinguïstische literatuur over cross-linguïstische interferentie; hierbij wordt met name invloed uit het Engels en Duits verondersteld, omdat Kroatische moedertaalsprekers vaker met die talen in contact komen. Begrippen als meertaligheid en leenwoordadaptatie op fonetisch en fonologisch niveau komen eveneens aan bod.

Het uiteindelijke doel is te achterhalen welke psycholinguïstische, orthografische en cross-linguïstische invloeden de onderzochte uitspraakvoorbeelden vorm hebben gegeven, en welke conclusies daaruit getrokken kunnen worden over de onderliggende linguïstische mechanismen. De resultaten kunnen bovendien praktisch worden ingezet bij het onderwijs Nederlands als tweede taal aan Kroatische moedertaalsprekers.

Standaardtaal vs. variatie in de Algemene Nederlandse Spraakkunst (ANS)

Frank Landsbergen

Instituut voor de Nederlandse Taal, Leiden, Nederland

Pecha kucha

Taalkunde

05 N 06 | 12:00 - 12:10

De Algemene Nederlandse Spraakkunst (ANS) beschrijft de Nederlandse standaardtaal. Binnen die standaardtaal bestaat de nodige variatie, zoals die tussen het Nederlands in Nederland, België en Suriname. Maar hoe bepaal je of een uiting tot de Nederlandse dan wel de Belgische (of Surinaamse) standaardtaal behoort? In deze lezing bespreken we hoe de ANS hiermee omgaat, welke methoden we daarbij gebruiken en welke uitdagingen we daarbij tegenkomen.

Thuis taalonderwijs in Nederland

Karen Wallrich

Universität Duisburg-Essen, Essen, Duitsland

Pecha kucha

Taalkunde

05 N 06 | 12:10 - 12:20

Mijn promotieproject, dat nog in een opstartfase is, richt zich op (receptieve) meertaligheid en thuis taalonderwijs, en de potentiële synergieën daartussen. Mijn reeds verricht masteronderzoek heeft aangetoond dat er in Nederland en Duitsland (Noordrijn-Westfalen) grote verschillen bestaan in de aanpak van thuis taalonderwijs. In mijn presentatie leg ik uit hoe ik mijn onderzoek methodisch en empirisch kan uitbreiden en mijn onderzoeksonderwerp kan afbakenen, bijvoorbeeld door groepsinterviews met experts en interviews met betrokkenen. Door deze kwalitatieve aanpak wil ik de status en effecten van thuis taalonderwijs en meertaligheid duidelijker in kaart brengen en een relevante bijdrage leveren aan het ontwikkelen van best practices.

Invloed van het Engels op de uitspraakverwerving van Chinese studenten NT2

Xiaoou Lei

Beijing Foreign Studies University, Beijing, China

Pecha kucha

Taalkunde

05 N 06 | 12:20 - 12:30

Deze lezing gaat over negatieve transfer van Engels (T2) naar Nederlands (T3) bij de uitspraak van Chinese studenten. Gebaseerd op recent onderzoek naar derdetaalverwerving (Hammerberg 2022) worden een aantal assumpties gevalideerd, waaronder de veronderstelling dat een langere leertijd en een Nederlandstalige omgeving leiden tot minder negatieve transfer – en omgekeerd. Er is gebruikgemaakt van kwantitatief onderzoek, waarbij leesopnamen van drie groepen studenten Nederlands die Nederlandse en Engelse teksten lezen, zijn geanalyseerd. Het aantal foutieve uitspraken van de proefpersonen is in relatie gebracht tot factoren zoals studieduur en mate van blootstelling aan een Nederlandse taalomgeving (zie bijlage), om te toetsen of de assumpties kloppen.

De meertaligheid van het gebed in een Middelnederlands devotioneel handschrift

Marcin Polkowski

Johannes Paulus II Katholieke Universiteit Lublin, Polen

Lezing Letterkunde

05 N 06 | 14:00 - 14:30

De devotionele tekst *Maria Mantel* is een vrij onbekend en weinig bestudeerd voorbeeld van een niet-liturgisch gebed, bedoeld voor individuele of collectieve meditatie – een genre waarin de Middelnederlandse religieuze literatuur bijzonder rijk is. Teksten onder deze naam behoren tot een traditie van vrome oefeningen, vaak gebeden door vrouwen, die het leven van Jezus en Maria als onderwerp hebben. De notie van de mantel verbindt deze vrome oefening met het concept van het gewaad van Maria, waarmee zij de kerk en de gelovigen op moederlijke wijze tegen alle mogelijke gevaren zou beschermen.

Dit gebed, overgeleverd in handschriften, incunabelen en oude drukken, is een blijvende getuigenis van hoe de volkstaal een onmisbaar onderdeel was van de laatmiddeleeuwse vroomheid in de Lage Landen. In de volkstaal werd niet alleen

gebeden; er werd bovenal een verhaal verteld – een parafrase van de *Vulgaat*, verrijkt met concrete details en zelfs scènes en dialogen, die de verbeelding van de lezende en biddende persoon stimuleerden om zich in de opgeroepen situaties te verdiepen. Dit verhaal werd verteld vanuit het perspectief van Maria, waardoor de gebruiker (of gebruikster) werd uitgenodigd tot een empathisch contact met de moeder van Jezus.

In deze bijdrage wil ik, aan de hand van een Brussels handschrift van dit gebed (Koninklijke Bibliotheek, hs. II 3490), de 'meertaligheid' van het *Maria Mantel*-gebed toelichten. Samen met de toehoorders wil ik op zoek gaan naar de talige diversiteit van deze tekst in vergelijking met andere varianten ervan (met name Noord-Nederlandse). Ook wil ik de verschillende 'talen van het gebed' reliëf geven door deze tekst te interpreteren als een meerstemmige, dialogische en op persoonlijke transformatie gerichte communicatieve oefening, die – ondanks de ogenschijnlijk eenvoudige vorm – een complex systeem van religieuze betekenissen, symboliek en toespelingen bood aan de laatmiddeleeuwse gelovigen.

Maak kennis met de Onderwijs- en Wetenschapsattachés (OWA's)

Gesprek: Te gast bij de IVN 05 N 05 | 13:00 - 13:30

Internationale samenwerking is belangrijk voor de kwaliteit van onderwijs en wetenschap. Om die samenwerking strategisch vorm te geven, ontwikkelde het Nederlandse ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) de Internationale Kennis- en Talentstrategie. Onderdeel daarvan is de opbouw van een netwerk van Onderwijs- en Wetenschapsattachés (OWA's). In deze sessie kom je meer te weten over de activiteiten van deze OWA's.

Er zijn acht OWA's werkzaam op ambassades in het buitenland – zowel binnen als buiten Europa. Zij maken deel uit van de directie Internationaal Beleid van OCW. Het netwerk richt zich op overheden (zowel regionaal als nationaal), onderwijs- en kennisinstellingen, en koepelorganisaties in het middelbaar beroepsonderwijs, hoger onderwijs en de wetenschap.

Hoe ontwikkel je een geïntegreerd en taakgericht examen?

Jolien Wouters & Loes Boers

CNaVT en KU Leuven, België

Workshop: CNaVT-workshop 05 N 05 | 13:00 - 13:30

Ervaar tijdens deze interactieve workshop hoe je taakgerichte, domeinspecifieke en geïntegreerde examens kunt ontwikkelen. Na een introductie over het Certificaat Nederlands als Vreemde Taal (CNaVT) krijg je praktische handvatten om zelf de stappen van onze toetsontwikkelcyclus te doorlopen. In groepjes ga je zelf aan de slag met het ontwerpen van taken en het geven van feedback. We houden daarbij rekening met culturele bias, de balans tussen Vlaamse/Nederlandse input, en andere aspecten die relevant zijn vanuit het perspectief van internationale neerlandistiek. Je zult geïnspireerd raken voor je eigen lespraktijk en klaar zijn om zelf taakgericht en geïntegreerd te gaan toetsen.

Franse *airs de cour* in 17de-eeuwse liedboeken uit de Zuidelijke Nederlanden

Tine De Koninck

Universiteit Antwerpen, België

Lezing Letterkunde 05 N 04 | 14:00 - 14:30

Ten tijde van de Contrareformatie schreven katholieke auteurs in de Zuidelijke Nederlanden duizenden religieuze liederen, verspreid in kleine, goedkope liedboekjes, volgens het principe van contrafactuur als propagandamiddel en voor catechetische doeleinden. Ze kozen vaak voor profane melodieën om de meezingbaarheid te verhogen en omdat deze zeer populair waren bij de jeugd, die de liederen in het dagelijks leven zong. Uiteraard zochten de auteurs hun inspiratie in de Nederlandse profane liederenschat, maar daarnaast bevat bijna elk geestelijk liedboek ook verwijzingen naar Franse liederen, waaronder een groot aantal *airs de cour*: profane liefdes-, drink- en dansliederen met vaak erotische teksten, geschreven aan het zeventiende-eeuwse Franse hof.

Waarom kozen ze voor dit soort profane liederen? Hoe gingen ze aan de slag met het tekstuele materiaal? Is er sprake van de renaissancistische principes van *translatio*, *imitatio* en *aemulatio*?

In deze lezing wil ik de paradox verklaren tussen de frivoliteit van deze Franse modetrend en de houding van de katholieke kerk, die de Franse levensstijl moreel veroordeelde, maar tegelijkertijd op grote schaal de profane liederen gebruikte als basis voor hun geestelijke liederen.

Samenwerking in het onderwijs Nederlands in het buitenland - van 2,5 tot 25 jaar

Stichting NOB & de Taalunie

Gesprek: Te gast bij de IVN 03 Z 01 | 14:30 - 15:30

Nederlands leren, de taal en daarmee verbonden culturen bestuderen... Duizenden studenten wereldwijd kiezen daar bewust voor. Buiten deze '18+' groep is er een ongeveer even grote '18- groep' die wekelijks lessen Nederlands volgt in meer dan tachtig landen: kinderen, tieners en jongeren van 2,5 tot en met 18 jaar.

Natuurlijk zijn er tal van verschillen, zoals de insteek. Voor de eerste groep is het vaak een nieuwe taal; voor de tweede meestal de taal van thuis. Maar vanuit NOB en de Taalunie zien we ook overeenkomsten en kansen voor wederzijdse versterking. Samen met onze netwerken bestrijken we in het buitenland feitelijk de volledige leerlijn van 2,5 tot 25 jaar – van primair onderwijs tot en met universitaire neerlandistiek. Hoe vanzelfsprekend is het dan om onze krachten verder te bundelen?

In het Meerjarenbeleidsplan 2025–2029 van de Taalunie hebben we die intentie vastgelegd. Het Colloquium Neerlandicum biedt een prachtige gelegenheid om elkaar beter te leren kennen. Wij vertellen graag meer over de aard, inhoud en vormgeving van het onderwijs Nederlands in het buitenland voor leerlingen in de '18- groep', en over NOB: de koepelorganisatie die dit onderwijs namens de Nederlandse en Vlaamse overheid ondersteunt.

Daarna is er ruimte om samen te verkennen hoe we op diverse plekken in de wereld door (nauwere) samenwerking meerwaarde kunnen creëren. Hopelijk denkt u met ons mee!

'Weggezet op aparte plankjes'. Nieuwe verbanden in Raoul de Jongs *Boto Banja*

Henriette Louwerse

University of Sheffield, Verenigd Koninkrijk

Lezing Letterkunde

05 N 04 | 14:30 - 15:00

In het Boekenweekessay van 2023, *Boto Banja*. Of: *het geheime genootschap der dansende schrijvers*, maakt Raoul de Jong zich boos over de manier waarop zijn werk wordt gecategoriseerd: zijn roman *Jaguarman* vindt hij in boekhandels eerder tussen de geschiedenisboeken of boeken over Suriname dan op de plank Nederlandstalige literatuur. Zijn ergernis is begrijpelijk maar niet verbazingwekkend, want fictie, autobiografie, geschiedschrijving, beeld en performance vloeien samen in De Jongs werk, dat inderdaad 'hors catégorie' is.

Boto Banja is De Jongs verslag van zijn persoonlijke ontdekking van een wereldwijd web van dansende auteurs die, elk in hun eigen taal, eenzelfde verhaal vertellen: 'Een wonderlijk, episch, waargebeurd verhaal dat veel groter was dan alleen Nederland en Suriname.'

Boto Banja gaat niet over meertaligheid in de gebruikelijke zin. De Jong reikt verder dan taal en streeft juist naar een bevrijding van de categorieën die taal, cultuur en geschiedenis opleveren. Met *Boto Banja* lanceert hij een luchtige aanval op de 'aparte plankjes' die het denken beheersen en beknellen.

In deze bijdrage ga ik in op het nationalisme dat de verwerking en de discussie van het koloniale verleden nog altijd kadert. Ik lees het werk van Raoul de Jong als een verlangen om voorbij te gaan aan deze gevestigde nationaal-historische structuren. De Jong bevraagt met *Boto Banja* zowel de collectieve als de persoonlijke relatie met dat verleden. Het persoonlijke krijgt prioriteit – niet als atomisering, maar als sleutel tot nieuwe allianties, nieuwe netwerken en nieuwe inzichten die zowel transnationaal als translinguaal zijn.

De studie van het werk van Raoul de Jong maakt deel uit van de AHRC Networking Grant: *Beyond the National Narrative: Translating the Anglo-Dutch colonial legacy in restorative stories, the case of Suriname*.

Literatuur en emotie. Een historisch perspectief op voelen en weten als conflict

Beatrix van Dam

Carl von Ossietzky Universität, Oldenburg, Duitsland

Lezing Letterkunde

05 N 06 | 14:30 - 15:00

Analyses van eigentijdse literatuur besteden de laatste jaren veel aandacht aan het belang van gevoelens. Er is sprake van een *emotional turn*. Juist in tijden van crisis lijken gevoelens een belangrijke weg te vormen om in contact te treden met de wereld om ons heen. Vaak worden voelen en weten daarbij tegenover elkaar geplaatst: wat we weten over de onheilspellende toekomst contrasteert bijvoorbeeld met onze behoefte aan geborgenheid en verbinding. In mijn lezing staat de vraag centraal hoe we voelen en weten minder scherp tegenover elkaar kunnen zetten, en welke rol literatuur hierbij zou kunnen spelen.

Ik bekijk het conflict tussen voelen en weten vanuit een historisch perspectief en vestig daarbij de aandacht op de prominente *emotional turn* van de achttiende eeuw. Verlicht

rationalisme werd geconfronteerd met het besef dat de mens niet alleen een denkend, maar ook een voelend wezen is. Dit had ingrijpende consequenties voor de literatuur: zij moest niet alleen het verstand, maar ook het gevoel op een bijzondere manier aanspreken. Een explosie van nieuwe schrijfstijlen was het gevolg, waaronder het sentimentalisme – een stroming die al snel een slechte naam kreeg.

Aan de hand van de roman *Het land, in brieven* (1788) van E.M. Post laat ik zien dat de sentimentele literatuur meer was dan een overdreven nadruk op gevoel. Dit wordt duidelijk wanneer je de roman in zijn meertalige context plaatst. Post ontvouwt een uitgebreid intertekstueel netwerk met Engelse, Franse en vooral Duitstalige literatuur, met name *empfindsame* teksten die de complexiteit van menselijke gevoelens verkennen. Ik laat zien hoe literatuur in Posts roman niet doorsloeg naar sentimentaliteit, maar juist werd ingezet om verstand en gevoel met elkaar te verbinden. Op basis van dit inzicht ontwikkel ik een nieuw perspectief op eigentijdse literatuur: voelen en weten vormen geen onverenigbare tegenstelling, maar zijn door hun wisselwerking onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Dag vreemde man: een theaterproductie voor en door anderstaligen

Kim Sa Tran

Universiteit van Luik (Uliège), Luik, België

Pecha kucha

Cultuur

01 D 001 | 15:00 - 15:10

In de muzikale theatervoorstelling *Dag vreemde man* komen NT2- en NVT-leerders samen om hun levenservaringen te delen. Tijdens talloze repetities hebben ze muziek, uitspraak en toneel in het Nederlands geoefend om een grensoverschrijdende show voor te bereiden. Na een succesvolle première in 2024 volgden een zestigtal voorstellingen door heel Vlaanderen, Nederland en bij vakgroepen Nederlands in Wallonië, Duitsland en Centraal-Europa. In deze presentatie bekijken we verschillende aspecten van dit project, zoals taalleren met muziek en toneel in een meertalige context, en de receptie van de show door anderstaligen en moedertaalsprekers – in de hoop andere gelijkaardige initiatieven te inspireren.

Taal en geweld in *Jaguarman* van Raoul de Jong

Johanna Bundschuh-Van Duikeren

Freie Universität Berlin, Berlijn, Duitsland

Lezing Letterkunde

05 N 04 | 15:00 - 15:30

In mijn bijdrage wil ik me bezighouden met de hegemoniale aspecten van taal in Raoul de Jongs *Jaguarman*. Ik stel voor om in die context een breed begrip van meertaligheid te hanteren, dat behalve taal ook verwante concepten als stem en veelstemmigheid omvat. Hoewel mijn aandacht ook uit zal gaan naar de manier waarop de meertalige situatie in Suriname in de tekst wordt gerepresenteerd, wil ik me vooral focussen op de manier waarop de tekst taal vormgeeft als element van epistemisch geweld (Spivak 1988; Brunner 2020).

De Jongs verhaal over een innerlijke en uiterlijke reis wordt geframed als een zoektocht naar kennis omtrent de *Jaguarman*, een begrip dat – vanwege het verstoren van een 'entire framework of signification' (Silva 2017) door kolonisatie – als leeg teken functioneert, en dat door de autobiografische verteller opnieuw met betekenis gevuld moet worden. In dit kader haalt De Jong gemarginaliseerde stemmen uit het

koloniale verleden van Suriname aan als bronnen van kennis. Zij blijken, ondanks een vertrouwd lexicon, een andere 'taal' te spreken die de in Nederland gesocialiseerde, naïef optredende verteller moet leren begrijpen – net zoals hij beweging en dans als taal leert waarnemen. In mijn lezing zal ik onderzoeken hoe de verteller navigeert tussen het toe-eigenen van die talen en het ontwikkelen van een verbindende taal die ruimte biedt aan *silences* en niet-weten.

De poëzie als representatie van de streving naar een thuis

Roxana-Maria Panescu

Universiteit van Boekarest, Roemenië

Lezing Letterkunde

05 N 06 | 15:00 - 15:30

In *Habitus* (2018) van Radna Fabias en *Plooi* (2022) van Babeth Fonchie Fotchind zijn migratie en de inburgering in de Nederlandse samenleving centrale thema's. De figuur van de immigrante en haar voortdurende metamorfose in de zoektocht naar identiteit en naar een eigen plek worden genuanceerd door haar biculturele achtergrond.

De centrale problematiek waar rond ik mijn lezing opbouw, is het dilemma van het vinden van een thuis in de context van culturele hybriditeit: het intieme, innerlijke conflict van het individu dat blijft hangen tussen zijn culturele identiteiten en ertoe veroordeeld blijft altijd een buitenlander te blijven. Ik beoog de twee dichtbundels vanuit een transnationaal perspectief te lezen (Bachmann-Medick 2014; Nyman 2017). Door een vergelijkende analyse van de twee teksten laat ik zien hoe het beeld van de immigrante geconstrueerd wordt rond het conflict tussen de meervoudige *habitus* en de zoektocht naar een grijpbaar thuisland (Hadas 2022; Bhabha 1992, 1994; Burke 2009).

Naast de inhoud van de tekst kijk ik ook naar de rol van de visuele elementen die de twee bundels zeer vergelijkbaar maken. In mijn analyse ben ik tot de conclusie gekomen dat de paratekstuele elementen (de covers; de herhalende reeks zwart-witte pagina's) zelf kunnen worden bekeken als een verwijzing naar een rusteloze, onmogelijk te voltooien identitaire metamorfose vanwege de culturele hybriditeit.

Bovendien lijkt dit geïntensifieerd te worden door een ander aanwezig conflict tussen het verleden en het heden: de culturele bagage veronderstelt ook de sporen van de voormalige relatie tussen de kolonisator en de gekoloniseerde. Vervolgens kan er sprake zijn van een subtielere strijd tussen de geïnternaliseerde moedertaal en die van de andere voorouders.

Meertalige communicatie. Nederlands als brugtaal op de ambassade in Polen

Matylda Andala

Palacký Universiteit Olomouc, Tsjechië

Pecha kucha Cultuur

01 D 001 | 15:10 - 15:20

Dit onderzoek verkent de rol van de Nederlandse taal in de interne communicatie op de Nederlandse ambassade in Polen. Het richt zich op de vraag hoe het Nederlands functioneert als brugtaal binnen een meertalige, multiculturele werkomgeving, en welke uitdagingen daarbij komen kijken. Via interviews met Nederlandstalige en Poolse medewerkers is onderzocht

hoe het taalgebruik samenwerking en inclusiviteit beïnvloedt. De analyse toont aan dat het Nederlands zowel functioneel als cultureel verbindend is, maar ook dat taalbarrières en vertaalproblemen voorkomen. Oplossingen zoals meertalige trainingen, richtlijnen en AI-vertalingen verbeteren de communicatie. Concluderend wordt het belang benadrukt van strategieën die taaldiversiteit omarmen en inclusieve communicatie bevorderen.

Taal zonder grenzen. Nederlandse humanitaire communicatie tijdens WO I

Naomi Buijs

Universiteit van Boekarest, Roemenië

Pecha kucha

Cultuur

01 D 001 | 15:20 - 15:30

Vanaf 1914 reisden veel verpleegkundigen met het Rode Kruis naar het buitenland om hulp te bieden tijdens de Eerste Wereldoorlog. Zij schreven brieven naar huis, waarbij hun berichten weinig gecensureerd werden. Deze open communicatie over de oorlog bereidde de weg voor pacifistische bewegingen in het interbellum. Dit onderzoek verkent hoe de Nederlandse verpleegkundige A. Schipper zich internationaal liet horen via verschillende vormen van communicatie, zoals publicaties tijdens de oorlog in het Tijdschrift Ziekenverpleging (1916), haar persoonlijke brieven en memoires, en haar latere bijdragen in het Algemeen Handelsblad (1937). Dit onderzoek draagt bij aan een beter begrip van humanitaire communicatie die het internationale debat over oorlogsvoering beïnvloedde.

Meertalige competenties. Analyses en perspectieven uit de Arubaanse context

Kitty Leuverink & Eric Mijts, Lieve De Wachter, Veronika Wenzel

Hogeschool Utrecht, Nederland / Universiteit van Aruba, Oranjestad, Aruba / KU Leuven, België / ZfsL Münster, Duitsland

Lezing Didactiek

F 4.03 | 10:30 - 11:00

In de Nederlandse media en op sociale media wordt regelmatig het bezwaar geuit dat de talige competenties – lees: de taalvaardigheid Nederlands – van Caribische studenten tekortschieten en een bedreiging vormen voor hun studiesucces. In deze bijdrage willen wij een ander geluid laten horen: niet de nadruk leggen op deficiënties die geremedieerd moeten worden, maar uitgaan van het potentieel van de meertalige Caribische student in het hoger onderwijs. Daarmee beogen wij een positieve kadering te ontwikkelen die bouwstenen aanreikt om onderwijs (in het) Nederlands, én in de meertalige Caribische onderwijscontext, vorm te geven.

We brengen inzichten bijeen van academici die zich vanuit verschillende perspectieven hebben gebogen over het hoger onderwijs en de rol en positie van het Nederlands in de zeer meertalige Arubaanse samenleving. Samen presenteren wij analyses van het vraagstuk rond de meertalige competenties van studenten, en de wijze waarop daarmee in het hoger onderwijs kan worden gewerkt – via beeldvorming, coaching en onderwijsactiviteiten die gericht zijn op die meertalige competenties.

Straffe koffie bij Multatuli en Meinkema, of taalspel als maatschappijkritiek

Gert Loosen

Universiteit Debrecen, Hongarije

Lezing Cultuur

F 4.09 | 10:30 - 11:00

Catchphrases als 'culturele woordenschat' worden te weinig ingezet in het NVT-onderwijs. Ze bevinden zich in het overlapingsgebied van taalverwerving, cultuur, literatuur en soms ook taalkunde. In deze bijdrage maken we duidelijk hoeveel gecondenseerde informatie catchphrases kunnen ontsluiten aan cultuurhistorische achtergrond, aan de hand van twee concrete voorbeelden: twee boektitels die vermoedelijk meer met elkaar te maken hebben dan vaak wordt gedacht – *Max Havelaar, of de koffieveilingen van de Nederlandsche Handel-Maatschappij* (Multatuli) en *En dan is er koffie* (Meinkema). In beide gevallen wordt koffie, fetisj van de Hollandse gezelligheid, ingezet als maatschappijkritiek.

Theoretische omkadering

1. Catchphrases algemeen:

- opstellen van een werkdefinitie aan de hand van een vergelijking van bestaande definities
- waarom draagt het leren kennen van catchphrases niet alleen bij aan taalbeheersing, maar ook aan cultuurparticipatie?

2. Specifiek voor deze catchphrases:

- verwantschap tussen postkolonialisme en feminisme
- hetzelfde oer-Hollandse motief (koffie) wordt ironiserend ingezet om de hegemonie en hypocrisie van respectievelijk de kolonisator en het conservatieve patriarchaat te ontmaskeren
- om het voorbeeld van de inzetbaarheid van catchphrases in NT2/NVT-onderwijs concreet te houden, beperk ik mijn analyse tot de titel en het koffiemotief in beide werken

(1) *Multatuli's Max Havelaar (1860) wordt vaak beschouwd als een voorloper van postkoloniale literatuur, hoewel het werk zelf uiteraard niet onder de postkoloniale theorie valt, aangezien die pas in de 20e eeuw werd ontwikkeld. Toch bevat de roman thema's en kritieken die later centraal zouden staan in postkoloniale studies.*

ChatGPT in het taalonderwijs: vriend of vijand?

Lili Hargitai

Eötvös Loránd Universiteit, Boedapest, Hongarije & KU Leuven, België

Lezing Didactiek

F 4.03 | 11:00 - 11:30

De beheersing van vreemde talen is essentieel in onze geglobaliseerde wereld, en opkomende technologieën zoals chatbots en AI-tools bieden nieuwe mogelijkheden om taalonderwijs te ondersteunen (Klimova et al. 2023). Onderzoek toont aan dat chatbots de motivatie verhogen om talen te leren (Lee et al. 2011), specifieke taalvaardigheden ondersteunen (Jeon 2021), en de algemene L2-vaardigheid verbeteren (Bibauw et al. 2019; Divekar et al. 2021). In 2022 lanceerde OpenAI de AI-gebaseerde chatbot ChatGPT, die sindsdien met 400 miljoen actieve gebruikers is uitgegroeid tot een van de meest gebruikte AI-tools (Cardillo 2025; Duarte 2025). Ondanks de toenemende interesse blijft het (potentiële) gebruik van ChatGPT in het vreemdetalenonderwijs een onderbelicht onderzoeksgebied (Derakhshan & Ghiasvand 2024). Bovendien is er relatief weinig aandacht voor het perspectief van taalleerkrachten, vooral in Europese contexten.

Om dit hiaat in de literatuur te dichten, onderzoekt deze studie de percepties van Vlaamse en Hongaarse taalleerkrachten over de integratie van ChatGPT in het vreemdetalenonderwijs. In Vlaanderen werd een enquête afgenomen bij leerkrachten uit diverse onderwijscontexten, waaronder volwassenenonderwijs, OKAN en middelbaar onderwijs. De enquête onderzocht bekendheid, competentiegevoel, toepassingen en bezorgdheden rond ChatGPT. Uit de 59 antwoorden blijkt dat de meeste respondenten ChatGPT nuttig vinden voor lesmateriaal en didactische ondersteuning. Slechts drie deelnemers pleiten voor een verbod, terwijl de meesten gecontroleerd gebruik ondersteunen. Belangrijke zorgen betreffen (1) ethische kwesties zoals plagiaat, (2) het gebrek aan richtlijnen en (3) de behoefte aan training. De kwantitatieve analyse toont aan dat schoolrichtlijnen samenhangen met een hoger competentiegevoel en grotere bekendheid met ChatGPT.

Voor het Hongaarse deel van het onderzoek werden semigestructureerde interviews afgenomen met taaldocenten

van de Eötvös Loránd Universiteit. Deze interviews werden geanalyseerd met behulp van thematische analyse, waarbij een technologieacceptatiemodel werd toegepast om de factoren te identificeren die de houding van de docenten ten opzichte van ChatGPT het sterkst beïnvloeden.

Nederlandse koloniale geschiedenis en multidirectional memory

Jihie Moon

Hankuk University of Foreign Studies, Seoul, Zuid-Korea

Lezing Cultuur

F 4.09 | 11:00 - 11:30

In deze presentatie onderzoek ik hoe het hedendaagse Nederlandse historische discours over Nederlands-Indië (het huidige Indonesië) kenmerken vertoont van *multidirectional memory* (Rothberg 2009). Het onderzoek belicht hoe verzwegen verhalen – met name die over de Indonesische Onafhankelijkheidsoorlog (1945–1949), het lijden van Indonesische ‘troostmeisjes’ tijdens de Japanse bezetting, en de *njai*-cultuur – op complexe wijze verweven zijn met herinneringspolitiek. Deze lange tijd verzwegen koloniale geschiedenis is de afgelopen jaren op nieuwe manieren onder de aandacht gekomen, te midden van de wereldwijde ‘terugkeer van koloniale geschiedenis’ en ‘transnationale geheugensolidariteit’.

Het huidige Nederlandse discours over de Indische geschiedenis lijkt steeds vaker ruimte te maken voor deze voorheen verzwegen geschiedenissen, binnen een breder narratief kader. Daarmee ontstaan *counter narratives* tegen het vergeten. Deze ontwikkeling suggereert een mogelijke verschuiving van een monolithisch geheugen, dat zich traditioneel uitsluitend richtte op Nederlandse ervaringen, naar een meer inclusieve en onderling verbonden herinnering waarin ook de diverse culturele en historische ervaringen van de Indische bevolking worden erkend.

Bovendien blijven deze herinneringspatronen niet beperkt tot de Nederlands-Indische context, maar kunnen ze worden geïntegreerd in een netwerk van *multidirectional memory* dat verschillende groepen en culturen wereldwijd verbindt die (post)koloniale geschiedenissen delen. Deze benadering kan uiteindelijk betekenisvolle inzichten bieden aan de internationale gemeenschap. Vanuit dit perspectief krijgen we beter zicht op hoe koloniale geschiedenissen nog steeds doorwerken in hedendaagse discourses en herinneringspraktijken, en hoe ze tegelijk ruimte kunnen scheppen voor meer inclusieve historische narratieven.

Meertalige taaldidactiek bij Nederlands en de moderne vreemde talen

Irma Westheim

Universiteit van Amsterdam, Nederland

Lezing Didactiek

F 4.03 | 11:30 - 12:00

In Nederland ontbreken exacte cijfers, maar door toememende migratie en globalisering wordt geschat dat een derde tot een kwart van de jongeren opgroeit met een andere thuistaal dan het Nederlands en zo instroomt in het onderwijs. Taaldocenten Nederlands en moderne vreemde talen vragen zich af hoe zij deze talige diversiteit – oftewel de meertalige repertoires van niet-moedertaalsprekers – kunnen erkennen en benutten bij belangrijke onderdelen van het schooltaalleren, zoals cross-linguïstisch bewustzijn en taalontwikkeling.

Internationaal zijn er voorbeelden van meertalige taaldidactische interventies, maar voor het taalonderwijs op havo/vwo-niveau in Nederland lijken deze grotendeels te ontbreken. Deze studie adresseert daarom de volgende onderzoeksvraag: ‘Wat is de huidige positie van meertalige taaldidactiek bij Nederlands en moderne vreemde talen in de onderbouw havo/vwo, ter bevordering van cross-linguïstisch bewustzijn en taalontwikkeling?’

Aan de hand van een vragenlijst is onderzocht:

1. welke kennis docenten Nederlands en moderne vreemde talen hebben van meertalige taaldidactiek,
2. wat hun attitude is ten opzichte van meertalige taaldidactiek, en
3. in hoeverre zij meertalige taaldidactiek implementeren ter bevordering van cross-linguïstisch bewustzijn en taalontwikkeling.

De vragenlijst werd online verspreid onder alle havo/vwo-scholen in Nederland en ingevuld door 41 taaldocenten. De eerste resultaten tonen aan: hoe positiever de attitude van taaldocenten ten opzichte van het gebruik van meertalige repertoires, hoe groter hun bereidheid om meertalige taaldidactische interventies te implementeren. Ook blijkt dat het aantal jaren werkervaring samenhangt met het aantal taaldomeinen waarin meertalige taaldidactiek wordt toegepast, al ligt de nadruk vooral op de verwerving van vocabulaire en grammatica.

Hoewel het aantal respondenten beperkt is, vormt deze studie een eerste landelijke verkenning van meertalige taaldidactiek in de onderbouw havo/vwo ter bevordering van cross-linguïstisch bewustzijn en taalontwikkeling. Daarmee biedt zij waardevolle inzichten in de actuele situatie in Nederland, en handreikingen voor praktijkgericht vervolgonderzoek in meertalige (inter)nationale taalleeromgevingen.

Poëzie in internationale context. Samenwerking tussen Zuid-Afrika en Nederland

Joris Geelen

HAN University of Applied Sciences, Nijmegen, Nederland

Lezing Cultuur

F 4.09 | 11:30 - 12:00

In 2022 is de Cape Peninsula University of Technology (CPUT) in Kaapstad, in samenwerking met de HAN University of Applied Sciences in Nijmegen, een internationaal poëzieproject gestart voor studenten Nederlands en Afrikaans van de lerarenopleidingen van beide onderwijsinstellingen.

Het doel van het project is het opzetten van een duurzame samenwerking, die jaarlijks studenten uit Zuid-Afrika en Nederland met elkaar in contact brengt op het gebied van internationale poëzie en haar functie in het onderwijs. Het project beoogt een jaarlijks terugkerende samenwerking te zijn (via Microsoft Teams, e-mail en WhatsApp), waarin poëzieanalyse en het ontwerpen van lessen over Nederlandstalige en Afrikaanstalige poëzie centraal staan. De studenten werken online samen aan het analyseren van gedichten van Nederlandse, Vlaamse en Zuid-Afrikaanse auteurs, over een breed scala aan onderwerpen zoals globalisering, kolonialisme en postkolonialisme, de gedeelde geschiedenis van de Lage Landen en Zuid-Afrika, en de talen die beide literaire tradities verbinden.

De uitkomsten van hun poëzieanalyses gebruiken de studenten

om gezamenlijk lessen over poëzie te ontwerpen, die direct ingezet kunnen worden in klaslokalen in Zuid-Afrika en Nederland. Alle door de studenten ontworpen lessen worden gepubliceerd op een weblog dat vrij toegankelijk is voor elke digitale bezoeker wereldwijd. Zo kunnen docenten en andere geïnteresseerden overal ter wereld het lesmateriaal inzien en gebruiken in hun eigen klaslokaal. In 2023 zijn de eerste resultaten van het project opgeleverd op het weblog *Poësieprojek/Poëzieproject CPUT-UCT-HAN* (poesieprojekpoesieprojectcpuctutchan.blogspot.com).

In februari 2024 is de tweede editie van dit internationale poëzieproject van start gegaan onder leiding van Shamiega Chaudhari (CPUT), Karin Benjamin-Van Lierop (HAN/UCT) en Joris Geelen (HAN).

Talige diversiteit omarmen. Een receptieve meertalige cursus Nederlands

Kimberly Naber & Max van Amstel

Universiteit Utrecht, Nederland / Universiteit Utrecht, Nederland

Lezing Didactiek

F 4.03 | 12:00 - 12:30

Overall in Europa balanceren universiteiten en hogescholen tussen verengelsing door internationalisering en het behoud van de eigen talen en culturen als onderdeel van hun nationale identiteit. De internationalisering van Nederlandse hogeronderwijsinstellingen brengt in het huidige politieke klimaat ook talige uitdagingen met zich mee (Dijkgraaf 2023; Onderwijsraad 2024). Zo ervaren internationale medewerkers en studenten een taalbarrière bij het participeren in medezeggenschapsorganen (zoals universiteitsraden en commissies) en andere overlegsituaties waarin Nederlands de voertaal is.

Om deze taalleerders van het Nederlands te ondersteunen, is aan de Universiteit Utrecht een receptieve cursus Nederlands als vergadertaal ontwikkeld. Deze op lees- en luistervaardigheden gerichte cursus vergroot het vermogen van internationale studenten en medewerkers om geschreven en gesproken Nederlands binnen de academische vergadercultuur te begrijpen, terwijl zij Engels gebruiken voor taalproductie. Deze benadering sluit aan bij het concept van receptieve meertaligheid, waarbij gesprekspartners elk hun voorkeurstaal gebruiken, mits zij de taal van de ander begrijpen (Backus et al. 2013).

Onze studie onderzoekt de effectiviteit van deze cursus met behulp van Onderwijskundig Ontwerp Onderzoek (McKenney & Reeves 2012), waarbij het curriculumrepresentatiemodel van Van den Akker (2003) centraal staat. Tijdens onze bijdrage presenteren we concrete voorbeelden van opbouw, materialen en werkvormen uit de cursus. Daarnaast presenteren we data die zijn verzameld via video-opnames van de lessen, lesobservaties, audiojournalen van de docent en interviews met betrokkenen. Zo worden de verschillende perspectieven van beleidsmakers, cursusontwikkelaars, docenten en cursisten met elkaar vergeleken.

De resultaten dragen bij aan het beantwoorden van de vraag in hoeverre een receptieve benadering kan worden ingezet om een taal te leren en effectief meertalig te communiceren. Op die manier wordt talige diversiteit omarmd en inclusie bevorderd in het hoger onderwijs.

Wetenschappelijke informatie in het digitale tijdperk: de FID Benelux

Ilona Riek

Universitäts- und Landesbibliothek Münster, Duitsland

Lezing Cultuur

F 4.09 | 12:00 - 12:30

Welke vorm van informatievoorziening en wat voor ondersteunende diensten hebben onderzoekers nodig in het digitale tijdperk? En hoe kunnen de informatiebehoeften van een vak als bijvoorbeeld de neerlandistiek worden vertaald in passende informatiediensten? De digitalisering heeft het onderzoek in velerlei opzichten permanent veranderd. Zij biedt een breed scala aan nieuwe mogelijkheden, maar stelt onderzoekers en bibliotheken in hun rol als informatieverstrekkers voor wetenschap en onderwijs ook voor nieuwe uitdagingen die een intensievere samenwerking en een heroverweging van rollen en taken vereisen.

De vakinformatiediensten (*Fachinformationsdienste*, FID) aan Duitse wetenschappelijke bibliotheken gaan deze uitdaging aan. De door de nationale Duitse wetenschapsfinancier Deutsche Forschungsgemeinschaft gesubsidieerde vakinformatiediensten zijn vanaf 2014 opgericht als antwoord op de digitale transformatie. Zij zijn ontstaan uit het landelijke systeem van bijzondere collecties (*Sondersammelgebiete*), dat was verdeeld over een groot aantal bibliotheken. Momenteel zijn er 40 FID's voor verschillende vakgebieden en regio's. Een van deze FID's is de *Fachinformationsdienst Benelux / Low Countries Studies* (FID Benelux) van de UB Münster: www.fid-benelux.de. De FID Benelux is gericht op de Lage Landen vanuit een multidisciplinair perspectief: geschiedenis, cultuur en samenleving van Nederland, België en Luxemburg, met een bijzondere focus op de Nederlandse taal en letterkunde. Het doel van de FID is om in samenwerking met onderzoekers een pakket aan diensten te ontwikkelen dat nauw aansluit bij de onderzoekspraktijk in de neerlandistiek en andere gerelateerde vakken op het gebied van de Lage Landen-studies.

Hoewel oorspronkelijk opgericht voor onderzoekers in Duitsland, biedt de FID Benelux een aantal diensten aan waar ook de internationale neerlandistiek van kan profiteren. Onderzoek is per slot van rekening internationaal, en internationalisering staat hoog op de agenda van de FID. Om die reden zou ik het concept van de FID Benelux graag willen presenteren en bediscussiëren op het 22ste Colloquium Neerlandicum in Brussel.

Meertaligheid en woordgeslacht in de Nederlandse literatuur

Lesia Chaika & Ivo Boers

Károli Gáspár Universiteit, Boedapest, Hongarije / Károli Gáspár Universiteit, Boedapest, Hongarije & Universiteit van Vigo, Spanje

Lezing Taalkunde

F 4.03 | 13:30 - 14:00

Het gebruik van meerdere talen in één taalhandeling heet codeswitching of codewisseling en komt vaak voor in meertalige gemeenschappen en taalcontactsituaties. Codeswitchingonderzoekers zijn geïnteresseerd in de compromissen die tweetaligen sluiten om elementen uit de ene taal in de structuur van een andere taal in te bedden. Zo moeten gecodeswitchte nomina die in de structuur van een taal met grammaticaal geslacht worden ingebed, aan een

geslachtscategorie worden toegewezen. Eerdere onderzoeken naar codeswitching richten zich meestal op spontane uitingen in gesproken taal of gebruiken data uit experimentele taken. Codeswitching in geschreven teksten is daarentegen minder bestudeerd; wie dit wel onderzoekt, kijkt vooral naar de functie ervan in de tekst (waarom wordt er geswitcht?) en minder naar de grammatica ervan (hoe wordt er geswitcht?). Deze lezing richt zich op dat hoe: op de structuur van codeswitching, in het bijzonder de congruentie van gecodeswitchte woorden met Nederlandse geslachtsmarkeerders in literaire werken.

In het onderzoek wordt het manuscript (de zogenoemde 'nulte druk') van Multatuli's *Max Havelaar* uit 1859, waarin nog drie geslachtscategorieën werden onderscheiden, bestudeerd en vergeleken met modernere werken van de Curaçaose schrijver Frank Martinus Arion en de Perzisch-Nederlandse schrijver Kader Abdolah. De codeswitching in deze werken wordt geanalyseerd aan de hand van bekende patronen en geslachtsindelingsstrategieën uit de vakliteratuur (Bellamy & Parafita Couto 2022; Greidanus Romanelli et al. 2021; Poplack et al. 1982).

In *Max Havelaar* wordt een breed scala aan woorden en zinsneden uit het Indonesisch gebruikt, naast Latijnse, Franse, Duitse en Engelse lexicale elementen. De resultaten laten zien dat bij het toewijzen van grammaticaal geslacht drie factoren een rol spelen, afhankelijk van de herkomsttaal: het geslacht in de brontaal, het vertaalequivalent en fonologische aanwijzingen. Bij de andere schrijvers is er sprake van één standaard (default) geslachtscategorie.

Dekolonisatie vanuit (huis)vrouwenperspectieven

Júlia Kemendi

Universiteit Leiden, Nederland

Lezing Cultuur

F 4.09 | 13:30 - 14:00

In deze studie zijn 203 afleveringen van het orgaan van de Vereniging voor Huisvrouwen te Batavia/Djakarta geanalyseerd via close reading, vanuit een postkoloniaal perspectief. De maandbladen verschenen in de periode 1931–1941 onder de titel *De Huisvrouw in Indië*, in 1948–1950 als *De Huisvrouw in Indonesië*, en van 1950 tot en met 1957 onder de titel *De Huisvrouw*. De centrale onderzoeksvraag luidt: 'Is er in deze tijdschriften een verschuiving waarneembaar van een koloniaal naar een postkoloniaal discours in de representatie van de Indonesische bevolking?'

De maandbladen van deze vereniging verdienen om drie redenen nadere bestudering. Ten eerste zijn ze, ondanks hun brede beschikbaarheid, tot op heden nauwelijks onderzocht in literair-historisch onderzoek. Ten tweede werpen ze licht op het alledaagse leven van huisvrouwen in Indië: het zijn duizenden kleine verhalen naast het grote, bekende verhaal van de Indische/Indonesische geschiedenis. Ten derde bleef deze ogenschijnlijk 'eenvoudige' huisvrouwenvereniging voortbestaan in een van de meest turbulente periodes van die geschiedenis – tijdens en vlak na de dekolonisatie.

Uit de close reading blijkt dat er geen sprake is van een lineaire ontwikkeling. Terwijl Indonesische zelfrepresentatie en een kritische, postkoloniale blik op de samenleving al vóór de Tweede Wereldoorlog aanwezig zijn, krijgen na 1948 de Indonesische taal en de opbouw van de onafhankelijke staat expliciet aandacht. Opvallend genoeg getuigen de laatste jaargangen tot 1957 juist weer van een hernieuwde

koloniale blik op Indonesië, en van de toenemende afzondering van Nederlandse en Nederlands-Indische huisvrouwen ten opzichte van de Indonesische bevolking.

Dit onderzoek maakt deel uit van mijn lopend promotie-onderzoek als externe promovenda aan het Leiden University Centre for the Arts in Society (LUCAS).

Dieren in de Zinne-poppen van Roemer Visscher en Anna Roemers Visscher

Joanna Skubisz

Universiteit van Wrocław, Polen

Lezing Letterkunde

LIC 5.14 | 13:30 - 14:00

De Universiteitsbibliotheek van Wrocław bezit een rijke collectie emblemataboeken, waaronder de 17e-eeuwse *Zinne-poppen* van Roemer Visscher en Anna Roemers Visscher. In het kader van mijn onderzoek wordt een moderne Poolse editie van dit emblematische werk voorbereid. Het doel is om een van de centrale werken uit de Nederlandstalige emblematiek van de Republiek te presenteren aan een Pools leespubliek, en zo aandacht te vestigen op het gedachtegoed uit die tijd.

Als onderdeel van het onderzoek wordt de eerste volledige vertaling van de emblemata in het Pools voorbereid, vergezeld van analyse en interpretatie van de teksten en gravures, alsmede commentaar op de culturele context. De centrale onderzoeksvraag luidt: 'Hoe kunnen de *Zinne-poppen* op een niet-traditionele, maatschappijkritische manier worden onderzocht?'

Mijn onderzoek tot dusver laat zien dat een deel van de emblemata geïnterpreteerd kan worden met behulp van moderne literaire theorieën, zoals ecokritiek en Animal Studies, in combinatie met culturele studies. In deze bijdrage vestig ik de aandacht op een groep emblemata waarin verschillende diersoorten centraal staan. Twee aspecten komen aan bod: ten eerste bespreek ik enkele vertalingen van geselecteerde dieremblemata, en ten tweede probeer ik deze emblemata te interpreteren vanuit het perspectief van Animal Studies.

Naar verwachting zal duidelijk worden wat de emblemata van Roemer Visscher en Anna Roemers Visscher onthullen over de relatie tussen mens en dier in de 17e-eeuwse Nederlandse maatschappij. Hoe dacht men in de Republiek over samenleven met dieren – en met de natuur? Aan de ene kant fungeren dieren in de *Zinne-poppen* als allegorische figuren, aan de andere kant bieden ze ook toegang tot bredere inzichten in vroegmodern natuurdenken. Tot slot biedt de bijdrage een beknopt overzicht van de voorbereide Poolse editie van de *Zinne-poppen*.

Co-verbale gebaren in vreemdetaalverwerving: het lelijke eendje?

Christina Piot

Universiteit van Luik (Uliège), Luik, België & Universiteit van Lille, Frankrijk

Lezing Taalkunde

F 4.03 | 14:00 - 14:30

Gebaren zijn lang buiten beschouwing gelaten in de taalkunde en het taalonderwijs. Recenter onderzoek heeft echter aangetoond dat ze een integraal onderdeel vormen van het communicatieproces en dat ze een rol spelen bij spraakproductie en spraakperceptie (Kendon 1994; McNeill 1985). Daarnaast blijkt dat ze zowel over universele als taalspecifieke kenmerken beschikken (Kita & Özyürek 2003; Ünal et al. 2023). Dit houdt in dat leerders gebaren moeten leren maken in de doeltaal: de gebaren van een spreker kunnen immers verraden of die een T1- of T2-spreker is (Stam 2008). Het is dus belangrijk om rekening te houden met dit communicatieaspect. Het doel van deze studie is om de gebaren van Franstalige leerders van het Nederlands (NT2) te karakteriseren en te vergelijken met de gebaren van Franstaligen en Nederlandstaligen.

Er werd een experiment uitgevoerd waarin 15 Franstaligen, 14 Nederlandstaligen en 12 CLIL-NT2-leerders een aflevering van de animatieserie *Tweety & Sylvester* (Freleng 1957) hebben naverteld. Er wordt zowel naar de spraak als naar de gebaren gekeken. Wat dat laatste betreft, worden het gebarentype (iconisch, deiktisch, metaforisch, pragmatisch of beat) en de semantische componenten (de manier en/of het pad van de bewegingen) gecodeerd. De synchronisatie tussen de talige eenheden en gebaren wordt eveneens bestudeerd.

Voorlopige resultaten tonen aan dat de leerders een eigen gedrag vertonen. Ze hebben de neiging om meer pragmatische gebaren te gebruiken dan de T1-sprekers. Deze gebaren dienen er bijvoorbeeld toe om hun onzekerheid uit te drukken. Ze coderen ook andere semantische componenten dan de T1-sprekers. Ze lijken een eigen gebarensysteem te ontwikkelen, net zoals ze een tussentaal ontwikkelen in de loop van hun T2-verwerving. De huidige resultaten onderstrepen het belang van gebaren in het proces van tweedetaalverwerving en benadrukken de noodzaak om in de T2-didactiek meer aandacht te besteden aan co-verbale gebaren.

Alexander Salonthay de Salontha en zijn Surinaamse avontuur

Réka Bozzay

Universiteit Debrecen, Hongarije

Lezing Cultuur

F 4.09 | 14:00 - 14:30

Sinds de vroegmoderne tijd verbleven Hongaren in Nederlandse gebieden buiten Europa. In mijn lezing presenteer ik de loopbaan van Alexander Salonthay de Salontha en vergelijk ik zijn carrière met die van andere Hongaren in de Nederlandse koloniën.

In de 17de en 18de eeuw traden Hongaren in dienst van de VOC; in de 20ste eeuw arriveerden ze als medewerkers op plantages in Nederlands-Indië. Aan het eind van de 18de eeuw kwam ook een Hongaar naar Suriname. Hij arriveerde in 1747 als soldaat in Nederland en werd door stadhouder Willem IV benoemd tot luitenant van het tweede bataljon van het eerste regiment van Oranje-Nassau. In 1751 werd hij wegens slecht gedrag naar Suriname gestuurd. Daar wist hij echter zijn lot te keren: hij

steeg snel op de sociale ladder. Eerst werd hij toezichthouder op plantages, later kocht hij delen van diezelfde plantages aan. Met een groot vermogen keerde hij terug naar Nederland, vestigde zich in Nijmegen, stichtte een gezin, promoveerde in Harderwijk tot doctor in de rechten en hield zich in brieven en verhandelingen bezig met het optimaliseren van het koloniaal bestuur, de bescherming van de kolonie en de hervestiging van planters.

Zijn levensverhaal vertoont overeenkomsten met dat van andere Hongaren in de Nederlandse koloniën. Net als velen kwam hij onder dwang naar Suriname, zoals bijvoorbeeld András Jelky in dienst van de VOC. Hij werkte op een plantage, net als István Radnay en László Székely in de 20ste eeuw. Toch is zijn levensloop uniek: waar de meeste Hongaren óf in de koloniën bleven óf met een bescheiden vermogen terugkeerden naar Hongarije, keerde Salonthay steenrijk terug naar Nederland, waar hij als hooggewaardeerde burger van Nijmegen leefde.

Zwanenzang van de Hollandse Kaap in twee historische romans van Dan Sleight en Karel Schoeman

Toni Bando

Universiteit van Zagreb, Kroatië

Lezing Letterkunde

LIC 5.14 | 14:00 - 14:30

De historische romans *1795* (2016) en *Verkenning* (1996) van de Zuid-Afrikaanse schrijvers/historici Dan Sleight en Karel Schoeman bevatten een enorme inventaris aan historische personages, gebeurtenissen en geografische aantekeningen. Beide boeken dragen sterk bij aan een kritische herziening van het (Nederlandse) kolonialisme doordat zij de wrede fundamentele ervaar blootleggen: landonteigening, slavernij en de uitroeiing van lokale culturen. De uitgebreide verwijzingen naar logboeken, rapporten, reisjournalen en correspondenties weerspiegelen een obsessieve drang tot kennistoe-eigening en de mobilisatie daarvan voor imperiale doeleinden.

In mijn lezing ga ik in op de overeenkomsten en verschillen in de narratieve representatie – herdenking én herschrijving – van de koloniale geschiedenis in beide romans. Daarnaast besteed ik ruime aandacht aan de representatie van Kaaps-Hollandse identiteit(en) in een multiculturele en meertalige omgeving, met als focussen taal, het Europa/Afrika-onderscheid, geografische naamgeving en koloniaal geweld. Ik betoog verder dat beide romans op semantisch niveau doordrongen zijn van een bewustzijn van verlies – cultureel, geografisch én historisch. Tot slot pleit ik dat deze werken, door hun kritische confrontatie met het (Zuid-Afrikaanse) koloniale verleden, een wezenlijke bijdrage leveren aan een mogelijke postkoloniale 'neerlandofone' literatuurgeschiedenis.

Nederlands ter Plekke

Julia Albert-Balazsi, Virag Bence, Padar Barnabas, Lilla Kása

Károli Gáspár Universiteit, Boedapest, Hongarije / Károli Gáspár Universiteit, Boedapest, Hongarije / Károli Gáspár Universiteit, Boedapest, Hongarije / Károli Gáspár Universiteit, Boedapest, Hongarije

Lezing Taalkunde

F 4.03 | 14:30 - 15:00

Geïnspireerd door het project *Vertrokken Nederlands* hebben wij samen met drie gemotiveerde MA-studenten de onderzoeksgroep *Nederlands ter Plekke* opgericht. Ons doel is om de taalgewoonten, culturele praktijken en het sociale media-gebruik van in Hongarije woonachtige Nederlanders en Vlamingen in kaart te brengen.

Onderzoeksopzet:

Dit onderzoek richt zich op Nederlandstaligen die zich tussen 2000 en 2023 in Hongarije hebben gevestigd. De focus ligt op recentere migranten, waardoor de langetermijneffecten van taalverlies minder centraal staan. In plaats daarvan onderzoeken we hoe taalkeuzes worden beïnvloed door migratiemotieven, sociale netwerken en digitale mogelijkheden om het Nederlands te behouden.

Onderzoeksvragen:

1. In hoeverre komen de bevindingen van *Vertrokken Nederlands* en *Nederlands ter Plekke* overeen wat betreft taalgebruik, meertaligheid, culturele gewoonten en sociale media-gebruik?
2. Hoe beïnvloeden emigratiemotieven de taalkeuzes en culturele praktijken van Nederlandstalige migranten, met bijzondere aandacht voor pensioenmigratie?

Methodologie:

- Kwantitatieve fase: via een online vragenlijst werd informatie verzameld over taalgebruik in sociale contexten, taaloverdracht en culturele integratie. Er werden 119 reacties verzameld, waarvan 68 deelnemers bereid waren tot een vervolginterview.
- Kwalitatieve fase: semigestructureerde diepte-interviews (EASO 2015; Gustafson & Cardozo 2022).
- De interviewdata worden geanalyseerd met behulp van thematische analyse; de enquêtedata met descriptieve statistiek en correlatieonderzoek.
- Selectiebias: respondenten zijn geworven via Nederlandstalige netwerken in Hongarije, wat mogelijk leidt tot een oververtegenwoordiging van taalbewuste deelnemers.

We verwachten dat Nederlandstaligen in Hongarije hun taal actiever behouden dan in andere emigratiecontexten, onder andere door de geografische nabijheid van Nederland en Vlaanderen, frequente reizen en de beschikbaarheid van sociale en digitale media. Bovendien maakt dit onderzoek zichtbaar hoe emigratiemotieven kunnen leiden tot specifieke taalbehoeften en culturele praktijken.

Deze studie sluit aan bij bestaand onderzoek naar emigratie en sociale integratie (Fishman 1991; Extra & Verhoeven 1993; Pauwels 2016), maar legt nadrukkelijk de focus op de impact van emigratieredenen onder Nederlandstaligen in Hongarije.

De Lage Landen in het hartje van de Kroatische stad Rijeka

Željana Pancirov Cornelisse

Zagreb, Kroatië

Pecha kucha

Cultuur

F 4.09 | 14:30 - 14:40

Hoe gebeurde het dat Rijeka en de Lage Landen cultuurhistorische banden met elkaar ontwikkelden?

Rijeka werd in 1719 tot vrije havenstad verklaard, wat leidde tot een bloei van de zeehandel met andere landen. Het maritieme, industriële en multiculturele karakter van de stad trok veel mensen uit de Lage Landen aan. Dit resulteerde onder andere in de oprichting en het bestuur van een grote suikerraffinaderij in Rijeka, die een belangrijke rol speelde in de geschiedenis van de stad (De Compagnie van Triëst en Fiume).

Rijeka staat centraal in dit onderzoek, omdat er plannen zijn om een lectoraat Nederlandse taal en cultuur op te richten aan de Universiteit van Rijeka. Dit onderzoek, dat zich nog in de opstartfase bevindt, beoogt de stad te presenteren en mogelijkheden te openen voor toekomstige samenwerking tussen Rijeka en het Nederlandse taalgebied.

Leidse liedboekjes. De stad als multiculturele samenleving

Olga Van Marion

Universiteit Leiden, Nederland

Lezing Letterkunde

LIC 5.14 | 14:30 - 15:00

In de zeventiende eeuw vormde de stad Leiden een multiculturele samenleving. Niet alleen de universiteit was actief in het aantrekken van docenten en studenten uit allerlei landen; ook de Sleutelstad zelf had talloze vluchtelingen opgenomen. Het ging hierbij onder meer om Franse protestanten (hugenoten) die in eigen land niet welkom waren, en om inwoners van de Zuidelijke Nederlanden (Antwerpen, Gent, Brugge) die waren gevlucht voor oorlogsgeweld. De stedelijke economie kon deze arbeidskrachten goed gebruiken: zowel de kapitaalkrachtige producenten als de bezitloze, maar vakkundige ambachtslieden. Er werd een hele wijk voor hen aangelegd, en zij konden hun eredienssten houden in leegstaande katholieke gebouwen.

Wat betekende de grote instroom van vooral Franstaligen voor de Leidse literatuur? Sporen van immigranten zoals 'arme Waaltjes' vinden we bijvoorbeeld in lokale liedboekjes, waarvan er drie omstreeks 1660 verschenen. Hoe leefden de verschillende groepen van diverse herkomst met elkaar samen? Hoe ging het eraan toe in de stad, bij het boodschappen doen op markten en op kermessen? In deze lezing onderzoeken we de sporen van immigranten in de populaire Leidse liedboekjes, waarvan er één, het *Leydsche Vreugden-hof* (1662), ons veel kan vertellen over de samenleving en het taalgebruik van toen.

In gesprek met Oude Meesters V. De Kunst- en Wunderkammer-traditie in hedendaagse Nederlandse en Vlaamse tentoonstellingsconcepten

Zsuzsanna Eszter Braun

Károli Universiteit, Boedapest, Hongarije

Pecha kucha

Cultuur

F 4.09 | 14:40 - 14:50

Op eerdere IVN-congressen (2018, 2022) en Comeniuscolloquia (2019, 2024) heb ik gedeeltelijke resultaten van mijn promotie-onderzoek naar het transhistorische museummodel – dialogen tussen klassieke en hedendaagse kunst als curatorische concepten – gepresenteerd. In Brussel belicht ik een ander aspect: de heropleving van de Kunst- en Wunderkammertraditie.

Kunstkamers, Wunderkamers en rariteitenkabinetten – diverse 17e-eeuwse kunstcollecties die als voorlopers van het moderne museum gelden – gaven de voorkeur aan een niet-lineaire, niet-hiërarchische presentatievorm met bijzondere en onverwachte combinaties. De hoofdvraag die deze presentatie wil beantwoorden, is in hoeverre die historische presentatievormen moderne museumconcepten beïnvloeden of hebben beïnvloed. Dit onderzoek ik aan de hand van tentoonstellings-typologie, een methode waarmee uiteenlopende presentatievormen en contextualisering worden geanalyseerd.

Tijdens de PechaKucha-presentatie toon ik visuele voorbeelden van recente tentoonstellingen in toonaangevende musea in Nederland en Vlaanderen waar dit concept wordt toegepast. Mijn stelling is dat Kunst-/Wunderkamers een opvallende invloed uitoefenen op hedendaagse museumconcepten en curatorische strategieën. In de huidige praktijk is dit model, naast andere concepten (interactieve modellen, multisensoriële aanpak enzovoort), duidelijk herkenbaar. Aan de hand van de voorbeelden illustreer ik een opvallende trend waarbij nieuwe inzichten en associaties een grote rol spelen.

Nederlands- en Maleistalige literatuur door Indonesiërs in Nederland (1916–1918)

Daan van den Broek & Luka Hattuma

Universiteit Utrecht, Nederland

Lezing Letterkunde

LIC 2.03 | 15:00 - 15:30

Deze duolezing bestaat uit twee delen van elk vijftien minuten. Beide delen behandelen hetzelfde meertalige corpus vanuit verschillende methodische inslagen. Zodoende reflecteren we op nieuwe, inclusieve en meerstemmige benaderingen voor de postkoloniale neerlandistiek.

We bespreken literaire teksten geschreven door Indonesische studenten in Nederland tussen 1916 en 1918. Zo lezen we gedichten en essays uit het Nederlandstalige, in Nederland gepubliceerde tijdschrift *Hindia Poetra*, dat literair-historisch nog niet eerder is onderzocht. Deze teksten brengen we in dialoog met het Maleistalige, in Indonesië gepubliceerde feuilleton *Student Hijo* (1918) van Marco Kartodikromo. *Hindia Poetra* was het tijdschrift van de 'Indische Vereeniging', een orgaan dat Indonesische studenten in Nederland bijeenbracht; *Student Hijo* schreef Kartodikromo nadat hij bij de vereniging had verbleven. Dit onderzoek situeert de teksten in het Indonesisch-Nederlandse 'cultureel archief', hetgeen Gloria Wekker heeft gedefinieerd als een transhistorisch reservoir van gevoelens en ideeën over kolonialisme en ras (2018).

Het eerste deel van de lezing onderzoekt hoe de teksten uiting geven aan hun verhouding tot Nederland als dominant witte ruimte. We interpreteren hoe personages zich bewust tonen van een observerende witte blik binnen de verhaalwereld (Du Bois 2018), en analyseren hoe verschillende teksten naast een Aziatische ook een witte lezer impliceren. Zo wordt inzichtelijk hoe, op verschillende diëgetische niveaus, machtsverhoudingen en bijbehorende affectieve spanningen doorwerken in de teksten.

Het tweede deel bespreekt hoe we ditzelfde corpus hebben onderzocht via een participatieve aanpak met een groep hedendaagse Indonesische studenten in Nederland. Deze ervaringsdeskundige studenten interpreteerden gezamenlijk passages en onderzochten welke affectieve relaties er met de teksten ontstonden (vgl. Andeweg et al. 2025). We vergelijken de inzichten uit beide onderzoekstrajecten – op zoek naar transhistorische affectieve verbanden – en houden een pleidooi voor dekoloniaal neerlandistisch onderzoek dat met en voor een gemeenschap wordt vormgegeven (vgl. Venkatesan et al. 2024).

Transformerend lezen in NT2. Literatuur voor taal en burgerschap

Katja Tereshko & Camille Welie

Vrije Universiteit Amsterdam, Nederland

Lezing Didactiek

LIC 4.09 | 15:00 - 15:30

In NT2-cursussen wordt literatuur vaak ingezet voor taalverwerving, terwijl fictie juist de mogelijkheid biedt om in een veilige sfeer diverse thema's te bespreken (Moeyes 2020). Veel cursisten zien hun taallessen ook als een plek voor intercultureel leren, waar onderwerpen als diversiteit en vooroordelen aan bod kunnen komen (Rickert 2023). Zo'n inzet van literatuur kan niet alleen hun taalvaardigheid verrijken, maar ook bijdragen aan burgerschapsvaardigheden en een sterker gevoel van erbij horen.

Met dit in gedachten ontwikkelen we bij het LeesbevorderingsLab en VU-NT2 een lessenserie als onderdeel van een interventiestudie, gericht op het ondersteunen van een veerkrachtige samenleving. Het doel is om anderstaligen niet alleen voor te bereiden op het KNM-examen, maar hun ook een dieper inzicht te geven in hun nieuwe omgeving en de kans te bieden om over hun rol in de maatschappij te reflecteren. We willen weten of het (meertalig) lezen van verhalen de angst voor lezen wegneemt, het begrip van teksten vergroot en zowel taalontwikkeling als burgerschapscompetenties bevordert.

Tijdens de interventie lezen cursisten thuis korte verhalen in het Nederlands, met daarbij optioneel een vertaling in hun moedertaal. In de les bespreken ze deze verhalen samen met de docent en voeren ze opdrachten uit die gericht zijn op burgerschap en taalontwikkeling. In de presentatie vergelijk ik twee groepen: een groep die de teksten alleen in het Nederlands leest, en een groep die eerst mag beginnen met een vertaling in hun moedertaal.

De interventie vindt plaats in de lente van 2025. Tijdens de presentatie deel ik de opzet, de ervaringen van de cursisten en de eerste inzichten. Hiermee hoop ik anderen te inspireren om literatuur binnen NT2-cursussen niet alleen te zien als middel voor taalontwikkeling, maar ook als krachtig instrument om verbinding en begrip te stimuleren.

VRIJDAG 29 AUGUSTUS

Poolse dichters op het Poetry International Festival Rotterdam

Małgorzata Drwal

Adam Mickiewicz Universiteit, Poznań, Polen & Universiteit van Pretoria, Zuid-Afrika

Lezing Letterkunde 05 N 06 | 10:00 - 10:30

Deze bijdrage focust op het Poetry International Festival Rotterdam als institutionele actor binnen het literatuur-verkeer. Het festival werd in 1970 opgericht als initiatief van de Rotterdamse Kunststichting en organiseert sindsdien poëzieavonden, paneldiscussies, tentoonstellingen en filmvertoningen.

Het doel van deze studie is om te bepalen welke impact de val van de Berlijnse Muur had op de programmering van Poetry International, met specifieke aandacht voor de aanwezigheid van dichters uit het Oostblok – en dan vooral Poolse dichters – in de opeenvolgende edities van het festival direct vóór en na deze historische gebeurtenis. Op basis van archivale documenten laat ik zien met welke factoren rekening werd gehouden bij het vaststellen van hoofdthema's en het selecteren van auteurs.

Een eerste blik op de aanwezigheid van Poolse dichters in de verschillende edities van Poetry International vanaf 1970 laat een duidelijke tendens zien: vanaf het begin trad er jaarlijks minstens één Poolse dichter op, met een hoogtepunt in 1990 toen maar liefst vijf Poolse dichters deelnamen. Opvallend is echter dat in de jaren 1991–1998 een tijdelijke afwezigheid van Poolse namen in het programma waarneembaar is.

Hoe kan deze situatie verklaard worden? Mijn onderzoek toont aan dat meerdere factoren hierbij een rol speelden, waarvan er twee als het meest doorslaggevend lijken.

Ten eerste: toen Polen na de val van de Muur een vrij Europees land werd, veranderde vermoedelijk het imago van de onderdrukte Poolse dichters als 'sparring partners' van het vrije Westen. Ten tweede: de rol van individuele actoren mag niet worden onderschat. Tussen 1970 en 1995 was de politiek geëngageerde schrijver Martin Mooij directeur van het festival. Met de komst van een nieuwe directie – Tatjana Daan (1996–2003) – maakte het festival een wending door: van uitgesproken politieke betrokkenheid naar een grotere focus op artistiek en formeel experiment.

Eigennamen in machinevertalingen. Vergelijking van drie taalmodellen

Bojana Budimir

Universiteit van Belgrado, Servië

Lezing Vertalen 03 N 06 | 10:30 - 11:00

Deze studie onderzoekt de vertaling van eigennamen in machinevertalingen van 50 Zeer Korte Verhalen (ZKV's) van A.L. Snijders, vertaald van het Nederlands naar het Servisch – een minder vertegenwoordigde taal op het internet met beperkte technologische ondersteuning. De ZKV is een prozavorm die door Snijders werd gepopulariseerd en waarin opvallend veel

eigennamen voorkomen. Deze eigennamen, zoals gedefinieerd door Newmark, omvatten namen van personen, objecten en geografische locaties, en vormen een uitdaging binnen vertalingen vanwege hun culturele specificiteit en contextuele betekenis. In een meertalige context, waarin vertaaltechnologieën steeds vaker worden ingezet, is het adequaat overbrengen van eigennamen van cruciaal belang voor tekstbegrip en culturele overdracht.

Dit lopende onderzoek beoogt de vertaalstrategieën te analyseren die drie geavanceerde taalmodellen (LLM's) – ChatGPT, Gemini en Claude – toepassen bij het vertalen van Nederlandse eigennamen naar het Servisch. De nadruk ligt op de mate van nauwkeurigheid, consistentie en het behoud van culturele nuances. De vertalingen gegenereerd door deze modellen worden vergeleken met menselijke vertalingen van twee professionele vertalers, die in opdracht van de onderzoeker dezelfde bronteksten zullen vertalen. Deze menselijke vertalingen dienen als referentiepunt om verschillen in strategie, precisie en contextbehoud te evalueren.

Eerdere studies tonen aan dat het vertalen van eigennamen een complexe taak is, waarbij vertalers strategische keuzes maken, zoals directe overname, transcriptie of semantische vertaling. Deze analyse biedt inzicht in de mate waarin LLM's in staat zijn deze strategieën effectief toe te passen in een minder vertegenwoordigde taalkundige context.

Door de beperkingen en mogelijkheden van deze systemen bloot te leggen, draagt dit onderzoek bij aan de discussie over de rol van technologie in literaire vertaling – vooral in taalparen met beperkte technologische ondersteuning. De resultaten kunnen bijdragen aan de verdere ontwikkeling van machinevertalingsmodellen en inzichten bieden voor vertaalstrategieën binnen meertalige contexten.

Lize Spit op Instagram. Literary branding, self-mediation en bookstagram

Sara Van Meerbergen

Stockholms Universiteit, Stockholm, Zweden

Lezing Letterkunde 05 N 06 | 11:00 - 11:30

Zoals werd vastgesteld door Bax et al. (2022), hebben factoren als digitalisering en globalisering de traditionele spelregels en mechanismen binnen het literaire veld de afgelopen jaren ingrijpend veranderd. Op mondiaal niveau zien we dat steeds meer auteurs, maar ook uitgeverijen en andere literaire actoren – zoals bibliotheken, organisatoren van boekenbeurzen of literaire festivals, en instanties die literaire prijzen of fondsen verstrekken – sociale media inzetten voor *literary branding* en de promotie van literatuur (Van den Braber et al. 2021; Nolan & Dane 2018). Het gebruik van sociale media, zowel als literair motief als marketingstrategie, is bovendien kenmerkend voor Nederlandstalige millennialauteurs (Van Dijk & Olzon 2015; Demeyer & Vitse 2021), een generatie waar de Vlaamse auteur Lize Spit deel van uitmaakt.

In mijn voordracht analyseer ik hoe Lize Spit, maar ook actoren als haar uitgeverij Das Mag, Instagram gebruiken om haar auteurschap tot bij de lezer te brengen. Ik vertrek hierbij vanuit

het concept *self-mediation*, waarmee Chouliaraki (2010) de discursieve strategie beschrijft waarbij persoonlijke, banale en 'authentieke' posts op sociale media worden gepresenteerd als een vorm van 'performance'. Deze performance beoogt een affectieve band op te bouwen met het publiek, de volgers. Een essentieel aspect hiervan is het voortdurend creëren en onderhouden van nieuwe posts, om de relatie met het publiek levend te houden en affectieve respons uit te lokken – zichtbaar in likes, shares en reacties.

Daarnaast bespreek ik de mogelijkheden die Instagram biedt voor de transnationale verspreiding van een auteurschap, met als casus de ontvangst van Spit in Zweden. Ik analyseer onder meer posts van Zweedse uitgeverijen, bibliotheken en literaire influencers – zogeheten *bookstagrammers* (Thomas 2021) – en het strategisch gebruik van hashtags om een auteur als Spit transnationaal onder de aandacht te brengen (vgl. Zappavigna & Zhao 2019).

'De herinnering van geluiden'. Armando vierhandig vertalen naar twee doeltalen

Marie Jadot & Franco Paris

Universiteit van Luik (Uliège), Luik, België / Universiteit van Napels L'Orientale, Napels, Italië

Lezing Vertalen

03 N 06 | 11:30 - 12:00

'Alles verandert altijd.' Des te meer bij duovertalen. Daarover is onder meer geschreven in het bekende standaardwerk over literair vertalen in en uit het Nederlands (D'hulst & Van de Poel, 2024, herziene editie). Maar hoe ziet zo'n duovertaling eruit wanneer het vierhandig vertalen ook nog naar twee doeltalen geschiedt? Daarop gaat deze bijdrage nader in.

In deze lezing kijken we terug op het vertaalproces bij onze tweetalige vertaling naar het Frans en het Italiaans van een selectie gedichten uit *Stemmen* (2013), een bundel van Armando. Het project werd enkele maanden geleden afgerond – voor zover een vertaling ooit echt 'af' is – en is inmiddels verschenen bij Raffaelli Editore in een drietalige editie (november 2024). We laten zien welke invloed het tweetalig-vierhandig vertalen heeft gehad op de (al dan niet gezamenlijke) wegen waarmee we Armando's 'schuldige landschap' begaanbaar hebben proberen te maken in het Frans en het Italiaans. Dit laat zich in verschillende opzichten vatten als een driestemmig vertaalproces.

Vervolgens zoomen we in op een specifiek aspect dat tijdens het vertaalproces zichtbaar werd: Armando's opvatting over herinnering. We benaderen het vertaalproces in dit deel van de lezing vanuit recent onderzoek op het kruispunt van Translation en Memory Studies.

De NSB in kabouterland. Sprookjes in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog

Nathalie Haak

Universiteit Leiden, Nederland

Lezing Letterkunde

05 N 04 | 11:30 - 12:00

Sprookjes zijn van alle tijden en waren ook tijdens de Tweede Wereldoorlog in nazi-Duitsland zeer populair. Door hun bruikbare formule om situaties te vereenvoudigen, thema's bespreekbaar te maken en een specifieke boodschap over te brengen, hadden sprookjes een grote aantrekkingskracht op de nazi's. Zij kenden een symbolische interpretatie aan sprookjes

toe, waarmee deze functioneerden als essentieel hulpmiddel voor nationaalsocialistische propaganda. In nazi-Duitsland werden sprookjes 'genazificeerd' door nationaalsocialistische en racistische elementen erin te verwerken. Vervolgens werden ze, met name in het onderwijs, ingezet om nationaalsocialistisch gedachtegoed op de jeugd over te brengen. De opvatting was dat sprookjes loyaliteit, eergevoel en daadkracht bij de jeugd konden aanwakkeren.

Voor de sprookjes van Jacob Grimm (1785–1863) en Wilhelm Grimm (1786–1859), beter bekend als de gebroeders Grimm, en Hans Christian Andersen (1805–1875) werden aangepast aan deze ideologie. In Nederland werden tijdens de bezetting ook sprookjes ingezet om de jeugd te indoctrineren. Dit betrof geen bewerkingen van Grimm of Andersen, maar drie kabouter-sprookjes van Medy te Luid: *De kabouter zonder baard* (1943), *De reus met den tovergordel* (1943) en *Op zoek naar Jantje Spillebeen* (1943), die expliciet bedoeld waren om jongeren te overtuigen van het nationaalsocialisme.

Deze lezing onderzoekt hoe sprookjes in Nederland ten opzichte van nazi-Duitsland werden ingezet om de jeugd te indoctrineren. Hoe komt de nazi-ideologie in de sprookjes van Te Luid tot uiting? Wie waren betrokken bij de productie en distributie van deze boeken? En hoe werden deze boeken door het leespubliek gereciperd?

De verbeelding van destitutie in de meertalige poëzie van Ça lar Köseo lu

Hans Demeyer

University College London, Londen, Verenigd Koninkrijk

Lezing Letterkunde

05 N 06 | 11:30 - 12:00

Via een analyse van de meertalige poëziebundel *Nasleep* (2020) van Ça lar Köseo lu biedt deze lezing een interventie in discussies over literatuur en politieke verbeelding. Een dominante diagnose binnen deze discussies stelt dat de politieke verbeelding in het huidige tijdsgewricht is verarmd, en affectief wordt gekenmerkt door gelatenheid. Literatuur zou met haar alternatieve representatie van de werkelijkheid een mogelijke remedie kunnen vormen voor deze impasse. Deze benadering vertrekt doorgaans vanuit een constitutieve opvatting van politiek, waarbij de nadruk ligt op de creatie van een politiek subject, een (utopische) horizon of een alternatief narratief.

In deze lezing wordt daarentegen voorgesteld om het politieke heden te benaderen vanuit het perspectief van destitutie: een vorm van macht die niet tracht een nieuwe orde te stichten, maar juist de bestaande – als gewelddadig en verstikkend ervaren – orde wil afbreken. Tegelijkertijd is deze beweging een uitdrukking van het verlangen naar andere manieren van leven. Vanuit dit perspectief is er geen sprake van gelatenheid, maar is politiek verzet wél aanwezig. Destitutie biedt bijvoorbeeld een vruchtbaar denkkader om recente protestgolven – van de Arabische Lente tot Black Lives Matter – te begrijpen.

De centrale vraag is dan niet hoe literatuur een alternatief biedt, maar hoe een politieke verbeelding van destitutie zich in literatuur articuleert. Köseo lu's debuutbundel vormt hiervoor een geschikte casestudy: hij verwijst herhaaldelijk naar de protesten rond het Gezipark in Istanbul (2013) en naar de Arabische Lente in bredere zin. *Nasleep* reflecteert op deze confrontaties en getuigt van de melancholie die in hun nasleep voelbaar blijft.

De hypothese is dat het destitutieve karakter van de bundel ligt in de affectieve spanning tussen onmacht en nood, én in het meertalige gebruik van onder meer Arabisch, Engels, Nederlands en Turks, dat een verstoring van de communicatieve orde veroorzaakt en zo ruimte creëert voor politiek verzet.

Beets en het kolonialisme

Rick Honings

Universiteit Leiden, Nederland

Lezing Letterkunde

05 N 04 | 12:00 - 12:30

Van Nicolaas Beets kan men zeggen dat hij de negentiende eeuw personifieerde. Voor de meeste Nederlanders is zijn naam onlosmakelijk verbonden met *Camera Obscura* (1839). Beets was als schrijver mateloos populair. In hem zag men typisch Hollandse deugden weerspiegeld, zoals vaderlandsliefde, huishoudelijkheid en Oranjegezindheid. Zijn zelfgenoegzame gedichten appeleerden aan een breed gedragen nationaal gevoel.

Momenteel werk ik aan een biografie van Beets. Hij is een aantrekkelijke figuur, omdat er zoveel van hem is overgeleverd. Hij verzamelde van alles in zijn persoonlijke archief, dat in Leiden wordt bewaard: van stukken uit zijn studententijd tot preken, van reisdocumenten tot een haarlok van zijn overleden echtgenote. Het is een unieke bron, waarvan geen tweede bestaat. Welke stukken werpen licht op zijn koloniale opvattingen? Deze lezing sluit aan bij de recente wetenschappelijke belangstelling voor reisliteratuur over Nederlands-Indië en voor de geschiedenis van het koloniale denken.

Beets was niet alleen een pleitbezorger van de afschaffing van de slavernij in 'de West', maar had ook een connectie met Nederlands-Indië via zijn zoon Dirk, die er vijfentwintig jaar verbleef. Ze schreven elkaar brieven die licht werpen op het koloniale denken tussen 1875 en 1900. Dirk schreef bovendien bijdragen voor de krant over zijn ervaringen. Behalve de brieven en artikelen van Dirk zijn er ook de brieven van zijn zoontje Nic. Omdat het jongetje Maleis begon te praten en zijn ouders bang waren dat hij zou 'verindischen', stuurden ze hem in 1887, op zijn negende, naar Nederland, waar hij bij zijn grootouders ging wonen. Vanaf dat moment ontstond zich een correspondentie tussen Nic en zijn ouders in Indië. Wat leren deze stukken ons over de koloniale ideologie van de negentiende eeuw – en welke beperkingen kennen ze?

Vergeten stemmen. Nederlandse en Vlaamse literatuur in de Poolse pers tot 1939

Bożena Czarnecka

Universiteit van Wrocław, Polen

Lezing Letterkunde

05 N 06 | 12:00 - 12:30

Dit onderzoek richt zich op de positie en receptie van Nederlandse en Vlaamse literatuur in Poolse tijdschriften en dagbladen gedurende de negentiende eeuw en de eerste helft van de twintigste eeuw, tot 1939. Het hoofddoel is vertalingen, reflecties (besprekingen, recensies) en beeldvorming van deze literaturen binnen de Poolse context te identificeren en te analyseren. Daarnaast wordt onderzocht welke factoren en actoren de culturele interactie tussen Polen en het Nederlandse taalgebied beïnvloedden en hoe Nederlandstalige literatuur werd gepositioneerd in de sociaalhistorische en culturele context van het toenmalige Polen.

Door systematisch onderzoek in de Poolse digitale bibliotheek POLONA zijn enkele tot nu toe onbekende vertalingen van Vlaamse en Nederlandse literatuur ontdekt. Het gaat vooral om vertalingen van kort proza, onder meer van Hendrik Conscience, evenals om artikelen die naar de literaturen van Vlaanderen en Nederland verwijzen. Deze bevindingen werpen nieuw licht op de culturele uitwisseling tussen Polen en het Nederlandse taalgebied en bieden een beter inzicht in de presentatie en ontvangst van deze literatuur in de Poolse publieke en culturele sfeer.

Digitale archieven zoals POLONA blijken essentieel om ooit bestaande culturele verbindingen bloot te leggen. De bevindingen wijzen op een bredere interactie tussen Polen en de Nederlandstalige wereld dan tot dusver werd aangenomen. Dit onderzoek vormt dan ook een eerste stap in de herwaardering van vergeten stemmen uit de Vlaamse en Nederlandse literatuur binnen de Poolse culturele geschiedenis.

Nederlandse jeugdliteratuur over de Holocaust binnen en buiten de taalgrenzen

Levente Erős & Julia Sarbo

Eötvös Loránd Universiteit, Boedapest, Hongarije / Nationaal Holocaustmuseum & Hollandsche Schouwburg, Amsterdam, Nederland

Lezing Letterkunde

05 N 04 | 12:30 - 13:00

Welke rol kan literatuur spelen in Holocausteducatie? Volgens de International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA) kunnen literatuur en speelfilms 'nooit een vervanging zijn van gedegen onderzoek naar de historische gebeurtenissen, maar ze laten wel een persoonlijke benadering zien en geven specifieke inzichten in de aard en de gevolgen van de vervolging' (IHRA: *Aanbevelingen voor lesgeven en leren over de Holocaust*, 2019: 37). Vanuit dit uitgangspunt ontwikkelden Julia Sarbo (afdeling educatie van het Nationaal Holocaustmuseum en de Hollandsche Schouwburg) en Levente Erős (Eötvös Loránd Universiteit, Boedapest) een leeswijzer voor de jongste bezoekers van het museum en de schouwburg.

Deze leeswijzer bevat tien kinder- en jeugdboeken die, na een zorgvuldig selectieproces, zijn gekozen vanwege hun aansluiting bij de educatieve programma's en tentoonstellingen van beide instellingen. Het doel was om dit materiaal in te zetten als voorbereiding op of verdieping van een bezoek.

Naar aanleiding van dit project ontwikkelde Er s de cursus *Narrating Trauma: Dutch Children's and Youth Literature about the Holocaust in International Context*, die in het wintersemester van 2024 werd gegeven aan de Universiteit van Wenen. Tijdens deze cursus lazen en analyseerden Oostenrijkse studenten enkele werken uit de leeswijzer. Hun bevindingen bespraken zij in een Engelstalige podcastreeks.

In hun lezing presenteren Sarbo en Er s de verwachtingen waarmee zij het project startten, de resultaten van hun samenwerking en de bredere impact van de leeswijzer en de cursus.

Meertaligheid in het schrijverschap van hedendaagse auteurs in de Lage Landen

Lisa Libbrecht

Universiteit Gent, België

Lezing Letterkunde

05 N 06 | 12:30 - 13:00

Deze bijdrage sluit aan bij het hernieuwde debat binnen de neerlandistiek over de relevantie van Pierre Bourdieus sociologische benadering voor het begrijpen van hedendaagse ontwikkelingen in de Nederlandstalige literatuur (Bax e.a. 2022; Franssen 2022; Joosten 2023). In een recent gestart onderzoeksproject worden Bourdieus concepten ingezet als werkinstrumenten voor empirische analyse (Bourdieu & Wacquant 1992). Het project richt zich op de posities en positiebepalingen van hedendaagse auteurs van Nederlandstalige literatuur voor volwassenen – proza, poëzie en drama – met bijzondere aandacht voor het aspect van meertaligheid in hun auteurschap.

Deze lezing presenteert de eerste empirische bevindingen, met een focus op de vraag hoe en in welke mate hedendaagse auteurs meertaligheid inzetten als strategisch positioneringsmiddel binnen het literaire veld. Centraal staan vragen als: hoeveel auteurs maken gebruik van meerdere talen in hun literaire praktijk? Welke talen zijn dat? In welke contexten (bijvoorbeeld publicaties, interviews, festivals) komt die meertaligheid tot uiting? En wat is het profiel van deze auteurs in termen van sociodemografische kenmerken, literaire erkenning en commercieel succes?

Het project maakt gebruik van een sociologisch geïnspireerde prosopografische methode (Broady 2000), waarbij uiteenlopende data worden verzameld en geanalyseerd. Denk aan publicatiegegevens, prijzen, vertalingen, opleidingsachtergrond en andere indicatoren van symbolisch en economisch kapitaal. Op die manier ontstaat een systematisch overzicht van de hedendaagse Nederlandstalige auteursbevolking, en wordt zichtbaar hoe meertaligheid functioneert binnen bredere processen van positionering, waardetoekenning en differentiatie in het literaire veld.

180 jaar Nederlands als moderne taal in Wallonië: moeten, mogen, willen?

Ilias Vierendeels & Laurence Mettwie

Université de Namur, Namen, België / Université de Namur, Namen, België

Lezing Taalkunde

05 N 02 | 13:00 - 13:30

Op een moeilijk moment voor het talenonderwijs wereldwijd werkt Wallonië aan een ambitieus plan voor het Nederlands. Terwijl leerlingen er nu hun eerste moderne taal vrij kunnen kiezen, zou dat vanaf 2027-2028 verplicht de 'taal van de andere gemeenschap' moeten zijn. Maar waarom richt de Waalse politiek zich juist nu op het Nederlands, en gaat het wel degelijk om een 'historisch omslagpunt', zoals media aan beide kanten van de taalgrens stellen? Om de golfbewegingen van taalconflictsituaties beter te begrijpen, is een diachrone blik op taal-ideologisch discours nodig (Blommaert 1999).

Met een corpus van parlementaire discussies – een vaak vergeten bron in taalbeleidsonderzoek – kaderen we de huidige discussie binnen acht sleutelperiodes in de Belgische moderne-talenpolitiek (1842-2024; zie Vierendeels & Mettwie 2023 voor methodologische details). Welke moderne talen kwamen

op welk moment op de onderwijsprogramma's, en waarom? Wanneer was het Nederlands verplicht of optioneel in Wallonië (en het Frans in Vlaanderen)?

Een historisch overzicht van de wetteksten, samen met een thematische analyse van de 'discursieve focuspunten' (Darquennes 2015) in de parlementaire debatten, laat een duidelijke tendens zien: afhankelijk van de politieke en socio-economische verhoudingen met Vlaanderen presenteren Waalse politici het Nederlands nu eens als hinderpaal voor de (inter)nationale ontwikkeling van de Waalse jeugd, dan weer als een essentieel onderdeel daarvan. Voor het Frans in Vlaanderen tekent zich een gelijkaardig patroon af. Uiteindelijke beslissingen blijken in beide gevallen meermaals 'strategisch ambigu' (Hawkey & Horner 2022).

In gesprek over neerlandistiek met het sociaal-culturele middenveld

Gesprek:

Te gast bij de IVN

03 N 06 | 13:30 - 15:30

De toekomst van de internationale neerlandistiek in meertalige contexten – we werpen er een blik op vanuit het sociaal-culturele middenveld. IVN-voorzitter Wim Vandenbussche gaat in gesprek met de lage landen, het Algemeen Nederlands Verbond (ANV), Onze Taal, de Orde van den Prince en de Buren over hun activiteiten en betrokkenheid bij de internationale neerlandistiek.

Van harte aanbevolen voor iedereen die nader kennis wil maken met deze organisaties en wil ontdekken wat we voor elkaar kunnen betekenen.

Nederlandse niet-finiëte causale constructies in meertalige contexten online

Martin Konvička

Freie Universität Berlin, Berlijn, Duitsland

Lezing Taalkunde

05 N 02 | 13:30 - 14:00

In mijn lezing stel ik voor dat de ontwikkeling van de Nederlandse niet-finiëte causale constructies (Konvička & Stöcker 2022; Konvička 2018, 2019, 2024), zoals (1) en (2), zonder de meertalige context van onlinecommunicatie niet kan worden verklaard (vgl. Konvička, in press). Deze constructies zijn voorbeelden van zogenoemde *multiple source constructions* (Van de Velde, De Smet & Ghesquière 2015) die meer dan één bron hebben.

(1) De Leidsebuurt telt de hele dag scooters, vooral van en naar: Weteringschans, Marnixstraat, Max Euweplein. Nadruk op spitsuren in de ochtend en in de hele avond, want uitgaansgebied. (Twitter 2019)

(2) Wat doet hij? Obama bashen. Alles wat Obama heeft gedaan moet anders, omdat Obama. (Twitter 2019)

Deze constructies kunnen niet uitsluitend worden beschreven als resultaten van taalinterne processen in het Nederlands, zoals de verdere ontwikkeling van elliptische causale bijzinnen (3), noch als louter structurele ontleningen uit andere talen, zoals het Engels (4).

(3) Dit is minder bekend, want minder algemeen. (Geerts et al. 1984: 1161)

(4) Maybe I'll take dog and see if I can locate source ... also peeing because aging small dog bladder. (Twitter 2019)

In plaats daarvan moeten zij worden geanalyseerd als constructies met meerdere bronnen: taalcontact is een factor die niet kan worden genegeerd. Dit geldt met name voor meertalige onlinecommunicatie en sociale media (vgl. *networked multilingualism*, Androutsopoulos 2015) – precies de context waarin deze niet-finite causale constructies vaak voorkomen (Bohmann 2016; Bergs 2018). Kortom, constructies als (1) en (2) zijn zowel het product van taalinterne ontwikkelingen als van taalcontact, vooral met het Engels.

Wisselen binnen woordgrenzen. Codeswitching van Nederlands-Hongaarse meertaligen

Ivo Boers

Károli Gáspár Universiteit, Boedapest, Hongarije & Universiteit van Vigo, Spanje

Lezing Taalkunde

05 N 02 | 14:00 - 14:30

Codeswitching, het gebruik van meerdere talen in één gesprek, is een veelvoorkomend en aan regels gebonden fenomeen in het taalgebruik van meertaligen. In dit onderzoek wordt de codeswitching van Nederlands-Hongaarse meertaligen bestudeerd (voorbeeld (1)) en vergeleken met die van Duits-Hongaarse en Engels-Hongaarse meertaligen.

(1) SPANJÉ-ból jön STOOMBOOT-tal

Spanje-ELA komen.3SG stoomboot-INS

'Hij komt met de stoomboot uit Spanje' (Nederlands/Hongaars)

Eerdere onderzoeken betogen dat woordinterne codeswitching onmogelijk is (Poplack 1980) of strikt beperkt (Bandi-Rao & Den Dikken 2014), of stellen morfologische en fonologische beperkingen voor. Zo verbiedt het *Principle of Functional Restriction* (González-Vilbazo 2005) codeswitching tussen derivatieve en inflectionele morfemen, en zou de *Phonetic Form Interface Condition* (MacSwan & Colina 2014) het switchen tussen fonologische systemen binnen het woord beperken. Daarnaast worden voorspellingen gedaan omtrent de richting van codeswitching (Stefanich et al. 2019).

De bestudeerde data komen uit gesprekken tussen meertaligen en uit een zinsvoltooiingstaak, ontworpen om meervouden en naamvalsmarkering in gecodeswitchte nominale constructies te eliciteren. Voorlopige resultaten tonen een hoge frequentie van woordinterne codeswitching wanneer het Hongaars de matrixtaal is en het merendeel van de inflectionele morfologie levert, terwijl dit soort codeswitching zeldzamer is in derivatieve processen. Typologische kenmerken kunnen als verklaring dienen. Tijdens de lezing worden de data naast de voorspellingen uit eerdere onderzoeken gelegd, en zullen er factoren worden voorgesteld die woordinterne codeswitching mogelijk faciliteren.

Om de grammatica van een meertalige te begrijpen, is het van belang dat we verder kijken dan de grammatica's van de individuele talen die een meertalige spreekt. Een meertalige grammatica is meer dan een som der delen. De structuren die het wisselen van taal binnen de zin (of het woord) faciliteren, maken namelijk ook deel uit van de meertalige grammatica, hoewel ze vaak onbeschreven blijven.

'Terminale ogen' aan de drempel tussen leven en dood

Jun Mita

Kitasato University, Kanagawa, Japan

Lezing Letterkunde

05 N 04 | 14:00 - 14:30

In deze presentatie staat het verhaal *De boer die sterft* (1915) van de Belgische auteur Karel van de Woestijne (1878–1929) centraal. Hoewel dit werk tot de hoogtepunten van zijn prozawerk wordt gerekend, zijn er weinig studies die dit verhaal in detail analyseren. Uit eerder onderzoek is gebleken dat er sprake is van een tegenstelling tussen natuur en geest, tussen sensualisme en spiritualisme, en dat deze thema's nauw verbonden zijn met zijn poëtische werken.

Mijn analyse richt zich op de manier waarop dit verhaal de rand van de dood uitbeeldt, evenals op de affiniteit met zijn Franstalige landgenoot Maurice Maeterlinck (1862–1949). De relatie tussen beiden is ambigu: Van de Woestijne was weliswaar een fervente lezer van Maeterlinck, maar het lijkt erop dat dit enthousiasme al was afgenomen voordat hij debuteerde met zijn eerste bundel *Het vader-huis* (1903). Bovendien bekritiseerde hij Maeterlinck regelmatig in zijn journalistieke artikelen.

Toch vertoont wat Van de Woestijne in dit verhaal uitdrukt – namelijk dat een nederige oude boer op zijn sterfbed het diepste en belangrijkste van het leven begrijpt – wezenlijke overeenkomsten met Maeterlincks literatuur- en levensvisie, zoals verwoord in zijn bespiegelende proza *Le trésor des humbles* (1896; letterlijk: 'De schat van de nederigen'). Gezien het feit dat Van de Woestijne opmerkte dat Maeterlincks literatuur sterk geïnspireerd is door Gent en Vlaanderen, zou men licht kunnen werpen op het bestaan van een 'Vlaamse poëtica' die beide auteurs verbindt.

Functioneel meertalig leren in het NT2- en NVT-onderwijs. Thuistaal als troef

Steven Delarue & Audrey Verhille

Onderwijscentrum Gent, België

Lezing Didactiek

05 N 05 | 14:00 - 14:30

Zowel in het NT2-onderwijs in Vlaanderen en Nederland als in het NVT-onderwijs wereldwijd staat een eentalige benadering vaak nog voorop: in de meeste gevallen is het Nederlands de enige instructie-, doel- en gebruikstaal. De verschillende thuis- en moedertalen van studenten en cursisten worden daarbij in het beste geval als weinig relevant, en in het slechtste geval als een hinderpaal voor het leren van het Nederlands beschouwd. Steeds meer onderzoek wijst er echter op dat er wel degelijk kansen liggen om de volledige taalrepertoires van studenten en cursisten in te zetten in het (taal)leerproces Nederlands, maar dat docenten die mogelijkheden vaak nog niet zien of onvoldoende benutten – zeker binnen het NT2- en NVT-onderwijs.

In deze bijdrage willen we daarom enerzijds inzoomen op de kansen die meertaligheid ook in deze onderwijscontexten kan bieden, en anderzijds een aantal concrete voorbeelden bespreken van hoe het benutten van thuistalen in NT2- en NVT-lessen eruit kan zien – rond thema's als woordenschatverwerving, tekstbegrip, grammaticaonderwijs en spreek- en gespreksvaardigheid. We maken hiervoor gebruik van het in Gent ontwikkelde concept *functioneel meertalig leren* (FML), dat te definiëren valt als 'het strategisch inzetten van de

meertalige repertoires van de leerlingen in het leerproces om de kansen tot het ontsluiten van kennis te vergroten' (Sierens & Van Avermaet 2014).

We reflecteren in deze sessie samen op een aantal concrete voorbeelden van FML in het NT2- en NVT-onderwijs, proberen daaruit enkele kritische succesfactoren te distilleren, en denken tot slot na over de kansen die er nog liggen voor functioneel meertalig leren binnen onze taalaanpak en -didactiek. Deelnemers vertrekken aan het einde van de sessie met praktische inzichten en inspiratie om de meertaligheid van hun studenten of cursisten te benutten in hun eigen onderwijspraktijk.

Mundus vult decipi. Pseudovertaling, mind reading en seculiere zingeving in Désanne van Brederodes *Mensen met een hobby* (2001)

Alexander Van De Sijpe

Universiteit Gent, België

Lezing Letterkunde

05 N 06 | 14:00 - 14:30

Seculariteit kenmerkt zich niet zozeer door de afwezigheid van religie, betogen Charles Taylor (2007) en Peter Berger (2012: 313), maar door een verregaande pluralisering van zingevingsprocessen. Waar zingeving in het religieuze Westen van weleer haast uitsluitend christelijk was, leven mensen vandaag tussen 'competing beliefs, values and lifestyles' (Berger 2012, 313). Dergelijke nieuwe vormen van zingeving vinden ook hun neerslag in literatuur. Een illustratieve casus is *Mensen met een hobby* (2001) van Désanne van Brederode, waarin Lilly Berkenbosch gebiologeerd raakt door een vertaalde filosofische bespiegeling van de Noorse filosoof Thomas Hammerson. De vertaling, getiteld *De mens is zijn keuzes – het denken van Thorwald Hammerson doordacht in het licht van de secularisatie*, blijkt uiteindelijk een pseudovertaling: een vertaling zonder oorsprong (Toury 1995: 40). Hammerson is een verzinsel van Lilly's partner Tom, die wil aantonen hoe eenvoudig filosofisch discours te imiteren valt.

Deze conferentiepapier onderzoekt welke functie Hammersons pseudovertaling heeft voor de verbeelding van seculiere zingeving. Op plotniveau suggereert de roman dat zingeving zich in een seculiere tijd niet zozeer kenmerkt door meertaligheid, maar door interdiscursiviteit. De vertaling wordt immers onmaskerd als een van de vele discourses die zingeving faciliteren. Het procédé van de pseudovertaling speelt daarnaast een metaforische rol in de focalisatie en karakterisering van Lilly. Lilly reflecteert uitgebreid op de manieren waarop anderen nadenken en percipiëren; ze doet kortom aan *mind reading* (Zunshine 2006; Palmer 2004: 230–239). Door Lilly's focalisatie te contrasteren met die van Tom, legt de roman bloot dat Lilly's mind reading weinig op waarheid berust. Lilly probeert de perspectieven van haar omgeving te 'vertalen', maar haar vertalingen berusten niet op een origineel. Via de pseudovertaling benadrukt *Mensen met een hobby* niet alleen hoe seculiere zingeving onderdeel is van een discursief spel, maar ook hoe seculiere subjecten steeds meer vervreemden van hun omgeving.

Op zoek naar de dader. Taalfouten als masker om je identiteit te verhullen

Anna Witczak

Universiteit van Wrocław, Polen

Lezing Taalkunde

05 N 02 | 14:30 - 15:00

In hoeverre zijn individuen in staat om doelbewust taalfouten te maken – deze te simuleren – met als doel hun eigen identiteit te verhullen of een andere identiteit aan te nemen? Iemand die bijvoorbeeld een afpersingsbrief opstelt, heeft er groot belang bij om anoniem te blijven. Het onderhavige onderzoek, dat behoort tot het vakgebied van de forensische taalkunde en specifiek binnen de auteursherkenning valt, heeft als doel na te gaan hoe consistent dergelijke taalfouten kunnen worden toegepast. De studie is gebaseerd op wetenschappelijke publicaties van Duits- en Engelstalige deskundigen op het gebied van de forensische taalkunde, waaronder Kniffka (2001), Busch & Heitz (2006), Dern (2009), Fobbe (2006), Olsson (2004) en McMenamin (2002).

Het onderzoek richt zich op het identificeren en classificeren van fouttypes die in dergelijke teksten voorkomen, evenals op de mate waarin proefpersonen consistent blijven in hun foutieve taalgebruik. Daarbij wordt onderzocht of zich bepaalde patronen voordoen, zoals voorkeuren voor specifieke foutcategorieën (bijvoorbeeld syntactisch, morfologisch of lexiciaal), of terugkerende inconsistenties. Tevens wordt gekeken naar verschillen in taalkennis en taalbewustzijn tussen moedertaalsprekers en personen die Nederlands als tweede taal verwerven.

De studie heeft een tweetalige opzet en wordt uitgevoerd met deelname van zowel moedertaalsprekers van het Pools en het Nederlands, alsook Poolse studenten die Nederlands leren. De deelnemers krijgen de opdracht een afpersingsbrief op te stellen op basis van een concreet scenario, waarin een aantal aanwijzingen met betrekking tot de modus operandi is opgenomen. Een deel van de deelnemers wordt gevraagd zich in te leven in de rol van dader en een brief te schrijven uit diens perspectief ('gesimuleerde brieven'), terwijl de andere groep een brief opstelt namens een vriend die de dader is ('vervalste brieven').

De resultaten van dit interdisciplinaire onderzoek kunnen dienen als een praktische bron van expertise voor zowel de psycholinguïstiek als voor opsporingsdiensten en het juridisch domein.

#poëzie. De literaire receptie van Afrikaanse en Nederlandse Instagram-poëzie

Jané de Wet

Nelson Mandela Universiteit, Gqeberha, Zuid-Afrika

Lezing Letterkunde

05 N 04 | 14:30 - 15:00

Deze studie onderzoekt de evoluerende literaire status van Afrikaans-Nederlandstalige Instagram-poëzie binnen een transnationaal, meertalig kader, met de nadruk op de specifieke vraag: 'Hoe beïnvloedt de digitale omgeving de receptie en interpretatie van deze gedichten binnen de Zoomergeneratie, en wat zijn de implicaties voor het bredere literaire discours?'

Dit onderzoek erkent het onderscheid tussen populariteit op sociale media en literaire status, en richt zich daarom op een kwalitatieve, inhoudsgerichte analyse van geselecteerde gedichten, in plaats van alleen te vertrouwen op kwantitatieve statistieken zoals volgers en likes. Gedichten worden gekozen

op basis van hun representativiteit van belangrijke thema's en stilistische innovaties binnen het Instagram-poëziegenre, evenals hun bijdrage aan de meertalige dialoog.

Door de reader-responsetheorie toe te passen, onderzoekt deze studie hoe het Zoomerpubliek met deze digitale teksten omgaat en ze interpreteert, waarbij de wisselwerking tussen online interactie en literaire interpretatie centraal staat. Het doel is om de specifieke manieren te demonstreren waarop het digitale medium de receptie- en betekenisgevingsprocessen vormgeeft, in plaats van een definitieve 'literaire status' te claimen die uitsluitend op populariteit is gebaseerd. De polysysteemtheorie van Even-Zohar zal worden gebruikt om de positie van Instagram-poëzie binnen het literaire systeem te contextualiseren, met de nadruk op hoe de opkomst en receptie ervan interageren met gevestigde literaire normen.

Deze analyse zal specifiek de transnationale dimensies onderzoeken, en hoe de interactie tussen Afrikaanse en Nederlandse digitale poëzie bijdraagt aan de evolutie van beide literaire tradities binnen een meertalige context. Deze studie zal zich richten op de analytische verkenning van hoe digitale poëzie bestaande noties van literaire receptie en interactie uitdaagt en uitbreidt, terwijl het een conceptuele methodologische analyse van Instagram-poëzie biedt binnen de context van Afrikaans- en Nederlandse studies.

De laatste loodjes. Nederlands op C1/C2-niveau in meertalige contexten

Jacek Karpiński

Universiteit van Wrocław, Polen

Lezing Didactiek

05 N 05 | 14:30 - 15:00

Het onderwijzen van Nederlands als vreemde taal op C1/C2-niveau is uitdagend, mede door het gebrek aan geschikt lesmateriaal. Bestaande methodes richten zich vaak op academisch Nederlands of specifieke taalaspecten, waardoor ze niet altijd aansluiten bij de leerdoelen en praktische behoeften van studenten en docenten.

In mijn lezing bespreek ik deze uitdagingen en introduceer *De laatste loodjes* (2024), een leerboek dat werd ontwikkeld op basis van uitgebreid behoeftesonderzoek. Dit onderzoek omvatte tests bij studenten van verschillende universiteiten en taalscholen in Europa, met systematische feedback van zowel studenten als docenten. Daarnaast werd het boek ontwikkeld in samenwerking met taaldidactici uit Nederland en België, wat zorgde voor een solide didactische onderbouwing.

Wat *De laatste loodjes* onderscheidt van bestaande materialen, is de aandacht voor taalvariatie binnen het Nederlands, zoals verschillen tussen Belgisch Nederlands en Nederlands Nederlands, straattaal, jongerentaal en vakspecifiek taalgebruik. In overeenstemming met de ERK-richtlijnen leren studenten niet alleen standaardtaalvaardigheid, maar krijgen ze ook inzicht in diverse taalregisters en contexten waarin het Nederlands functioneert.

Een geïntegreerde aanpak zorgt ervoor dat taalvaardigheid niet losstaat van inhoud, context of doelpubliek. Studenten werken met realistische situaties, wat de motivatie verhoogt en de overdracht naar de praktijk vergemakkelijkt. Zo worden luister-, lees-, schrijf- en spreekvaardigheden ontwikkeld aan de hand van thema's en opdrachten die ook professionele en interculturele competenties versterken.

Daarnaast maakt het boek onderscheid tussen oefeningen in professionele vaardigheden – zoals het presenteren van projectvoorstellen – en communicatieve vaardigheden, zoals overtuigen of informele communicatie. Deze tweedeling stelt studenten in staat om zowel hun academische als beroepsmatige taalgebruik doelgericht te ontwikkelen.

Met deze aanpak draagt *De laatste loodjes* bij aan het didactische aanbod op C1/C2-niveau en ondersteunt het docenten bij het effectief begeleiden van studenten naar de hoogste niveaus van taalbeheersing.

Kosmopolitisme als nieuwe lens voor het onderzoek naar migrantenliteratuur

Ewa Dynarowicz

Universiteit van Wrocław, Polen

Lezing Letterkunde

05 N 06 | 14:30 - 15:00

Het onderzoek naar 'migrantenliteratuur' wordt gedomineerd door een multicultureel paradigma, met een focus op culturele verschillen. In mijn bijdrage wil ik schrijvers met een migratieachtergrond vanuit een ander perspectief bekijken: niet als vertegenwoordigers van culturele tussenruimtes, die botsingen van culturen en identiteitscrisissen thematiseren, maar als schrijvers die kosmopolitisch willen zijn.

Ik richt me daarbij op de zogenaamde 'postmulticulturele auteurs'. Daarmee bedoel ik schrijvers die zichzelf aan de hand van andere categorieën dan etnische of nationale identiteit definiëren. Hieronder vallen schrijvers van de tweede en derde generatie met een migratieachtergrond die aan het begin van hun auteurscarrière staan, maar ook gevestigde auteurs van de eerste generatie die met succes toegang hebben gekregen tot het literaire centrum.

Steunend op de postmulticulturele en neokosmopolitische kritiek wil ik alternatieve manieren van zelfidentificatie en zelfpresentatie in het werk van deze auteurs onderzoeken. Hiervoor kies ik Halil Gür – een auteur met een Turkse achtergrond – als casestudy. Ik zal analyseren hoe hij in zijn autorepresentatie het heersende multiculturele paradigma overstijgt en alternatieve manieren bedenkt om thuis te zijn in de wereld.

Literaire manifestaties van Nederlandstalige literatuur in Hongarije

Krisztina Gracza

Eötvös Loránd Universiteit, Boedapest, Hongarije

Lezing Letterkunde

01 D 001 | 15:00 - 15:30

In Hongarije zijn sinds de omwenteling in 1989 vier groot-schalige literaire evenementen georganiseerd waarbij de Nederlandstalige literatuur projectmatig werd gepromoot. Deze zogenoemde internationale manifestaties vonden plaats in vier opeenvolgende decennia (1996, 2002, 2014 en 2023), wat ze bijzonder geschikt maakt voor een vergelijkende analyse. Op de laatste manifestatie na zijn ze geïnitieerd en georganiseerd door het Nederlands Letterenfonds en diens voorloper, het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds (NLPVF). De manifestatie van 2023 vormt echter een mijlpaal en wordt om die reden nadrukkelijk in de analyse betrokken, ondanks het afwijkende organisatorische kader.

Deze bijdrage onderzoekt de drijfveren achter het initiëren en organiseren van dergelijke manifestaties. Wat zegt de betrokkenheid van verschillende organisatoren over de positie van Hongarije als ontvangende context? En hoe kan een infrastructuur element als een manifestatie het best geanalyseerd worden?

Na een uiteenzetting van het buitenlandse manifestatiebeleid van het Nederlands Letterenfonds worden de vier manifestaties besproken op basis van een aantal algemene kenmerken. Ze worden geanalyseerd en met elkaar vergeleken aan de hand van de waardesystemen uit de *sociology of critical capacity*, ontwikkeld door Boltanski & Thévenot (2006) en Boltanski & Chiapello (2005). Deze benadering biedt een instrument om in kaart te brengen welke waarden in een literaire infrastructuur worden uitgewisseld, en vormt een opstap naar een meer traditionele sociologische interpretatie. In aansluiting op het onderzoek van Ham (2023) draagt deze casus bij aan het groeiende corpus van neerlandistische studies waarin deze waardesystemen worden toegepast.

Verslaggeving van koloniale oorlogvoering in August Weitzels *Schetsen uit het oorlogsleven in Nederlandsch Indië* (1862)

Siegfried Huigen

Universiteit van Wrocław, Polen / Universiteit Stellenbosch, Zuid-Afrika

Lezing Letterkunde

05 N 04 | 15:00 - 15:30

In navolging van buitenlandse voorbeelden ontstond in Nederland in de eerste helft van de negentiende eeuw een nieuw schrijverstype: de militaire schrijver. De hoogtijdagen van dit genre vielen samen met de 'kleine oorlogen' die in de tweede helft van die eeuw op de Indonesische archipel werden uitgevochten. Veel van deze auteurs waren voormalige officieren van het Koninklijk Nederlandsch-Indisch Leger (KNIL).

Zij schreven niet alleen voor hun gelijken, maar ook voor het brede publiek. Sinds de grondwetswijziging van 1848 waren koloniale aangelegenheden immers tot publieke zaak geworden. De KNIL-auteurs publiceerden biografieën, autobiografieën, militaire geschiedenissen, fictie en non-fictie over het sociale leven binnen het leger, en polemiseerden over het te voeren militaire beleid. Hun werk voegde een nieuwe dimensie toe aan het koloniale discours over Nederlands-Indië: het moest lezers in staat stellen de geopolitieke en militair-politieke ontwikkelingen in de kolonie beter te begrijpen. Ondanks de omvang en het historische belang van dit diverse tekstcorpus is er tot nu toe opmerkelijk weinig wetenschappelijke aandacht voor geweest – ook internationaal.

In mijn lezing geef ik een indruk van deze KNIL-literatuur aan de hand van *Schetsen uit het oorlogsleven in Nederlandsch Indië: de Lampons in 1856* (1862) van August Weitzel (1816–1896). Deze tekst, waarin Weitzel verslag doet van een militaire expeditie naar Zuidoost-Sumatra waaraan hij zelf deelnam, valt op door het geraffineerde gebruik van literaire middelen om een breed publiek aan te spreken. Tegelijkertijd reflecteert de auteur expliciet op de morele implicaties van de militaire onderneming. Daarmee is dit werk een bijzonder geschikte casus om te onderzoeken hoe militaire literatuur bijdroeg aan het vormen van publieke percepties rond koloniale oorlogvoering.

Nederlands voor Engelstalige theologiestudenten

Michael Douma

Georgetown University, Washington, D.C., Verenigde Staten

Pecha kucha

Didactiek

05 N 05 | 15:00 - 15:10

Beïnvloed door de Delftse Methode heb ik een leerboek Theological Dutch geschreven voor Engelstalige studenten die Nederlands willen leren lezen. Het boek maakt gebruik van bijbelteksten, theologische geschriften uit de 19e en 20e eeuw, kerkregisters en andere bronnen om de noodzakelijke woordenschat en grammatica te onderwijzen. Sinds ongeveer 2010 is er een internationale opleving in de studie van Abraham Kuyper en Herman Bavinck, de twee bekendste voorbeelden van neocalvinistische denkers. Om deze soms ouderwetse en archaïsche taal aan te leren, geef ik bovendien historische verklaringen over de ontwikkeling van het Nederlands, inclusief grammaticale regels, spelling en syntaxis.

Boek, vertaling en meertaligheid in het transnationale literaire veld

Stéphanie Vanasten & Elke Brems

UCLouvain, Louvain-la-Neuve, België / KU Leuven, België

Lezing Letterkunde

05 N 06 | 15:00 - 15:30

Wat we gewoonlijk het 'Nederlandstalige literaire veld' noemen (Nederland en Vlaanderen, maar ook de Antillen, Indonesië, Zuid-Afrika; Buelens 2023), is in werkelijkheid een meertalige literaire ruimte (*plurilingual literary space*, Leperlier 2020 & 2021). Naast literatuur in het Nederlands circuleert er ook literatuur in andere talen: officiële landstalen – in België en Nederland bijvoorbeeld Frans, Duits en Fries – maar ook talen die gesproken worden door mensen met een migratieachtergrond (Turks, Arabisch, Sranantongo), en natuurlijk die ene dominante wereldtaal: het Engels.

In deze lezing willen we onderzoeken hoe literaire teksten in meerdere talen circuleren binnen dezelfde literaire ruimte (in dit geval Vlaanderen en Nederland): hoe staan ze met elkaar in contact (of juist niet)? Zijn ze aan elkaar gerelateerd door middel van vertaling of tweetalige uitgaven, bijvoorbeeld? Hoe verhouden ze zich tot elkaar? En wat voor taal- en cultuurbeleid bepaalt deze verhouding? Deze vragen willen we aansnijden vanuit het BELTRANS-project, dat vertalingen van boeken door Belgische auteurs bestudeert tussen 1970 en 2020. Op basis van onze database over vertaalstromen tussen het Nederlands en het Frans gaan we na hoeveel en welke literatuur in boekvorm in het Frans circuleert in vertaling en tweetalige uitgaven in het Nederlandse taalgebied voor de bestudeerde periode, welke rol auteurs en vertalers daarbij spelen, enzovoort. Een belangrijke rol is weggelegd voor het transnationale literaire veld (Sapiro 2009; 2013; 2018), want dat is het grotere speelveld waarbinnen het 'Nederlandstalige literaire veld' opereert.

We benaderen de bovenstaande onderzoeksvragen vanuit het perspectief van big data en Big Translation History en willen zo de mogelijkheden en struikelblokken van database-onderzoek en digitale infrastructuur voor het voetlicht brengen, aan de hand van enkele duidelijke voorbeelden en grafieken uit ons eigen project.

De invloed van de thuistaal Sarnami op het onderwijs in het Nederlands

Usha Balesar

Het Instituut voor de Opleiding van Leraren, Paramaribo, Suriname

Pecha kucha

Didactiek

05 N 05 | 15:10 - 15:20

In Suriname is het Nederlands de instructietaal in het onderwijs. In het district Wanica hebben veel leerlingen op voortgezetonderwijsniveau moeite met het vak Nederlands, wat samenhangt met hun thuistaal Sarnami. In deze presentatie ga ik na welke interventies gepleegd kunnen worden om de beheersing van het Nederlands te bevorderen, waar mogelijk met inzet van de thuistaal. Door middel van translanguaging wordt het Sarnami erkend als tweede taal (Cummins 1979) en kan het ingezet worden bij taalverwerving. Ook sociolinguïstische perspectieven op meertaligheid (García & Wei 2014) kunnen mogelijkheden bieden om met translanguaging een geïntegreerde aanpak binnen taalonderwijs in meertalige gemeenschappen te bewerkstelligen.

BIOGRAFIEËN SPREKERS

Hannah Aelvoet behaalde aan de KU Leuven een master in de musicologie en een bachelor in de wijsbegeerte, en aan de Universiteit Antwerpen een master in cultuurmanagement. In 2020 voltooide zij aan het Koninklijk Conservatorium Antwerpen met grote onderscheiding een master klassieke piano onder begeleiding van Eliane Rodrigues. Sinds 2012 werkt zij voor de erfgoedbibliotheek van het Conservatorium, waar zij de collectie via woord en klank tot bij het publiek brengt. Sinds september 2023 werkt zij tevens aan een doctoraat in de kunsten aan datzelfde Conservatorium.

Julia Albert-Balazzi is sinds de oprichting van de Vakgroep Nederlands – nu dertig jaar geleden – docente taalkunde aan de Károli Universiteit in Boedapest. Ze geeft cursussen in morfologie, semantiek, syntaxis en sociolinguïstiek.

Gijs Altena promoveert binnen het project *Grenzgänger in Ostfriesland – Alltag und Kultur in der Frühen Neuzeit* van de Rijksuniversiteit Groningen (NL) en de Carl von Ossietzky-Universität Oldenburg (DE). Zijn proefschrift richt zich op de culturele geschiedenis van het Nederlands in Oost-Friesland van de zeventiende tot en met de negentiende eeuw. Daarnaast doet hij onderzoek naar toekomstliteratuur en naar Duitse en Nederlandse literatuur uit het interbellum.

Matylda Andała is afgestudeerd in Cultuurwetenschappen aan de Maria Curie-Skłodowska Universiteit in Lublin (BA) en in Nederlandse Filologie aan de KU Lublin in Polen (MA). Ze is promovenda aan de afdeling Neerlandistiek van de Palacký Universiteit in Olomouc, Tsjechië. Haar voornaamste interesse gaat uit naar het moderne sociaal-culturele en politieke landschap van Nederland, waaronder de positie van verschillende minderheden en hun relatie tot de Nederlandse culturele en nationale identiteit. Ze werkt als beleidsmedewerker op de Ambassade van het Koninkrijk der Nederlanden in Warschau, waar ze zich vooral bezighoudt met mensenrechten.

Lorena Andonov behaalde haar bachelor- en masterdiploma Nederlandse en Kroatische taal aan de Universiteit van Zagreb. Sindsdien heeft ze gewerkt in een internationale omgeving. Vanaf november 2024 is ze

werkzaam als assistente (taalkunde) bij de afdeling Neerlandistiek in Zagreb. In september begint ze aan het PhD-programma Linguïstiek aan de Faculteit der Geesteswetenschappen in Zagreb. Haar wetenschappelijke interesses zijn onder andere uitspraak en fonologie, cognitieve linguïstiek, psycholinguïstiek en de praktische toepassing daarvan.

Myra Arends is docent bij de opleiding Nederlandkunde/Dutch Studies aan de Universiteit Leiden. Ze verzorgt taalvaardigheidsonderwijs, colleges taalwetenschap en didactiek van het Nederlands als tweede taal.

Birutė Avižinienė studeerde Litouwse filologie en Nederlandse taal aan de Universiteit van Vilnius en vervolgde haar studie aan de Rijksuniversiteit Groningen, waar ze een master Nederlandse cultuur behaalde. In 2017 promoveerde ze in de Geesteswetenschappen (Litouwse literatuur). Sindsdien werkt ze als wetenschappelijk onderzoeker bij het Instituut voor Litouwse Literatuur en Folklore en doceert ze de geschiedenis van de Litouwse literatuur aan de Universiteit van Vilnius. Daarnaast vertaalt ze Nederlandstalige literatuur naar het Litouws en geeft ze Nederlandse les in taalcursussen in Vilnius.

Pia Awater studeerde Nederlandse en Spaanse taal en cultuur in Essen en Nijmegen. Sinds 2019 is ze wetenschappelijk medewerker aan de afdeling Neerlandistiek van het Institut für Germanistik van de Universität Duisburg-Essen. Van 2019 tot 2021 coördineerde ze het uitwisselingsproject *Nachbarsprache & buurcultuur*, waarin ze werkte rond buurtaalonderwijs en Duits-Nederlandse stereotypen. Sinds 2024 schrijft ze een proefschrift over het Nederlands als intermediaire taal in de vroegmoderne periode.

Usha Balesar werkt al negentien jaar in het onderwijs, eerst als docent op een pedagogisch instituut en vanaf 2012 aan het Instituut voor de Opleiding van Leraren (IOL) bij de opleiding Nederlands. Sinds 2020 is zij coördinator van deze opleiding en tevens deeltijds docent aan de Anton de Kom Universiteit van Suriname bij de Faculteit der Humaniora. In 2018 en

2020 was zij onderzoeksmedewerker in het project *De Staat van het Nederlands*. Sinds 2021 is zij ook Raadscommissielid Suriname van de Raad voor Nederlandse Taal en Letteren.

Toni Bandov is docent Nederlandstalige literatuur, Nederland- en Vlaanderenkunde en Afrikaans aan de Universiteit van Zagreb. Hij is ook vertaler van Nederlandse en Afrikaanse literatuur. In zijn werk concentreert hij zich op literair-culturele betrekkingen tussen de Lage Landen en de Balkan, de (taal)historische contacten tussen de Lage Landen en Zuid-Afrika, en de verbeelding van het Nederlands kolonialisme in de Afrikaanse historische roman.

Britta Benert is *maitresse de conférences HDR* (universitair docent) aan de Université de Strasbourg, waar zij mede het departement Neerlandistiek leidt. Ze is gehabiteerd in vergelijkende literatuurwetenschap en gespecialiseerd in Europese jeugdliteratuur vanuit een vergelijkend perspectief. Haar benadering is interdisciplinair (literatuur en geschiedenis, literatuur en taal, vertaling), met bijzondere aandacht voor representatiekwesaties rond kindbeelden en taal. Ze is jurylid voor internationale literatuurprijzen en mede-uitgever van de reeks *poethik polyglott* (LIT-Verlag).

Denise Bentrovato is senior onderzoeker in geschiedenisonderwijs aan de Universiteit van Pretoria en research fellow aan de KU Leuven. Ze is mededirecteur van de African Association for History Education en voorzitter van de International Research Association for History and Social Sciences Education. Haar onderzoek richt zich op geschiedenisonderwijs in Afrikaanse contexten, met bijzondere aandacht voor de verbanden met identiteitsvorming en herinneringspolitiek, en voor debatten over dekolonisatie, historische rechtvaardigheid en transitionele rechtvaardigheid.

Hanna Bereźnicka is doctoraatsstudente aan de Vakgroep Nederlandse en Zuid-Afrikaanse Studies van de Adam Mickiewicz Universiteit in Poznań. Haar onderzoeksdomein is de literatuursociologie. In haar promotieonderzoek richt zij zich op de transfer van Nederlandstalige literatuur naar Polen in de periode 1945–1990.

Lars Bernaerts doceert moderne Nederlandse letterkunde aan de Universiteit Gent. Hij publiceert over narratieve theorie, experimentele literatuur en de moderne roman(cyclus). Samen met Hans Vandevoorde coördineert hij het Studiecentrum voor Experimentele Literatuur (SEL), dat een eigen boekenreeks heeft.

Frans Blom is specialist in Nederlands als brontaal. Aan Nederlandse studenten en buitenlandse onderzoekers geeft hij trainingen in historisch Nederlands, paleografie en het gebruik van archieven en collecties. Binnenkort publiceert hij, met steun van de Taalunie en in samenwerking met Bryan Averbuch en Wijnne de Groot, de nieuwe methode *Dutch for Reading Knowledge – Historical Dutch* (John Benjamins, 2025). Blom werkt aan de Universiteit van Amsterdam als specialist in Nederlandstalig literair erfgoed. Daar geeft hij colleges over Amsterdam als creatieve stad in internationale context, met bijzondere aandacht voor migratieverhalen. Onlangs verscheen *Het land achter de zee: Migranten na de Holocaust in detentiekampen op Cyprus – de reis van Emile Pimentel* (Querido, 2024), en daarvoor *Podium van Europa; Creativiteit en ondernemen in de Amsterdamse Schouwburg van de zeventiende eeuw* (Querido, 2021).

Ivo Boers is werkzaam aan de vakgroep Neerlandistiek van de Károli Gáspár Universiteit te Boedapest en doet PhD-onderzoek naar codeswitching binnen de grenzen van het woord aan de Universiteit van Vigo. Naast meertaligheid en codeswitching is hij geïnteresseerd in taalvariatie, taalverandering en taalcontact. Hij onderzoekt of onderzocht het taalgebruik van Hongaars-Nederlandse meertaligen in Hongarije, Papiaments- en Spaanssprekende kinderen in Nederland, en (afstammelingen van) Nederlandse emigranten in het zuiden van Brazilië.

Ute K. Boonen studeerde Latijnse en Nederlandse filologie in Bonn, Keulen, Leuven en Amsterdam. Ze promoveerde op een proefschrift over de Middelnederlandse oorkondetaal. Sinds 2014 is ze hoogleraar aan het Institut für Germanistik van de Universität Duisburg-Essen, waar ze de afdeling Neerlandistiek leidt. Daarnaast is ze directeur van het Institut für niederrheinische Kulturentwicklung

und Regionalgeschichte (InKuR). Haar onderzoek richt zich op historische en contrastieve taalkunde (Nederlands-Duits-Afrikaans), vertalingen, het Nederlands als intermediaire taal in de vroegmoderne tijd, en buurtaalonderwijs.

Linde van den Bosch is directeur-bestuurder van Stichting Nederlands Onderwijs in het Buitenland (NOB). Haar professionele focus ligt op internationaal taalonderwijs Nederlands voor leerlingen van 4 tot 18 jaar. Eerder was ze onder andere inspecteur voor de Europese Scholen, algemeen secretaris bij de Taalunie, en leidinggevende voor primair en voortgezet onderwijs bij het Cito.

Nerina Bosman is taalkundige en verbonden als onderzoeksgenoot aan de Vakgroep Afrikaans van de Universiteit Pretoria. Haar onderzoek richt zich voornamelijk op semantische en lexico-logische fenomenen. Samen met prof. Wannie Carstens is zij mederedacteur van het academische boek *Afrikaans Linguistics: Contemporary Perspectives* (2024).

Benjamin Bossaert werkt sinds 2010 als lector Nederlands aan de Comenius Universiteit in Bratislava. Hij doceert literatuur, (cultuur)geschiedenis en taalverwerving. In 2020 promoveerde hij in Olomouc in de algemene literatuurwetenschap. Momenteel richt hij zich op onderzoek naar de receptie van Nederlandstalige literatuur in Slowakije. Zijn interesses en onderzoeksthema's liggen binnen de literatuur-, vertaal- en cultuurwetenschap, maar ook in de didactiek van Nederlands als vreemde taal.

Réka Bozzay werkt als hoofddocente aan de Vakgroep Nederlands in Debrecen. Zij onderzoekt de Nederlands-Hongaarse culturele, economische en politieke betrekkingen van de Gouden Eeuw tot de Tweede Wereldoorlog. Samen met Sándor Ladányi publiceerde ze het boek *Magyarország diákok holland egyetemeken 1595–1918* (Hongaarse studenten aan Nederlandse universiteiten 1595–1918). Daarnaast is zij auteur van de boeken *Die Peregrination ungarländischer Studenten an der*

Universität Leiden 1595–1796 en *Intézménytörténeti kapcsolatok. Debrecen és Hollandia* (Institutioneel-historische betrekkingen: Debrecen en Nederland).

Elisabeth Braem is docent en onderzoeker aan de afdeling Nederlands van de Universiteit van Triëst. Ze is tevens vicevoorzitter van MediterraNed, het docentenplatform voor Nederlands in het Middellandse Zeegebied. Met een achtergrond in conferentietolken aan de KU Leuven en de Universiteit van Triëst doceert zij taal en vertaling aan studenten Nederlands. Daarnaast werkt zij als vertaler en tolk. Haar huidige onderzoeksbeurs betreft de hervertalingen, receptie en educatieve functie van de dagboeken van Anne Frank. Haar onderzoeksinteresses omvatten ook vertaal- en tolkdidactiek en cognitieve grammatica.

Zsuzsanna Braun studeerde letterkunde, esthetica en neerlandistiek aan de universiteiten ELTE en KRE in Boedapest. Tijdens haar studies publiceerde zij recensies van Nederlandse en Vlaamse romans – onder anderen van Cees Nooteboom, Gerard Reve en Herman Brusselmans – in Hongaarse literaire tijdschriften. Na een carrière in het bedrijfsleven keerde zij terug naar de wereld van de geesteswetenschappen. Sindsdien werkt zij als coördinator van de vakgroep Neerlandistiek aan de Károli Gáspár Universiteit in Boedapest. In 2019 behaalde zij het diploma van de Nederlands-Hongaarse vertaalopleiding. Momenteel werkt zij aan haar proefschrift op het gebied van kunstgeschiedenis. Haar interesses liggen vooral bij kunst, fotografie en design.

Elke Brems is hoogleraar Nederlandse cultuur en vertaalwetenschap aan de Universiteit van Leuven. Ze doet onderzoek naar culturele transfer, vertaling en receptie van moderne Nederlandstalige literatuur.

Giada Brentaro is zelfstandig tolk en vertaler in Triëst. Ze studeerde daar en kwam tijdens haar studie in aanraking met het Nederlands en de internationale neerlandistiek. Haar masterscriptie richtte zich op carrièremogelijkheden met het Nederlands in Italië. Dit project maakte deel uit van een door de Taalunie

BIOGRAFIEËN SPREKERS

gesubsidieerd pilotproject, waarin de mogelijkheden in het Middellandse Zeegebied worden onderzocht via het netwerk Mediterraned, met als doel een alumninetwerk op te bouwen.

Daan van den Broek is neerlandicus en letterkundige en volgt de researchmaster Nederlandse Literatuur en Cultuur aan de Universiteit Utrecht. Zijn werk verscheen eerder in onder andere *Nederlandse Letterkunde*, *Vooy's* en *de Nederlandse Boekengids*. Zo schreef hij over de verbeelding van plantenleven en meer-dan-menselijk verzet in Indonesische en Nederlandse literatuur over het cultuurstelsel. Samen met Manneke Budiman (Universitas Indonesia) publiceerde hij over Indonesische literatuur in Nederland, dekolonisering en de meerwaarde van Indonesisch-Nederlandse samenwerkingen. Zijn huidige onderzoek richt zich op collaboratieve benaderingen van orale literatuur in neerlandofone gebieden, met een focus op verhalen over planten.

Mikołaj Buczak is universitair docent bij de vakgroep Nederlands en Zuid-Afrikaans aan de Adam Mickiewicz Universiteit in Poznań, waar hij voornamelijk lesgeeft in taalverwerving. Daarnaast is hij ook docent Spaans als vreemde taal. Zijn onderzoeksinteresses omvatten NVT-didactiek, interculturele competentie in het vreemdetalen-onderwijs en de ervaringen en opvattingen van docenten die meerdere vreemde talen onderwijzen.

Bojana Budimir is universitair docent aan de Vakgroep Neerlandistiek van de Universiteit van Belgrado. Actief in de internationale neerlandistiek is zij redactielid van *Internationaal Neerlandistiek* en *Mondiaal Neerlandistiek*, en mede-oprichter van PETRA-NED, een netwerk voor docenten literair vertalen. Daarnaast werkt ze mee aan projecten zoals DLIT, dat de circulatie van Nederlandstalige literatuur in Europa onderzoekt, en CELA, een Europees talentontwikkelingsprogramma voor schrijvers en vertalers. Haar onderzoek versterkt de culturele verbindingen tussen het Nederlandse taalgebied en Servië, en bevordert de verspreiding van Nederlandstalige literatuur. Naast haar academische werk vertaalt zij literaire teksten, non-fictie en stripverhalen.

Geert Buelens studeerde Engels en Nederlands in Brussel en Antwerpen en promoveerde op de poëtische erfenis van Paul van Ostaijen. Hij is hoogleraar moderne Nederlandse letterkunde in Utrecht en gasthoogleraar in Stellenbosch. Hij publiceerde boeken over poëzie (*Oneigenlijk gebruik*), Europese poëzie in WOI (*Europa Europa!*), de culturele jaren zestig (*De jaren zestig: Een cultuurgeschiedenis*) en ecologische geschiedenis (*Wat we toen al wisten*). Momenteel werkt hij aan een nieuwe geschiedenis van de moderne Nederlandstalige literatuur.

Naomi Buijs is neerlandica met een academische achtergrond in boekwetenschap, gespecialiseerd in middeleeuwse manuscripten. Na haar bachelor Nederlandse taal en cultuur verdiepte zij zich in archiefonderzoek en in de materiële cultuur van het geschreven woord. Haar wetenschappelijke interesse richt zich op het belichten van de vergeten verhalen van alledaagse mensen. Naast haar onderzoek doceert zij Nederlands, met een focus op taalverwerving en Nederlands in context.

Johanna Bundschuh-Van Duikeren is als postdoc verbonden aan de afdeling Neerlandistiek van de Freie Universität Berlin. Ze promoveerde op een proefschrift over gender in de postmoderne Nederlandstalige roman en publiceert regelmatig over moderne letterkunde. Tevens coördineert zij het MA-studieprogramma *Toegepaste letterkunde - hedendaagse literatuur*.

Lesia Chaika is masterstudente neerlandistiek aan de Károli Gáspár Universiteit in Boedapest. Ze is geïnteresseerd in de brug tussen de Nederlandse taal- en letterkunde, en in de representatie van de Nederlandse taal en cultuur in het buitenland. Zij werkt momenteel aan een MA-onderzoek over Nederlandse culturele centra in het buitenland, met een focus op Midden- en Oost-Europa.

Karolina Chelminiak is een (van oorsprong Poolse) docente Nederlands met een passie voor meertaligheid en onderwijstechnologie. Haar universitaire carrière begon aan de Adam Mickiewicz Universiteit in Poznań. Tijdens deze studie verhuisde zij naar Leiden. Naast haar master Moderne Nederlandse Letterkunde aan de Universiteit Leiden voltooide zij ook

de Eerstegraads Lerarenopleiding aldaar en de NT2-opleiding aan de Vrije Universiteit van Amsterdam. Sinds 2017 is zij werkzaam aan de International School of The Hague, waar zij zich vooral richt op het NT2-onderwijs binnen het IB-programma.

Tom Christiaens startte zijn loopbaan in 1994 als cultuurjournalist bij de West-Vlaamse televisiezender WTV. Daarna organiseerde hij een nieuws-videodienst voor de kranten *De Standaard* en *Het Nieuwsblad*, waar hij ook werkte als video- en printjournalist. In 2011 richtte hij voor de Hogeschool West-Vlaanderen een medialab en een radiozender op voor studenten en jongeren uit alle lagen van de bevolking. Na een passage bij de krant *De Morgen* als videojournalist werkt Tom sinds 2018 bij de Vlaams-Nederlandse culturele organisatie de lage landen (vroeger Ons Erfdeel vzw), waar hij de digitale transitie begeleidt. Vandaag is hij er algemeen hoofdredacteur van alle publicaties en coördinator-eindredacteur van de Engelstalige website *the low countries*.

Oana Cionca is afgestudeerd aan de Universiteit van Boekarest en betrokken bij het ComeniusNED-project, dat onderzoekt hoe sociale media kunnen bijdragen aan de zichtbaarheid van de Nederlandse taal en cultuur in Centraal-Europa. Haar interesse gaat uit naar digitale communicatie. Binnen het project werkte zij mee aan het analyseren van de huidige situatie en het ontwikkelen van strategieën om online betrokkenheid te vergroten. Deze presentatie geeft zij samen met Alexa Stoicescu, docent aan de Universiteit van Boekarest.

Oana Ciuraru studeerde Frans en Nederlands aan de Universiteit van Boekarest en voltooide de onderzoeksmaster Nederlandse Literatuur en Cultuur in Utrecht. In haar master-scriptie onderzocht zij een Roemeens-Nederlands corpus om licht te werpen op de Nederlandse petrocultuur in het interbellum. Momenteel promoveert ze in Boekarest op een proefschrift over de energiegeschiedenis van Nederland, België en Roemenië in de naoorlogse literatuur. Haar onderzoeksthema's omvatten postkolonialisme, posthumanisme en ecokritiek. Ciuraru doceert (klimaat)-literatuur en taalverwerving en is redactielid van *Mondiaal Neerlandistiek*.

Bożena Czarnecka is docente en onderzoeker aan de Erasmusleerstoel voor Neerlandistiek (KFN) aan de Universiteit van Wrocław. Ze verzorgt colleges over de moderne geschiedenis van de Nederlandstalige literatuur. Haar onderzoek richt zich op populaire literatuur en cultuur, historische romans, de Vlaamse literatuur over Belgisch-Congo en de receptie van Nederlandstalige literatuur in Polen. In haar huidige project onderzoekt zij de aanwezigheid van Nederlandstalige teksten in Poolse tijdschriften van vóór 1945, met bijzondere aandacht voor de vraag welke Vlaamse werken werden vertaald en hoe deze werden ontvangen in de Poolse context.

Zuzanna Czerwonka-Wajda is verbonden aan de Leerstoel Nederlandse Filologie aan de Universiteit Wrocław, waar zij werkzaam is als assistant professor. Zij doceert Nederlands als vreemde taal en verschillende taalkundige studievakken. Haar onderzoek richt zich op articulatorische en auditieve fonetiek, uitspraak-onderwijs, meertaligheid en vergelijkende taalkunde.

Beatrix van Dam is wetenschappelijk medewerker Moderne Nederlandse Letterkunde aan de vakgroep Nederlands van de Carl von Ossietzky Universität Oldenburg. Haar onderzoek richt zich op kennis- en ignorance studies, feitelijkheid en fictionaliteit, reisliteratuur en historisch vertellen met betrekking tot de Nederlandse literatuur sinds 1800. Ze is medeuitgever van de bundels *Grundthemen der Literaturwissenschaft: Fiktionalität* (De Gruyter 2020) en *Travel Writing in Dutch and German, 1790–1930* (Routledge 2017), en publiceerde 'Staging Conscience: Johannes Nomsz's Morality Play *Iemant en Niemant* (1768) and the Enlightened *Zinnespel* in the Eighteenth Century' (*Early Modern Low Countries*, 2024).

Filip De Ceuster studeerde Nederlandse taal- en letterkunde en theaterwetenschappen aan de Universiteit Antwerpen en is als docent verbonden aan de School of Languages, Arts and Societies van de Universiteit van Sheffield. Hij promoveerde op een proefschrift over het tussenoorlogse

proza van Maurice Gilliams. Hij is hoofdredacteur van *Dutch Crossing: Journal of Low Countries Studies* en directeur van de Association for Low Countries Studies in the UK and Ireland (ALCS).

Michel De Dobbeleer is slavist, classicus en italianist, en sinds 2012 doctor in de Oost-Europese talen en culturen. Momenteel is hij wetenschappelijk medewerker aan de Universiteit Gent en taalleerkracht aan het Atheneum Gentbrugge. Hij onderzoekt onder andere de vertaalgeschiedenis van Nederlandse en Vlaamse literatuur in Bulgarije, en (kinder)strips uit de Lage Landen over de Balkan.

Linde De Potter doceert moderne Nederlandse letterkunde aan de KU Leuven. Haar onderzoek richt zich in het bijzonder op naoorlogse Nederlandstalige romans en poëzie. Theoretisch legt zij zich toe op de studie van het schrijversoeuvre, de materialiteit van literaire teksten, narratologie en genrestudie. Haar proefschrift *Elk zijn genre, elk zijn Claus: Hugo Claus en de populaire verhaalcultuur* (Universiteit Gent, 2017) werd in 2019 bekroond met de vierjaarlijkse Prijs voor Literatuurstudie van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren.

Alexander De Soete is onderzoeker aan de Universiteit Gent. Hij behaalde een doctoraat in de taalkunde aan de Universiteit Gent en de University of the Western Cape (Zuid-Afrika). Zijn onderzoek situeert zich binnen de sociolinguïstiek, met bijzondere aandacht voor het gebruik van het Engels als onderwijstaal in het hoger onderwijs en de impact daarvan op taalbeleid en klaspraktijk.

Lieve De Wachter is gewoon hoogleraar Taalbeheersing en Academisch Nederlands aan de KU Leuven. Zij is promotor van verschillende projecten rond taalondersteuning (zoals *Digitale Schrijfhulp*), taaltesten (zoals *LUCI*, *TaalVast*) en taalbeleid (zoals de website taalbeleid KU Leuven). Haar onderzoek spitst zich toe op de talige overgang van secundair naar hoger onderwijs en op schrijfvaardigheid en schrijfondersteuning, zowel in Nederland en Vlaanderen als in Suriname, Aruba en Zuid-Afrika. De laatste jaren gaat haar aandacht vooral uit naar de invloed van generatieve AI op lees- en schrijfvaardigheid.

Pauline Degrave is hoofddocent taalkunde en didactiek Nederlands als vreemde taal aan de UCLouvain (België). Haar onderzoek richt zich op mondelinge taalverwerving, met bijzondere aandacht voor de rol van muziek, en op vakgericht taalonderwijs (CLIL, EMI). Naast haar onderzoeksactiviteiten doceert zij aan bachelor- en masterstudenten, ontwikkelt zij leermiddelen en verzorgt zij regelmatig nascholingen voor leerkrachten. Ze is tevens academisch verantwoordelijke voor het certificaat 'Didactiek van het Nederlands als vreemde taal', dat zij in 2023 oprichtte om het lerarentekort aan te pakken.

Alice Del Casale is afgestudeerd aan de Universiteit van Triëst met een master in conferentietolken en behaalde eerder een dubbel diploma Toegepaste Taalkunde aan de Universiteit van Triëst en de KU Leuven. Ze werkte mee aan een internationaal veldonderzoek naar het beroepsprofiel van vertalers en tolken Nederlands in verschillende Europese landen, uitgevoerd door het Netwerk Vakvertalen en Tolken (NEM), waarbij zij zich boog over de arbeidsmarktsituatie in Italië. Daarnaast werkt ze als vertaalster en tolk.

Hans Demeyer is associate professor of Dutch & Comparative Literature aan University College London. Samen met Sven Vitse publiceerde hij *Affectieve crisis, literair herstel: De romans van de millennialgeneratie* (AUP, 2021). In 2026 verschijnt een sterk herziene Engelstalige editie van dit boek. Zijn onderzoek richt zich breed op de samenwerking tussen naoorlogse literatuur, affect en maatschappij. Hij is co-hoofdredacteur van *Dutch Crossing: Journal of Low Countries Studies*.

Adriaan D'Haens is neerlandicus (MA, UGent) en onderwijskundige (MSc, University of Oxford) met een focus op Nederlands in meertalige contexten. Hij gaf les in België en daarbuiten, adviseerde over examen- en curriculumontwikkeling (onder andere Internationaal Baccalaureaat) en leidt sinds 2019 projecten rond lerarenprofessionalisering en materiaalontwikkeling in het Caribisch gebied. Met zijn TILLIT Language Academy wil hij *evidence-based*, *tailor-made* en *impact-driven* taalonderwijs bevorderen.

BIOGRAFIEËN SPREKERS

Feike Dietz is hoogleraar Mondiale dynamiek van de Nederlandse letterkunde aan de Universiteit van Amsterdam. Haar onderzoek gaat over de relatie tussen vroegmoderne teksten, (niet-)weten en geletterdheid, met speciale interesse voor jeugd, vrouwen en meisjes. Over de creatie van jeugdige lezers en geletterdheid in achttiende-eeuwse kinderboeken schreef zij eerder *Lettering Young Readers in the Dutch Enlightenment: Literacy, Agency and Progress in Eighteenth-Century Children's Books* (Palgrave, 2019). Recent verschenen onder haar redactie *Objects, Commodities and Material Cultures in the Dutch Republic* (AUP, 2024) en *Early Modern Women in the Low Countries* (themanummer *Early Modern Low Countries*, 2025).

Aleksandar Đokanović is docent Nederlandse en Vlaamse letterkunde aan de afdeling voor Nederlandse Studies van de Filologische Faculteit van de Universiteit van Belgrado. Hij is afgestudeerd in Duitse en Nederlandse taal, literatuur en cultuur, en promoveerde in comparatieve literatuur op de bewerking van de Argonauten-mythe in het postmodern proza. Zijn onderzoek richt zich op antieke motieven in postmoderne literatuur. Daarnaast is hij hoofdredacteur van *Erazmo*, het tijdschrift voor Nederlandse en Vlaamse literatuur in vertaling naar het Serv(okroa)tisch.

Michael Douma is associate professor aan Georgetown University in Washington, D.C., en historicus. Hij publiceerde boeken over Nederlanders in Amerika, Nederlandstalige slaven in New York en de betrekkingen tussen de Verenigde Staten en Suriname. Sinds twee jaar geeft hij Nederlands aan studenten van het Reformed Theological Seminary in Virginia.

Małgorzata Dowlaszewicz is sinds 2005 verbonden aan de Erasmus Leerstoel voor Nederlandse Filologie te Wrocław. Haar proefschrift wijdde zij aan het beeld van de antropomorfe duivel in Middelnederlandse legenden en exempelen. Haar huidige onderzoek richt zich op de receptie van Middelnederlandse literatuur in Polen en op cultuurtransfer tussen de Lage Landen en Polen, zowel in historisch als in modern perspectief.

Małgorzata Drwal is universitair docent aan de afdeling Nederlandse en Zuid-Afrikaanse Studies van de Faculteit Engels van de Adam Mickiewicz Universiteit in Poznań, en onderzoeker aan de afdeling Afrikaans van de Universiteit van Pretoria. Haar onderzoeksinteresses omvatten arbeidersliteratuur, popcultuur, literatuursociologie en culturele mobiliteit. Ze werkt momenteel aan een project over de circulatie van socialistisch en feministisch gedachtegoed tussen Zuid-Afrika, Nederland en Groot-Brittannië in de eerste helft van de 20e eeuw, evenals aan een project over de rol van vertaalde literatuur in het Afrikaanse literaire systeem.

Ewa Dynarowicz is werkzaam bij de afdeling Neerlandistiek van de Universiteit van Wrocław in Polen. Ze doet onderzoek naar Nederlandse literatuur in een multiculturele context en heeft uitgebreid gepubliceerd over het werk van Kader Abdolah.

Gys-Walt van Egdom is docent vertalen en vertaalwetenschap aan de Universiteit Utrecht.

Wilken Engelbrecht hernieuwde tussen 1990 en 1994 de lectoraten Nederlands in Bratislava en Olomouc. In Olomouc werd het lectoraat tot 2003 uitgebouwd tot een zelfstandig instituut dat inmiddels van bachelor tot en met professoraat alle academische graden aanbiedt. Hij stond mede aan de wieg van ONETS (1994) en Comenius (1995). Voor zijn inzet ontving hij in 2012 de onderscheiding Officier in de Orde van Oranje-Nassau. Zijn specialisaties zijn de receptie van Nederlandstalige literatuur in Centraal-Europa en de vergelijkende syntaxis Nederlands-Tsjechisch. Hij publiceerde ongeveer 200 werken, waaronder *Van Siska van Rosemael tot Max Havelaar* (LLS 14, 2021).

Levente Erős is docent Nederlandse literatuur aan de Eötvös Loránd Universiteit in Boedapest. Naast zijn onderwijstaken doet hij promotieonderzoek naar de representatie van de Holocaust en de Tweede Wereldoorlog in Nederlandstalige kinder- en jeugdliteratuur. Zijn promotor is Orsolya Réthelyi (UHD). In 2024 verrichtte hij, met steun van de Taalunie Onderzoeksbeurs, vijf maanden onderzoek in Nederland. Tijdens deze periode werkte hij samen met Julia Sarbo aan een project bij

het Nationaal Holocaustmuseum in Amsterdam. In het kader van dit project werd een leeswijzer ontwikkeld voor basisscholieren, die kan dienen als aanvulling op de educatieve programma's van het museum.

Réka Eszenyi is universitair hoofd-docent aan de Vakgroep Vertalen en Tolken van de Eötvös Loránd-universiteit in Boedapest. Ze werkt daarnaast als freelance vertaler en tolk in het Nederlands, Engels en Hongaars. Haar onderzoek verkent de impact van technologische veranderingen op het vertaalvak sinds 2015 vanuit een participierend perspectief. Verder is zij mede-oprichter van het NVVT-NEM-netwerk.

Stefan Frank is psycholinguïst en cognitiewetenschapper met een achtergrond in kunstmatige intelligentie. Na zijn promotieonderzoek bij het Max Planck Instituut voor Psycholinguïstiek (Nijmegen) werkte hij als onderzoeker aan het Donders Centre for Cognition (Radboud Universiteit), het Instituut voor Logic, Language and Computation (Universiteit van Amsterdam), en het Department of Cognitive, Perceptual and Brain Sciences (University College London). Sinds 2012 is hij universitair (hoofd)docent aan de Faculteit der Letteren van de Radboud Universiteit in Nijmegen.

Joris Geelen is docent Nederlandse taal en cultuur, NT2-docent en sinds 2015 lerarenopleider bij de vakgroep Leraar Nederlands van HAN University of Applied Sciences in Nijmegen. Daarnaast is hij internationaliseringscoördinator voor de wereldregio Afrika. Hij was jarenlang verbonden aan het Nijmeegse poëziefestival *Onbederflijk Vers* als redacteur en programmacoördinator.

Paola Gentile is universitair hoofd-docent Nederlandse vertaling en tolken aan de Universiteit van Triëst. Eerder was zij verbonden aan de KU Leuven en de Universiteit van Tartu, en momenteel is zij gastonderzoeker aan de universiteit van Stellenbosch. Ze werkte mee aan projecten zoals *The Imagological Importance of Translation Policy* en *DLIT: Dutch Literature in Translation*. Haar onderzoek richt zich op de receptie van Nederlandstalige literatuur in Italië, vertaalbeleid, imagologie en vertaalsociologie. Momenteel leidt ze het project *De voetafdrukken van Anne Frank*:

Vertaal- en receptiesociologie, digitale (post)memory en herinneringseducatie in een globaal perspectief (2024–2026), gefinancierd door de Nederlandse Taalunie.

Krisztina Gracza is in 2018 afgestudeerd als neerlandica aan de Eötvös Loránd Universiteit (ELTE) in Boedapest. Zowel met haar BA-scriptie als met haar MA-scriptie won zij de Comenius Scriptieprijs, respectievelijk in 2015 en 2018. In september 2020 begon zij aan de ELTE met haar promotieonderzoek naar Nederlandstalige en Hongaarse vertaalde literatuur in een institutionele context. Momenteel is zij als gastonderzoeker verbonden aan de Universiteit Utrecht. Sinds 2022 werkt zij bij het Nederlands Letterenfonds.

Delia Grosu is docent Neerlandistiek aan de Universiteit van Boekarest. Zij geeft colleges in taalverwerving, geschiedenis en literatuur. Haar PhD-onderzoek ging over postmemory in postkoloniale Nederlandstalige literatuur. Haar onderzoeksinteresses omvatten migrantenliteratuur, dekolonisatie, Trauma Studies en Memory Studies.

Nathalie Haak is als buitenpromovendus verbonden aan het Leiden University Centre for the Arts in Society. Ze promoveert op Nederlandstalige naziboeken voor de jeugd tussen 1940 en 1945.

Lili Hargitai is eerstejaars promovenda aan de Eötvös Loránd Universiteit (Hongarije) en de KU Leuven. Haar onderzoek richt zich op de verwerving van het Nederlands als vierde taal, met bijzondere aandacht voor meertaligheid en cross-linguïstische invloed. Ze behaalde een bachelor Neerlandistiek aan de Károli Universiteit en een master in de taalkunde. Aan de KU Leuven volgde zij daarnaast de educatieve master Nederlands als niet-thuistaal. Naast haar doctoraat is zij actief als docent Nederlands voor volwassenen.

Ingeborg Harmes is universitair docent Nederlandse taal en cultuur aan het Institut für Niederländische Philologie in Münster.

Robert Hartsuiker is hoogleraar cognitieve psychologie aan de Universiteit Gent en onderzoeksdirecteur van de Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen van

deze universiteit. Hij doet onderzoek naar taalproductie en taalbegrip, versprekingen, zelfbewaking van spraak en meertaligheid. Zijn onderzoek maakt gebruik van gedragsmatige experimenten, oogbewegingen, elektrofysiologie en computermodellen.

Luka Hattuma rondt deze zomer de researchmaster Nederlandse Literatuur en Cultuur af aan de Universiteit Utrecht, waar zij eerder ook de researchmaster *Comparative Literary Studies* voltooide. In haar onderzoek richt zij zich op sociaal-ecologische ongelijkheid, lyrisch activisme en polyfone vormen van verzet in de poëzie en poëtica van moderne Nederlandstalige dichters. In haar afstudeerscriptie onderzoekt zij de werking van het lyrisch subject in de activistische poëzie van Henriette Roland Holst, en analyseert zij de wisselwerking tussen haar poëtica en haar poëtisch en democratisch taalgebruik.

Christine Hermann studeerde vertalen (Frans, Spaans) en Nederlandse taal- en letterkunde. Sinds 2007 is zij verbonden aan de Universiteit Wenen, waar zij onder andere Nederlandse literatuur en zakelijk/literair vertalen doceerde. In 2002 en 2024 ontving zij de Vertalersprijs van de stad Wenen voor haar vertalingen uit het Nederlands. Haar onderzoek richt zich op intermedialiteit (stripverhalen, muziek in literatuur), adaptaties (literaire strips, jeugdbewerkingen), ideologie in vertaling en imagologie. Recente publicaties zijn onder meer: 'The (Re) Presentation of National Characters in *Suske en Wiske*', 'Ideology in German-Language Adaptations of Conscience's *De Leeuw van Vlaanderen* for Young Readers' en 'De Leeuw van Vlaanderen als stripverhaal'.

Philippe Hiligsmann is gewoon hoogleraar Nederlandse taal en taalkunde aan de UCLouvain. Sinds november 2024 is hij tevens verbonden aan de Universiteit Luxemburg, waar hij vicerector is voor academische en studentenzaken. Zijn onderzoeksinteresses betreffen het leren van het Nederlands, in het bijzonder door Franstaligen, en meertaligheid in het hoger onderwijs.

Pieter den Hollander is lector Nederlands aan de Beijing Foreign Studies University (BFSU). Hij studeerde Griekse en Latijnse taal en cultuur en wijsbegeerte in Leiden. Na zijn afstuderen werkte hij onder meer als docent Nederlands in het hbo. Sinds 2016 is hij de moedertaalspreker in Peking, waar hij colleges Nederlands en Europese film geeft. Hij is verbonden aan het Consortium for Country and Area Studies (CCAS) en oprichter van het Beijing Center for European Cinema (BCEC). In 2025 verschijnt bij FLTR Press zijn boek *Het verhaal van de Lage Landen: Cultuur en samenleving van Nederland en Vlaanderen*.

Siegfried Huigen is hoogleraar Nederlandse letterkunde aan de universiteiten van Wrocław en Stellenbosch. Onlangs publiceerde hij *Shaping a Dutch East Indies: François Valentyn's VOC Empire* (Brill, 2023) en *East Central Europe between the Colonial and the Postcolonial* (Palgrave, 2023, met Dorota Kołodziejczyk). Momenteel werkt hij aan een boek over auteurs die verbonden waren aan het Koninkrijk Nederlandsch-Indisch Leger (KNIL).

Paul Hulsenboom is onderzoeker, docent en onderwijsontwikkelaar. Hij specialiseert zich in vroegmoderne beeldvorming, diplomatie en culturele uitwisseling tussen de Nederlandse Republiek en Polen-Litouwen. Zijn werk bestrijkt onder meer Nederlandse, Poolse en Neolatijnse poëzie, reisliteratuur, nieuwsmedia en toneel. Onlangs verscheen van zijn hand het boek *Krijgstoneel van Europa*, over het Beleg van Breda (1624–1625). Dit najaar doet hij als fellow van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde onderzoek naar de productie en consumptie van Nederlandstalige poëzie in Pools Pruisen. Bovendien is hij hoofdredacteur van *Nederlands in het klein*, een open access-boekenreeks met aanvullend lesmateriaal.

Carel Jansen studeerde Nederlands in Utrecht en is emeritus hoogleraar Communicatie- en Informatiewetenschappen. Hij werkte als wetenschappelijk medewerker in Twente, als hoofddocent in Utrecht en als hoogleraar in Eindhoven, Nijmegen en Groningen. Jansen is als research fellow verbonden aan het Taalsentrum van de Universiteit Stellenbosch. Hij

BIOGRAFIEËN SPREKERS

was coauteur van het rapport dat de Taalunie in 2022 publiceerde over de taalcompetentie van Nederlandstalige studenten in het hoger onderwijs in Nederland en Vlaanderen.

Christopher Joby is taaldocent en onderzoeker verbonden aan de University of East Anglia en SOAS, University of London. Hij publiceerde talrijke artikelen over de geschiedenis van het Nederlands buiten de Lage Landen, evenals diverse monografieën, waaronder *The Dutch Language in Britain (1550–1702)* (Brill, 2015) en *The Dutch Language in Japan (1600–1900)* (Brill, 2020). Zijn meest recente boek, *Christian Mission in Seventeenth-Century Taiwan*, verscheen dit jaar bij Brill. Momenteel werkt hij aan een boek over Engeland en de Nederlandse Opstand.

Annika Johansson is universitair hoofddocent Nederlandse taal- en letterkunde aan de Universiteit van Stockholm. Haar onderzoeksinteresses omvatten contrastieve taalkunde, vreemde taalverwerving en vertaalsociologie. Daarnaast vertaalt zij Nederlandstalige literatuur in het Zweeds.

Irena Barbara Kalla is universitair hoofddocent, hoofd van de Erasmus-Leerstool voor Neerlandistiek, en medeoprichter en coördinator (2017–2024) van het *Centre for Research on Children's and Young Adult Literature* aan de Universiteit van Wrocław. Ze publiceert over jeugdliteratuur en poëzie. Ze is betrokken als onderzoeker in internationale projecten zoals *CoREM: Collective Remembrance: Engaging Youth through Curatorial Practices* (CERV-2024-CITIZENS-REM, 2025–2026) en *EDU-CLIMA: Cross-disciplinary Education for Climate Action* (ARQUS Innovation Fund 2024, 2025–2026). Ze is voorzitter van de centrale redactie *Lage Landen Studies* en erelid van de KANTL, waar zij ook voorzitter is van de jury voor de Prijs voor Jeugdliteratuur.

Ton van Kalmthout is senior onderzoeker literatuurgeschiedenis bij het NL-Lab van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen in Amsterdam en bijzonder hoogleraar Nederlandse letterkunde aan het Leiden University Centre for the Arts in Society. Hij was hoofdonderzoeker van de projecten *Circulation of Dutch Literature* (CODL) en *Eastbound:*

The Distribution and Reception of Translations and Adaptations of Dutch-language Literature, 1850–1990. Zijn onderzoek richt zich onder meer op de internationale uitwisseling van Nederlands- en anderstalige literatuur, inclusief emigratieliteratuur.

Jacek Karpiński is verbonden aan de Erasmus Leerstoel voor Nederlandse Filologie aan de Universiteit Wrocław. In 2010 verdedigde hij zijn proefschrift *Syntaxis van de nominale woordgroepen in Nederlandse en Poolse formulieren*, dat in 2016 in boekvorm verscheen. Zijn onderzoek richt zich op NVT-didactiek, de taal van cabinepersoneel, communicatie aan boord van passagiersvluchten en taalonderwijs voor cabinepersoneel. Hij verzorgt colleges in taalkunde, tolken, didactiek en taalverwerving. Hij is lid van het *Aviation Communication Research Centre* en mederedacteur van *Neerlandica Wratislaviensia*. Daarnaast is hij medeauteur van het leerboek *De laatste loodjes* (2024) voor gevorderde NVT-leerders (C1/C2).

Lilla Kása is masterstudent Nederlands aan de Károli Gáspár Universiteit in Boedapest. Sinds 2024 is zij lid van de taalkundige onderzoeksgroep aldaar.

Gina Kavaliūnaitė is docent Baltische Taalkunde aan de Universiteit Vilnius. Haar onderzoek richt zich op Oud-Litouws en de geschiedenis van Litouwse Bijbelvertalingen, in het bijzonder de 17e-eeuwse calvinistische vertaling van Chylinski op basis van de Nederlandse Statenvertaling. Ze publiceerde ook over lokale naamvallen in Oud-Litouws en is mede-initiatiefnemer van de zomeracademie *Academia Grammaticorum Salensis*. Sinds 2016 coördineert zij een wereldwijd netwerk voor de studie van Baltische talen; in academisch jaar 2024/25 doceerde zij aan de University of Washington in Seattle.

Frank Keizer is dichter, docent Nederlands en essayist. Hij werkte mee aan het project *The Secret Life of Writers: Dutch Intelligence Agencies and the Literary World during the Cold War* aan de Universiteit Utrecht. Momenteel is hij onafhankelijk onderzoeker, met als focus de Nederlandstalige cultuur in mondiaal perspectief. Hij woont en werkt in Brussel.

Júlia Kemendi studeerde Neerlandistiek en Duitse taal- en letterkunde aan de ELTE in Boedapest, gevolgd door de researchmaster *Study of Art and Literature* in Leiden. Zij doet als buitenpromovenda onderzoek naar het tijdschrift *De Huisvrouw in Indië / De Huisvrouw in Indonesië* bij het Leiden University Centre for the Arts in Society. Zij onderzoekt hoe dit huisvrouwenblad in de periode 1931–1957 reageerde op de politieke en sociale veranderingen in het koloniale en postkoloniale Indonesië. Naast haar onderzoek werkt Júlia bij de Koninklijke Bibliotheek als metadataspecialist, met bijzondere aandacht voor verrijking en dekolonisatie van bibliografische metadata.

Alexia Kerkhof is gepromoveerd taalwetenschapper met dertien jaar ervaring aan onder meer Leiden, Gent en Groningen. Ze specialiseert zich in historische Germaanse taalkunde en Nederlandse taalgeschiedenis. Kerkhof is redactielid van *Amsterdamer Beiträge zur älteren Germanistik* en treedt geregeld op in media en publiekslezingen. In 2023 ontving zij de Science Prize Friesland voor onderzoek op het snijvlak van taal, cultuur en geschiedenis.

Stefan Kiedroń is oud-lid van het Dagelijks Bestuur van de IVN, gewoon hoogleraar historische letterkunde aan de Leerstoel voor Nederlandse Filologie van de Universiteit Wrocław, en corresponderend lid van de Poolse Academie van Wetenschappen en Kunsten (PAU). Hij was van 2000 tot 2002 hoogleraar Nederlandse literatuur aan de Universiteit Warschau en van 2000 tot 2011 aan de Palacký Universiteit Olomouc (Tsjechië). Van 2003 tot 2016 was hij hoofdredacteur van het tijdschrift *Neerlandica Wratislaviensia*. Hij publiceert over Nederlandse en Duitse literatuur, boekgeschiedenis, emblematiek en ideeëngeschiedenis van de Renaissance en de Barok. Hij is Kommandeur in de Leopoldsorte, Ridder in de Orde van Oranje-Nassau en Ridder in de Orde Polonia Restituta.

Martin Konvička is wetenschappelijk medewerker aan de Freie Universität Berlin. Hij behaalde een bachelor- en masterdiploma in Duitse en Nederlandse taal- en literatuur aan de Palacký Universiteit in Olomouc (Tsjechië) en een master- en doctoraatsdiploma in taalkunde aan de Freie Universität

Berlin. Zijn onderzoeksinteresses liggen bij de microtypologie van (vooral) de Germaanse talen en bij de geschiedenis van taalkundige concepten. Daarnaast is hij een gepassioneerd pleitbezorger van wetenschapscommunicatie.

Marta Kostelecká is universitair docent aan de Masaryk Universiteit in Brno, waar zij tevens hoofd is van de sectie Nederlands. Ze promoveerde op de contrastieve fonetiek van het Tsjechisch en het Nederlands en geeft colleges in uitspraak, taalverwerving, taalkunde en vertalen. In haar habilitatieonderzoek richt zij zich op de verstaanbaarheid van het Nederlands dat gesproken wordt door Tsjechische moedertaalsprekers.

Dietha Koster is senior onderzoeker en docent toegepaste taalwetenschap aan de Universiteit Münster (Neerlandistiek). Ze onderzoekt hoe intersectionele genderdiversiteit en multiperspectiviteit worden geproduceerd en gerepresenteerd, en hoe docenten en leerlingen hiermee omgaan in het taal- en cultuuronderwijs. Ze publiceerde in internationale tijdschriften zoals *Journal of Gender Studies*, *International Journal of Bilingualism* en *Gender & Language*, en was secretaris in het bestuur van de *International Gender and Language Association*.

Anne Köster volgt sinds oktober 2023 de vakken Nederlands en Duits (Master of Education) aan de Universiteit van Münster. In het project *Meerstemmigheid in de koloniale geschiedenis van Nederland en Indonesië* schreef zij haar bachelorscriptie over recente schoolboeken en interviews met leerkrachten. Sinds de start van haar master is zij studentassistent bij het Zentrum für Niederlande-Studien, waar ze vooral betrokken is bij de organisatie van lezingen en tentoonstellingen.

André Kött is postdoctoraal medewerker aan de Universiteit Gent. Hij onderzoekt nominale aanspreekvormen in het vroegmoderne Nederlands, met speciale aandacht voor mondeling taalgebruik. Als bron gebruikte hij gespreksboeken, populaire leermiddelen voor het vreemdetalenonderwijs in vroegmodern Europa. Daarmee bracht hij beleefdheidspatronen in kaart en legde hij verbanden met

andere Germaanse en Romaanse talen. Momenteel doceert hij Nederlands, Duits en geschiedenis in het secundair onderwijs en blijft hij actief in historisch-pragmatisch onderzoek.

Michaela Krajčovič is promovendus aan de leerstoel Germanistiek, Neerlandistiek en Scandinavistiek van de Faculteit Geesteswetenschappen van de Comeniusuniversiteit in Bratislava. Ze doet onderzoek binnen de translatologie, met een focus op sociaal tolken.

Philipp Krämer is docent Franse taalkunde aan de VUB. Na zijn doctoraat in de Romaanse filologie was hij als postdoc verbonden aan de vakgroep Nederlands in Berlijn. Hij doet onderzoek naar meertaligheid, taalcontact, taalpolitiek en postkoloniale taalkunde, onder andere in het contactgebied tussen Romaanse en Germaanse talen en in creooltalige maatschappijen.

Folkert Kuiken was tot zijn emeritaat in 2019 verbonden aan de Universiteit van Amsterdam als hoogleraar Nederlands als tweede taal en meertaligheid. Tot en met 2023 was hij daar tevens wetenschappelijk directeur van het Instituut voor Nederlands Taalonderwijs en Taaladvies (INTT). Hij is (mede)auteur van diverse leergangen en handboeken op het gebied van (tweede)taalverwerving.

Pavel Kuzmin studeerde aan de Moskou Staatsuniversiteit voor Linguïstiek, waar hij werd opgeleid tot tolk/vertaler Engels en Nederlands. Tijdens zijn studie verbleef hij als uitwisselingsstudent drie maanden in Gent, Brussel en Maastricht. Als student werkte hij al als tolk Nederlands–Russisch voor diverse Nederlandse en Belgische bedrijven en organisaties. Sinds 1996 werkt hij bij de Nederlandse ambassade in Moskou, waar hij achtereenvolgens actief was als assistent onderwijszaken, medewerker projectenprogramma maatschappelijke transformatie, medewerker wetenschap en onderwijs, senior medewerker culturele zaken (onder andere erfgoed, musea, neerlandistiek) en sinds 2021 als beleidsmedewerker culturele en politieke zaken, inclusief Public Diplomacy.

Emma Lambrecht is doctoraatsstudent historische sociolinguïstiek aan de Vrije Universiteit Brussel. In september 2024 behaalde zij haar master Nederlandse en Engelse taalkunde aan de VUB. In haar masterthesis onderzocht ze, met kwantitatieve corpuslinguïstische methoden, sporen van oraliteit in historische teksten, zoals negentiende-eeuwse West-Vlaamse armenbrieven en gerechtelijke verklaringen.

Mieke Langenberg-Tissot van Patot is bestuurslid Nederlandse Taal en Cultuur en contactpersoon voor opleidingen Neerlandistiek extra muros bij Orde van den Prince. Ze studeerde geschiedenis aan de Universiteit Utrecht en werkte onder andere als adjunct-algemeen secretaris van de Commissie Cultureel Verdrag Vlaanderen–Nederland (2000–2009). Ze gaf colleges over de geschiedenis van de Lage Landen in Dublin, Tbilisi, Ljubljana en Riga.

Xiaoou Lei is afgestudeerd in de bacheloropleiding Nederlands aan de Beijing Foreign Studies University en is momenteel masterstudent Neerlandistiek aan de Shanghai International Studies University. Tijdens haar studie nam zij deel aan een uitwisselingsprogramma aan de Universiteit Leiden. Haar onderzoeksinteresses omvatten de verwerving van het Nederlands als tweede taal en het taalbeleid met betrekking tot het Nederlands.

Lisa Libbrecht behaalde een bachelor in de kunstwetenschappen en een master in de vergelijkende moderne letterkunde aan de Universiteit Gent. Van september 2024 tot mei 2025 was zij als onderzoeksmedewerker verbonden aan de Carl von Ossietzky Universität Oldenburg (Duitsland), waar zij werkte aan een project over de literatuurconcepten van juridische en politieke elites in het twintigste-eeuwse Nederland. Momenteel is zij doctoraatsstudent aan de Universiteit Gent, waar zij onderzoek doet naar de posities en positiebepalingen van hedendaagse Nederlandstalige auteurs (proza, poëzie en drama) voor volwassenen.

Eline Lismont is postdoctoraal onderzoeker aan het Brussels Centre for Language Studies (BCLS) van de Vrije Universiteit Brussel. Haar onderzoek situeert zich binnen de (historische) sociolinguïstiek, met

BIOGRAFIEËN SPREKERS

bijzondere aandacht voor taalvariatie, taalverandering en de wisselwerking tussen normen en taalgebruik. In haar doctoraat, *Setting the Standard: Norms and Usage in Early and Late Modern Dutch (1550–1850)* (VUB & Universiteit Leiden, 2025), analyseerde ze hoe normatieve opvattingen het taalgebruik beïnvloedden.

Gert Loosen is docent NVT aan twee Hongaarse universiteiten (Debrecen en KRE). Daarnaast is hij vertaler, uitgever, cultuurmanager en gids.

Laetitia Louis is doctoraatsstudente in de sociolinguïstiek en toegepaste taalkunde, en onderwijsassistent Nederlandse taal aan de UCLouvain (Louvain-la-Neuve). Haar onderzoek richt zich op meertalige universitaire opleidingen waarin het Nederlands als instructietaal (Dutch Medium Instruction, DMI) wordt gebruikt in Franstalig België. Ze onderzoekt met name het taal- en sociaaleconomische profiel van studenten die voor een DMI-opleiding kiezen, hun motivatie, en de strategieën die zij hanteren bij het maken van notities tijdens colleges.

Robert de Louw is universitair docent, verbonden aan de Vakgroep Nederlandse en Zuid-Afrikaanse Studies aan de Adam Mickiewicz Universiteit in Poznań, Polen. Zijn onderzoeksinteresses omvatten onder andere contrastieve analyse en verschillende aspecten van toegepaste taalkunde. Hij organiseert regelmatig evenementen voor medewerkers, studenten en plaatselijke middelbare scholen.

Henriette Louwerse is docent en onderzoeker aan de University of Sheffield.

Renée Marais is vertaalwetenschapper, vertaler, tekstredacteur en literator. Na een lange carrière als docente aan de Universiteit van Pretoria richt ze zich nu vooral op onderzoek. Haar interesses gaan uit naar kinder- en jeugdliteratuur, poëzie en proza – in het bijzonder comparatief onderzoek naar Nederlandse en Afrikaanse literatuur uit de twintigste eeuw, benaderd vanuit een maatschappelijk-historisch perspectief. Ze geeft een cursus Nederlandse taalvaardigheid en is ook examinerator voor het CNAVT.

Aleksandra Markiewicz is beginnend onderzoekster en docente, verbonden aan de Erasmus Leerstoel voor Neerlandistiek van de Universiteit van Wrocław. Haar passie voor kinder- en jeugdliteratuur ontwikkelt zij verder als lid van het European Children's Literature Research Network en als medewerker van het Centre for Research on Children's and Young Adult Literature aan dezelfde universiteit.

Laurence Mettewie is hoogleraar Nederlandse taal en taalkunde aan de Franstalige Université de Namur. Haar onderzoek draait voornamelijk rond het talenonderwijs in België, en meer bepaald rond (a) de situatie en houding ten opzichte van het Nederlands in Wallonië, (b) de historische dimensie van het debat over talenonderwijs in België, (c) de stimulerende en afremmende factoren bij het leren van talen (en specifiek het Nederlands), en (d) de socio-affectieve en didactische aspecten van meertalig onderwijs (type CLIL).

Eric Mijts studeerde Taal- en Letterkunde aan de Universiteit van Antwerpen en is gespecialiseerd in sociolinguïstiek. Hij promoveerde aan de Universiteiten van Antwerpen en Gent. Hij werkt aan de Universiteit van Aruba als onderzoeker, docent en ontwikkelaar van onderwijsinnovatie en (multi/inter) disciplinaire onderzoeksprogramma's. Zijn onderzoek richt zich op meertaligheid, taalbeleid, onderwijs voor duurzame ontwikkeling en inclusie- en exclusieprocessen in postkoloniale samenlevingen.

Jun Mita is Associate Professor aan het Kitasato University College of Liberal Arts and Sciences in Kanagawa, Japan. Hij richt zich op literatuur en kunst in België vanuit een comparatief perspectief. Recente publicaties: 'L'Unheimliche en tant que source du fantastique: Autour de la traduction des notions de l'«étrange» todorovien et de l'«inquiétante étrangeté» freudienne' (2021) en 'L'intérieur en tant que frontière dans la vie: L'analyse du drame *Intérieur* (1894) de Maurice Maeterlinck' (2021).

Jihie Moon is hoogleraar aan de afdeling Nederlands van de Hankuk University of Foreign Studies (HUFS) in Seoel. Ze behaalde haar master aan de Universiteit Leiden en voltooide zowel een master als een doctoraat in Afrikaanse en Nederlandse literatuur

aan de Universiteit Stellenbosch. Haar huidige onderzoeksproject richt zich op (post)koloniale literatuur in het Nederlandse taalgebied en herinneringspolitiek. Zij is redacteur bij *Mondiaal Neerlandistiek* en actief als vertaler van Nederlandstalige literatuur.

Kimberly Naber studeerde Interculturele Communicatie en Neerlandistiek. Sinds januari 2023 onderzoekt zij in haar PhD in hoeverre een receptieve benadering ingezet kan worden om een taal te leren en om effectief meertalig te communiceren. Als onderzoeker en cursusontwikkelaar is zij verbonden aan het Utrechts Instituut voor Linguïstiek (UiL OTS) van de Universiteit Utrecht. In het verleden gaf zij NT2-lessen aan internationale studenten en Intercultural Awareness-trainingen aan personeel van hogeronderwijsinstellingen.

Roland Nagy is taalkundige aan de Vakgroep Neerlandistiek van de Eötvös Loránd Universiteit (ELTE) in Boedapest. Hij is gespecialiseerd in fonologie, fonetiek en historische taalkunde en heeft meer dan twintig jaar ervaring in het onderwijs en onderzoek van het Nederlands. In 2011 promoveerde hij met een proefschrift over de integratie van leenwoorden in de Nederlandse fonologie. Zijn huidige onderzoek richt zich vooral op de verwerving van het Nederlands als vreemde taal en op historische sociolinguïstiek in het kader van de Nederlands-Hongaarse betrekkingen.

Hilde Neus is docent literatuurwetenschap en gender- en vrouwen-geschiedenis, en is momenteel werkzaam bij het Instituut voor Maatschappijwetenschappen (IMWO) van de Anton de Kom Universiteit in Suriname. Ze redigeert artikelen en boeken over sociale, educatieve en historische thema's en schrijft wekelijks boekrecensies en artikelen over geschiedenis voor *de Ware Tijd*, een Surinaams dagblad. In 2003 verscheen haar monografie *Susanna du Plessis* – over een wrede plantagemeesteres – en ze was medeauteur van diverse andere boeken. Momenteel bestudeert ze vrije vrouwen (wit en gekleurd) in het 18e-eeuwse Suriname.

Andreas Nijenhuis-Bescher is een Frans-Nederlands historicus en neerlandicus. Hij is gepromoveerd aan de VU Amsterdam (promotor Willem Frijhoff). Hij heeft gewerkt in de internationale neerlandistiek in Frankrijk (Grenoble) en Zuid-Korea. Hij was tussen 2018 en 2024 UHD en vervolgens hoogleraar aan de HUFS in Seoul. In 2024 richtte hij het netwerk Nederlands als bronnentaal op (bronnentaal.org). Dit netwerk beoogt het gebruik van Nederlandstalige bronnen wereldwijd te stimuleren.

Jelica Novaković-Lopušina, oprichtster van de Joegoslavische en Servische neerlandistiek, was hoofd van de Afdeling Nederlands in Belgrado tot haar emeritaat in 2020. Haar onderzoek richt zich vooral op beeldvorming, receptie en letterkunde. Ze was oprichtster en jarenlang hoofdredacteur van het jaarboek *Erazmo*, gewijd aan Nederlandstalige literatuur in vertaling. Ze werd bekroond met de Vlaamse P.E.N.-prijs en de Vertaalprijs van het Nederlands Letterenfonds.

Zahroh Nuriah is docente-onderzoekster bij de Vakgroep Nederlands en Departement Linguïstiek, Fakultas Ilmu Pengetahuan Budaya, Universitas Indonesia te Depok. Voor haar proefschrift heeft ze de verandering van diathese in de vertalingen van artikelen in congresbundels van het Nederlands naar het Indonesisch bestudeerd. Zij houdt zich vooral bezig met morfologie, syntaxis, vertaalwetenschap, taaldidactiek, lexicografie en corpus linguïstiek. Tot haar recente publicaties behoren 'Voice shift in the translation from Dutch into Indonesian' (2020) en 'Morphological information of loanwords in an etymological dictionary' (2021).

Miet Ooms is auteur, redacteur, vertaler (Engels/Duits-Nederlands), journalist, podcastmaker, taalkaartenmaker, spreker en docent, met de Nederlandse taal en taalvariatie als rode draad. Ze schrijft voor *De lage landen*, *Onze Taal* en *Neerlandia*, en is auteur van *Buurtaal* (2020), *Tot in de puntjes* (2022), *Eerste hulp bij taalkwesties* (2022) en *Van vogala tot noncha* (2025). Ze maakte de podcast *Kinderen van het ABN* (2023). Op haar website taalverhalen.be publiceert ze regelmatig nieuwe taalkaarten.

Albert Oosterhof is als docent Nederlands verbonden aan de KU Leuven, waar hij doceert over taal- en diversiteitsbeleid, variatie in het Nederlands en schrijfvaardigheid. Hij is betrokken bij de bacheloropleiding Toegepaste Taalkunde en de master Meertalige Communicatie op de Antwerpse campus. Hij studeerde Nederlandse taal- en letterkunde in Groningen en promoveerde in 2006 aan de Universiteit Gent op een proefschrift over genericiteit in (variëteiten van) het Nederlands. Zijn onderzoek richt zich op variatie, grammatica en taalbeheersing van het Nederlands.

Barnabás Pádár studeert al vier jaar Nederlands aan de Károli Gáspár Protestantse Universiteit. Sinds 2024 is hij lid van de taalkundige onderzoeksgroep Neerlandistiek aan diezelfde universiteit.

Przemysław Paluszek doceert sinds 2010 diverse cursussen Nederlandse taal, geschiedenis, literatuur en cultuur aan universiteiten in Wrocław, Lublin, Opole en Poznań. Sinds 2018 is hij als didactisch medewerker verbonden aan de Adam Mickiewicz Universiteit in Poznań. Af en toe publiceert hij een wetenschappelijk artikel of neemt hij deel aan een conferentie of congres. Zijn wetenschappelijke (en niet-wetenschappelijke) interesses zijn breed, met een focus op geschiedenis: aanvankelijk vooral literatuurgeschiedenis, de laatste jaren meer taalgeschiedenis.

Željana Pancirov Cornelisse studeerde Nederlands aan de Universiteit Leiden, met een specialisatie in moderne kunstgeschiedenis. Van 2007 tot 2022 werkte ze aan de Universiteit van Zagreb als promovenda, postdoc en coördinator, en was ze medeoprichter van de vakgroep Nederlandse taal- en cultuurkunde. Ze promoveerde op aanspreekvormen in het hedendaags Nederlands en specialiseert zich in sociolinguïstiek en cultuurdraad. Daarnaast is ze actief op het gebied van creatief toerisme en storytelling, en werkt ze als stadsgids in drie talen en regio's. Momenteel werkt ze aan een project voor de oprichting van een lectoraat Nederlandse taal en cultuur aan de Universiteit van Rijeka.

Roxana Panescu studeerde in 2019 af aan de Universiteit van Boekarest in Nederlandse taal, literatuur en cultuur. Tijdens haar studie volgde zij een uitwisselingssemester aan de Universiteit van Antwerpen. Vervolgens behaalde zij een masterdiploma in internationale betrekkingen en werkte zij bij een multinational in Boekarest. Inmiddels is zij gestart met een promotietraject aan de Universiteit van Boekarest, waarin zij onderzoekt welke rol literaire vertalingen spelen in de interculturele transfer tussen Nederland, Vlaanderen en Roemenië. Daarnaast geeft zij met veel plezier les in het Nederlands.

Alexandra Papanina studeerde af aan de Linguïstische Staatsuniversiteit in Moskou, waar zij werd opgeleid tot tolk-vertaler Nederlands en Duits. Enkele jaren werkte zij als zelfstandig tolk voor commerciële bedrijven, overheidsinstanties en diverse projecten. Daarnaast gaf zij les in (simultaan) tolken aan haar alma mater. Sinds 2012 is zij werkzaam als tolk/vertaalster op de Nederlandse ambassade in Moskou. Binnen haar functie is zij onder meer betrokken bij PD-projecten, zoals literaire avonden en filmvertoningen voor neerlandici, het afnemen van CNaVT-examens en deelname aan de Dag van de Europese Talen.

Henning Pieterse is professor in het Department of Afrikaans and Dutch, German and French aan de University of the Free State in Bloemfontein. Hij publiceerde poëzie, kortverhalen en vertalingen en ontving onder meer de Hertzog Prize. Zijn vertalingen naar het Afrikaans omvatten fragmenten uit *The Canterbury Tales* van Chaucer (met John Boje, 1989), poëzie van J.H. Leopold (2001), Rilkes *Duineser Elegien* (2007) en een selectie uit de poëzie van Michel Houellebecq (*Tussen die abjekte en die eteriese: 'n Keur uit die poësie van Michel Houellebecq*, 2018). Zijn berijmde vertaling van *Van den vos Reynaerde* verscheen in 2023.

Vanessa Pietersz studeerde na haar studie Heao-Communicatie Engelse Taal & Cultuur en Toegepaste Taalwetenschappen aan de Universiteit van Groningen en is gespecialiseerd in taalbeleid en het doceren van Engels als vreemde taal. Sinds 2017 is ze

BIOGRAFIEËN SPREKERS

werkzaam als Beleidsmedewerker bij het Departement van Onderwijs van Aruba. Haar werk richt zich op het ontwikkelen van taalbeleid in een meertalige situatie en beleid voor het voortgezet onderwijs.

Christina Piot is doctoraatsstudent in de taalkunde aan de Université de Liège en de Université de Lille. Haar onderzoek gaat over de multimodale uitdrukking van *motion events* in het Frans en Nederlands als eerste en tweede taal. Ze bestudeert hoe co-verbale gebaren bijdragen aan de expressie van deze bewegingsevents, en hoe leerders deze gebaren gebruiken in hun doeltaal.

Marcin Polkowski is universitair hoofddocent Nederlands en hoofd van de Leerstoel voor Nederlandse Literatuur aan de Katholieke Universiteit Lublin. Hij doet onderzoek naar de wisselwerking tussen literatuur en religie in de Lage Landen, en naar literaire en maatschappelijke contacten tussen het Nederlandstalige gebied en Polen.

Marco Prandoni doceert Nederlandse taal en letterkunde aan de Universiteit van Bologna. Recentste publicaties: *Minatori di memoria 5: Percorsi ecocritici nei contesti post-minerari del Belgio e del Limburgo Olandese* (ed., met C. Nannoni en M. Soliani, Pàtron 2025), *Revisiting Revenge Tragedy* (ed., met A. Hansen en C. van der Haven, Brill 2024), *Essays on Contemporary Dutch Literature* (Peter Lang, 2022).

Daniela Průšová is promovenda aan de Masaryk Universiteit in Brno en doet onderzoek naar niet-menselijke perspectieven in hedendaagse Nederlandstalige literatuur. In haar proefschrift combineert ze inzichten uit de narratologie en Animal Studies om te analyseren hoe dieren functioneren als vertellers en personages. Daarnaast is ze actief als docente Nederlands.

Mia Ratinkx is senior docente Italiaans aan de KU Leuven (Faculteit Letteren, Campus Brussel), waar zij toekomstige tolken en vertalers opleidt. Daarnaast is zij gastdocente in de vakgroep Nederlands aan de SSLMIT in Triëst. Taal is haar instrument, communicatie haar doel. Ook in het bedrijfsleven was zij actief: drie jaar werkte zij als logistiek liaison voor een Belgisch bedrijf in Bologna. Bruggen bouwen tussen talen en culturen is haar passie

als lesgever, beëdigd gerechtstolk en bedrijfstolk. De meeste dromen zijn bedrog, maar haar idee om de havens van Triëst, Antwerpen en Zeebrugge (POAB) met elkaar te verbinden via het Nederlands werd werkelijkheid in het havenproject van de Taalunie.

Matthias Reiner kwam in 2017 voor het eerst in aanraking met het Nederlands toen hij als student naar Nederland verhuisde. In 2021 behaalde hij een masterdiploma in de research-master Language and Cognition aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij is momenteel dubbelpromovendus aan zowel de Carl von Ossietzky Universität Oldenburg als de Rijksuniversiteit Groningen. Zijn onderzoek richt zich op w-vragen in het Duits en Nederlands, taalvoorspelling en gehoorstoornissen.

Anne Renzel werkt als onderzoeker en docent Nederlandse taalkunde aan het Instituut voor Nederlandse Filologie in Münster (Duitsland). Haar onderzoeksinteresses liggen vooral op het gebied van de psycholinguïstiek – in het bijzonder zinsverwerking, de Nederlandse syntaxis en contrastieve taalkunde. In het kader van haar promotieonderzoek bestudeert ze verschillen in zinsverwerkingsstrategieën in het Nederlands, Duits en Engels, met behulp van psycholinguïstisch-experimentele methoden zoals self-paced reading, eye-tracking en EEG.

Sasha Richman is promovenda in de vergelijkende literatuurwetenschap aan de Rijksuniversiteit Groningen en de Université de Strasbourg. Zij schrijft een dissertatie over de kruispunten tussen fotografie en literatuur in het werk van de Nederlandse schrijver Willem Frederik Hermans, de Amerikaanse schrijver en fotograaf Wright Morris en de Franse schrijver Michel Tournier. Haar onderzoek focust in bredere zin op visuele en materiële culturen, intermedialiteit, en literaire en cinematografische representaties van de Tweede Wereldoorlog.

Ilona Riek is neerlandica en informatiewetenschapper. Zij studeerde Nederlandse taal- en literatuurwetenschap aan de universiteiten van Oldenburg en Groningen, en rondde nadien een studie Library and Information Science (LIS) af aan de Humboldt-Universität zu Berlin. Van 2001 tot 2004 was zij projectmedewerker

bij het Zentrum für Niederlande-Studien aan de Universiteit Münster. Sinds 2004 is zij vakreferent Nederlandse taal en cultuur aan de Universiteitsbibliotheek Münster. Haar belangrijkste lopende project is de vakinformatiedienst Benelux / Low Countries Studies (FID Benelux).

Lilie Roosman is vaste docent bij de Vakgroep Nederlands van de Faculty of Humanities aan de Universitas Indonesia. Ze behaalde haar master aan het Dutch Studies Programme van de Universiteit Leiden en promoveerde op een proefschrift over experimentele fonetiek aan het ULCL van dezelfde universiteit. Naast haar werk als docent Nederlands, geeft ze samen met Zahroh Nuriah de cursussen *Klanksysteem van het Nederlands* en *Structuur van de Nederlandse taal (Morfologie-Syntax)*. Daarnaast verzorgt zij een inleidende cursus Fonetiek in het masterprogramma van het Departement Linguïstiek van de Universitas Indonesia.

Gijsbert Rutten is bijzonder hoogleraar historische sociolinguïstiek van het Nederlands aan de Universiteit Leiden. Zijn onderzoek richt zich op taalcontact, meertaligheid, taalnormen, taalideologieën en taalbeleid. Momenteel schrijft hij aan een boek over Nederlands-Franse taalcontacten tussen de zestiende en negentiende eeuw.

Mathis Saeys is onderzoeker bij het Brussels Informatie-, Documentatie- en Onderzoekscentrum (BRIO) van de Vrije Universiteit Brussel. Hij coördineert het Taalbarometeronderzoek, een surveyonderzoek naar de taalsituatie in Brussel en de Vlaamse Rand. Zijn onderzoeksinteresses situeren zich op het snijvlak van sociolinguïstiek en politieke wetenschappen, met bijzondere aandacht voor meertaligheid in stedelijke contexten, taalbeleid en Brussel.

Sarah Ardelia Saptano behaalde in 2024 haar bachelor Dutch Studies aan de Universitas Indonesia. In 2022–2023 werkte ze als student-assistent aan het onderzoeksproject *Meerstemmigheid in de Nederlands-Indonesische koloniale geschiedenis*. Haar bachelorscriptie ging over multiperspectiviteit in de Canon van Nederland. In september 2025 start ze haar master Colonial and Global History aan de Universiteit Leiden, met een specialisatie in Heritage

and Postcolonial Studies. Haar academische interesses liggen bij historische narratieven en de erfenissen van de Nederlands-Indonesische koloniale geschiedenis.

Julia Sarbo werkt voor het Joods Cultureel Kwartier en is verantwoordelijk voor de educatieve programmering in het Nationaal Holocaustmuseum en de Hollandsche Schouwburg, de voormalige deportatieplaats in Amsterdam. Ze behaalde haar educatieve master geschiedenis aan de Rijksuniversiteit Groningen en werkte eerder voor de Anne Frank Stichting en het Nationaal Comité 4 en 5 mei. Haar werk richt zich op het betrekken van jongeren bij de geschiedenis van de Holocaust en hen bewust maken van handelingsperspectieven, Joods leven voor en na de oorlog, en de waarde van democratie.

Christine Sas is docent bij de School of European Languages, Culture and Society (SELCS) van University College London (VK). Ze doceert Nederlands en (ver)taalkunde. Ze is mede-auteur van de *Routledge Intensive Dutch Course* (2006) en de *Routledge Intermediate Dutch Reader* (2013). Samen met collega's uit de internationale neerlandistiek werkte ze mee aan de MOOC *Nederlands voor Gevorderde Anderstaligen* (2021). Sinds 2019 is ze voorzitter van de ALCS (Association for Low Countries Studies in the UK and Ireland), en sinds 2022 lid van het dagelijks bestuur van de IVN.

Matthieu Sergier doceert Nederlandse letterkunde aan de UCLouvain Saint-Louis – Bruxelles. Zijn proefschrift ging over de waarneming van andersheid en de ethiek van het lezen in de romans van Frans Kellendonk (1951–1990); een bewerkte versie verscheen in 2012 bij Academia Press. In 2017 publiceerde hij bij dezelfde uitgever *Het 'nouveau journal': Dagboekexperimenten voor een nieuwe tijd*, over literaire experimenten in schrijversdagboeken. Zijn huidige onderzoek richt zich op meertalige ('heterolingvistische') teksten en Nederlandse literatuur in internationaal perspectief. Hij is hoofdredacteur van *Internationale Neerlandistiek*, het wetenschappelijke tijdschrift van de Internationale Vereniging voor Neerlandistiek (IVN).

Magda Serwaczak studeerde Nederlandse taal en cultuur aan de Universiteit van Wrocław. Na het afronden van haar studie in 2018 werkte ze als vertaler en lector Nederlands als vreemde taal. In 2021 startte ze als doctoraatsonderzoeker aan de Vrije Universiteit Brussel en de Universiteit Antwerpen. Haar onderzoek situeert zich binnen de velden van (historische) sociolinguïstiek en pragmatiek van het Nederlands. Ze is auteur van meerdere wetenschappelijke publicaties, onder meer in het *Belgisch Tijdschrift voor Filologie en Geschiedenis*, *Journal of Historical Sociolinguistics* en *Applied Linguistics Papers*, en is nog steeds verbonden aan de Vrije Universiteit Brussel.

Robin Simon is wetenschappelijk medewerker bij het Brussels Informatie-, Documentatie- en Onderzoekscentrum (BRIO) van de Vrije Universiteit Brussel, waar hij meewerkte aan het Taalbarometer- en het TALIS-onderzoek.

Nelle Simonet behaalde een master in de taalkunde aan de Vrije Universiteit Brussel en startte in november 2024 haar doctoraatsonderzoek in de historische sociolinguïstiek als FWO-fellow. Haar project focust op een onderbelichte kant van de geschiedenis van de Nederlandse standaardtaal (1550–1850). Aan de hand van vier casestudy's onderzoekt ze wat 'mislukte' standaardisatiepogingen ons kunnen leren over het historisch standaardisatieproces, telkens vanuit een ander perspectief.

Eszter Simonfi is sinds 2020 docent aan de Eötvös Loránd Universiteit in Boedapest. Ze verzorgt onderwijs in taalverwerving, (cultuur)geschiedenis en didactiek, en is verantwoordelijk voor de lerarenopleiding, waaronder de stagebegeleiding van toekomstige leraren. Sinds 2024 is zij als promovenda betrokken bij onderzoek naar klimaat en natuur in kinder- en jeugdliteratuur. Haar proefschrift, *Van overstroming tot droogte: Klimaatperspectieven in hedendaagse Nederlandse en Hongaarse jeugdliteratuur*, staat onder begeleiding van dr. Orsolya Rethelyi.

Joanna Skubisz is adjunct aan de Erasmus Leerstoel voor Nederlandse Filologie aan de Universiteit van Wrocław. Ze promoveerde op een proefschrift over zeventiende-eeuwse Nederlandse emblematabundels in de

collectie van de Universiteitsbibliotheek Wrocław. Momenteel is ze werkzaam als docente taalverwerving Nederlands en oudere Nederlandse letterkunde. Haar onderzoeksinteresse betreft vooral de Nederlandse cultuur en letterkunde van de vroegmoderne tijd, en de relaties tussen Silezië, Polen en Nederland in die periode.

Stef Slembrouck is als gewoon hoogleraar verbonden aan de vakgroep Taalkunde van de Universiteit Gent. Hij is tevens directeur van het Universitair Centrum voor Talenonderwijs. Zijn onderzoek binnen de onderzoeksgroep MULTIPLES handelt over taalgebruik en interactie in institutionele omgevingen, met bijzondere aandacht voor enerzijds de constructie van professionele/institutionele identiteiten, categorieën en rolrelaties, en anderzijds de gevolgen van globaliserings- en migratiegerelateerde meertaligheid voor het functioneren van instellingen.

Matilde Soliani is doctoraatsstudent aan de Universiteit van Napels 'L'Orientale' en de KU Leuven. In haar tweetalige PhD-project (Nederlands en Frans) voert ze een imagologische en vertaalwetenschappelijke analyse uit van het imago van Brussel, Antwerpen en Luik in de Belgische pers. Ze is afgestudeerd aan de Universiteit van Triëst en werkt als freelance tolk en vertaalster. Als literair vertaalster nam ze deel aan het Europese project CELA en aan het Ontwikkelingstraject van het ELV. Eerder was ze onderzoeksassistent aan de Universiteit van Bologna in het project *Minatori di memorie*.

Julia Sommer studeerde Dutch Studies aan de Universiteit Leiden en is sinds 1995 verbonden aan de Universität Wien als docente Nederlands. Ze nam deel aan diverse projecten en coördineert momenteel het iNVT-netwerk (didactiek NVT in het hoger onderwijs). Samen met internationale collega's ontwikkelt ze een basisleergang NVT. Daarnaast geeft ze les aan het talentcentrum van de Universität Wien. Tussen 1998 en 2000 doceerde ze aan de Comeniusuniversiteit in Bratislava. Haar expertise ligt onder meer in het toepassen van innovatieve methodes zoals *blended learning* en *flipped classroom* in het NVT-onderwijs.

BIOGRAFIEËN SPREKERS

Krisztina Soós is sinds 2010 docent aan de Károli Universiteit in Boedapest, waar zij lesgeeft in juridisch vertalen en zakelijk Nederlands. Als jurist en vertaler is zij gespecialiseerd in juridische teksten, waaronder gerechtelijke documenten en EU-teksten. In haar onderwijs maakt zij juridische vertaling toegankelijk voor studenten zonder juridische voorkennis, waarbij zij hun vertaalsoortvaardigheden ontwikkelt op een praktijkgerichte en creatieve manier.

Anita Srebnik is docent Nederlandse taal en cultuur aan de Universiteit van Ljubljana, waar zij het lectoraat alleen beheert. Ze publiceerde het eerste Nederlands-Sloveense woordenboek en diverse studies over lexicografie, taaltechnologie en literatuurgeschiedenis. Haar monografie over taaltechnologie in tweetalige lexicografie verscheen recent. Momenteel participeert ze in het internationale project *Socialistische transnationaliteit en de transfer van Nederlandstalige literatuur, 1945–1990*. Daarnaast vertaalt ze literaire werken uit het Nederlands.

Marketa Štefková is universitair hoofddocent vertaalwetenschap aan de leerstoel Germanistiek, Neerlandistiek en Scandinavistiek van de Comenius Universiteit in Bratislava. Haar specialisaties zijn de didactiek van gespecialiseerd vertalen en tolken, sociaal tolken, juridisch vertalen en terminologie.

Frieda Steurs is directeur van het Instituut voor de Nederlandse Taal in Leiden en professor emeritus aan de KU Leuven. Ze doet onderzoek naar computerondersteund vertalen, taaltechnologie, terminologiebeheer en meertalig documentbeheer. Jarenlang was zij geassocieerd professor aan de Université Catholique de l'Ouest in Angers (Frankrijk). Tot 2018 was ze president van TermNet en sinds dat jaar is ze secretaris-generaal van CIPL. Ze is medeoprichter van NL-TERM en voormalig bestuurslid van de EAFT (European Association of Terminology). In 2022 ontving zij de Simon Stevinpenning voor haar verdiensten op het gebied van Nederlandstalige terminologie.

Alexa Stoicescu is neerlandica en literair vertaler Nederlands–Roemeens. Ze is hoofd van de afdeling Neerlandistiek aan de Universiteit van Boekarest en doceert taalverwerving,

literatuur en vertaalwetenschap. Haar interesses liggen bij de periodisering van de Nederlandstalige literatuur, met een focus op millennialliteratuur en thema's als queer, gender, posthumanisme en dekolonisatie. Ze werkt aan een boek over de relationele geschiedenis van de moderne Nederlandstalige literatuur.

Achmad Sunjayadi is docent-onderzoeker bij de Vakgroep Nederlands, het Departement Geschiedenis en het Departement Archeologie van de Universitas Indonesia in Depok. Daarnaast is hij gastdocent bij European Studies van de School of Strategic and Global Studies aan dezelfde universiteit in Jakarta. Hij promoveerde op een onderzoek naar toerismegeschiedenis in Nederlands-Indië (1891–1942). Zijn publicaties behandelen vooral geschiedenis, taal, cultuur en toerisme in koloniaal Indonesië.

Jolanda Vanderwal Taylor is professor aan de University of Wisconsin–Madison (VS), waar zij Nederlandse letterkunde en cultuur doceert, in zowel het Engels als het Nederlands. Zij is tevens verantwoordelijk voor het NT2-onderwijs.

Jan D. ten Thije is professor emeritus Interculturele Communicatie, verbonden aan het Departement Talen, Literatuur en Communicatie en het Institute for Language Studies van de Universiteit Utrecht. Zijn expertise ligt op het terrein van institutionele en interculturele communicatie in multiculturele en internationale organisaties, luistertaal, (receptieve) meertaligheid, interculturele training en taalonderwijs. Zijn huidige onderzoek richt zich op luistertaal en medezeggenschap.

Katja Tereshko is postdoctoraal onderzoeker aan het Leesbevorderings-Lab. Ze richt zich op leesbevordering en -motivatie in diverse contexten, met bijzondere aandacht voor het NT2-onderwijs. Haar werk combineert literatuurwetenschap en taalonderwijs, met onderzoek naar leesinterventies, meertalige leesaanpakken en de impact van schrijvers op leesplezier. Ze heeft ervaring met het vertalen van literaire teksten en doet onderzoek op het gebied van computationele literatuurwetenschap. Daarnaast ontwikkelt ze workshops voor taalprofessionals.

Dóra Tóth is PhD-student in haar laatste jaar aan de Eötvös Loránd Universiteit. Ze studeerde Engels (hoofdvak) met Neerlandistiek als minor, en volgde daarna de masteropleiding Neerlandistiek aan de Károli Universiteit in Boedapest. Haar master-scriptie behandelde de vertaling van Nederlandse modale partikels in het Hongaars. In haar proefschrift onderzoekt zij de Nederlandse pragmatische markers *hoor, kijk, luister, weet je en zeg* in Nederland en Vlaanderen.

Kim Sa Tran is momenteel assistent Nederlands aan de Université de Liège. Tijdens haar studies ontwikkelde zij een bijzondere interesse in muziek binnen het taalonderwijs. Ze nam deel aan de muzikale theaterproductie *Dag vreemde man*, waarin anderstaligen in het Nederlands zingen. Na studies aan UNamur, KU Leuven en UCLouvain bereidt zij zich nu voor op een doctoraat aan de ULiège.

Ana Maria van Valen is coördinator van het Netwerk Internationale Neerlandistiek in Azië (NINA) en woont in Surabaya. Ze is opgeleid als docent Nederlands en heeft ervaring in het NT2- en NVT-onderwijs, onder meer in Nederland, Singapore en Indonesië. Met haar werk wil ze bijdragen aan de versterking van de neerlandistiek in Azië en het netwerk van NVT-docenten in de regio verder uitbouwen.

Jan Van Daele studeerde burgerlijk ingenieur aan de KU Leuven, waar hij ook promoveerde in digitale beeldvorming. Na een loopbaan bij diverse internationale hightechbedrijven engageerde hij zich als actief bestuurslid binnen de Vlaams-Nederlandse vereniging Orde van den Prince, een pluralistische en politiek ongebonden organisatie die de Nederlandse taal en de cultuur van de Lage Landen bevordert. In 2021 richtte hij de Prince-Academie op, een online ontmoetingsplek voor OvdP-leden en neerlandici extra muros. In 2023 trad hij toe tot het bestuur van de vereniging en in 2024 werd hij benoemd tot president.

Wim Vandenbussche is IVN-voorzitter sinds 2022, gewoon hoogleraar Nederlandse taalkunde aan de Vrije Universiteit Brussel en academisch opdrachthouder 'meertaligheid en partnerschappen' aan diezelfde universiteit. Daarnaast is hij lid van

onder andere de Brusselse Raad voor Meertaligheid, de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren, de Noorse Wetenschapsacademie en de Commissie voor Taal- en Letterkunde van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde.

Saskia Vandenbussche behaalde een master Vertalen Frans-Duits-Nederlands aan de Universiteit Gent. Vervolgens werkte zij acht jaar als vertaler, proeflezer en content editor bij verschillende internationale bedrijven in Luxemburg. Van 2020 tot 2024 schreef zij een proefschrift over literaire meertaligheid in heden-daagse Nederlandstalige romans aan de UCLouvain. Sinds 2024 is zij werkzaam aan de Universität Paderborn als wetenschappelijk medewerker en manager van het Belgienzentrum. Ze doceert er onder andere literatuur en cultuur van de Francophonie binnen de bacheloropleiding Romanistik, en taal en cultuur van de Beneluxlanden in de masteropleiding Beneluxstudien.

Paavo Van der Eecken is doctoraats-onderzoeker aan de Universiteit Antwerpen en de Universiteit Gent. Zijn onderzoek maakt deel uit van het interdisciplinaire project *Historische Bias*. Onder begeleiding van prof. Vanessa Joosen en prof. Julie Birkholz analyseert hij de representatie van personages volgens leeftijd, gender, ras en sociale klasse in historische geïllustreerde jeugdliteratuur. In zijn project bestudeert hij tekstuele en visuele representaties in een corpus van 1000 Nederlandstalige jeugdboeken, gepubliceerd tussen 1800 en 1940. Zijn onderzoek wordt gefinancierd met FWO-beurs 11N4625N.

Alexander Van de Sijpe is doctoraats-onderzoeker (FWO) aan de Universiteit Gent. Zijn onderzoek gaat over spanningen tussen religie en seculariteit in Nederlandse romans sinds 2000. Hij is gespecialiseerd in moderne Nederlandse literatuur en verhaalttheorie.

Sara Van Meerbergen is universitair hoofddocent en vakgroepverantwoordelijke Nederlands aan Stockholm University. Ze promoveerde in 2010 op een proefschrift over de Zweedse vertaling van *Nijntje*. Haar onderzoeksinteresses omvatten kinder- en jeugdliteratuur, vertaalwetenschap, vertaalsociologie, sociale

semiotiek en multimodale tekstanalyse. Recente onderzoeksprojecten behandelen de invloed van literaire prijzen op de vertaling van jeugdliteratuur (met een casus over Bart Moeyaert en de Alma-prijs, samen met Annika Johansson) en de vertaling van Nederlandstalige millennialauteurs in de literaire periferie (met Alexa Stoicescu). Momenteel werkt Sara aan een project over de invloed van sociale media op de transnationale verspreiding van Nederlandstalige auteurs.

Johan Vanparys is als docent NVT verbonden aan de Université de Namur (België). Naast zijn onderwijsopdracht doet hij onderzoek naar vreemdtaallendidactiek. Hij is auteur van talrijke leermiddelen, zowel in boekvorm als digitaal.

Helena Van Praet is assistent en universitair docent Nederlandstalige letterkunde aan de UCLouvain. In 2024 verdedigde zij aan dezelfde universiteit een proefschrift over de experimentele poëzie van Rozalie Hirs en Anne Carson. Haar onderzoek richt zich op heden-daagse experimentele literatuur, met nadruk op vrouwelijke auteurs en vaak vanuit een vergelijkend perspectief. Haar werk verscheen onder meer in *Textual Practice*, *Spiegel der Letteren* en *Poetics Today*.

Orsolya Varga is adjunct-professor aan de afdeling Neerlandistiek van de Eötvös Loránd Universiteit (ELTE) in Boedapest. Haar onderzoeksinteresses liggen bij vertaaltheorie, vertaalgeschiedenis en vertaalstrategieën. De titel van haar monografie, gebaseerd op haar proefschrift, luidt: *Vertaalopvattingen in Hongarije en Nederland in de eerste helft van de 20e eeuw*. Ze vertaalde Nederlandse en Vlaamse klassieke en hedendaagse romans, toneelstukken en talrijke kinder- en jeugdboeken. Ze was redacteur van het Nederlands-Hongaars Woordenboek en werkt momenteel aan haar studiebundel *Dynamieken van meertalige bemiddeling*.

Ekaterina Vekshina behaalde in 2020 haar master Nederlandse taal- en letterkunde aan de Staatsuniversiteit van Sint-Petersburg. Ze werkt als literair vertaler, freelance docent en programmacoördinator bij het Nederlands Instituut in Sint-Petersburg. Momenteel promoveert zij op de receptie van *Max Havelaar* in Rusland,

met bijzondere aandacht voor indirecte vertalingen. Haar werk beweegt zich op het snijvlak van vertaalwetenschap, literatuur en interculturele communicatie.

Audrey Verhille is beleidsmedewerker taal en meertaligheid en communicatiemedewerker bij Onderwijscentrum Gent. Ze stond tien jaar voor de klas en heeft ervaring met OKAN, NT2 en taalondersteuning.

Suze Anja Verkade doceert Nederlandse taal en cultuur aan de Sapienza Universiteit van Rome. In 2023 promoveerde ze op het gebied van fraseologie, contrastieve taalkunde en vertaalwetenschap aan de Sapienza Universiteit van Rome en de Universiteit Leiden (cotutelle; *Phraseology in Children's Literature: A Contrastive Analysis*, 2023). Verkade maakt deel uit van verscheidene onderzoeksgroepen en is momenteel penningmeester van MediterraNed. Haar onderzoek richt zich voornamelijk op meertalige en contrastieve fraseologie, vertaalwetenschap, en taalonderwijs en -verwerving in een universitaire context.

Ilias Vierendeels is onderwijsassistent en promovendus aan de Université de Namur. Zijn onderzoek focust op de emotionele, ideologische en politieke dimensies van het langdurige Belgische taalconflict. Hij bestudeert hoe deze aspecten het debat, het beleid en het vreemdetalenonderwijs beïnvloeden, met bijzondere aandacht voor het Nederlands in Wallonië en het Frans in Vlaanderen. Zijn promotieproject onderzoekt twee eeuwen parlementair debat over de vraag of de 'taal van de ander' een verplicht onderdeel van het curriculum moet zijn.

Bence Virág studeert sinds vier jaar Nederlands aan de Károli Gáspár Gereformeerde Universiteit in Boedapest en is sinds twee jaar lid van het College voor Excellentie in Humane en Sociale Wetenschappen aan dezelfde universiteit. Sinds 2024 maakt hij deel uit van de taalkundige onderzoeksgroep Neerlandistiek. Tijdens zijn studie verrichtte hij onderzoek naar de integratie van kunstmatige intelligentie in het taalonderwijs.

BIOGRAFIEËN SPREKERS

Andries Visagie is verbonden aan de afdeling Afrikaans en Nederlands van de Universiteit Stellenbosch. Hij voltooide zijn studie aan de Universiteit Stellenbosch en de Universiteit Utrecht. Zijn proefschrift behandelt mannelijkheid in het Afrikaanse proza van 1980 tot 2000. In 2013 was hij redacteur van het boek *Antjie Krog: An Ethics of Body and Otherness*, samen met Judith Lütge Coullie. Sinds 2021 is hij voorzitter van de Afrikaanse Letterkundevereniging. Daarnaast is hij vicevoorzitter van de raad van bestuur van het cultureel centrum SASNEV (Suid-Afrikaanse Sentrum vir Nederland en Vlaandere) in Kaapstad.

Tina van der Vlies is universitair hoofddocent geschiedenis, erfgoed en onderwijs aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Ze onderzoekt hoe historische kennis en beeldvorming worden gecreëerd, verspreid en ontvangen, en wat de invloed daarvan is op collectieve herinnering en identiteitsvorming. In 2022 publiceerde ze haar monografie *Echoing Events: The Perpetuation of National Narratives in English and Dutch History Textbooks, 1920–2010*, bekroond met de Georg Eckert Research Award. Voor haar NWO Rubicon-project was ze verbonden aan de University of Cambridge, waar ze onderzoek deed naar publieksdebatten over de doelen van geschiedenisonderwijs sinds 1920.

Ulrike Vogl is hoofddocent Nederlandse taalkunde aan de vakgroep Taalkunde van de Universiteit Gent. Haar expertise in onderzoek en onderwijs bestrijkt onder andere historische sociolinguïstiek (met name historische pragmatiek en standaardtaalideologieën) en kritische discoursanalyse, met een focus op discours over gezondheid en de ideologie van 'healthism'. Zij is lid van de onderzoeksgroepen DiaLing en MULTIPLES aan de Universiteit Gent, en voorzitter van de opleiding Master of Advanced Studies in Linguistics.

Machteld de Vos is in 2020 gestart met haar promotieproject *Spread the new(s)! Understanding standardisation of Dutch through 17th-century newspapers* aan de Radboud Universiteit en het Instituut voor de Nederlandse Taal, onder begeleiding van prof. dr. Nicoline van der Sijs en prof. dr. Helen de Hoop. Binnen dit project onderzoekt zij welke (socio)linguïstische factoren bepalend zijn

bij de functionele implementatie van een standaardtaal. Ze vertrekt vanuit de hypothese dat kranten een cruciale rol speelden in de verbreiding van het Nederlands als standaardtaal, als eerste massamedium dat door alle sociale klassen werd gelezen.

Rik Vosters is hoogleraar Nederlandse taalkunde en historische sociolinguïstiek aan de Vrije Universiteit Brussel. Hij doceert onder andere taalgeschiedenis, sociolinguïstiek en klank-, woord- en zinsleer. Zijn onderzoek focust op taalvariatie, taalverandering, normen en taalcontact in het Vroeg- en LatnieuwNederlands, en op taalplanning en taalbeleid in meertalige contexten.

Franciska van Waarden is doctoraatsstudent vertaalwetenschap aan de Eötvös Loránd Universiteit in Boedapest. Voorafgaand aan haar doctoraatsstudie behaalde ze een master in vertalen en tolken. Als universitair medewerker aan het Instituut voor Taalbemiddeling onderzoekt ze in haar proefschrift veranderingen in notitietechnieken bij consecutief tolken, met een specifieke focus op het optimaliseren van het leerproces. Haar belangrijkste onderzoeksinteresses zijn tolkenopleidingen, vertaalpedagogie en curriculumontwikkeling. Ze werkt daarnaast als freelance vertaler en tolk van het Hongaars naar het Nederlands en Duits.

Karen Wallrich werd geboren in Saarlouis en woont inmiddels in het Ruhrgebied. Ze volgde de bacheloropleiding Neerlandistiek en Germanistiek aan de Universität Duisburg-Essen, waar ze ook haar master afrondde (Neerlandistiek en Duits als vreemde/tweede taal). Sinds oktober 2024 promoveert zij aan dezelfde universiteit op een proefschrift over receptieve meertaligheid en thuistaal.

Muriel Waterlot is universitair hoofddocent taalkunde en vertaalkunde bij de leerstoel Nederlandse Taalkunde, Faculteit Humane Wetenschappen, van de Johannes Paulus II Katholieke Universiteit van Lublin. Eén van haar onderzoeksterreinen is vertaaldidactiek in het vreemdetalenonderwijs.

Roos Weijers behaalde een bachelor Duitse taal en cultuur en een master Meertaligheid en Taalverwerving met een focus op het Duits aan de Universiteit Utrecht. Momenteel werkt ze als promovenda Nederlandse taalkunde aan de Carl von Ossietzky Universität Oldenburg. Daar doet ze onderzoek naar zowel het Nederlands als het Duits.

Camille Welie is universitair docent en docentopleider NT2 aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Hij coördineert de afdelingen VU-NT2 Professional (docentenopleidingen) en VU-NT2 Research.

Veronika Wenzel promoveerde op een empirisch onderzoek naar het Nederlands van Duitstaligen en publiceerde over taalverwerving, meertaligheid en didactiek. Ze is onder meer uitgever van een Duitstalig handboek voor docenten Nederlands en werkzaam in de lerarenopleiding Nederlands voor middelbare scholen in Duitsland. Tussen 2019 en 2024 werkte ze regelmatig op Aruba, Curaçao en Bonaire, waar ze samen met leerkrachten werkte aan de overgang naar een NVT-aanpak op school.

Irma Westheim doet met een NWO-promotiebeurs voor leraren onderzoek naar meertalige taaldidactiek in het vak Nederlands en de moderne vreemde talen in de bovenbouw van havo/vwo. Daarnaast werkt zij als docent Nederlands op OSG Hugo de Groot in Rotterdam-Charlois, een openbare school met een zeer meertalige leerlingpopulatie.

Jané de Wet is onderzoeker en docent aan de Nelson Mandela Universiteit. Zij verkent het domein van alternatieve literatuur en betreft 'outsiders' bij het literaire discours. Geïnspireerd door David Bowies uitspraak 'What I can promise is, I will never bore you', verdiept zij zich in fenomenen als Instagrampoëzie, cultfictie, songteksten en andere vormen van literatuur die verder reiken dan het traditionele boek. Wanneer zij geen lezingen geeft of zich met een kop koffie in onderzoek verdiept, is zij actief in de podiumkunsten en in maatschappelijke projecten. Zo overbrugt zij de kloof tussen de academische wereld en culturele betrokkenheid.

Anna Witczak is sinds 2017 verbonden aan de Erasmus Leerstoel voor Nederlandse Filologie aan de Universiteit van Wrocław. Zij behaalde diploma's in Nederlandse filologie en psychologie, met een specialisatie in neuropsychologie. In haar huidige onderzoek combineert zij deze vakgebieden binnen de forensische linguïstiek. Haar specifieke belangstelling gaat uit naar linguïstische strategieën voor identiteitsverhulling, met bijzondere aandacht voor het analyseren van anonieme brieven. Daarnaast houdt zij zich bezig met het psycholinguïstisch profileren van anonieme auteurs.

Jan Załęcki is neerlandicus en componist. Sinds oktober 2023 doet hij promotieonderzoek in de letterkunde aan de Universiteit van Wrocław, waar hij ook zijn master Neerlandistiek afrondde. Daarnaast behaalde hij een master in compositie aan de Karol Lipiński Muziekacademie in Wrocław. Zijn onderzoek richt zich op mediëvalisme en op toneel- en opera-adaptaties van Middelnederlandse literatuur. Voor zijn masterscriptie *Ik zing een lied, dat niet sterven zal: Mediëvalisme in de twintigste-eeuwse Nederlandstalige opera* ontving hij de Comenius Scriptieprijs.

Claudia Zeller is literatuurwetenschapper. Begin 2025 promoveerde zij op een proefschrift over bureaucratie in de Nederlandstalige literatuur van de vroege eenentwintigste eeuw. Van 2022 tot 2025 werkte ze als docente bij de afdeling Moderne Letterkunde aan de Universiteit Utrecht. Momenteel is ze verbonden aan de vakgroep Nederlands van de Sorbonne.

Frienne Zevenbergen woont in Rome en is zelfstandig onderzoeker binnen de neerlandistiek. Ze voltooide opleidingen Italiaanse letterkunde (Leiden) en Duits-Nederlands-Italiaans (Sapienza, Rome). Aan de Universiteit van Napels "L'Orientale" promoveerde ze bij prof. Franco Paris met het onderzoek *Lo specchio della suprema bellezza: fusioni di genere in Couperus e D'Annunzio*.

CULTUREEL PROGRAMMA

DI 26 AUGUSTUS 20.00 UUR
DEBUREN, LEOPOLDSTRAAT 6

DE LAGE LANDEN X DEBUREN

Ook dialecten zijn een vorm van meertaligheid*

In Vlaanderen en Nederland is er een hernieuwde belangstelling voor dialecten. Tijdschrift *de lage landen* belicht die heropleving in een recent nummer, en tijdens het Colloquium Neerlandicum bouwen we daarop voort: welke plaats is er voor dialecten in de internationale neerlandistiek?

Overal in Nederland en Vlaanderen vind je initiatieven die streektalen promoten, jongeren omarmen zonder schaamte lokale woorden en uitdrukkingen, en steeds meer plaatselijke dialecten genieten nationale populariteit, onder meer in veelbekeken televisieseries.

Vanwaar die heropleving van regionale taalvarianten? In deze geglobaliseerde wereld hechten mensen meer dan ooit belang aan hun wortels. Dialect speelt daarbij een belangrijke rol, net omdat het je verbindt met je afkomst. Het is de taal waarin je thuis komt.

Dat alles – en nog veel meer – lees je in het themanummer *Jouw dialect leeft* van tijdschrift *de lage landen*. Maar wat betekent dit nu voor de internationale neerlandistiek? Je kan het dialect beschouwen als één element in de meertalige mix van docenten en studenten, naast het Standaardnederlands, de moedertaal en eventuele andere talen.

Dat idee onderzoeken we in twee gesprekken:

1. Expert in meertaligheid Steven Delarue (Onderwijscentrum Gent) schrijft in *de lage landen* dat dialect een plaats verdient in het onderwijs: als cultureel erfgoed, als een manier om je identiteit uit te dragen én zelfs als hulpmiddel om de standaardtaal of een vreemde taal te leren. Truus De Wilde (Freie Universität Berlin) reageert hierop vanuit haar praktijk als docent Nederlands in Duitsland.
2. Dialecten botsen nog weleens op vooroordelen: zo klinkt Antwerps arrogant in vele oren, ervaren we Gronings als stug, noemen we West-Vlaams onverstaanbaar en linken we Achterhoeks met 'achtergesteld'.

*Dit programma is gratis toegankelijk voor deelnemers aan het Colloquium, maar aanmelden via de website van deBuren is vereist om een plekje te verzekeren.

Gunther De Vogelaer (Universität Münster) legt uit vanwaar die stigma's komen, welke gevolgen ze hebben en hoe hij die ter sprake brengt in de les. Marie Rickert (Radboud Universiteit Nijmegen) deelt de bevindingen van haar onderzoek naar meertaligheid in de Limburgse kinderopvang: hoe kijkt men in die context naar het Limburgs?

3. Singer-songwriter Harold K zingt tussendoor nummers in het Zösters (Nederlands-Limburgs dialect). Tom Christiaens, hoofdredacteur van *de lage landen*, modereert de gesprekken. Na afloop drinken we samen een glas.

WO 27 AUGUSTUS 20.00 UUR
DEBUREN, LEOPOLDSTRAAT 6

FRONTAAL X DEBUREN – Grenzeloos*

Een taal die zich koppig vasthoudt aan haar klinkers? Die is ten dode opgeschreven. Gelukkig is de Nederlandse taal zo vurig en levend als wat. Ze draait mee, ze bluft, ze sjanst, ze pikt uit alle landen wel wat mee. Waar begint en eindigt de taal? En hoe beïnvloedt die ons denken?

Samen met Aya Sabi en Sophia Blyden onderzoeken we het Nederlands en brengen we een ode aan deze grenzeloze taal. En dat in de hoofdstad van Europa, waar meerdere talen samenkomen: Brussel. Kom genieten van deze verrassende literaire avond inclusief quiz. Zien we je daar?

Sophia Blyden

fotograaf: Fenna Jensma

Ontmoet Sophia Blyden: schrijver, dichter, programmamaker en host. Haar

poëziebundel *Dobberen* verscheen vorig jaar en is inmiddels van alle kanten bejubeld én genomineerd voor de Poëzie-debuutprijs van 2025. Wow! In de bundel schijnt Sophia op eigenzinnige wijze haar licht op het gebied tussen meisje en moeder. Ze laat zich graag inspireren door mythen, sprookjes en popcultuur.

Sophia stond al op menig podium in Nederland en Vlaanderen, en werk van haar is te lezen in *De Revisor* en *nY*. Naast schrijven is ze host en presentator voor onder meer *Mensen Zeggen Dingen* en het NK Poetry Slam, en werkt ze als programmeur storytelling voor Oerol.

Wat zijn we blij dat Sophia met ons meekomt naar Brussel!

Aya Sabi

fotograaf: Jildiz Kaptein

Als er iemand de taal naar haar hand weet te zetten, dan is het wel Aya Sabi. Van haar verhalenbundel *Verkruijmd land* tot haar roman *Half leven* — Aya weet woorden te vinden voor de pijnlijkste herinneringen. Op zintuiglijke wijze leidt ze ons door gevoelens van ontheemding en vervreemding, van Marokko tot de Lage Landen.

Haar werk werd genomineerd voor tal van prijzen, en in 2024 ontving ze de Jonge Veer en de Ultima voor Opkomend Talent. Tussen al dit literaire spektakel door schrijft ze ook nog ijzersterke columns voor *De Morgen*.

Oh, en we vergeten nog bijna te zeggen dat in augustus haar nieuwe boek *Zo zingt de pijn* verschijnt, waarin ze onderzoekt of intergenerationeel trauma om te zetten is in intergenerationele troost.

Je hoort het: Aya Sabi is niet te stoppen.

DO 28 AUGUSTUS – 18:00-21:00
GROTE MARKT 8

**RECEPTIE IN STADHUIS met een
optreden van Lisette Ma Neza**

Op donderdagavond opent de Stad Brussel de deuren van het imposante Stadhuis voor een receptie. Congresdeelnemers kunnen op vertoon van hun badge genieten van een hapje en een drankje in dit historische raadhuis midden op de Grote Markt. Deze receptie wordt mede mogelijk gemaakt door de Stad Brussel.

17:15 Inloop

18:00 Toespraken en optreden
Lisette Ma Neza

19:00 Receptie

Lisette Ma Neza

Lisette Ma Neza werd geboren in Nederland en woont en werkt sinds tien jaar in Brussel. Ze laveert tussen woord, zang, slampoëzie en film om haar kunst vorm te geven. Lisette schreef onder meer een ontroerende *Ode aan het Nederlands*, maar laat vele andere talen vrij in haar poëzie rondwaren. Haar talent bleef niet onopgemerkt: ze was Belgisch kampioene slampoëzie in 2017 (als eerste Nederlandstalige vrouw), won zilver op het Europese slamkampioenschap in 2018 en was laureate van de VUB Luc Bucquoye-prijs voor eigenzinnige literatuur in 2021.

Brussel koos haar in 2024 als eerste stadsdichter ooit, met als missie 'om die stad te vertalen, zo mooi en zo echt mogelijk. Zelfs als het lelijk is'.

Voor het colloquium trommelt ze een aantal bandleden op en verwerkt ze haar impressies van het wereldcongres in het optreden.

OVER DE IVN

De Internationale Vereniging voor Neerlandistiek (IVN) is een ledenvereniging met als missie het ondersteunen en stimuleren van het neerlandistiekonderzoek en -onderwijs wereldwijd, en het vergroten van de bekendheid van de neerlandistiek binnen en buiten het taalgebied.

Dat doen we via diverse activiteiten op het gebied van belangenbehartiging, kennisdeling en netwerken, waaronder de organisatie van dit Colloquium Neerlandicum. We hebben ca. 600 leden in meer dan 40 landen, die samen meer dan 16.000 studenten Nederlands wereldwijd bedienen.

De dagelijkse werking van de IVN wordt uitgevoerd door onze directeur en haar bureau. Het bestuur bestaat uit universitair docenten en hoogleraren neerlandistiek die de Nederlandse universiteiten, de Nederlandstalige universiteiten in België, de Franstalige regio, de Duitstalige regio, de Angelsaksische regio, Centraal-Europa, Scandinavië, Zuidelijk Afrika, de mediterrane regio en Azië representeren. Het bestuur wordt benoemd door de Algemene Ledenvergadering.

De IVN ontvangt een werkingssubsidie van de Taalunie en heeft een nauw partnerschap met deze beleidsorganisatie, vanwege ons gezamenlijke doel om het Nederlands in de wereld te versterken. De IVN geeft als vertegenwoordiger van het veld gevraagd en ongevraagd advies, ook aan overheden, politici en andere stakeholders.

Colloquium Neerlandicum

De IVN werd in 1970 opgericht tijdens het allereerste colloquium door een kleine groep neerlandici uit Nederland, Vlaanderen en daarbuiten, vanuit de behoefte om meer in contact te staan met hun wereldwijde collega's. Sindsdien wordt dit congres één keer per drie jaar georganiseerd, afwisselend in Nederland en België, en zijn we toe aan de 22ste editie.

Het Colloquium Neerlandicum, ook wel het wereldcongres van de neerlandistiek genoemd, is uitgegroeid tot het belangrijkste en grootste evenement voor internationale neerlandici om elkaar te ontmoeten, de nieuwste onderzoeks- en onderwijsresultaten met elkaar te delen, en (nader) kennis te maken met relevante talige, culturele en diplomatieke organisaties die zich inzetten voor het Nederlands.

Activiteiten

Naast de organisatie van het Colloquium Neerlandicum en het opzetten van samenwerkingen zijn onze belangrijkste activiteiten:

- Uitbrengen van (populair)wetenschappelijke publicaties:
 - de boekenreeks *Lage Landen Studies* (open access)
 - het peer-reviewed tijdschrift *Internationale Neerlandistiek* (open access)
 - het online katern *Mondiaal Neerlandistiek* op elektronisch tijdschrift *Neerlandistiek*
 - het journalistieke tijdschrift *VakTaal* (alleen voor leden)
- Communicatie van nieuws uit de internationale neerlandistiek via website, maandelijkse nieuwsbrief en sociale media
- Belangenbehartiging en representatie van het vakgebied in binnen- en buitenland
- Projecten zoals de webinarreeks *Voortvarend Nederlands Virtueel* en de *Wisselleerstoel Zuid-Afrika*

Extra middelen

De Nederlandse Tweede Kamer heeft, na jarenlang lobbywerk van de IVN, structureel extra geld vrijgemaakt om de internationale neerlandistiek te versterken. In 2025 stelden wij samen met de Taalunie een activiteitenplan en begroting op om die middelen (1 miljoen euro per jaar) ten goede te laten komen aan het veld. Dit plan is goedgekeurd door de minister. Met ingang van 2025 voeren de Taalunie en IVN dit plan gezamenlijk uit. Tijdens het colloquium zal de besteding gepresenteerd worden.

Lid worden

Door lid te worden van de IVN word je deel van onze internationale gemeenschap en draag je bij aan onze missie. Dankzij jouw steun kunnen wij het veld als collectief nog beter vertegenwoordigen.

Op onze website www.ivn.nu kun je jezelf inschrijven, indien je aan de voorwaarden voldoet. Bij inschrijving kun je aangeven welke publicaties je wenst te ontvangen. Er zijn verschillende tarieven, afhankelijk van de economische situatie in het land waar je woont. Ook is er een kortingstarief voor studenten.

Blijf op de hoogte

Niets missen? Ga naar www.ivn.nu en abonneer je op onze maandelijkse nieuwsbrief. Volg de IVN op sociale media:

RECENT VERSCHENEN BIJ DE IVN

Lage Landen Studies 17: Mikolaj Buczak, *Interculturele competentie in het universitair onderwijs Nederlands als vreemde taal* (Amsterdam University Press, 2025)

VakTaal, jaargang 38, nr. 1, 2025: Colloquium-themanummer 'Nederlands in meertalige contexten'

Internationale Neerlandistiek, jaargang 63, nr. 1, 2025

Dagelijks verschijnen er nieuwe stukken op het online katern
Mondiaal Neerlandistiek.
www.mondiaalneerlandistiek.nl

Verschijnt binnenkort

Lage Landen Studies 18: Barbara Kalla & Frauke Pauwels (red.), *De biotoop van het Nederlandstalige kinderboek* (Amsterdam University Press, verwacht begin 2026)

Kopij voor onze publicaties is van harte welkom. Ga naar onze website voor de instructies.

OVER DE TAALUNIE

De Taalunie stimuleert
de toekomstbestendigheid
van het Nederlands in de wereld

De Taalunie: wie, wat, hoe?

De Taalunie is een internationale beleidsorganisatie van Nederland, Vlaanderen en Suriname die de positie van het Nederlands in alle domeinen van het maatschappelijk leven wil versterken. Dat doet ze door het bepalen en vastleggen van spelling, grammatica, woordenschat en terminologie, het geven van taaladvies, het ondersteunen van iedereen die Nederlands leert, het bevorderen van het onderwijs in de taal en letteren, het uitdragen van Nederlandstalige literatuur, de digitalisering van de Nederlandstalige woordcultuur, het ontsluiten van buitenlandse literatuur in het Nederlands en het behoud van de positie van het Nederlands in het hoger onderwijs. Taal verbindt, opent deuren, raakt, is soft power... Wie dezelfde taal spreekt, doet beter en sneller zaken. Conclusie: investeren in het Nederlands loont.

En internationaal?

Buiten het Nederlandse taalgebied zijn er miljoenen mensen die de Nederlandse taal kennen en gebruiken. Alleen al op dit moment leren 300.000 leerlingen Nederlands in onze buurlanden, en studeren 16.000 studenten Nederlandse taal en cultuur aan maar liefst 135 afdelingen neerlandistiek in 40 landen.

De internationale neerlandistiek levert dankzij haar blik van buiten een unieke bijdrage aan de wetenschappelijke kennis van de Nederlandse taal en cultuur. Daarom ondersteunt de Taalunie het internationale onderwijs en onderzoek, zodat het ook in de toekomst ambassadeurs voor het Nederlandse taalgebied kan blijven opleiden. De Taalunie heeft daarbij speciale aandacht voor het stimuleren van jong talent: essentieel voor de ontwikkeling van het vakgebied en de voortzetting ervan door toekomstige generaties.

De Taalunie versterkt de samenwerking en kiest resoluut voor een sterk gecoördineerde aanpak:

- Ze bouwt een krachtig partnerschap uit met haar strategische partner, de Internationale Vereniging voor Neerlandistiek (IVN);
- Ze subsidieert bijna twintig regionale vakverenigingen en expertisenetwerken, en stimuleert de oprichting van nieuwe netwerken in gebieden en op thema's waar die nog ontbreken;
- Ze intensificeert de samenwerking met de Nederlandse en Vlaamse overheden;
- Ze werkt nauw samen met Stichting Nederlands Onderwijs in het Buitenland (NOB), die Nederlandstalig onderwijs biedt aan 11.000 Nederlandse en Vlaamse kinderen in het buitenland;
- In de buurregio's sluit ze nieuwe samenwerkingsovereenkomsten rond het (onderwijs in het) Nederlands met overheden, overheidsinstanties en onderwijsinstellingen;
- Ze investeert in de verschillende internationale netwerken waarin de Taalunie actief is, zoals de European Federation of National Institutions for Language (EFNIL) en PETRA-E, het Europees netwerk van opleidingen Literair Vertalen.

De Taalunie zet voluit in op het versterken van het Nederlands als taal van vooruitgang, cultuur, verbinding, handel en invloed.

Wie het Nederlands versterkt, versterkt zichzelf – dichtbij én wereldwijd.

Meer informatie

Bezoek: www.taalunie.org of www.mijnnederlands.org

Volg de Taalunie op sociale media:

Foto: Erik Kottier via de Taalunie

OVER DE LAGE LANDEN

Cultuurorganisatie *de lage landen* (vroeger *Ons Erfdeel*) publiceert al bijna zeventig jaar over taal, literatuur, geschiedenis en cultuur uit Vlaanderen en Nederland. Dat doen we via het tijdschrift en de website de-lage-landen.com, en op de websites les-plats-pays.com en the-low-countries.com. Die zijn samen goed voor jaarlijks vierhonderdduizend lezers.

We geven ook boeken uit, zoals de bestsellers *Spraakmakend Nederlands* (Wim Daniëls), *Waarom een buitenboordmotor eenzaam is* (Joke van Leeuwen) en *De Lage Landen: Een geschiedenis voor vandaag* (diverse auteurs).

Het tijdschrift *de lage landen* verschijnt vier keer per jaar. Elk nummer, bijna tweehonderd pagina's

dik, bevat een uitgebreid dossier over een maatschappelijk en cultureel relevant thema. In elke jaargang is er een themanummer over taal, zoals: *Jouw dialect leeft*, *Spelen met taal*, *Nederlands is een werkwoord* en *Het Nederlands en de wereld*.

Alle teksten uit het tijdschrift verschijnen op de website van *de lage landen*. Op de websites les-plats-pays.com en the-low-countries.com komt een selectie in vertaling, aangevuld met unieke verhalen over Vlaanderen en Nederland.

de lage landen organiseert ook evenementen in binnen- en buitenland, en werkt daarvoor – net zoals voor haar publicaties – samen met heel wat organisaties: IVN, Taalunie, deBuren, de Brakke Grond enzovoorts.

OVER DEBUREN

Ontdek het Vlaams-Nederlands Huis deBuren!

deBuren is de plek waar taal, cultuur en maatschappij elkaar ontmoeten. Als cultuur- en debathuis zet het in op toekomstige talenten, staat het midden in het maatschappelijke gesprek en zorgt het voor vernieuwende samenwerkingen met partners uit de hele Lage Landen en daarbuiten.

Zo is *deBuren* partner van het internationale talentontwikkelingstraject CELA (Connecting Emerging Literary Artists), dat opkomende literaire vertalers uit elf Europese landen met opkomende auteurs uit diezelfde landen verbindt. Bovendien organiseert *deBuren* elk jaar in de eerste week van oktober, in samenwerking met de Taalunie, de Week van het Nederlands. Tijdens deze week vieren we de veelzijdigheid van het Nederlands met twee ambassadeurs, een taalkrant en meer dan honderd evenementen. Elke activiteit die het Nederlands in de kijker zet, kan zich hiervoor aanmelden.

Benieuwd? Laat je online inspireren door onze verdiepende artikels en podcasts, het multidisciplinaire kunstwerk *Besmette Stad*, de Radioboeken-podcasts of onze literaire reisgids *citybooks*.

Meer op: deburen.eu | cela.eu | weekvanhetnederlands.org | besmettestad.eu | citybooks.eu

OVER FRONTAAL PODIUM

Literatuur stoffig? Niet bij Frontaal!

Sinds 2015 neemt hét literaire podium van nu maandelijks bezit van diverse podia in Nederland. Maandelijks programmeert *Frontaal* bekende én veelbelovende, aanstormende schrijvers samen in een programma. Daarnaast creëert *Frontaal* podcasts, leesclubs, het jaarlijkse *Frontaal* Schrijverskamp en biedt het programma's aan op het mbo. *Frontaal* zet zich in voor vernieuwing binnen de literatuur en om het stoffige imago hiervan uit het raam te werpen.

Eerdere gasten waren o.a. Lucas Rijneveld, Arthur Japin, Tobi Lakmaker, Babs Gons, Hanna Bervoets, Maxime Garcia Diaz, Herman Brusselmans, Aya Sabi, Elfie Tromp en Maartje Wortel.

Frontaal wordt georganiseerd vanuit Stichting Frontaal Podium en is een initiatief van schrijvers en organisatoren Robbert Meijntjes, Robin Hendriks, Neeke Scheers, Toon Roumen, Geertje op de Hoek en Hanne van Keulen.

Foto: Purdie van Dijke via Frontaal Podium

PARTNERS EN SPONSORS

Dit Colloquium Neerlandicum was niet mogelijk geweest zonder de steun van een groot aantal partners en sponsors.

Allereerst danken we de Taalunie voor het financieel mogelijk maken van dit congres, inclusief de reisbeurzen voor deelnemers, en voor het gezamenlijk optrekken voor de internationale neerlandistiek. Dankzij de extra middelen die de Tweede Kamer via OCW aan de Taalunie toekent voor de internationale neerlandistiek, was bovendien een extra bijdrage voor deze editie mogelijk.

**taal:
unie**

We danken onze gastuniversiteit, de Vrije Universiteit Brussel (VUB), voor het warme welkom aan ons congres, voor het beschikbaar stellen van de campus op donderdag, de fijne samenwerking met de medewerkers van het Academisch Centrum voor Taalonderwijs (ACTO) en de inzet van jobstudenten. Daarnaast ontvingen we specifieke subsidies van het VUB-Hooverfonds en van de onderzoeksgroepen Literatuur en Taalkunde van de universiteit: het Centre for Literary and Intermedial Crossings en het Brussels Centre for Linguistic Studies. Ook verzorgt de VUB het optreden van Lisette Ma Neza, die eerder de VUB Luc Bucquoye-prijs won, mogelijk gemaakt door de VUB Foundation.

CENTRE FOR LITERARY &
INTERMEDIAL CROSSINGS
RESEARCH GROUP

BRUSSELS CENTRE FOR
LANGUAGE STUDIES
RESEARCH GROUP

We danken de Vlaamse overheid voor het genereus ter beschikking stellen van het Belpairegebouw en voor de facilitaire en communicatieve ondersteuning.

Vlaanderen
verbeelding werkt

We danken het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO) en Le Fonds de la Recherche Scientifique (FNRS) voor hun financiële ondersteuning van ons wetenschappelijke programma.

fwo

fnrs
LA LIBERTÉ DE CHERCHER

We danken onze culturele partners deBuren, de lage landen en Frontaal voor het organiseren van avondactiviteiten voor ontspanning, ontmoeting en ontmoeting in het hart van Brussel. Ook danken we hen voor hun communicatieve ondersteuning. De literaire avond werd mede mogelijk gemaakt dankzij een subsidie van Literatuur Vlaanderen.

FRONTAAL
BRUSSEL

**de
lage
landen**

**LITERATUUR
VLAANDEREN**

We danken de Stad Brussel en het Ministerie voor de Promotie van meertaligheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor het aanbieden van de recepties op respectievelijk maandag en donderdag.

**be
be.brussels**

We danken alle culturele, literaire, talige en diplomatieke organisaties die deze congresweek met hun aanwezigheid verrijken, op het podium of in de zaal, en die met hun diensten en activiteiten van groot belang zijn voor al die neerlandici wereldwijd.

Foto: Fred Ernst via Frontaal Podium

INDEX SPREKERS

Absillis, Kevin	[13, 36]	Harmes, Ingeborg	[16, 31, 71]	Ratinckx, Mia	[13, 25, 76]
Aelvoet, Hannah	[13, 36, 66]	Hartsuiker, Robert	[12, 24, 71]	Reiner, Matthias	[12, 24, 76]
Albert-Balazsi, Julia	[17, 54, 66]	Hattuma, Luka	[17, 55, 71]	Renzel, Anne	[12, 24, 76]
Altena, Gijs	[17, 31, 66]	Hermann, Christine	[13, 37, 71]	Réthelyi, Orsolya	[17, 18, 23, 32]
Amstel, Max van	[51]	Heyn, Isabelle	[13]	Richman, Sasha	[13, 37, 76]
Andała, Matylda	[48, 66]	Hiligsmann, Philippe	[13, 26, 71]	Riek, Ilona	[17, 51, 76]
Andonov, Lorena	[15, 45, 66]	Hollander, Pieter den	[14, 27, 71]	Roeper, Vibeke	[19]
Arends, Myra	[16, 31, 66]	Honings, Rick	[19, 59]	Rutten, Gijsbert	[14, 16, 27, 27, 76]
Avizinienė, Birutė	[16, 30, 66]	Huigen, Siegfried	[19, 64, 71]	Sa Tran, Kim	[47, 78]
Awater, Pia	[17, 31, 66]	Hulsenboom, Paul	[17, 31, 71]	Saeys, Mathis	[18, 35, 35, 76]
Balesar, Usha	[65, 66]	Jadot, Marie	[19, 58]	Sanders, Mathijs	[12, 24]
Bandov, Toni	[16, 53, 66]	Jansen, Carel	[12, 25, 71]	Saptono, Sarah Ardelia	[14, 27, 76]
Barnabas, Padar	[54]	Joby, Christopher	[14, 17, 28, 31, 72]	Sarbo, Julia	[19, 59, 77]
Bence, Virag	[54]	Johansson, Annika	[13, 14, 26, 28, 72]	Sas, Christine	[15, 16, 31, 77]
Benert, Britta	[17, 32, 66]	Jonkman, Reitze	[14, 16, 28]	Schaffer, Alfred	[12, 21]
Bentrovato, Denise	[14, 27, 27, 66]	Kalla, Irena Barbara	[17, 32, 72]	Sergier, Matthieu	[14, 28, 77]
Bereznicka, Hanna	[16, 30, 66]	Kalmthout, Ton van	[16, 30, 72]	Serwadcza, Magda	[14, 16, 27, 77]
Bernaerts, Lars	[12, 24, 67]	Kántor-Faragó, Márta	[13, 25, 26]	Sijs, Nicoline van der	[17]
Blom, Frans	[28, 67]	Karpenko, Natalia	[13, 38]	Simon, Robin	[18, 34, 77]
Boers, Ivo	[17, 18, 51, 61, 67]	Karpiński, Jacek	[19, 63, 72]	Simonet, Nelle	[14, 16, 77]
Boers, Loes	[46]	Kása, Lilla	[17, 54, 72]	Simonfi, Eszter	[18, 33, 77]
Bongers-Dek, Willem	[19]	Kavaliūnaitė, Gina	[17, 31, 72]	Skubisz, Joanna	[16, 52, 77]
Boonen, Ute K.	[31, 67, 17]	Keizer, Frank	[12, 24, 72]	Slembrouck, Stef	[12, 25, 77]
Bosch, Linde van den	[15, 67]	Kemendi, Júlia	[17, 52, 72]	Sluijs, Anne	[43]
Bosman, Nerina	[13, 36, 67]	Kerkhof, Alexia Elise	[14, 16, 28, 72]	Soliani, Matilde	[15, 44, 77]
Bossaert, Benjamin	[13, 16, 30, 41, 67]	Kesteloot, Lander	[12, 41]	Sommer, Julia	[16, 31, 31, 77]
Bozzay, Réka	[17, 53, 67]	Kester, Ellen-Petra	[18, 34]	Soós, Krisztina	[15, 29, 78]
Braem, Elisabeth	[13, 25, 67]	Kiedroń, Stefan	[17, 31, 72]	Spaepen, Lutgart	[13, 25]
Braun, Zsuzsanna Eszter	[55, 67]	Knap-Dlouhá, Pavlína	[15, 29]	Srebnik, Anita	[16, 30, 78]
Brems, Elke	[19, 64, 67]	Konvička, Martin	[18, 60, 72]	Steenge, Judit	[14, 28]
Brentaro, Giada	[43, 67]	Kostelecká, Marta	[16, 31, 73]	Štefková, Marketa	[15, 29, 78]
Broek, Daan van den	[17, 55, 68]	Köster, Anne	[14, 27, 73]	Steurs, Frieda	[15, 29, 78]
Buczak, Mikołaj	[12, 19, 35, 41, 68]	Koster, Dietha	[14, 27, 73]	Stoicescu, Alexa	[16, 30, 43, 78]
Budimir, Bojana	[19, 57, 68]	Kött, André	[14, 16, 73]	Sunjayadi, Achmad	[14, 27, 78]
Buelens, Geert	[18, 34, 68]	Krajčovič, Michaela	[73]	Temmerman, Bart	[13]
Buijs, Naomi	[48, 68]	Krämer, Philipp	[14, 16, 27, 28, 73]	Tereshko, Katja	[15, 16, 29, 55, 78]
Bundschuh-Van Duikeren, Johanna	[15, 47, 68]	Krugl, Andreas	[14, 16, 21, 27]	Thije, Jan D. ten	[18, 34, 78]
Caluwé, Dirk	[13]	Kuiken, Folkert	[12, 25, 73]	Tóth, Dóra	[12, 42, 78]
Casale, Alice Del	[15, 29, 69]	Kuzmin, Pavel	[15, 44, 73]	Valen, Ana Maria van	[15, 78]
Chaika, Lesia	[17, 51, 68]	Lambrecht, Emma	[14, 16, 28, 73]	Van Daele, Jan	[19, 78]
Chelminiak, Karolina	[19, 35, 68]	Langenberg-Tissot van Patot, Mieke	[19, 73]	Van de Sijpe, Alexander	[19, 62, 79]
Christiaens, Tom	[19, 68]	Landsbergen, Frank	[45]	Van der Eecken, Paavo	[17, 32, 79]
Cionca, Oana	[43, 68]	Lei, Xiaouu	[45, 73]	Van Meerbergen, Sara	[19, 57, 79]
Ciuraru, Oana-Elena	[13, 38, 68]	Leuridan, Mit	[12, 25]	Van Neste, Gunther	[43]
Coetzee-Van Rooy, Susan	[18, 34]	Leuvenink, Kitty	[17, 49]	Van Nieuwenhuysse, Karel	[14, 27, 27]
Couvée, Petra	[15, 29]	Libbrecht, Lisa	[19, 60, 73]	Van Praet, Helena	[12, 39, 79]
Czarnecka, Bożena	[19, 59, 69]	Lismont, Eline	[14, 16, 27, 73]	Vanasten, Stéphanie	[18, 19, 22, 64]
Czerwonka-Wajda, Zuzanna	[13, 16, 26, 31, 69]	Loosen, Gert	[17, 49, 74]	Vandenbussche, Saskia	[13, 38, 79]
D'Haens, Adriaan	[13, 26, 69]	Louis, Laetitia	[13, 26, 74]	Vandenbussche, Wim	[78]
Dam, Beatrix van	[15, 47, 69]	Louw, Robert de	[19, 35, 74]	Vanderwal Taylor, Jolanda	[13, 40, 78]
De Ceuster, Filip	[14, 28, 69]	Louwerse, Henriette	[15, 47, 74]	Vanparys, Johan	[12, 42, 79]
De Dobbelaar, Michel	[14, 16, 28, 30, 69]	Marais, Renée	[17, 32, 74]	Varga, Orsolya	[13, 36, 79]
De Koninck, Tine	[15, 46]	Markiewicz, Aleksandra	[17, 32, 74]	Vekshina, Ekaterina	[30, 79]
De Potter, Linde	[12, 24, 69]	Marion, Olga van	[16, 54]	Verhille, Audrey	[19, 61, 79]
De Soete, Alexander	[12, 25, 69]	Mettewie, Laurence	[13, 18, 26, 60, 74]	Verkade, Suze Anja	[15, 79]
De Wachter, Lieve	[17, 49, 69]	Mijts, Eric	[14, 17, 18, 28, 34, 49, 74]	Vekshina, Ekaterina	[16]
De Wilde, Truus	[14, 28]	Mita, Jun	[19, 61, 74]	Vierendeels, Ilias	[13, 18, 26, 60, 79]
Degrave, Pauline	[13, 26, 26, 69]	Moon, Jihie	[17, 50, 74]	Virág, Bence	[17, 79]
Delarue, Steven	[19, 61]	Mundalfah Roosman, Lilie	[16, 31, 76]	Visagie, Andries	[16, 56, 80]
Demeyer, Hans	[19, 58, 69]	Naber, Kimberly	[17, 51, 74]	Vitse, Sven	[18, 33]
Dietz, Feike	[17, 32, 70]	Nagy, Roland	[16, 31, 74]	Vlies, Tina van der	[14, 27, 80]
Djokanovic, Aleksandar	[13, 38]	Neus, Hilde	[17, 31, 74]	Vogl, Ulrike	[14, 16, 27, 28, 80]
Doedel, Jet	[15, 29]	Nijenhuis, Andreas	[14, 28, 75]	Vos, Machteld de	[14, 16, 28, 80]
Đokanović, Aleksandar	[70]	Novaković-Lopušina, Jelica	[16, 30, 75]	Vosters, Rik	[14, 16, 27, 80]
Douma, Michael	[64, 70]	Nuriah, Zahroh	[16, 31, 75]	Waarden, Franciska van	[15, 29, 80]
Dowlaszewicz, Małgorzata	[14, 28, 43, 70]	Ooms, Miet	[14, 16, 28, 75]	Wallrich, Karen	[45, 80]
Drwal, Małgorzata	[19, 57, 70]	Oosterhof, Albert	[18, 34, 75]	Wantens, Yves	[13]
Dynarowicz, Ewa	[19, 63, 70]	Pádár, Barnabás	[17, 75]	Waterlot, Muriel	[15, 29, 80]
Egdom, Gys-Walt van	[15, 29, 70]	Paluszczek, Przemysław A.	[19, 35, 75]	Weijers, Roos	[12, 24, 80]
Engelbrecht, Wilken	[30, 70]	Pancirov Cornelisse, Željana	[54, 75]	Welie, Camille	[15, 16, 29, 55, 80]
Erős, Levente	[19, 59, 70]	Panescu, Roxana-Maria	[15, 48, 75]	Wenzel, Veronika	[17, 18, 34, 49, 80]
Eszenyi, Réka	[15, 29, 70]	Papanina, Alexandra	[15, 44, 75]	Westheim, Irma	[17, 50, 80]
Feersma Hoekstra, Marije	[15]	Paris, Franco	[19, 58]	Wet, Jané de	[19, 62, 80]
Fraipont, Barbara	[18, 33]	Pauwels, Frauke	[17, 32]	Wierenga, Marthe	[14, 27]
Frank, Stefan	[12, 24, 70]	Pieterse, Henning	[13, 36, 75]	Wilken, Engelbrecht	[16]
Geelen, Joris	[17, 50, 70]	Pietersz, Vanessa	[18, 34, 75]	Witczak, Anna	[18, 62, 81]
Gentile, Paola	[13, 15, 25, 29, 70]	Piot, Christina	[17, 53, 76]	Wouden, Ton van der	[15, 44]
Gracza, Krisztina	[18, 63, 71]	Polkowski, Marcin	[15, 45, 76]	Wouters, Jolien	[46]
Grosu, Delia	[13, 42, 71]	Prandoni, Marco	[18, 33, 76]	Załęcki, Jan	[13, 40, 81]
Haak, Nathalie	[19, 58, 71]	Průšová, Daniela	[18, 33, 76]	Zárecká, Michaela	[15, 29]
Ham, Laurens	[12, 40]	Raat, Wendela de	[18, 33]	Zeller, Claudia	[13, 37, 81]
Hargitai, Lili	[17, 49, 71]	Rasier, Laurent	[13, 26]	Zevenbergen, Frianne Christine	[13, 39, 81]

Internationale
Vereniging voor
Neerlandistiek

taal:
unie

Vlaanderen
verbeelding werkt

SPIN
Stichting
Promotie
Internationale
Neerlandistiek

fwo

fnrs
LA LIBERTÉ DE CHERCHER

be
be.brussels

CENTRE FOR LITERARY &
INTERMEDIAL CROSSINGS
RESEARCH GROUP

BRUSSELS CENTRE FOR
LANGUAGE STUDIES
RESEARCH GROUP

FRONTAAL
NEDERLAND

de
lage
landen

LITERATUUR
VLAANDEREN